

Møte tirsdag den 4. oktober 2011 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 3):

1. Hans Majestet Kongens tale til det 156. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring (trontaledebatt)
2. Referat

Presidenten: Representanten Ine M. Eriksen Søreide, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete.

For Akershus fylke: Bente Stein Mathisen

For Hedmark fylke: Farahnaz Bahrami og Torbjørn Dybsand

For Hordaland fylke: Torkil Åmland og Torill Væbenstad

For Rogaland fylke: Marit Amundsen og Arne Bergsvåg

For Sør-Trøndelag fylke: Siv Aida Rui Skattem

For Østfold fylke: Kari Agerup, Tage Pettersen og John Thune

Fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe foreligger meddelelse om at den innvilgede permisjon for representanten Karin S. Woldseth endres til sykepermisjon fra og med 4. oktober og inntil videre.

– Denne meddelelse tas til etterretning.

Vararepresentanten, Torkil Åmland, foreslås fortsatt å møte i permisjonstiden.

– Det anses vedtatt.

Fra representanten Dagfinn Høybråten foreligger søknad om permisjon i dagene 4. og 5. oktober for som styreleder i GAVI vaksinefond å delta på konferanse i Barcelona.

Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Vararepresentanten, Kjell Arvid Svendsen, foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden.

– Det anses vedtatt.

Kjell Arvid Svendsen er til stede og vil ta sete.

Statsråd Sigbjørn Johnsen overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Gunnar Gundersen vil framsette et representantforslag.

Gunnar Gundersen (H) [10:03:31]: Jeg vil på vegne av representantene Borghild Tenden, Hans Olav Syversen, Christian Tybring-Gjedde og meg selv framsette et forslag om forbedring av ordningen med boligsparing for ungdom (BSU).

Presidenten: Representanten Øyvind Håbrekke vil framsette et representantforslag.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:04:01]: Jeg har den glede på vegne av representantene Knut Arild Hareide, Dagrun Eriksen, Rigmor Andersen Eide og meg selv å

legge fram et representantforslag om profesjonalisering og utvikling av kor- og vokalmusikken i Norge.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Fra Statsministerens kontor foreligger følgende brev til Stortinget, datert 30. september 2011:

«I statsråd for H.M. Kongen holdt på Oslo slott 30. september 2011 kl. 11.00 er bestemt:

Konstitusjon av Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim som statssekretær for statsråd Liv Signe Navarsete forlenget fra 3. oktober 2011 og ut den tid statssekretær Hege Solbakken har fødselspermisjon.

Statssekretær Tone Toften gis avskjed i nåde fra embetet som statssekretær for Anne-Grete Strøm-Erichsen.

Statssekretær Lotte Grepp Knutsen gis avskjed i nåde fra embetet som statssekretær for statsråd Anniken Huitfeldt med virkning fra 27. desember 2011.

Statssekretær Mina Gerhardsen gis avskjed i nåde fra embetet som statssekretær for statsminister Jens Stoltenberg fra det tidspunkt Statsministerens kontor bestemmer.

Statssekretær Tone Toften utnevnes til statssekretær for statsråd Rigmor Aasrud.

Statssekretær Lotte Grepp Knutsen utnevnes til statssekretær for statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen med tiltredelse 27. desember 2011.

Statssekretær Mina Gerhardsen utnevnes til statssekretær for statsråd Anniken Huitfeldt fra det tidspunkt Statsministerens kontor bestemmer.»

Presidenten: Presidenten foreslår at det refererte brevet vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:05:45]

Hans Majestet Kongens tale til det 156. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring (trontaledebatt)

Presidenten: Presidenten vil foreslå at debatten ordnes slik:

Debatten åpnes med et innlegg fra statsministeren på inntil 20 minutter. Deretter får hvert av opposisjonspartiene et innlegg på inntil 10 minutter. Etter disse innleggene gis det adgang til en replikkrunde på inntil seks replikker.

Fem statsråder gis en taletid på inntil 5 minutter, med en etterfølgende replikkrunde på inntil fire replikker.

Dessuten fordeles 49 innlegg på inntil 5 minutter på gruppene som følger: Arbeiderpartiet 18 innlegg, Fremskrittspartiet 12 innlegg, Høyre 9 innlegg, Sosialistisk Venstreparti 3 innlegg, Senterpartiet 3 innlegg, Kristelig Folkeparti 3 innlegg og Venstre 1 innlegg.

Dersom regjeringspartiene ønsker å slå sammen to 5-minuttersinnlegg for å gi parlamentariske ledere hovedinnlegg på 10 minutter, er det adgang til det. Det samme er det åpnet for når det gjelder et av statsrådsinnleggene, ved

at justisministeren i tillegg kan bruke et av Arbeiderpartiets innlegg på 5 minutter. Etter justisministerens innlegg åpnes det for inntil seks replikker.

Etter inntil ett av 5-minuttersinnleggene fra hver gruppe gis det adgang til en replikkrunde på inntil seks replikker.

Til slutt blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover de fordelte innlegg, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:07:20]: 22. juli satte Norge på en svært hard prøve. Få land er i fredstid blitt utsatt for mer grusomme terrorhandlinger. I dag, drøyt to måneder senere, kan vi slå fast at det norske demokratiet besto prøven. Det norske folk svarte umiddelbart og unisont. Massiv ondskap ble møtt med overveldende omsorg. Folkeviljen slo ring om fellesskapet, åpenheten og toleransen.

Siden er livet gradvis normalisert. Hverdagen har vendt tilbake, ikke den samme hverdagen som før 22. juli. Norge blir aldri helt som før. Hver og én av oss er merket. Vi bærer arr etter den svarte fredagen: De som mistet en av sine kjære, alle som ble såret, redningsmannskapene – alle vi andre. Ingen har gått upåvirket videre. 22. juli blir en ballast som preger oss: hva vi sier, hva vi gjør – holdningene våre. Derfor vil Norge for alltid preges av angrepet.

22. juli har allerede lagt seg som en tung årring til nasjonens vekst. Flere årringer kommer etter hvert som vi trekker nye lærdommer.

La meg gi to eksempler. Angrepene var politisk motivert og rettet mot Arbeiderpartiets ungdomsbevegelse AUF og regjeringskvartalet. Men det norske folk oppfattet det raskt som et angrep mot grunnleggende norske verdier og det brede norske fellesskapet. Det er en erfaring som ikke lar seg viske ut.

For det andre: Samholdet etter 22. juli vakte oppsikt i utlandet og vil for lang tid prege bildet av oss ute.

Dette er to eksempler på at Norge ikke blir som før. Eksempelene illustrerer også at det har grodd noe verdifullt ut av måten vi møtte terroren på. Det skal inspirere oss i fortsettelsen. I smått og stort skal vi styrke demokratiet, bevare åpenheten og skape trygghet. Vi må videre, men aldri glemme.

I dag vil jeg takke Stortinget. De politiske lederne viste evne og vilje til å stå samlet da nasjonen trengte enhet. Det kom også til syne da 22. juli-kommisjonen ble oppnevnt. Kommisjonen ble oppnevnt av regjeringen i nær kontakt med Stortinget og i tråd med det et samlet politisk Norge varslet bare fem dager etter ugjerningen.

La meg nok en gang understreke at vi ikke venter med å gjøre nødvendige forbedringer til kommisjonens arbeid er ferdig. Vi har fra dag én varslet at det som bør forbedres tidligere, vil bli forbedret tidligere. Det har vi fulgt opp, og det vil vi følge opp. Blant annet har vi styrket Oslo-politiet og helikopterberedskapen, og politiets beredskapstropp vil få økte bevilgninger i budsjettet som legges fram for Stortinget på torsdag. I budsjettet, som vi legger fram

på torsdag, vil vi også styrke Politiets sikkerhetstjeneste, PST. Justisministeren vil si mer om dette og andre tiltak senere i debatten.

Siden 22. juli har ulike medier jobbet systematisk med å etterprøve beredskapen i forkant av terroranslaget, måten myndighetene håndterte de første kritiske timene på, og vår evne til å trekke lærdom i ettertid. Det er jeg glad for.

Det er en del av et åpent demokrati at mediene avdekker kritikkverdige forhold. En annen del av demokratiet er at ansvarlige politikere ikke trekker vidtrekkende og basante konklusjoner før alle fakta er på bordet, før vi ser hele sammenhengen. Begge deler er like viktig. Men balansen kan være krevende. Å avstå fra å kommentere kan oppfattes som ansvarsfraskrivelse.

La meg derfor slå fast med bred penn: Ansvarer er mitt – for politiet, helikoptrene, sykehusene og Forsvaret. Jeg tar ansvaret – for det som fungerte, og for det som må forbedres.

Jeg er ydmyk for at ikke alt fungerte så godt som det burde i de kritiske timene den 22. juli. Derfor skal vi lære, og vi skal forandre for å øke tryggheten.

Jeg skjønner at mange er utålmodige, men igjen: Jeg advarer mot å trekke de endelige konklusjoner før vi ser hele bildet. Da skal vi til gjengjeld handle resolutt, slik vi allerede har gjort med helikopterberedskapen og politiet.

Vi skal lære av 22. juli. Vi skal bruke lærdommen til å styrke vår evne til å møte framtidige kriser.

Jeg er glad for at 22. juli debatteres seriøst og engasjert. Det er et uttrykk for at det norske folk har levd opp til løftet om at svaret på vold er mer demokrati og mer åpenhet.

Det gjelder å ha sansene åpne for alle tegn til ekstremisme – å møte hatefulle ytringer med argumenter. Slik kan vi alle bidra til å fange opp dem som står i fare for å krysse grensen fra ytterliggående meninger til ekstreme handlinger. Jo flere som har øyne og ører åpne, jo større er sjansen for at samfunnet på et tidlig stadium kan gripe inn.

Etter 22. juli har det med ulike innfallsvinkler blitt stilt spørsmål ved om Forsvaret i større grad og raskere kunne støttet politiet. Det er en viktig debatt, fordi terroren som fenomen utfordrer vår klare oppfatning av hva politiet skal gjøre, og hva Forsvarets oppgave er.

De fleste terrorangrep vil være grove kriminelle handlinger, og derfor politiets oppgave å håndtere. Alle Forsvarets ressurser kan på anmodning stilles til rådighet for politiet.

Litt forenklet baserer vi vår oppgavefordeling på at politiet skal forebygge kriminalitet, mens Forsvaret skal forebygge krig. Det er det ingen grunn til å rokke ved. Grensen er prinsipielt viktig og operativt riktig.

Vi må samtidig forholde oss til at terroren utfordrer en slik logikk. Terror er i sin gjerning en kriminell handling mot verdier og mot mennesker, men terror er også en form for krig. Alle som så regjeringskvartalet etter 22. juli, fikk med rette assosiasjoner til en krigsskueplass, og massakren på Utøya forårsaket død og skader vi bare forbinder med krigshandlinger. Dette er slik vi kjenner terrorens ansikt også fra andre deler av verden.

Hvordan, og i hvor stor grad, kan vi ta i bruk Forsva-

rets materiell, kompetanse og personell i bekjempelsen av terror uten å krysse grenser vi ikke ønsker å krysse?

Forsvarets bidrag til sivil beredskap skal ikke være styrende for utviklingen av Forsvarets struktur og kapasitet. Men det er viktig at Forsvarets ressurser innrettes og organiseres for også å gi best mulig bistand når en ny krise oppstår. For eksempel etablerer nå Forsvaret en beredskap med to av sine Bell helikoptre på Rygge flystasjon. Disse kan yte støtte til politiet over hele landet. Dette innebærer en vesentlig styrket beredskap.

I tillegg vil vi klargjøre retningslinjene for politiets adgang til å bruke redningshelikoptrene. Målet er at politiet lettere skal kunne ta i bruk disse helikoptrene i akutte krisesituasjoner.

Vi har dessuten etablert en felles analyseenhet mellom Politiets sikkerhetstjeneste og Forsvarets etterretningstjeneste. Dette samarbeidet mellom E-tjenesten og PST vil vi forsterke. Det er også viktig å se politiets og Forsvarets kapasitet utenfor hovedstadsområdet i sammenheng.

Regjeringen skal legge fram en ny stortingsmelding om samfunnssikkerhet og langtidsplan for Forsvaret våren 2012. Jeg varsler i dag at Forsvarets bistand til det sivile samfunnet i akutte krisesituasjoner vil bli et viktig tema i disse planene.

Tre år etter at Lehman Brothers gikk konkurs, er internasjonal økonomi igjen i urolig farvann. Situasjonen er meget alvorlig.

I 2008 handlet det om å redde bankene. Nå handler det om å redde land. I 2008 stoppet finansmarkedene nærmest å fungere. En hel verden ble rammet. I Norge klarte vi å dempe fallet fordi vi møtte krisen med massiv handling, med stabil ledelse og med massive tiltak. Høyrepartiene sa først at vi gjorde for mye. Så sa de at vi gjorde for lite for sent. Men tiltakene kom i rett tid, og de var riktig dosert.

Problemet nå er at mange land er fanget i en farlig økonomisk felle. De har høy arbeidsløshet, og samtidig har de lav økonomisk vekst. Da burde de ha brukt mer penger. Men det kan de ikke fordi de har for stor gjeld.

Veien ut av krisen kan ikke bare gå via offentlige innsparinger. Banker og andre private må ta sin del av ansvaret. De har ansvar for å vurdere risiko når de låner ut penger. Det kan ikke være slik at de private tar gevinstene når det går godt, og at fellesskapet dekker tapene når det går dårlig.

Hva er så lærdommen og de politiske konsekvensene for Norge? Jeg vil si at det særlig er fire ting:

For det første må vi holde orden i økonomien. Regjeringen vil aldri gamble med arbeidsplassene i industrien, i reiselivet, i marin sektor, fordi arbeid til alle er vår jobb nummer én. Derfor må vi holde igjen på pengebruken når økonomien, rentene og kronekursen krever det.

For det andre skal vi være stolte av den norske modellen som har vist seg god – også gjennom kriser. Vi har høy yrkesdeltakelse, gode velferdsordninger, et bredt skattegrunnlag og et fornuftig skattenivå. Og vi har et godt samarbeid med partene i arbeidslivet. Det gjør at vi er bedre rustet til å håndtere vanskelige tider.

For det tredje: Vi som ønsker sterke offentlige velferdsordninger, må være pådrivere for fornyelse og omstilling

av offentlig sektor. Derfor fornyer og omstiller regjeringen offentlig sektor: pensjonsreformen, uføreforhøringen, omlegging av kontantstøtten, Samhandlingsreformen. Dette er tunge og krevende omstillinger, men de er helt nødvendige for å bevare de trygge fellesløsningene.

For det fjerde: Den internasjonale gjeldskrisen innebærer det endelige farvel til høyresidens uansvarlige skattelettepolitikk. Noen land har trodd at det går an å ha velferdstjenester på nivå med de nordiske og et skattenivå på nivå med det amerikanske. Det går ikke. Det har de siste måneder og år tydelig vist oss. Å bruke titalls milliarder kroner på lavere skatt rammer vår evne til å finansiere velferden. Slike kutt er uansvarlige og usosiale.

Riktig bruk av offentlige penger gjør at vi kan bruke mer penger på områder vi vil styrke. Kunnskap og utdanning er et prioritert område.

En god skole for alle er en bærebjelke i et godt samfunn. Det er gledelig at norske elever nå ligger over OECD-gjennomsnittet i lesing og kun bak Finland i Norden. I matematikk er det merkbart framgang, og i naturfag er Norge blant de landene som har hatt sterkest framgang siden 2006.

Dette er resultater som inspirerer oss til å satse enda sterkere for å styrke lærerutdanningen, tilpasse undervisningen både for dem som sliter, og for dem som trenger større utfordringer, og for å pusse opp skolebygg og bygge nye. Vi skal ikke bare opprettholde velferden, vi skal forbedre den. Vi skal gjøre skolen bedre og bygge ut eldreomsorgen. Vi skal satse på forskning som bidrag til kunnskap og nye arbeidsplasser. Vi skal bygge veier og jernbane og mye mer. Dette skal vi følge opp i statsbudsjettet som kommer på torsdag.

Det er bred enighet om sentrale spørsmål i norsk politikk. Det skal vi være glade for. Det skaper forutsigbarhet og stabilitet i styringen av landet. Det er en oppgave for et samlet politisk Norge å ta vare på denne enigheten. Samtidig skal vi føre en ærlig politisk debatt om det som skiller. Det klargjør alternativene og gir velgerne reelle valg – noe som er en klar fordel for et levende folkestyre.

Jeg er derfor glad for at opposisjonen nå tar til orde for at de vil avklare hva som er deres regjeringsalternativ foran valget i 2013.

Dagens regjeringspartier har i seks år vist at vi er troverdige regjeringspartnere. Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet avklarte i god tid før valget i 2005 vår felles holdning i viktige spørsmål der det i utgangspunktet var uenighet mellom partiene: NATO, EØS, EU, skattenivå og oljepengebruk. Vi gjorde det av respekt for velgerne og fordi det var viktig for Norge.

På samme måte håper jeg at opposisjonspartiene i god tid før valget i 2013 avklarer sin felles holdning i viktige spørsmål der de er uenige. Ingen forventer en fullstendig felles regjeringsplattform, men på en del områder der de er uenige om viktige veivalg for landet, er det viktig for velgerne og for landet å få avklart hva de sammen er i stand til å mene om bruken av oljepenger, selve grunnmuren i den økonomiske politikken, om skattepolitikken, der det skiller titalls milliarder kroner mellom partiene, og om vi skal ta den store klimatrusselen på alvor.

La oss ved innledningen til denne sesjonen ikke glemme verdens store utfordringer. Å bekjempe fattigdom er det første og det største av FNs tusenårsmål. Nylig fikk vi oppsiktsvekkende gode nyheter. Sist år døde 600 000 færre barn og 70 000 færre mødre. Sagt på en annen måte: 600 000 flere barn fikk selve livet i gave, og 70 000 flere kvinner fikk oppleve livets under, å kjenne varmen fra sitt nyfødte barn. Et sterkere uttrykk for at verden går framover finnes knapt.

Jeg er glad for at Norge bidrar aktivt – ikke minst gjennom arbeidet med å vaksinere verdens barn – ved å støtte opp om Det internasjonale vaksinefondet, et fond som ledes av Dagfinn Høybråten på en solid og trygg måte.

Finanskrisen i 2008 påkalte ansvarlighet og samlende politiske løsninger. 22. juli gjorde det i ekstra stor grad. Ny økonomisk uro må møtes med tilsvarende fasthet. Stortinget har tatt ansvar før. Jeg er trygg på at det vil skje igjen.

Jeg ser fram til et konstruktivt samarbeid med Stortinget.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Siv Jensen (FrP) [10:26:59]: Vi kan alle være enige om behovet for å føre en ansvarlig økonomisk politikk, men jeg tror kanskje vi er noe uenige om virkemidlene. Det er jo ikke slik at det er statsministerens definisjon av et ansvarlig skattenivå som er det eneste riktige. Men jeg skjønner behovet når han og hans allierte er opptatt av å fremstille ethvert forslag om skattelette som uansvarlig skattepolitikk.

Da er mitt spørsmål til statsministeren, når han nå sier som han sier i dagens trontaledebatt: Mener han også at LO-lederen er uansvarlig? Jeg har nemlig registrert at LO-lederen i dag tar til orde for å gjøre noe med den særnorske formuesskatten av hensyn til konkurransekraften i landets bedrifter. Når Fremskrittspartiet har foreslått dette utallige ganger, har vi fått høre at det handler om å gi skattelette til de aller rikeste. Vi har fått høre en ganske enkel retorikk på dette spørsmålet. Mener statsministeren at Roar Flåthen er enkel i sin retorikk? Mener statsministeren at Flåthen ikke har forstått hvor viktig formuesskatten er for Norge?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:28:07]: Det som er grunnleggende uansvarlig, er over tid å bruke mer penger enn man har. Veldig mange land i Europa har gjort det over mange år, og da går det galt. Er utgiftene høyere enn inntektene, kan man enten redusere utgiftene – det betyr betydelige kutt på viktige områder – eller øke inntektene. Mitt poeng er at mange land som har drevet med store skattelettelser, nå ser at de har for store underskudd og er tvunget til å øke skattene. Nå bruker de de økte skatteinntektene til å betale renter og avdrag på gjeld de opparbeidet seg i den perioden de hadde for lave skatter. Så at skatter har noe med gjeld å gjøre, står jeg ved. Det er altså uansvarlig å drive med store skattelettelser når man bruker pengene på andre ting.

Når det så gjelder formuesskatten, er det faktisk slik at

denne regjeringen har gjort en god del ting med formuesskatten. Vi har laget et vesentlig mer rettferdig formuesskattesystem. 500 000 færre betaler formuesskatt nå enn under den forrige regjeringen. Vi er åpne for ytterligere rettferdige og gode omlegginger, men vi er imot å fjerne formuesskatten, og jeg tror ikke LO-lederen mener det.

Siv Jensen (FrP) [10:29:03]: President. Til en åpenbar misforståelse.

Presidenten: Det blir ikke gitt anledning til åpenbare misforståelser på dette stadiet i debatten. Da ville vi aldri bli ferdig.

Neste replikant er representanten Per-Willy Amundsen.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:29:25]: Norge har nylig lidd et nederlag i Menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg. På tross av at en kvinne har begått straffbare handlinger og har befunnet seg ulovlig i Norge i 15 år, kan vi ikke utvise henne på grunn av at hun har omsorgsrett for barn. Dette vil få betydning for norsk lovgivning. Min utfordring til statsministeren er rett og slett om det – på tross av at det er en dissens i Strasbourg på dette vedtaket – er greit å etterkomme dette uten å foreta seg noe som helst videre.

Dessuten er det jo litt spesielt, all den tid man er så stolt av returprogrammene sine, at det går an å befinne seg ulovlig i Norge i 15 år uten å bli returnert. Er det symptomatisk for den returpolitikken som føres av denne regjeringen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:30:24]: Jeg mener det er greit at vi lever i et rettssamfunn der også staten må følge lovene og respektere at man noen ganger blir dømt. Alt annet ville være veldig ugreit. Det som jo skjer ganske ofte, er at staten er i en rettssak med en annen person. Noen ganger vinner vi, og da er jeg glad for det, og noen ganger taper vi. Da er jeg selvfølgelig ikke så glad, men jeg respekterer jo dommen, for jeg mener at det er grunnleggende at også staten underordner seg lover og dommer i norske rettsinstanser og i internasjonale rettsinstanser. Vi tapte en sak i Strasbourg. Vi respekterer selvsagt den domsavgjørelsen. Om den skal få betydning for norsk lovverk – vel, det får vi komme tilbake til. Det er et helt annet spørsmål. Det avgjørende er at vi altså ikke har fått gjennomslag for vårt syn i en konkret sak.

Når det gjelder retur, så har denne regjeringen lyktes svært godt. Antallet tvangsreturer har økt kraftig, og nå øker også antallet frivillige returer kraftig. Det betyr at vi i større grad kan ta oss av dem som faktisk skal få bli her, som trenger beskyttelse, og som trenger integrering.

Presidenten: Neste replikant er Erna Solberg, som vil få anledning til to replikker.

Erna Solberg (H) [10:31:43]: Jeg er enig med statsministeren i at utfordringen i Hellas er å få balanse mellom inntekter og utgifter, og at det dreier seg om både skatt og å kutte i utgifter. Men utfordringen i Norge er en annen.

Fremtidsutfordringen for å skape trygghet rundt velferden i vårt samfunn er å sikre oss gjennom kunnskap og gjennom konkurransekraft. Den norske utfordringen for fremtiden er å gjøre de riktige tingene i dag som gjør at konkurransekraften vår består. Det er der LO-lederen åpenbart har fått noen aha-opplevelser, når han på sine reiser rundt omkring i landet har møtt de bedriftene som skaper jobbene i dette samfunnet. De bedriftene har vært klare og tydelige på én ting: Formuesskatten er i dag en konkurransesvekkelse for det norske samfunnet. Den bidrar til at det er vanskeligere å drive, og den svekker grunnlaget. Hvorfor vil ikke statsministeren lytte til LO-lederen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:32:48]: Jeg har hatt mange gode samtaler med LO-ledere opp gjennom tidene. Noen ganger lytter jeg, andre ganger lytter jeg ikke like godt, og det tror jeg er en fordel for alle. Når det er sagt, opplever jeg ikke at LO-lederen går inn for å fjerne formuesskatten. Han går inn for en diskusjon og en gjennomgang. Vel, vi har hatt en gjennomgang. Vi har gjennomført justeringer, og vi kan også gjennomføre justeringer i framtiden. Men vi går ikke inn for å fjerne en skatt på rundt 14 mrd. kr. For det første forsvinner da mange penger vi trenger til felleskassen, og for det andre vil det altså være slik at 60 pst. av de pengene vil gå til de 1 pst. rikeste menneskene i Norge, og det er verken særlig sosialt eller særlig ansvarlig.

Når det så gjelder konkurransekraften, er det beste målet på om vi lykkes med konkurransekraften i norsk økonomi, om vi skaper nye arbeidsplasser. Det er skapt nesten 300 000 nye arbeidsplasser etter at denne regjeringen overtok – ti ganger så mange som under den forrige regjeringen. Nesten to tredjedeler av de nye arbeidsplassene er kommet i næringsvirksomhet, så vi skaper jo verdier. Vi skaper arbeidsplasser, ikke minst i privat sektor, og mange flere nå enn tidligere.

Erna Solberg (H) [10:33:55]: Statsministeren står for en kortsiktig økonomisk politikk som skaper god politikk på kort sikt, men dårlig politikk på lang sikt. Det en ikke ser, er at siden 2005 har produktivitsutviklingen i Norge ikke vært bedre enn i nabolandene våre – slik som den tidligere har vært – men faktisk på samme linje som eller dårligere enn i nabolandene våre.

Når det gjelder timelønnskostnadene og konkurransevneparametrene rundt det, har vi altså hatt en høyere vekst i Norge enn i andre land. Vi vet at i det lange løp er det bare hvis vi klarer å være mer produktive, at vi også kan ta ut høyere lønninger og sikre velferden i Norge, og da er vi nødt til systematisk å gå gjennom de tingene som bidrar til bedre konkurransekraft. Og hvis det er sånn at statsministeren mener at alt er perfekt med formuesskatten fordi han nylig har gjennomgått den og ikke vil lytte til LO-lederen, ja, da må jeg stille spørsmålet: Mener statsministeren at det er rimelig at en bedrift som hadde et driftsunderskudd på 4,8 mill. kr i fjor, likevel må ta ut 18 mill. kr for å betale utbytteskatt – for igjen å betale formuesskatten? Det er det systemet statsministeren forsvarer. Er det rimelig? LO-lederen mener åpenbart nei.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:35:02]: Jeg mener det er rimelig at de som har mye, bidrar mer enn de som har lite. Og jeg mener at det å fjerne en formuesskatt på rundt 14 mrd. kr, hvor 60 pst. av lettelsene kommer til den ene prosenten i Norge som har mest, er urimelig.

Så har jeg ikke sagt at justeringer/endringer i innretningen på formuesskatten er galt. Derfor har vi allerede gjennomført endringer i innretningen på formuesskatten og kan komme til å gjøre det også i framtiden. Vi har f.eks. sørget for at 500 000 færre skattebetalere betaler formuesskatt nå enn da Høyre satt i regjering. Det gjelder ikke minst pensjonister og andre med små formuer. Det er mer rettferdig, det er mer sosialt, og det er ansvarlig. Nye endringer i tråd med det kan det godt tenkes at vi kommer til å gjøre, men å fjerne 14 mrd. kr i skatt som i hovedsak de rike betaler, er altså verken sosialt eller rimelig.

Når det gjelder konkurransekraft, er det bare ett mål på konkurransekraft, og det er hvordan norsk økonomi utvikler seg. Når vi har vesentlig sterkere vekst i privat sektor, i private bedrifter, nå enn vi hadde under den forrige regjeringen, er i hvert fall det en indikasjon på at vi lykkes også ganske bra med det.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:36:13]: Eg vil fortsette dialogen om LO-leiar Roar Flåthen har sett lyset eller ikkje. For Roar Flåthen har ikkje lese Høgres partiprogram eller Framstegspartiets partiprogram når han fremmar sitt forslag, men han har sett i Kristeleg Folkepartis partiprogram – og der finn ein mykje fornuftig! Han ønskjer nemlig å fjerne formuesskattlegginga på arbeidande kapital. Det er noko som nettopp ei sosialdemokratisk regjering i Sverige valde å gjere. Det er eit forslag som NHO støttar, som Fiskarlaget støttar, som Bondelaget støttar, og vel regjeringa å gjere dette, fjernar ein ikkje heile formuesskattlegginga, men nettopp det som er med på å sikre arbeidsplassar. Og det må jo vere attraktivt for statsministeren å fremme eit forslag som òg Per Olaf Lundteigen vil stille seg 100 pst. bak! (Munterheit i salen)

Statsminister Jens Stoltenberg [10:37:16]: Jeg har gode samtaler både med LOs leder og med Per Olaf Lundteigen. Men jeg har valgt å leve slik i livet at jeg ikke alltid gjør slik som de to sier. Og jeg tror – som jeg sa – at det er en fordel, i hvert fall for landet! (Munterhet i salen) Da er det slik at vi gjerne skal ha dialog og drøftinger med mange, og vi lytter.

Vi har altså gjennomført betydelige justeringer av formuesskatten. Det er litt underlig å høre mennesker som satt i regjering da 500 000 flere betalte formuesskatt, og ikke minst mange pensjonister betalte mye formuesskatt med lave formuer og lave inntekter. Det har vi gjort noe med, og jeg er opptatt av at vi godt kan gjøre andre ting, justere og lage mer rimelig og rettferdig formuesskatt. Men å kutte med mange milliarder kroner uten å finne inndekning mener jeg ikke er rimelig. Så skal vi fortsatt ha dialog med alle kloke mennesker i Norge.

Trine Skei Grande (V) [10:38:17]: Jeg tror ikke at Roar Flåthens utgangspunkt er at man skal gi mer penger

til de 1 pst. rikeste, men at han ser at det er noen som skaper arbeidsplasser, noe som faktisk skaper vekst i et samfunn. Det er mange indikatorer på det. Det er mange indikatorer på at økonomien rundt omkring i verden nå skjelver. Norge har en unik mulighet til å bruke denne sjansen, fordi vi har et handlingsrom til å foreta noen store prioriteringer og faktisk satse på noe som gjør at vi kan leve av noe også i framtida. Det handler ikke bare om arbeidsplassene som ble skapt i går, det handler om de arbeidsplassene som skal skapes om ti år, om 20 år. Mye av dette ligger i satsinga på forskning, mye av dette ligger i måten vi innretter samfunnet vårt på for å bygge disse arbeidsplassene, for å bygge de framtidige næringene vi skal leve av.

Med det forrige statsbudsjettet la man fram det verste forskningsbudsjettet på ti år. Denne regjeringa begynte med et hvileskjær. Hvis vi skal klare å komme gjennom den økonomiske krisen som vi ser at verden nå er oppe i – og vi har en mulighet, og vi har faktisk et handlingsrom for å foreta grepene for framtida – nytter det ikke at statsministeren skryter av det som skjedde i fjor, da må han satse på det som er framtida.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:39:32]: På torsdag skal jeg skryte av det som skjer neste år, for da legger vi fram statsbudsjettet for neste år, og da er det veldig mye – hva skal jeg si – å være stolt av, ikke bare satsing på enkeltområder, men også på vår evne til å få helheten til å gå opp, slik at vi kan ta ansvar for rente, for kronekurs, for dem med boliggjeld og for dem som er opptatt av arbeidsplasser i industrien.

Vi skal investere, og vi investerer i framtiden. Det viktigste vi gjør for å investere i framtiden, er å investere i mennesker. Det gjør vi dels for å sikre at mennesker har jobb. Ingenting ødelegger så mye for framtiden som at mange mennesker går uten jobb og mister kompetanse og arbeidsevne. Vi investerer i kunnskap og skole, og vi investerer altså mer i forskning nå enn man har gjort tidligere, under tidligere regjeringer. Vi skal fortsette med å investere i framtiden, men da er kanskje nøkkelen å sikre at vi unngår de feilene mange andre land har gjort, nemlig å innrette økonomien slik at millioner går arbeidsløse. Den oppgaven er ikke en enkelt oppgave. Norge er ikke sikret mot at også vi kan bli rammet av økende ledighet, slik mange av våre naboland har blitt.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Siv Jensen (FrP) [10:41:05]: Angrepet mot Norge den 22. juli gjorde noe med oss alle. Det norske folk svarte med å alliere seg på tvers av alle ellers eksisterende skillelinjer. Det gjorde godt å være en del av det. Men nå er tiden kommet for å gå nærmere inn i de utfordringene som denne nasjonen har når det gjelder sårbarhet, sikkerhet og beredskap.

Da 22. juli-kommisjonen ble nedsatt, advarte Fremskrittspartiet mot at kommisjonen ville bli en sovepute eller et verktøy for regjeringen til hele tiden å skyve de ubehagelige spørsmålene foran seg og ikke svare på dem. Dessverre har vi sett mange eksempler på det, både

fra statsministeren og fra justisministeren. Det er mange spørsmål som krever gode svar, og mange av de svarene trenger vi overhodet ikke å vente på kommisjonens arbeid for å gi.

Det er altså slik at utfordringene for norsk politi var vel kjent også før terrorhandlingene. Vi visste da at politiet hadde knappe ressurser, og vi visste at det var mange oppgaver de ikke så seg i stand til å løse. Allerede da var det jo slik at saker ble henlagt fordi politiet ikke hadde ressurser til å etterforske dem. Det ble oppfattet som svært ubehagelig for alle de tusenvis av mennesker ute i det norske samfunn som daglig ble rammet av hverdagskriminalitet. Det skjer jo i større grad nå. Vi er nå i en situasjon hvor stadig flere opplever at hverdagskriminaliteten øker, nettopp fordi det er sendt ut signaler om at politiet dessverre ikke har ressurser til å gripe andre oppgaver. Det er ikke signaler vi kan fortsette med å sende ut, fordi det skaper et inntrykk av at det for øyeblikket er fritt frem for å begå kriminelle handlinger i Norge. Det er et inntrykk vi er nødt til å stoppe. Da handler det om å ta mange av disse problemstillingene på alvor og vise at vi er i stand til å tilføre tilstrekkelige ressurser til politiet, slik at de får løst oppgavene sine.

En av problemstillingene som har åpenbart seg i de siste ukene, er jo situasjonen rundt Politiets sikkerhetstjeneste. Den er like uavklart nå som den var tidligere. Denne sal vet like lite om de faktiske forhold i PST nå som tidligere. Derfor kommer Fremskrittspartiet i dag til å legge frem et forslag for å få en uavhengig vurdering av forholdene i PST både før, under og etter terrorhandlingen. Vi kan altså ikke lenger fortsette å ha en uavklart situasjon, hvor det kun er et fåtall personer som vet hva som er den faktiske situasjonen hva gjelder Politiets sikkerhetstjeneste. Dette er spørsmål som i hvert fall Fremskrittspartiet mener det er naturlig å få avklart – jo før, jo bedre. Det er altså etter vår oppfatning ingen grunn til å vente på 22. juli-kommisjonens konklusjoner i så henseende.

I forbindelse med Arbeiderpartiets landsstyremøte varslet statsministeren et stramt budsjett for 2012. Noen lekkasjer er kommet. Felles for alle disse lekkasjene er at man nok en gang skal velte nye byrder over på lønnsmotakerne, nye byrder over på enkeltmennesker som allerede oppfatter at de betaler mer enn nok til den norske statskassen. Det er ikke ansvarlig økonomisk politikk å iverksette nye, usosiale avgiftsøkninger. Men på torsdag får vi jo vite hva som er de faktiske forhold, så jeg skal la være å spekulere for mye om lekkasjer.

Til tross for at vi alle er enige om at det er viktig å føre en ansvarlig økonomisk politikk, er ikke svaret her at alle gode løsninger må skje gjennom og i regi av den norske stat. Det er snarere tvert imot slik at enkeltmennesker, bedrifter, organisasjoner og familien i langt større grad kan løse oppgaver langt rimeligere, langt mer effektivt og langt hurtigere enn staten kan gjøre på deres vegne. Men da handler det om å ha litt tillit. Da handler det om ikke å ha altfor lange sugerør ned i andre menneskers lommebøker. Det kommer dessverre til å bli realiteten. Hver gang man hører en sosialdemokrat snakke om en ansvarlig økonomisk politikk, handler det ikke om å rydde i eget

bed. Det handler ikke om å effektivisere statens stadig økende utgifter. Nei, det handler om å trekke inn stadig mer av de verdiene som enkeltpersoner i dette samfunnet skaper. Det er ikke en god løsning for fremtiden. Derfor er det av betydning når Roar Flåthen sier det han sier i Dagens Næringsliv i dag. Derfor tillater Fremskrittspartiet seg å fremme det forslaget, helt ordrett, nemlig å be regjeringen om å utrede alle de negative konsekvensene som formuesskatten har for norsk eierskap, norsk industri og norske arbeidsplasser, og komme tilbake til Stortinget med det i forbindelse med revidert.

Denne debatten har Arbeiderpartiet og de andre regjeringspartiene unngått å ta. De har gjort det til en debatt om den 1 pst. rikeste delen av befolkningen, til tross for at statsministeren vet bedre. Han vet utmerket godt hva dette handler om, nemlig en særnorsk skatt på norsk verdiskaping. Det holder ikke i en tid hvor våre bedrifter utsettes for stadig sterkere press i konkurransen om å overleve. Da må vi være ansvarlige nok til å ta bort de rammebetingelsene som skaper forskjeller. Da må vi ta bort den særnorske formuesskatten. Vi er nødt til å øke investeringene i infrastruktur, en infrastruktur som ikke minst er noe av den største hemskoen og den største utgiftsposten for stadig flere bedrifter lokalisert rundt omkring i Distrikts-Norge.

Så merket jeg meg at statsministeren sa at har man for stor gjeld, kan man ikke bruke penger. Det er jeg helt enig i. Men også her er Norge i en særnorsk situasjon. Vi er altså i den situasjonen at vi har mer penger enn vi egentlig vet hvordan vi skal få anvendt. Da er vel tiden kommet til å bruke den gylne muligheten denne nasjonen har, til å investere på de områdene som kan gjøre norsk konkurransekraft bedre, stille våre bedrifter i en bedre situasjon enn de ellers ville vært i, og fjerne de særnorske hindrene for konkurransekraft og verdiskaping. Det burde debatten om bruk av oljepenger i fremtiden i mye større grad dreie seg om. Det er her den store forskjellen mellom Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet er. Vi er enige om behovet for en ansvarlig økonomisk politikk. Arbeiderpartiets svar på dette er at staten skal være svaret for alle, enten man vil det eller ikke, mens Fremskrittspartiets svar på dette er en større tro på enkeltmenneskets evne, vilje og mulighet til å skape verdier i det norske samfunnet.

Trontalen bar bud om, fra regjeringens side, at den norske innvandrings- og asylpolitikken for fremtiden skulle samsvare med det regjeringen kalte «praksis i andre sammenlignbare land». Det som vi ikke har fått svar på, er hvilke land regjeringen mener er sammenlignbare. Det har faktisk ganske stor betydning for norsk asyl- og innvandringspolitikk hvilket land man velger å følge. Men det som er urovekkende – og som Per-Willy Amundsen forsøkte å spørre statsministeren om i replikkordskiftet – er at regjeringen allerede har liberalisert asylpolitikken ved å akseptere den dommen det ble referert til, fra Strasbourg. Det handler altså om at regjeringen, uansett om man bryter norsk lov mange ganger og man blir sendt ut av landet og kommer tilbake med nye identitetspapirer som ikke harmonerer med dem man hadde med seg sist gang man kom inn, sender et signal om at bare man klorer seg fast i det norske samfunnet lenge nok – selv om det er ulov-

lig – får man til syvende og sist lov til å bli. Det er ikke en politikk Fremskrittspartiet slutter seg til. Det er et galt signal å sende ut til omverdenen. Det kommer til å føre til at enda flere vil søke veien til Norge, på urettmessige betingelser. Derfor mener Fremskrittspartiet at regjeringen seriøst bør vurdere å anke denne dommen. Det var ingen enstemmig dom. Hvis man mener alvor med å stramme inn, som statsministeren kalte det, må man ha en sammenheng i metodene og virkemidlene.

Det som hadde vært bra, var at regjeringen strammet inn saksbehandlingstiden, slik at mennesker som ber om å få et svar på om de får opphold i Norge eller ikke, får det – og raskest mulig får avklart sin fremtid, enten den skal være i Norge eller bety retur. Dagens praksis, hvor man lar dette skure og gå i måneder og år, er selvfølgelig inhuman overfor dem det gjelder, og direkte uansvarlig, fordi det sender et signal om at klorer man seg fast lenge nok, ja så ordner det seg likevel. Det må opphøre. Den signaleffekten bør regjeringen være seg bevisst. Derfor mener Fremskrittspartiet at denne dommen også bør ankes.

Jeg tar med dette opp forslagene fra Fremskrittspartiet, forslag som jeg tror er under omdeling.

Presidenten: Representanten Siv Jensen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir åpnet for replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [10:51:32]: Siv Jensen har flere ganger i denne debatten slått fast at alle de politiske partiene er enige om å føre en ansvarlig økonomisk politikk. Det er vel ikke helt sant. I hvert fall har Høyre-folk karakterisert Fremskrittspartiets økonomiske politikk som kasinopolitikk.

Ute i Europa ser vi at statene er nødt til å gjennomføre store velferdskutt, samtidig som man har høy arbeidsledighet fordi statene er underfinansiert. Jeg hørte ikke lederen for Stortingets største opposisjonsparti bruke tid på det i sitt innlegg. Jeg spør derfor: Har ikke det gjort inntrykk? Vil Fremskrittspartiet fortsatt holde fast på sin oljepengeteori som en forutsetning for et eventuelt regjeringssamarbeid på høyresiden?

Siv Jensen (FrP) [10:52:22]: Når det gjelder den alvorlige økonomiske utviklingen i Europa, er den sammensatt. Det er altså slik at utfordringene i Hellas er noe annerledes enn de er i Italia og Spania. Utfordringene de har til felles, er at det skaper betydelig uro, det skaper arbeidsledighet, og det skaper økonomiske problemer for de berørte statene. Men fellesnevneren for disse statene handler ikke først og fremst om et uansvarlig lavt skattenivå. Det handler om mangel på balanse i statsbudsjettene i forhold til inntekts- og utgiftssiden over tid. Der, som jeg også sa i mitt innlegg, er Norge i en helt annen situasjon. Jeg har ikke hørt et eneste parti i denne sal ta til orde for å bruke oljepenger over tid for varig å blåse opp driftsutgiftene. Det Fremskrittspartiet har tatt til orde for, og som vi vil gjenta til det kjedsommelige, sånn at kanskje også Arbeiderpartiet oppdager hvor fornuftig det er, handler om å in-

vestere noe mer av vår felles rikdom på områder og oppgaver som Norge vil være tjent med over tid. Det kommer vi til å fortsette å fremme forslag om.

Helga Pedersen (A) [10:53:32]: Det jeg tror både Italia, Hellas og en rekke andre land i Europa har til felles, er at de opplever at det er verre å møte en økonomisk krise med lave inntekter og gjeld enn den situasjonen vi har i Norge, der vi kan gå inn i en tilsvarende situasjon med høye inntekter og penger på bok. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet ikke vil ta ansvar for inntektene.

La meg følge opp Politisk kvarter i morges, der Senterpartiet utfordret de borgerlige partiene på byggeprosjektet i forhold til regjeringalternativ på høyresiden. Siv Jensen svarte da at det jobber man med sakte, men sikkert. Jeg vil si at det er en ting som er sikkert, og det er at det går sakte. Derfor vil jeg spørre Siv Jensen: Har hun fortsatt statsministerambisjoner? Holder hun fast på at Fremskrittspartiet ikke vil støtte en regjering de ikke er en del av? Eller er hun nå åpen for å gå tilbake til – hva skal vi si – Bondevik II-situasjonen, der Fremskrittspartiet er en garantist og et støtteparti i Stortinget?

Siv Jensen (FrP) [10:54:37]: Jeg registrerer en underlig rørende omsorg fra Helga Pedersen for forholdet mellom de borgerlige partiene. Det tror jeg hun kan ta helt med ro, og heller bruke energien sin på å opprettholde ro mellom de tre partiene som sitter i regjering nå. Det er to år til neste stortingsvalg, og vi kan begynne å diskutere de spørsmålene når det nærmer seg.

Men jeg kan ikke la påstanden om at Fremskrittspartiet ikke tar ansvar for inntektssiden, bare henge i løse luften. Det er feil – det er snarere tvert imot. Noe av det aller viktigste for et lands økonomi handler om at man har fokus på verdiskapingen. Da må man ha fokus på hvordan man kan skape mer økonomisk vekst, og her går altså den store skillelinjen mellom Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet. Fremskrittspartiet har en grunnleggende tillit til skaperkraften ute hos det norske folk, i alle landets småbedrifter, hos alle dem som hver eneste dag står opp om morgenen for å få bedriftene sine til å gå rundt. Derfor vil vi gjøre hverdagen deres enklere gjennom å ta bort noen av de særnorske bestemmelsene. Jeg hadde håpet at Arbeiderpartiet var villig til å gjøre det samme.

Bård Vegar Solhjell (SV) [10:55:49]: I tilfelle Siv Jensen faktisk trudde det: Det var nok ikke omsorg Helga Pedersen prøvde å vise. Men Siv Jensen svarte ikke på spørsmålet – ho svarte for så vidt godt på eit heilt anna spørsmål. Så eg berre gjentek det: Står det fast at Framstegspartiet berre vil støtte ei regjering som partiet deltek i, altså sit i sjølv?

Så innleidde representanten Siv Jensen med å seie at 22. juli gjorde noko med oss alle. Det trur eg er riktig. Mellom anna har mange sagt at kanskje ein skal tenkje seg om kva for tone ein har i debatten, og kva ein seier. Eg lurar på: Kva gjorde 22. juli med Framstegspartiet sitt syn på si eiga rolle og sin eigen tone i debatten? Dersom f.eks. ein representant i denne sal i framtida skulle seie at

fleirkultur er idioti på lang sikt, eller at det ikkje finst ein dedikert muslim som tek avstand frå sharia, vil Siv Jensen ta avstand frå slike utsegnar i framtida?

Siv Jensen (FrP) [10:56:54]: Fremskrittspartiets innvandrings- og asylpolitikk er viktigere nå enn noen gang. Den ligger fast, og vi kommer til å bruke mye tid og energi på å fremme de forslag vi mener er riktige og nødvendige for å få norsk innvandringspolitikk på et bedre spor.

Det vi har registrert under den rød-grønne regjeringen, er veldig mye prat, men veldig lite handling. Det har vært nedsatt et utvalg under ledelse av utenriksministeren – mange interessante forslag, men ingen av dem er omsatt i praksis. Det har vært realiteten fra den rød-grønne regjeringens side, og det vil jeg advare mot. Det er all mulig grunn til å stramme inn på dette området, slik at vi har kontroll på hvem som kommer inn til Norge.

Så handler det like mye om hvordan vi integrerer dem som har fått lovlig opphold i Norge. Også her har vi en betydelig utfordring. Jeg synes kanskje Bård Vegar Solhjell skal være litt mer opptatt av det enn av å angripe Fremskrittspartiet på feilaktig grunnlag.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:58:06]: Først vil jeg gratulere representanten Jensen med å ha vært opposisjonsleder i seks år. La det vare seks nye!

Jeg tror alle representantene her merker seg en ting, at verken på spørsmålet fra Helga Pedersen eller på spørsmålet fra Bård Vegar Solhjell valgte representanten Jensen å svare i forhold til kommende regjeringalternativ. Det er ganske godt gjort etter at man har vært opposisjonsleder i seks år, at man ikke har klart å samordne seg litt bedre. Derfor skal jeg stille bare to spørsmål, som jeg håper representanten Jensen tar seg tid til å svare på.

Spørsmål nr. 1: Er det fortsatt sann at Fremskrittspartiet etter det dårlige valget setter som premiss at Fremskrittspartiet skal være en del av en ny regjering hvis opposisjonspartiene kommer i regjering? – Gud forby!

Spørsmål nr. 2: Hvem skal være statsministerkandidat – er det representanten Solberg eller representanten Jensen, eller en annen kommende person?

Siv Jensen (FrP) [10:59:07]: Jeg skal prøve å svare på disse spørsmålene.

Til spørsmål 1: Fremskrittspartiets strategi ligger fast. Den har ikke endret seg, og hvis den endrer seg, skal jeg sørge for at Slagsvold Vedum får greie på det i god tid.

Til spørsmål 2: Akkurat det samme svaret. Fremskrittspartiets strategi ligger fast, og blir det endringer, skal Slagsvold Vedum få greie på det.

Trine Skei Grande (V) [10:59:46]: Det er mulig jeg kjeder presidenten med å stille det samme spørsmålet hvert år. Det er mulig jeg kjeder representanten Siv Jensen med å stille det samme spørsmålet hvert år. Men det er et ganske viktig spørsmål: Tror representanten Jensen at det fins menneskeskapte klimaendringer?

Siv Jensen (FrP) [11:00:06]: Jeg tror alle kan se at vi har klimaendringer både i Norge og i resten av verden. Så er spørsmålet om de er skapt av mennesker, eller om de er en naturlig del av de variasjonene vi opplever. Derom strides de lærde. Fremskrittspartiet har fremmet en rekke forslag i denne sal gjennom flere år som vi mener vil være gode bidrag både til klima og miljø, men det jeg registrerer, er at den sittende regjering, som mener at dette er den altoverskyggende viktige utfordringen verden står overfor, fortsatt ikke har kommet et eneste skritt videre i forhold til det de mener er den viktigste kampen. Så jeg vil nok kanskje anbefale Trine Skei Grande å rette kruttet mot dem som sitter med ansvaret for dagens klimapolitikk, i stedet for å gå løs på meg.

Trine Skei Grande (V) [11:01:02]: Det kommer nok det også!

Bård Vegar Solhjell (SV) [11:01:03]: Eg har vore her på Stortinget i berre to år, men i dei to åra har det stadig skjedd at det er spørsmål som ikkje vert heilt svarte på i ei replikkveksling. Men eg kan aldri hugse at det har samla seg opp så mange spørsmål som det ikkje er svart på til slutt som i denne runden – det er rett og slett ingen ting som vert svart klart på. Så lat meg derfor ta berre eitt igjen, slik at vi får det heilt tydeleg. «Fremskrittspartiets strategi ligger fast», seier Siv Jensen. Betyr det at Framstegspartiet berre vil støtte ei regjering som det sjølv sit i? Kan vi få bekrefte at det er det som gjeld, at Framstegspartiet berre vil støtte ei regjering som det sjølv sit i?

Siv Jensen (FrP) [11:02:02]: Jeg skjønner nå at Bård Vegar Solhjell har litt tungt for det, fordi denne strategien har vært gjentatt mange ganger gjennom mange år. Men jeg skal gjenta det en gang til: Fremskrittspartiets strategi, som ligger fast, er at vi ønsker at alle de fire borgerlige partiene setter seg ned for å forhandle et mulig grunnlag for en ny flertallsregjering i Norge etter valget – hvis vi skulle vinne det, og det er i grunnen det som er det aller viktigste nå. Det handler jo om å overbevise flest mulig velgere i dette landet om at åtte år med en rød-grønn regjering vil være mer enn nok. Så det er vår strategi. I tillegg har vi sagt at det er unaturlig for Fremskrittspartiet å støtte en regjering vi selv ikke er en del av. Det ligger også fast.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Erna Solberg (H) [11:02:53]: Jeg vil få lov til å gå tilbake igjen til statsministerens innledningsord – takke for takken på vegne av hele det politiske Norge for måten man reagerte på etter 22. juli, men gjerne også få lov til å replisere en stor takk både til statsministeren og til alle andre utøvende myndighetspersoner som i ukene etter 22. juli fra dag én – fra første time – sørget for lederskap og samhold, inkludering og for det andre land påpeker, at vår respons var verdig, den var ordentlig, og den ble gjennomført.

Det er klart at en slik opplevelse for et land er en skjellsettende historisk opplevelse. Det er en opplevelse av en trussel hvor man har gitt et svar og en respons om sam-

hold som har vært fantastisk, og som det er viktig at vi tar vare på i vårt samfunn fremover – ikke gjennom ikke å kunne være politisk uenig om saker, men gjennom faktisk å ta vare på rammene rundt, anstendigheten i den politiske debatten og respekten for hverandres politiske synspunkter, at vi kanskje har noen av de samme målene for samfunnet og for velferden, men ikke at vi nødvendigvis er enige om virkemidlene eller veien dit.

La meg også si at vi støttet opp under 22. juli-kommisjonen og mener fortsatt at den har et viktig og stort ansvar for å kartlegge forarbeidet, responsen under og hva som har skjedd i ettertid av 22. juli. Men det betyr ikke at det ikke er tema og saker knyttet til dette som fortjener større politisk oppmerksomhet. Fra vår side har det ikke manglet på anledninger til å kunne gå ut og kritisere regjeringen for enkeltsider av beredskapen. Vi har unnlatt å gjøre det fordi vi mente at det ikke var riktig, og det er ikke riktig å peke på ansvar. Men det er noen politiske spørsmål som jeg nå forventer litt andre svar fra regjeringen på knyttet til PST og politiet enn det vi har fått tidligere. For det første: Før jul i fjor spurte jeg statsministeren om vi kunne få en uavhengig gjennomgang av ressurs- og kapasitetssituasjonen til PST som kunne overleveres Stortinget i egnet form med hemmelighetsstempling – Stortinget kan behandle dette – at Stortinget får informasjon om hvordan kapasiteten og ressurs situasjonen faktisk er, fra et uavhengig organ, ikke bare gjennom budsjettskjønnmålingen til regjeringen. Årsaken til det var de informasjoner vi fikk om manglende spaningskapasitet og mye engstelse som kom fra PST selv for hva de hadde av ressurser. Det forventer jeg nå et annet svar på fra regjeringen i 22. juli-ånden. Stortinget må være bedre informert. Dette bør vi kunne gjøre i fellesskap, ikke gjøre til partipolitikk.

Det andre er: Spørsmålet om politihelikopter er ikke nytt. Det har vi holdt på med i ganske mange år. Spørsmålet om budsjettsituasjonen for politiet og hva man egentlig får når regjeringen skryter av økte bevilgninger, burde også kunne fått en verdigere form enn de vanlige budsjettkranglene som vi har. Derfor kommer vi til å fremme forslag om en ny politistudie som går gjennom både kapasitetsbehovene når det gjelder bemanning og også tekniske spørsmål i årene fremover, slik at vi har et bedre grunnlag for å si at vi kan løse alle oppgavene politiet blir satt til, i stedet for en uverdigg debatt mellom både de ansatte i politiet og justisministeren og opposisjonen og justisministeren. Også i lys av 22. juli-ånden synes jeg at det er noe vi bør kunne samarbeide om, og at regjeringen må kunne innrømme og få til.

Likevel er det ingen tvil om at en av de store oppgavene som står foran oss, er den økonomiske usikkerheten, som ikke nødvendigvis kommer fra Norge internt. Men det er også noe vi kommer til å merke: usikkerheten, og hvor stor drivkraften i den internasjonale økonomien kommer til å være fremover. Hvilken respons vi skal ha på utenforliggende impulser, eller mangel på impulser, på økonomien, vil selvfølgelig være ulikheter også i den økonomiske politikken. Men jeg tror det er viktig å huske at den langsiktige konkurransekraft for et land dreier seg om at vi alltid passer på hovedgrepene, som sørger for at vi har

konkurransekraft, at vi har kunnskapskapital, og at vi har muligheten til å skape trygghet gjennom trygge jobber, og trygghet skaper vi i dag gjennom å satse på kunnskap og konkurransekraft.

Da er det viktig å se på hvilke strukturgrep som må gjøres for å få til dette fremover. Det er ikke bare et spørsmål om å drive ansvarlig økonomisk politikk i makrostørrelse, men å drive ansvarlig økonomisk politikk i mikrostørrelse, i form av å sørge for at måten vi bygger vår økonomi på fremover, fordrer at det blir flere arbeidsplasser, sørger for at norske bedrifter blir mer konkurransedyktige, sørger for at vi blir mer innovative og nyskapende. For jeg tror faktisk at alle i denne salen har som mål at Velferds-Norge skal opprettholdes. Men Velferds-Norge bygger på én ting: vår økonomis evne til å bære det. Trygge jobber dreier seg om hver enkelt bedrifts evne til å bære kostnadsnivået gjennom høy produktivitet, innovasjon og kunnskapskraft. Derfor er det viktig å se på hvilke grep vi må gjøre fremover.

Man startet den perioden som er gått fra 2005, med det som Arne Strand i Dagsavisen sa, at denne regjeringen kom til dekket bord. Den forrige regjeringen gjorde noen litt vonde og vanskelige strukturgrep. Vi senket skattetrykket. Nå er det jo nesten opphøyet til en religion at det er viktig å styre etter skattetrykket fra 2004. Vel, det er altså skattetrykket fra Per-Kristian Foss og Høyre på det tidspunktet, motargumentert fra venstresiden på det tidspunktet.

Det andre viktige strukturgrepet var for første gang å få rentenivået ned på europeisk gjennomsnitt, som gjorde at kronekursen ikke ble tvunget opp i så høye baner, og vi er på vei inn i litt av den samme utfordringen når det gjelder kronekursen, som det vi hadde på begynnelsen av det siste tiåret.

Så fikk vi drahjelp av kanskje den største strukturreformen som har skjedd i Europa, nemlig utvidelsen av EU, de fire friheter, som har gjort at vi har fått en bevegelse i arbeidsmarkedet som Norge aldri tidligere har hatt, gjennom at så mange har kommet til Norge og hjulpet til med å bygge velferden fremover.

De nye strukturgrepene må vi kanskje hente mer innenfra og ikke regne med trekraft utenfra. For det første er det nok nødvendig å ta inn over seg det regjeringen åpenbart ikke tar inn over seg, nemlig at Norge faller på alle barometre som måler konkurransekraft og innovasjonsevne. Vi har falt fordi andre land har gjort det bedre. Vi vet jo at i det øyeblikket det blir trangere i markedene ute, ja så er konkurransekraft enda viktigere. Fra 2005 til 2008 gikk internasjonal økonomi for full kapasitet. Da hadde også de dyre produsentene en markeds plass. Nå kommer pris og kvalitet til å bli viktigere. Da må vi sørge for at kvaliteten er god, for prisen vår kommer aldri til å være like konkurransedyktig. Da er det innovasjon og nyskapingsevne som er viktig. Da er det viktig å se på hvilke elementer i Norge som gjør at kostnadsnivået vårt blir høyere enn det som bare er et spørsmål om lønninger. Ett av dem er bl.a. det vi har diskutert i replikkordskiftet etter statsministerens innlegg, nemlig formuesskatten. Formuesskatten er en særnorsk skatt på norsk eierskap. Det betyr at når man

har en norsk eier, må man altså være enda mer produktiv og tjene mer i den bedriften for å være like lønnsom som naboarbeidsplassen, som eies av en italiener eller en kineser, for den saks skyld.

Det å fjerne eiendomsskatten er etter min mening en måte å styrke den norske modellen på, for den norske modellen dreier seg ikke bare om at statsministeren sitter og snakker med LO-lederen på toppen – nå lytter han litt lite på ham i dag, etter min mening. Det dreier seg om nærhet mellom eier og ansatte. Det dreier seg om et samfunn hvor småbedrifter drives på den måten at eieren sitter i det samme idrettslagsstyre som de ansatte, bidrar med sponsormidler, handler på den samme lokalbutikken og snakker med sine ansatte over frysedisken. Det er også en del av den norske modellen, og det er en del som regjeringen svikter gjennom innstramming og skjerpning av beskatningen på formue og eierskap i norske bedrifter. For svaret er, som svaret var fra en Haugesundsbedrift nylig, at sønner og døtre må flytte ut av landet hvis de fortsatt skal eie i familiebedriften, for deres bedrift tåler ikke kostnadspresset. De går med underskudd, og for å betale formuesskatten må de altså betale mer.

Men kunnskap er like viktig. Kunnskapssatsingen må derfor vernes i fremtidige budsjetter. Det er den viktigste strukturpolitikken for fremtiden: At hver enkelt av oss, om vi jobber i industrien som industriarbeidere, eller om vi jobber i academia, eller til og med som politikere, blir mer kunnskapsrike og dyktige. Der ligger mesteparten av konkurransekraften fremover, og her ligger skillene i norsk politikk.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [11:13:33]: Jeg har lagt merke til at Høyres leder i svært liten grad snakker om skillelinjene i norsk politikk. Tvert imot snakker hun ganske konsekvent om de delene av Høyres politikk som det er konsensus om i norsk politikk som sådan. Det er ingen som er uenig i sammenhengen mellom å skape og dele, og at næringslivet er veldig viktig fordi der skapes de inntektene vi i neste omgang skal fordele.

Der Høyre skiller seg fra de rød-grønne partiene og sentrum, snakker Erna Solberg veldig lite om sin egen politikk. Med unntak av formuesskatten hører vi nesten aldri Høyres leder snakke om skattekutt og om privatskoler. Jeg lurer på hva som er årsaken til det. Har Erna Solberg avlyst disse delene av sitt partiprogram, eller har hun innsett at dette ikke slår an i befolkningen?

Erna Solberg (H) [11:14:29]: De største skillene i norsk politikk går på viljen til å satse på kunnskap og kompetanse. Venstresiden forsøker å si at det er skatteletelse og privatisering som er de store skillene. Det er et skille at vi ønsker å bruke alle gode krefter, at vi tror vi kan få ned helsekøene i Norge raskere. Vi synes det er unødvendig at folk står lenge i operasjonskø når de kunne vært i jobb og bidratt til å finansiere velferdssamfunnet vårt i stedet for å være passive og tære på det. Men det velger altså dagens regjering å se bort fra, ved at de ikke øns-

ker å bruke valgfriheten sånn at en også kan velge private tilbud.

Men skillelinjene i f.eks. skolepolitikken er større enn det representanten Helga Pedersen forsøker å si nå. I alle fall var det sånn i kommunevalgkampen. I kommunevalgkampen hevdet regjeringens utdanningsminister at et av de store skillene bl.a. var at vi ville teste mer. Ja, vi mener at det er viktig f.eks. å ha overgangstesting i norsk skole. Så registrerte jeg at det åpenbart var et SV-standpunkt at det var feil, for Arbeiderpartiet var enig med oss. Jeg må bare si at jeg tror at skillene er flere. En av de viktigste utfordringene for Arbeiderpartiet er at noen av de skillene går rett gjennom Arbeiderpartiet. Det er det mange av velgerne deres som har sett. Derfor velger de nå å stemme på oss fremfor på Arbeiderpartiet.

Presidenten: Er det riktig at representanten Pedersen ønsker to replikker? – Vær så god.

Helga Pedersen (A) [11:16:03]: Det er helt riktig oppfattet.

Jeg legger merke til at Høyres leder fortsetter å snakke om ambisjonene for velferdsstaten, men fortsatt ikke vil diskutere hvordan man skal skaffe inntekter. Der går fortsatt en av de viktigste skillelinjene i norsk politikk.

Så la jeg også merke til at Høyre-lederen trakk fram private løsninger. I Bergen har Høyre styrt i flere år, og man har hatt alle muligheter til å organisere eldreomsorgen akkurat sånn som man ønsker. For Høyres leder har det vært et mål at brukerne av hjemmehjelpstjenester skal kunne velge mellom ulike firmaer. I forrige uke kunne Bergens Tidende fortelle om kona til Anton Svanevik, som har hatt 68 pleiere innom hjemmet sitt i løpet av fire og en halv måned.

Synes Høyre-lederen at Høyres politikk har fungert godt i Bergen?

Erna Solberg (H) [11:17:01]: Jeg må ærlig få lov til å si at jeg, etter å ha holdt et innlegg hvor hoveddelen dreier seg om hvordan vi skal finansiere velferden fremover, er litt forbauset over at representanten fra Arbeiderpartiet ikke har lyttet mer – at hun kan komme her og holde en replikk og si at jeg ikke snakker om hvordan vi skal finansiere fremtidens velferd, når det er hovedpoenget i innlegget.

Når det gjelder omsorgstjenesten i Bergen kommune, har de organisert brukervalg i hjemmetjenestene. Det fungerer veldig bra. Men de har ikke fått gjort det i hjemmesykepleien ennå. Det er det bare én kommune i landet som har klart å gjøre nå, og det er Oslo. Det er mer komplisert, men det vil også komme. Jeg er veldig fornøyd med mye av den omsorgen som gis i Bergen, men det er faktisk sånn at de heller ikke er i mål med alt. De har gjort gode forbedringer med det de har gjort, men de kommer til å gjøre flere forbedringer, og litt avhengig av hvordan sammensetningen i byrådet vil se ut, kommer de til å ha et godt mandat for å gjøre det fremover.

Bård Vegar Solhjell (SV) [11:18:11]: Ein av dei tinga representanten Solberg ikkje snakka om i innlegget sitt, var miljø- og klimapolitikk. Men i løpet av dei siste to og eit halvt åra har Høgre i ei rekkje enkeltsaker gått inn for standpunkt her i Stortinget og i andre samanhengar som vil auke norske klimagassutslepp. Den 9. juni 2010 stemde dei for eit forslag om å endre kravet om umiddelbar reinsing av gasskraftverk for å opne for nye gasskraftverk utan CO₂-utslepp. Så la dei fram si eiga petroleumsmelding i vår. Der skriv dei at delelektrifisering av eksisterande installasjonar på kontinentalsokkelen viser at dette

«er et så kostbart tiltak at ressursene heller bør settes inn på andre områder i klimapolitikken».

Så har dei også opna for ei nytolking av klimaforlikets krav om nasjonale kutt – det vil seie enkelte representantar frå Høgre har gjort det. Så veit eg at Høgre står på klimaforliket. Men mitt spørsmål er: Korleis vil de gjennomføre klimaforlikets ambisiøse mål (presidenten klubbar) viss ein skal auke utsleppa så dramatisk ...

Erna Solberg (H) [11:19:20]: Jeg skulle veldig gjerne stått her i dag og sagt ambisiøst hvordan Høyre skal gjennomføre klimakuttene i årene fremover, for der burde vi vært i dagens politikk. Stortinget burde i dag for lengst ha behandlet oppfølgingen av klimaforliket. Men der er vi jo ikke, for regjeringen har ikke klart å bli enig om hvor klimakuttene skal komme. De har ikke klart å levere dokumentasjon til Stortinget om hvordan det felles forliket vi har, skal gjennomføres. Da kan godt Bård Vegar Solhjell utfordre meg på enkeltdele av dette og si at jeg nå burde ha en lang liste om hvordan jeg skal gjøre det. Sannheten er at det er ditt parti som skulle levert det grunnlaget, sånn at Stortinget kunne fatte beslutninger og lage rammebetingelser som var mulige. Egentlig mener jeg at SV burde ha holdt munn om klimautslipp og klimapolitikk frem til de leverer dette, for de har ingen mulighet til å kritisere noen andre når de selv ikke klarer å legge frem et dokument for Stortinget som et beslutningsgrunnlag for den norske nasjonalforsamlingen.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:20:37]: Det var voldsomt til språkbruk fra en som ønsker å bli statsminister.

Det forundrer meg at representanten Solberg, som er svoren EU-tilhenger og euroentusiast ikke bruker noe tid i det hele tatt på den grunnleggende krisen vi ser både i EU og i eurosamarbeidet. Man hopper bare glatt bukk over det. Det er spesielt når vi ser Høyres historie. Jan Tore Sanner sa i midten av forrige periode at fordelene er klart større enn ulempene ved å innføre euroen i Norge. Og representanten Solberg sa høsten 2008 at det er

«viktigere å få Norge inn i EU enn å sitte i regjering».

Mitt spørsmål til representanten Solberg er: Er det fortsatt viktigere for Høyre å innføre euroen og få Norge inn i EU enn å sitte i regjering?

Erna Solberg (H) [11:21:33]: Der gjorde representanten et lite forsøk på fusk i sitatet. Ja, det er riktig at jeg på

lang sikt fra Høyre har et overordnet ønske om å bli medlem av EU. Jeg har ikke sagt at det er et overordnet ønske for oss å innføre euro i Norge. Men det er et overordnet ønske for oss å delta i det solidariske løftet det er å sørge for at fredsprosjektet EU går videre, sørge for at vi deltar i beslutninger som har stor påvirkning på oss. Derfor er det sann at hvis valget på et tidspunkt skulle stå mellom det å bidra til at Norge faktisk blir medlem av EU og det å sitte i regjering på det tidspunktet, så har Høyre sagt veldig klart hva det valget er. For øyeblikket er ikke det et valg, for øyeblikket er det i Norge ikke noe spørsmål å få denne saken raskt opp på dagsordenen igjen.

Så til det mer overordnede. Jeg kunne godt snakket mer om krisen i EU, men som nasjonalpolitikere i Norge tror jeg det viktigste vi gjør, er å gi svar på hvordan vi skal svare på det som skjer av kriser rundt oss. Og det svaret har jeg gitt: Det dreier seg om å skape trygghet gjennom å investere i kunnskap og konkurransekraft.

Presidenten: Da er neste replikant representanten Bård Vegar Solhjell.

Det er én ledig replikk, og mye tyder på at den vil gå til representanten Slagsvold Vedum, dersom ingen av de øvrige partiene ber om den.

Bård Vegar Solhjell (SV) [11:23:00]: Eg fekk den følelsen no at representanten Solberg var i ferd med også å verte litt kjepphøg over eit godt valresultat. Eg føler kanskje at sidan eg ikkje er heilt i den situasjonen sjølv, kan eg kjenne det att.

Eg trur ikkje ho meiner at eg eller SV eller regjeringa skal halde munn om klimapolitikk fram til ei utsett klimamelding er lagd fram – og eg trur ho kjenner grunngevinga for at meldinga er utsett. Men eg vil då gjenta mitt spørsmål: Meiner representanten Solberg at det rett og slett er sann at ho ikkje treng å svare på kva Høgres klimapolitikk er i Stortinget og elles? Meiner representanten Solberg at ho ikkje treng å svare på om det er rett å gå inn for nye gasskraftverk utan CO₂-reinsing, om det er viktig å gå inn for ei anna tolking av klimaforliket, og om elektrifisering er eit uaktuelt tiltak? Det trur eg er ei veldig uklok tilnærming til den politiske debatten, og eg vil be ho ta det opp att. Korleis skal klimaforliket gjennomførast dersom ein skal auke klimautslappa på alle dei områda?

Erna Solberg (H) [11:24:03]: Hvis jeg får lov å begynne med elektrifisering, så har vi gjort en vurdering av at det å gjennomføre elektrifisering på en del av de dyreste tiltakene som vil gi en lettelse i mål i 2020, men ingen lettelse i 2030, er feil bruk av pengene, for en del av de installasjonene vil ha stoppet å produsere i 2030. Derfor har du på en måte en feilinvestering, hvis vi går inn på det. Det er en del av det kunnskapstilfanget som vi tar inn over oss. Ja, vi må være litt fornuftige. Hvis vi skal bruke milliarder, så la dem bli brukt på de viktigste områdene som gir langsiktig effekt. 2020 kan ikke være et mål som vi setter opp for oss helt uten å se på om det har noen effekt i 2030. Det er jo det langsiktige målet som må være viktig. Det er en av grunnene til at vi har gjort det, og det

er det eneste området hvor vi fra partiet Høyres side har gjort et avvik i forhold til klimaforliket. Det tror jeg at alle andre som vi skal diskutere videre med i oppfølgingen, kommer til å se var et rasjonelt og godt avvik. Velkommen skal dere være til å være enige med oss da.

Presidenten: Da blir siste replikant representanten Trygve Slagsvold Vedum.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:25:15]: Jeg synes representanten Solberg gjør seg selv veldig liten når hun gir uttrykk for at det ikke er naturlig å snakke om krisen i våre nærmeste naboland i en trontaledebatt i landets nasjonalforsamling, spesielt sett i lys av at hun har ambisjoner om å bli statsminister.

Det med sitater er veldig slitsomt – det kjenner flere av oss til – men det er jo litt interessant også å få fram hva politikere har ment over tid. Jeg vil komme med et nytt sitat fra Erna Solberg, selv om jeg skjønnte at det var plagsomt i stad: At Norge vil inngå i eurosamarbeidet ved et EU-medlemskap, framstår etter hvert som et viktigere og viktigere argument. Men da jeg hørte svaret ditt i stad, følte jeg nesten at representanten Solberg ønsket å distansere seg fra eurosamarbeidet og skille EU-medlemskap og eurosamarbeidet. Så spørsmålet mitt er: Mener representanten Solberg fortsatt at eurosamarbeidet er et viktigere og viktigere argument for norsk EU-medlemskap?

Erna Solberg (H) [11:26:26]: I 1994, da vi gjennomførte alle evalueringene og analysene før EU-medlemskapet, ble eurosamarbeidet trukket frem som et av de områdene hvor man kanskje mente at det i økonomisk politikk ville ha en negativ virkning, fordi de var motsyklisk i norsk økonomi i forhold den europeiske økonomien.

I 2006 fikk vi laget en uavhengig utredning om hvordan norsk økonomi hadde endret seg, og hvordan det avspeilte seg i forhold til euro på det tidspunktet. På det tidspunktet var det sann at på grunn av oljefondet og på grunn av endringene i norsk økonomi var norsk økonomi mindre motsyklisk. Og det argumentet som i 1994 kunne telle litt for nei til euro eller for nøytralt, hadde faktisk beveget seg til at vi kunne ha en mer positiv effekt på norsk økonomi av et euromedlemskap. Det var det den utredningen sa, og det er det sitatet er fra.

Jeg legger ikke skjul på at jeg er tilhenger av et EU-medlemskap. Jeg vil gjerne bruke lang tid på å analysere hva som er utfordringene i EU. Men la meg peke på to land som du bør studere (presidenten klubber) litt nærmere, nemlig Nederland og Østerrike. De er medlemmer av EU, medlemmer av eurosamarbeidet (presidenten klubber igjen) og minner mistenkelig om Norge når det gjelder ledighet og vekst.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:28:02]: Statsministeren åpnet naturlig nok med noen refleksjoner rundt 22. juli. Det er i dagene og ukene etter den skjellsettende hendelsen sagt mange ganger at ord blir fattige. Men jeg vil også

si at samtidig har man virkelig sett at ord har vist seg å ha stor kraft. La meg derfor benytte denne anledningen til å takke både statsminister og konge for hvordan man ledet landet i en krisetid og satte ord på folks følelser i stor grad – ord som ga mening til den enkelte, og som betydde mye og satte en standard for den debatt og de refleksjoner som vi har hatt etter 22. juli. Det har vært av stor verdi, og det fortjener statsministeren ros for.

Jeg vil også si at jeg, som representerer Kristelig Folkeparti, synes det også er naturlig å se hen til at etter 22. julibegivenhetene er det mange i dette landet som har trukket veksler på den kristne verditradisjonen vi står i. Det ser vi også på Guds hus, som er blitt åpnet. Folk har strømmet til dem – man har vist i hvilken tradisjon man står. Det er ikke til forkleins, selvfølgelig, for de livssynssamfunn og trossamfunn som på annen måte har bistått sine. Men det er grunn til også på en dag som denne å legge merke til dette.

Så var statsministeren over på det mer operative i situasjonen, slik vi nå ser den litt i etterkant av begivenhetene. Vi forventer endringer i budsjettet som fremlegges om to dager når det gjelder politi, PST, forsvar, og ikke minst, som jeg er veldig glad for at statsministeren tok opp, samarbeidet mellom politi og forsvar og Forsvarets bistand til det sivile samfunn i denne type situasjoner. Jeg tror ikke noen vil være overrasket over at man her ser forbedringspotensial.

Etter en slik situasjon som vi hadde den 22. juli, er det lett å handle på instinkt. Det var i stor grad det vi unngikk i Norge. Justisministeren ga et intervju til Aftenposten denne helgen som var et godt intervju. Han tok på seg ansvar, som han sa, men han ønsket ikke at vi skulle miste vidsynet. Jeg siterer fra dette intervjuet:

«Vi må ikke foreta et juridisk paradigmeskifte.

Det gror dårlig justispolitikk ut av hastevedtak i en ekstremsituasjon.»

Det er jeg helt enig i. Samtidig må jeg like fullt si at justisministeren har forundret meg ved å gi intervju etter at han har vært på Ila landsfengsel, da han radikalt antydte endringer i vårt forvaringsinstitutt. Her synes jeg han selv ikke lever opp til det intervjuet han fortjenestefullt ga i Aftenposten.

Frivilligheten har vist sin sterke side etter 22. juli. For Kristelig Folkeparti er frivilligheten et av de viktigste samfunnsområder, og vi fremmet like før sommeren her i denne sal et vidtgående forslag om å styrke frivilligheten.

Statsministeren sa at det beste svaret på terror vil være at folk engasjerer seg i politikk og frivillige lag og organisasjoner. Det tror jeg han har helt rett i. Vi trenger derfor en nasjonal dugnad for demokrati og frivillighet. Det inviterer Kristelig Folkeparti til. Det er også bakgrunnen for at vi også fremmer et kjent forslag i dagens debatt, nemlig oppfølging av rammevilkår for de frivillige organisasjoner.

Det er nå ett år siden vi fremmet det samme forslag i denne sal. Da var mottakelsen slik fra regjeringssiden at man ønsket å få et slikt forslag oversendt. Det gjelder altså de frivillige institusjoner og deres livsvilkår. Nå er det gått ett år. Stortinget har foreløpig ikke fått seg forelagt noe som helst fra regjeringen om de frivillige organisasjonenes stilling innenfor vår helse- og sosialpolitikk. Vi tar det

dermed opp igjen i dag, slik at det ikke skal sies at noen har glemt det.

Jeg merket meg også at dette ikke var nevnt i trontalen fra Kongen i går. Det sier vel kanskje noe om hvor mye vilje det er til stede i regjeringen akkurat på dette punkt når det gjelder å sikre langsiktige og gode rammevilkår for frivillig sektor.

Menneskeverdet har på mange måter fått en ny betydning for mange etter 22. juli. Her er det mange debatter som Stortinget skal ta det kommende året. Også oppsøkkende nok ble ikke dette nevnt i trontalen. La meg ta to eksempler. Ett er diskusjonen om tidlig fosterdiagnostikk, som mange ønsker for å kunne påvise Downs syndrom. Situasjonen er nå at ni av ti foreldre velger abort når de får påvist at barnet de bærer, har Downs syndrom. Dette blir fort et sorteringssamfunn, der menneskeverdet rangeres. I en meget velskrevet artikkel på lørdag skrev jurist Trude Trønnes-Christensen følgende:

«Jeg har en bror, Stian, som har Downs syndrom.

Stians liv er rangert som uønsket.»

Videre sier hun til dem som ønsker en slik utvikling velkommen, at de må komme med noe mer, noe som forteller hvor de vil, hvilken retning de ønsker at samfunnet skal bevege seg i.

Dette er en debatt Kristelig Folkeparti ser fram til å ha i denne sal, at vi diskuterer viktige etiske perspektiver som betyr mye mer enn kroner og øre. Det samme gjelder spørsmål knyttet til surrogati og alle de etiske dilemmaene det representerer. Det er også varslet fra regjeringen, men var ikke nevnt i trontalen. Det betyr vel at heller ikke det var så viktig at det fortjente plass der.

I fjorårets trontale var det invitert til ett forlik – det var rovdyrforliket. I motsetning til det året ble det ikke invitert til noen forlik på noe som helst punkt med opposisjonen i årets trontale. Det blir spennende å se om det er et signal om at regjeringen har nok med seg selv, å bli enig med seg selv og sine partigrupper, eller om man fortsatt er villig til og interessert i å se hen til andre for å få samarbeid og gode løsninger. Jeg nevner oppfølging av verdighetsgarantien, og jeg nevner klimautfordringene. Det er mye å ta fatt i for et samlet storting. Og jeg nevner ikke minst fattigdomsutfordringene. Om dette fremmer vi også forslag senere i dag. Vi ønsker en felles plan, et felles arbeid, for bekjempelse av fattigdom i vårt land.

Gode tradisjoner er verdt å holde i hevd. Vår vilje til solidaritet utover egne landegrenser er en av dem. Her har både sosialdemokratiet og kristendemokratiet stått i en langsiktig allianse, og jammen har vi fått til mye med Høyre i regjering også på dette punkt. Vi er et sentrumsparti. Vi forsvarer en godt utbygd velferdsstat. Men vi mener også at et velferdssamfunn er mye mer enn en velferdsstat. Ikke minst familiene, frivillig sektor og verdiskapende bedrifter er viktige hjørnesteiner i et velferdssamfunn. Vi vil jobbe for et varmere samfunn bygd på kristendemokratiske verdier, og det forplikter oss på tre bæresøyler for et godt samfunn: individuell frihet, ansvar for hverandre og respekt for menneskeverdet.

Fra Kristelig Folkepartis side ser vi fram til å arbeide konstruktivt for gode løsninger for dette landet.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har tatt opp de forslagene han omtalte.

Det blir åpnet for replikkordskifte.

Martin Kolberg (A) [11:38:17]: Jeg slutter meg veldig tydelig politisk til det som var et av Syversens hovedpunkter, nemlig understrekningen av viktigheten av frivillig og ideell sektor, og jeg vil påstå at regjeringens politikk på dette området faktisk dokumenterer det. Det er mange tiltak som regjeringen har gjennomført i sin regjeringstid, som understreker akkurat dette, og som har styrket frivillig og ideell sektor på mange vis.

Det som er den aktuelle problemstillingen i en trontaledebatt, er jo da å spørre Kristelig Folkepartis parlamentariske leder i denne sammenhengen om: Hvordan ser han på høyrepartienes iver for kommersialisering som en utfordring til ideell sektor? Jeg tror både Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti og flere andre partier i denne sal nettopp ser det som den største trussel, og jeg vil gjerne at han kommenterer det.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:39:19]: Jeg registrerer at representanten Kolberg mener at denne regjeringen har gjort mye for de frivillige kreftene i samfunnet. Da blir det jo et paradoks når den organisasjonen som faktisk organiserer de fleste av de frivillige og ideelle institusjoner, sier at hvis den politikken som har vært ført under rød-grønt regime, skal fortsette, har vi ikke ideelle drivere om fem til ti år. Det sier meg noe om at det er et visst forbedringspotensial fra regjeringens side på akkurat dette punktet.

Jeg opplever ikke at Høyre og Fremskrittspartiet stiller de frivillige organisasjonene og deres livsvilkår akkurat som om de var rene kommersielle aktører. Jeg oppfatter faktisk også at det der er en forståelse for at ideell sektor trenger langsiktige og forutsigbare rammevilkår, som betyr noe mer enn en kontrakt som løper over tre-fire år.

Martin Kolberg (A) [11:40:40]: Jeg tror ikke det skal være grunn til å sette spørsmålstegn ved om det er en betydelig forskjell på Arbeiderpartiets og høyrepartienes forhold til ideell sektor. Jeg vil understreke det jeg sa i min første replikk om vårt sterke ønske om at de skal spille en rolle. Vi har latt dem spille en rolle. De har spilt en rolle i alle Arbeiderpartiets regjeringstider, både nå og i de tidligere.

Det finnes to konkrete eksempler på denne regjeringens vilje når det gjelder dette som Syversen tar opp – nemlig at regjeringen nå innenfor barnevernet har lyst ut en egen konkurranse *bare* for de ideelle, og at man innenfor Helse Sør-Øst, på direktiv fra departementet, har tatt opp at de ideelle skal få langsiktige og gode kontrakter innenfor hele rusomsorgen i Helse Sør-Øst sitt område.

Så påstanden om at det her ikke er forskjell på Arbeiderpartiets politikk og høyresidens konkurranseiver – som absolutt er det som utfordrer ideell sektor mest, ikke minst i Oslo – vil jeg igjen høre Syversen ta tak i.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:41:49]: For å ta det positive: Jeg har også registrert at Helsedepartementet har gitt en instruks til Helse Sør-Øst når det gjelder deres forhold til rusinstitusjoner. Samtidig må det sies at det var jo under rød-grønt styre at anbudsprosessene eskalerte. Det var jo da man fikk en voldsom fart på anbudskonkurransene – anbudskonkurranser som var slik utformet at det totalt skviste ideelle aktører som hadde lang fartstid i samarbeid med det offentlige.

Men hvis dette er et første signal om at man akter å se på dette på nytt, er jeg den første til å være glad for det, men Stortinget har foreløpig ikke sett noe til hvilken linje prinsipielt denne regjeringen vil velge å følge.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:43:01]: Først vil jeg gratulere Syversen med nytt ansvarsfullt verv.

Politikk handler jo om saker, om å få gjennomslag for saker, og det er jo et verdifelleskap mellom Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, og mellom Kristelig Folkeparti og den rød-grønne regjeringen, i veldig mange saker. Vi blir ofte angrepet av Kristelig Folkeparti for å gjøre for lite rød-grønn politikk. Jeg skal ta noen eksempler på det. I bistandspolitikken: Vi har prioritert den svært høyt. Vi har økt bistandsbudsjettene, og vi inngikk også et samarbeid med Kristelig Folkeparti i fjorårets budsjett, men Kristelig Folkeparti ville enda litt mer. Men vi har økt. I innvandringspolitikken: Den som kritiserer oss hvis vi gjør innstramminger der, er Kristelig Folkeparti. De er ikke fornøyd med den liberaliseringen vi gjør. Det samme gjelder i integreringspolitikken. I alkoholpolitikken: De som kritiserer oss for at vi ikke strammer inn enda mer enn det vi gjør, er Kristelig Folkeparti.

I dag så jeg at deres leder var opptatt av sexkjøpsloven. Det var også i samarbeid med regjeringens partiene at den ble innført. I fattigdomspolitikken er det det samme, i distriktspolitikken er det det samme, i landbrukspolitikken er det det samme. På område etter område kritiserer de oss for å gjøre for lite rød-grønt. Men så sier dere at dere vil samarbeide med Høyre, og det forstår jeg ikke at Kristelig Folkeparti kan stå inne for, for det er jo politikken det handler om.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:44:15]: Takk for gode lykkønskninger.

Jeg tror representanten Slagsvold Vedum har lyttet altfor mye på kritikk, for det er ikke riktig at jeg har kritisert de rød-grønne, f.eks. når det gjelder bistand. Er det én person i denne sal som tvert imot har rost regjeringen, når budsjettet er blitt fremlagt, for å ha vist vilje til å se hen til at det er noen som trenger hjelp i et velferdssamfunn – ikke i det norske, men i andre land – så er det jo undertegnede. Jeg har rost regjeringen når man virkelig har satset på bistand.

Når det gjelder alkoholloven og mulige innstramminger i skjenketid, er det bare det å si at når regjeringen først egentlig har konkludert med at man ønsker å stramme inn, har omtrent alle etater med seg i det, og så velger ikke å gjøre det, fortjener man faktisk kritikk.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:45:37]: Jeg vil også gjerne slutte meg til lykkønskningene. Mitt spørsmål dreier seg om fordelinga i samfunnet og klasseforskjeller, og sammenhengen mellom dette og fattigdommen i samfunnet. Jeg ser at det er to motstridende forslag som ligger på bordet fra Kristelig Folkeparti i dag. Det ene dreier seg om at vi skal utvikle en plan for å bekjempe fattigdom som vi i og for seg allerede har lagt fram, og det andre dreier seg om å se på ulike varianter for å ta ut såkalt arbeidende kapital fra formuesskatten.

Så er det en sammenheng mellom forskjellene i samfunnet og antallet og andelen fattige. Hvis man legger opp til et regime – som man gjør, hvis man går inn for et sånt skatteforslag – som gir målrettede skattelettelser i milliardklassen til dem som allerede har aller mest fra før, vil man også få en utvikling i samfunnet der man på sikt vil få flere fattige. Det er en sammenheng mellom fordelinga av rikdom i samfunnet og antall fattige. Er Kristelig Folkeparti enig i det?

Hans Olav Syversen (KrF) [11:46:44]: Det ville overraske meg veldig mye om Roar Flåthen har lagt fram et forslag som etter hans mening skaper mer fattigdom i dette landet. Det er jo det representanten Thorkildsen nå sier. Jeg har faktisk tro på at enkelte skattelettelser vil tjene hele samfunnet, hvis disse skattelettene er innrettet slik at man sørger for at vi har et næringsliv som skaper arbeidsplasser, arbeidsplasser som gir skatteinntekter, som gir arbeid, og som også gjør at vi kan gjøre mer for dem som faller utenfor og trenger samfunnets hjelp.

Så her er nok representanten Thorkildsen og jeg litt uenig i premissene, kort sagt.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [11:47:36]: Nå har jeg tro på at en samtale med statsministeren kanskje vil få Roar Flåthen på bedre tanker, men jeg tror ikke man trenger å gjemme seg bak – jeg hadde nær sagt – skjørtene til Roar Flåthen. Man kan stå for sin egen politikk. Kristelig Folkeparti har jo fremmet dette som forslag flere ganger.

Poenget er at en sånn endring ville gi ca. 3,5 mrd. kr rett i lomma på de 800 personene i Norge som har over 3 mill. kr i inntekt. Det vil igjen føre til at vi får en utvikling hvor de rikeste i Norge vil slutte mindre opp om velferdsstaten, som er det viktigste omfordelende virkemidlet vi har. Formuesskatten vil raskt stå for fall hvis det vil være sånn at de aller rikeste – de som har aksjeeiendeler – ikke lenger betaler formuesskatt, men at det bare skal være vanlige pensjonister som skal betale den. Formuesskatten og kombinasjonen av den og utbytteskatten er grunnen til at vi har klart å få til en progressiv betaling av skatt i vårt samfunn igjen – som man ikke hadde under den regjeringa som Kristelig Folkeparti deltok i.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:48:42]: Jeg må vel tilstå at det er en stund siden jeg så Roar Flåthen i skjørt, men vi har ikke noe behov for å gjemme oss bak hans eller noen andres skjørt.

Men vår politikk er en veldig god politikk fordi det handler om en skattepolitikk som sørger for at vi har et

godt næringsliv, som skaper arbeidsplasser, og som sørger for at vi også kan gjøre mer for de fattige.

Men av og til får jeg den følelsen at det er viktigere for SV og enkelte andre å bekjempe de rike enn å gjøre noe for de fattige.

Erling Sande (Sp) [11:49:30]: Den varsla klimameldinga blir ein prøvestein på korleis nasjonen taklar å møte den stadig meir alvorlege åtvaringa som kjem frå FN's klimapanel. Kristeleg Folkeparti har tradisjon for å stå i lag med Senterpartiet og andre parti med miljøengasjement i denne sal for ein offensiv klimapolitikk. Ein har ikkje berre gått lenger enn regjeringa på fleire område og fleire tiltak i klimapolitikken, ein peiker samtidig generelt politisk på behovet for eit alternativ til dagens regjering, eit alternativ som vi veit vil medføre ein større innverknad for Framstegspartiet i norsk politikk, eit parti som seinast i dag gjentok at dei ikkje har bestemt seg for om det eksisterer menneskeskapte klimaendringar.

Kva tankar gjer representanten Syversen seg om moglegheita for å få gjennomslag for ein offensiv klimapolitikk i eit system der Framstegspartiet har større innverknad i norsk politikk?

Hans Olav Syversen (KrF) [11:50:33]: Når representanten Sande snakker om prøvestein, har jeg vel også et inntrykk av at den kommende klimameldingen er en viktig prøvestein for samarbeidet mellom de tre regjeringspartiene. Vi ser fram til å diskutere den i Stortinget, selv om det faktisk ikke lå noen invitasjon i trontalen til et forlik i forhold til den kommende klimameldingen. Det overrasker meg noe.

Men jeg kan forsikre Sande om at de avtaler vi inngår – og det var jo slik at i det klimaforliket vi faktisk har, var det Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre som flyttet de rød-grønne i en mer offensiv miljøpolitisk retning – og det engasjementet vi har for klima, kommer til å stå fast uavhengig av samarbeidspartnere.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Trine Skei Grande (V) [11:51:52]: Jeg vil også begynne denne debatten med å takke statsministeren, takke regjeringa, presidenten og faktisk hele Stortinget for den måten man taklet den terrorhandlinga vi ble utsatt for, på. Jeg vil også benytte anledningen til å takke folk for deres engasjement – takke både alle de som gikk til gatene på mandagen, og alle de som viste sin omsorg på ulike andre vis. Det viste at vi har et samfunn med noen felles verdier som man stiller opp om, ikke bare som politikere og som ledere, men også som borgere i et samfunn.

En stats fremste oppgave er å beskytte sine borgere. Det er vår oppgave nr. 1 som samfunn å organisere det. Vi må innrømme at den 22. juli i år maktet vi ikke den oppgaven. Det var mange som gjorde en fantastisk innsats, det var mange som gjorde utrolig mye mer enn det sto i dreieboka at de skulle gjøre, det var mange mennesker som stilte opp utrolig mye mer enn man kan forvente. Likevel feilet vi. Det må være noe med våre systemer, noe med

våre sjekklistor, noe med vår ansvarsfordeling, noe med de øvelsene vi skulle gjort – noen som hadde som ansvar å tenke på det utenkelige, som ikke gjorde det de skulle ha gjort. Men det betyr ikke at vi skal starte en jakt på de enkeltindividene som kanskje valgte ut fra andre forutsetninger enn det vi ga dem. Vi må sjekke om systemene våre er gode nok til å kunne gjøre den jobben hvis vi en dag blir utsatt for en trussel som likner dette.

Det som fungerte bra, og som jeg vil skryte av, er hel-sevesenet vårt. Det var faktisk slik at av alle dem som ble trillet inn på sykehus den dagen, er det bare én vi mistet. Alle de som møtte opp på Legevakten her i Oslo, opplevde en superprofesjonell organisasjon som tok imot dem og tok vare på dem. Det andre som fungerte i samfunnet vårt, var frivilligheten. Det går ikke an å sitte i et justisdepartement og vedta at folk skal sette seg i båten og ro. Det er bare noe folk gjør som aktive borgere i et samfunn, aktive borgere som bryr seg om sine medmennesker, aktive borgere som har et medansvar for fellesskapet. Det viste frivilligheten og engasjerte borgere at vi klarte den dagen. Så det var også mye som fungerte, og som vi skal være glade for.

Vi må også tenke på at det etter annen verdenskrig ikke er utøvd politisk vold i Norge fra andre enn høyreekstremer miljøer. Alt av politisk vold utøvd i Norge etter annen verdenskrig er utøvd av høyreekstremer miljøer. Det er også noe som vi må ta ansvar for i denne salen – hvordan vi takler de miljøene, har vi tatt de miljøene på alvor, har vi møtt dem med debatt, men også om vi har tatt trusselen fra dem på alvor.

Som liberaler er jeg opptatt av at det ikke finnes snarveier for å finne de gode løsningene når det gjelder lovverk, overvåkning, politimetoder, som man bør finne i dagene etter at slike ting skjer. Det skal man ta seg tid til, det er en debatt man skal gjøre på ordentlig vis. Man skal også diskutere hva som ligger i innholdet. Jeg gleder meg til diskusjonene her i salen med statsministeren om statsministerens flotte ord om at vi skal møte dette med mer demokrati og mer åpenhet.

Så til de store utfordringene som vi ser verden står overfor i dag. Vi er i en global krise når det gjelder økonomien. Vi ser at vi står overfor store trusler som virkelig kan rokke ved de viktige tingene i samfunnet vårt, og spørsmålet er hvordan vi i Norge skal forholde oss til det. Hvordan skal vi i Norge møte de store utfordringene? Hvordan skal vi faktisk bruke det at vi har hatt politikere med langsiktige tanker, som har klart å gjøre store grep for framtida, i denne sal? Hvordan skal vi bruke det handlingsrommet på en best mulig måte? Det var klart da velgerne gikk til valg, at de skjønte at det å ha politikere som faktisk vet hva handlingsregel er, er noe man setter pris på. Det å ha politikere som tenker langsiktighet økonomisk, er noe man setter pris på. Men spørsmålet er: Bruker vi det handlingsrommet – bruker vi de mulighetene vi har i Norge, på riktig måte, når vi har sett en regjering som i gode tider ikke klarer å prioritere det å gjøre grep i forhold til klima, der vi opplever at vi har en klimamelding som er utsatt tre ganger, der vi opplever at klimaforskninga og samferdselsforskninga kuttes gang på gang, der vi

opplever at de store løftene i byene når det gjelder å få til gode kollektivløsninger, må løftes av byene alene, der vi ikke har fått til målsettingene våre verken på Kårstø eller på Mongstad, og der vi ikke har fått til å gjøre det store skiftet fra rød til grønn skatt? Når vi ikke klarer det i gode tider, hvordan tror vi at vi skal klare det i dårlige tider? I dårlige tider er det enda vanskeligere å ta de virkelig tøffe takene for å omstille næringsliv. I dårlige tider er det virkelig enda vanskeligere å gjøre de store grepene med å legge om et skattesystem på en mer miljøvennlig måte.

Den andre store utfordringen vi har, er hvordan vi skal bygge kunnskapssamfunnet vårt framover, hvordan vi skal skape det næringslivet som vi skal leve av framover, hvordan vi skal klare å stimulere til de arbeidsplassene som er framtidsrettet, som faktisk kan klare å holde i hevd de arbeidsplassene i internasjonal konkurranse også i de nye tidene. Her hadde vi en unik sjanse i Norge. Her hadde vi mange muligheter fordi vi har vært langsiktige fram til nå – vi har klart å ta de grepene. Men vi ser at vi har en regjering som ikke klarer å prioritere kunnskap, som ikke klarer å prioritere forskning, som ikke klarer å se at vi må gjøre noe med lærerutdanninga – at vi må gjøre noe med etter- og videreutdanninga av lærere, at vi må gi kunnskap status igjen hvis vi skal klare å bygge det samfunnet videre. Analysen er vi ofte enige om, men virkemidlene innenfor hele kunnskapsfeltet har vært feil. Denne regjeringa begynte med et hvileskjør på forskning, og i fjor så vi det dårligste forskningsbudsjettet på tiår. Vi hadde muligheten til å prioritere det i gode tider – mitt spørsmål er: Klarer denne regjeringa da å prioritere det i dårlige tider?

I de første trontaledebattene fra denne regjeringa inneholdt all flyktningpolitikk ordet «human». Nå forsvinner «human». Når vi tar bort begrepet «human» i gode tider, klarer vi da å prioritere humaniteten i dette i dårligere tider? Vi ser at familier ikke lenger får leve sammen fordi man er så opptatt av å være streng at man nå har en kø av saker i Den europeiske menneskerettsdomstolen om hvordan vi forvalter vår asylpolitikk, der vi er beinhardt overfor alle som er statsløse, mye hardere enn høyrepopulister andre steder i Europa. Vi opplever at vi får et svart arbeidsmarked, der folk står på bakrommet på skrubben med dårlig betaling og med dårlige arbeidsforhold fordi de ikke har noe annet sted å være. Når vi ikke klarer det i gode tider, tror vi at vi klarer det i de dårlige?

Det er utfordringa mi til regjeringa til statsbudsjettet – om de klarer å gjøre de store grepene for framtida, nå når vi ser at de økonomiske utfordringene er presset, når vi ikke ser at de har klart å gjøre det i de tidene da de hadde veldig gode dager.

Med det vil jeg ta opp forslagene vi har.

Presidenten: Dermed har representanten Skei Grande tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Hadia Tajik (A) [12:00:28]: Som representanten vet, gikk det veldig bra med Venstres søsterparti i Danmark, Radikale Venstre, under folketingsvalget i høst. Nå er partiet en del av den sosialdemokratisk ledede regjeringen.

Representanten Skei Grande har selv i ulike sammenhenger påpekt de politiske likhetene mellom Radikale Venstre og norske Venstre. Radikale Venstre ser politikken sin tjent med å se til sentrum-venstre, mens norske Venstre ikke er fremmed for å se til Høyre og Fremskrittspartiet. Det er to helt ulike verdivalg. Jeg lurer likevel på hva representanten vil lære av den regjeringsplattformen som hennes danske søsterparti har vært med på å forhandle fram. For eksempel står det der at de vil styrke kommunenes tilskyndelse til å opprette helhetsskoler hvor læring, fysisk utfoldelse og sosiale aktiviteter kan integreres i et helstøpt forløp over hele dagen.

Hva er forklaringen på at søsterpartiet til Venstre i et sammenlignbart nordisk land er sterkt for noe som norske Venstre er sterkt imot?

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Trine Skei Grande (V) [12:01:44]: Det er helt riktig at Margrethe Vestagers Radikale Venstre ligger veldig nært Venstre på mange, mange politiske områder. Når det gjelder gjennomslaget de har fått i regjeringsplattformen, har de fått til kjempestore grep innfor klima, de har veldig ambisiøse mål innfor klima, mens vi her ser et Arbeiderparti som bremser og bremser og bremser, noe som gjør at SV taper valg. De har fått til store grep innfor familierpolitikken når det gjelder asyl. Mens vi strammer inn og strammer inn og blir de verste i Europa, får nå Radikale Venstre gjennomslag i regjeringsplattformen som gjør at de får en helt annen asyl- og flyktningpolitikk. De får en asyl- og flyktningpolitikk der familien står i sentrum, der familier skal bo samlet, mens denne regjeringa splitter familier, kaster forsørgere ut, går inn til familier nattetid, arresterer dem og sender dem ut, når det er familiefedre som skulle vært sammen med sine barn og sin kone.

Det er forskjellen. Det er en stor forskjell mellom det man ser at dagens regjering står for, og det vi har fått til i Danmark.

Presidenten: Jeg skjønner det slik at Hadia Tajik ønsker en replikk til. Vær så god!

Hadia Tajik (A) [12:02:50]: Takk for svaret. Min utfordring til representanten var hva representanten vil lære av det som står i regjeringsplattformen til den danske regjeringen. Jeg skulle gjerne hatt et enda tydeligere svar på hvordan deres søsterparti gir sin tilslutning til et helt annet verdivalg enn det man ser at norske Venstre gir uttrykk for gang på gang ved mange veiskiller, der man støtter opp om Høyre og Fremskrittspartiet, sånn som man har gjort i Oslo, sånn som man gjør i Tromsø, og sånn som man gjør veldig mange andre steder. Det er to prinsipielt ulike veivalg, og det er det jeg gjerne skulle hatt klarhet i.

Trine Skei Grande (V) [12:03:28]: Representanten Tajik må få med seg at politikk handler om hva man kan få gjennomslag for på ulike politiske områder. Radikale Venstre har fått massivt gjennomslag på miljø, mas-

sivt gjennomslag på asyl- og flyktningpolitikk, som jeg ga eksempler på. De har nå fått skoleministeren. Det kommer til å påvirke dansk skolepolitikk at vårt søsterparti nå sitter med skoleministeren. Nå sitter vi med skoleministeren i Sverige, nå sitter vi med skoleministeren i Danmark, nå er det sannelig på tide at vi får en liberaler i skoleministerposten også i Norge.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [12:04:15]: En ministerpost som Venstre uansett ikke får, er finansministerposten. Jeg vil tilbake til spørsmålet om formuesskatten, som er et veldig viktig tema i dag, og som de fleste medier har kastet seg på.

Venstre er jo også for at vi skal fjerne formuesskatten, eller i hvert fall at vi skal ta vekk såkalt arbeidende kapital fra denne. En fjerning av formuesskatten vil føre til at vi deler ut 13 mrd.–14 mrd. kr til private, til noen av landets rikeste mennesker. Hvis vi tar det bare fra såkalt arbeidende kapital, går halvparten, 7 mrd. kr, rett til de menneskene i Norge – i hovedsak menn, for øvrig – som har over 3 mill. kr i inntekt.

Venstre er også nødt til å ta inn over seg at det er en sammenheng mellom forskjellene i samfunnet, hvor store sosiale problemer man har i samfunnet, og hvor stor andel fattige vi får. Da lurer jeg på om Venstre også har tenkt å gå i seg sjøl og se på om man kanskje heller burde støtte opp under en omfordelende skattepolitikk og en progressiv skattepolitikk også for de rikeste.

Trine Skei Grande (V) [12:05:21]: Jeg syns kanskje SV kunne gå i seg sjøl og begynne se på at dette ikke handler om å bekjempe fattigdom. Dette handler om å skape arbeidsplasser. Dette handler om å bruke skattesystemet slik at man faktisk skaper arbeidsplasser. Det er ikke sånn at det fører til at man får mer luksusliv for noen få mennesker, men det fører til at bedrifter får penger tilbake som de kan investere i nye arbeidsplasser og nye bedrifter. Jeg skjønner at det ikke passer inn i SVs studiesirkler, men det er faktisk sånn virkeligheten er. Det er faktisk der arbeidsplasser skapes, det er i de selskapene arbeidsplasser skapes. Det er de menneskene som er med og skaper de arbeidsplassene, og det å skape arbeidsplasser er å bekjempe fattigdom.

Men det er helt riktig som Syversen sier, at det er viktigere å bekjempe fattigdom enn å bekjempe rikdom. For av og til er det sånn at folk som har ekstra penger, er med på å skape noe som gir masse muligheter til folk som de ellers ikke ville hatt.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [12:06:17]: Disse såkalte studiesirkelene som SV tydeligvis bedriver, deler vi i så fall med millioner av mennesker verden over, som nettopp er bekymra over en utvikling der det blir større forskjeller mellom fattige og rike, og at det har en klar påvirkning også på hvor mange som er fattige.

Vi har fått en veldig interessant bok, som er fagfellevurdert forskning, som nettopp har gått inn og sett på sammenhengen mellom ulikhet i et samfunn og fattigdom, men ikke minst også sammenhengen mellom ulikhet og

hvor godt samfunnet er å leve i for hele befolkninga. Vi slutter oss til den forskninga. Vi er enig i at det er bra å ha samfunn med små forskjeller, fordi det gir mindre hel-seproblemer, og det gir mindre kriminalitet. Det gir også større produktivitet fordi folk blir mer omstillingsvennli-ge. Så det er også bra for næringslivet å ha små forskjel-ler. Men det lar seg ikke samsvare med en skattepolitikk der de rikeste får stadig mer og drar ifra.

Trine Skei Grande (V) [12:07:23]: Jeg er helt enig i at det er viktig å ha et samfunn med små forskjeller. Det er viktig å ha et skattesystem som gjør at vi ikke lager store forskjeller, men det er også viktig å ha et skattesys-tem som stimulerer til arbeidsplasser. Det er også viktig å ha et skattesystem som stimulerer folk til faktisk å ta de sprangene det er å tørre å satse, tørre å forfølge ideen sin og være med og bruke den ideen til å skape arbeidsplas-ser til ett, to, tre, kanskje hundre andre mennesker. Det har en egenverdi, og det har ikke noe med kampen for å få til minst mulig forskjeller i et samfunn å gjøre, det er jeg er helt enig med Thorkildsen i, men det er ikke kampen mot at noen er med på å skape arbeidsplasser som faktisk bidrar her.

Irene Lange Nordahl (Sp) [12:08:24]: Venstre vil gjennom sterk satsing på fornybar energi sikre at Norge opprettholder sin posisjon som energinasjon. Men i prak-sis stemmer de imot småkraftverkplaner, vindmølleprosjekter, bygging av skogsbilveier og andre ulike tilrette-legginger for økt bruk av fornybar energi. Mitt spørsmål er derfor: Hvordan vil Venstre i praksis øke bruken av fornybar energi uten å legge til rette for dette ved f.eks. å bygge skogsbilveier for uttak av skogsvirke og framføring av småkraftverk?

Trine Skei Grande (V) [12:08:59]: Klimakampen er en kamp for å holde verdiene ved naturen vår ved like. Da er kampen for å få til mer fornybar energi viktig. Men det betyr ikke at vi skal rasere naturen på vår vei for å nå dit, for raserer vi all norsk natur for å vinne klimakampen, så er ikke klimakampen verdt å vinne. Derfor er det viktig å ta de avveiningene, avveininger som handler om at vi tar vare på *noen* områder. Vi må gjerne bygge ut vindmøl-ler, men det betyr ikke at vi skal ha vindmøller overalt. Vi må gjerne bygge ut småkraftverk, men det betyr ikke at vi skal ha småkraftverk overalt. Det betyr at vi faktisk også skal utvinne olje i Norge, men ikke at vi skal utvinne olje overalt. Det betyr at vi skal bygge høyspentledninger, men kanskje ikke i de mest sårbare naturområdene vi har. Hvis vi ikke klarer å ha to tanker i hodet samtidig, så har klimakampen ingen verdi. Det er ikke noe vits i å kjempe for noe man allerede har ødelagt på veien.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:10:15]: Klimautfordringene er de største utfordringene vi som samfunn står overfor på lang sikt. For oss i Senterpartiet har det vært viktig å ha en målrettet, konkret energipolitikk der man kan bygge ut og bruke landets ressurser på en forsvarlig og langsiktig måte. Tilfeldige utbygginger med store

naturinngrep er det ingen av oss som ønsker. Det er kort-siktig tenkning, for da klarer vi ikke å skape entusiasme rundt videre utbygging av fornybar energi. Jeg håper også Venstre ser at vi må være villige til å gjøre små inngrep for å klare å løse klimakampen.

Men jeg har et spørsmål til Venstre om en annen sak, og det gjelder at Venstre, som oss, har sine røtter i mot-kulturene. Senterpartiet har sine røtter i motkulturene. Da forundrer det meg stort at en av Venstres representanter, Ola Elvestuen, i forrige uke flåsete sa at det er å innføre leggetid når vi i Norge har et ønske om å føre en litt stram-mere alkoholpolitikk – når vi kjenner Venstres historie og Venstres røtter. Er representanten Trine Skei Grande enig i at det å føre en restriktig alkoholpolitikk er å innføre leggetid?

Trine Skei Grande (V) [12:11:22]: Da tror jeg nok at jeg og Slagsvold Vedum har litt ulik oppfatning av hva motkultur er. Motkultur handler jo om det å ha troen på lokaldemokratiet, troen på at man kan fatte kloke beslut-ninger også ute i det enkelte lokalsamfunn, og ikke tro at sentralmakten og all genialitet faktisk utgår fra denne sal. Venstres standpunkt til dette er at vi ønsker at kommune-ne skal få bestemme. Vi ønsker ikke at staten skal bestem-me når folk skal gå hjem. Vi ønsker ikke at det er Stor-tinget som skal bestemme når utesteder skal stenge. Det mener vi at kommunestyret kan bestemme. Det mener vi at hvert enkelt lokaldemokrati kan ha gode prosesser på å bestemme. Jeg tror faktisk at det er nærmere de motkul-turene som Slagsvold Vedum snakket om – de felles sen-trumsverdiene – enn det at staten skal bestemme når folk skal legge seg.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Helga Pedersen (A) [12:12:35]: Årets trontale er en bekreftelse på at Norge er et land fullt av muligheter. Ideen om et sterkt fellesskap har stått seg godt i en tid med øk-ende globalisering, økonomisk vanskelige tider rundt oss, og ikke minst da vårt demokrati ble angrepet på den mest grusomme måten gjennom terroren i regjeringskvartalet og på Utøya 22. juli. I en slik tid gir det mening å slå fast at det er mer som forener oss, enn det som skiller oss som nasjon, samfunn og mennesker.

Samtidig videreføres demokratiet ved at vi engasjerer oss. Det har tusener på tusener av mennesker vist ved lo-kalvalget nå, selv om valgdeltakelsen ikke ble like høy som det vi håpet på forhånd.

Som parlamentarisk leder for Arbeiderpartiet vil jeg også berømme alle partiene for deres innsats i en vanskelig tid og i en valgkamp som ble kortere og annerledes enn før.

Vi har fortsatt store utfordringer i Norge, men likevel tror jeg de aller fleste kan si seg enig i at vi stort sett har det godt her i landet. Vi løser de store oppgavene i felle-skap, vi tar vare på hverandre, vi bidrar til verdiskaping og fellesskap.

Da FN i fjor nok en gang skulle kåre verdens beste land å bo i – og det ble Norge – uttalte generalsekretær Ban Ki-moon:

«Vi har lært at mens økonomisk vekst er viktig, er det avgjørende å bruke statens inntekter til å gi alle mennesker mulighet til et lengre, sunnere og mer produktivt liv.»

Det handler altså ikke bare om hvor mye hvert enkelt menneske har til disposisjon hver dag, men også om hvordan man fordeler ressursene og investerer i skole, helse og infrastruktur. Man bekjemper fattigdom ved å fordele rikdom.

Det er også i dag verdt å minne om at det ikke er så lenge siden den norske modellen ble ansett som utgått på dato, men virkeligheten har vist oss det motsatte. Forholdsvis små inntektsforskjeller, ansvarlige arbeidslivsorganisasjoner og et skattenivå som gjør oss i stand til å finansiere velferdstilbud som er tilgjengelig for alle – alle disse tingene har bidratt til å skape et samfunn med høy omstillingsevne, høy produktivitet og lav arbeidsledighet. Vi har en samfunnsmodell som danner grunnlaget for å møte framtiden med optimisme. Det er ingen grunn til å eksperimentere med denne vinneroppskriften, men vi skal ta vare på, forbedre og fornye den norske modellen.

Politikk er viktig. Hvilken politikk som føres, betyr åpenbart og selvsagt mye for framtiden til landet og for hverdagen til folk. Politikk handler først og fremst om valg. Det handler om hvorvidt vi skal gi flere titalls milliarder kr i skatteutt, eller om vi skal trygge og bygge framtidens velferdssamfunn. Det handler om hvorvidt vi skal styrke fellesskolen med økt fokus på kunnskap, kvalitet og mestring, eller om vi skal åpne for en massiv privatisering av våre skoler. Det handler om hvorvidt vi skal bygge videre på fellesskapsløsningene, eller satse mer på et samfunn der den enkelte i større grad må være sin egen lykkes smed.

Velferdssamfunnets framtid blir én av de debattene der vi i denne salen kommer til å skille lag ideologisk og politisk fram mot 2013. En sterk velferdsstat er bærebjelken i et trygt samfunn. Velferdsdebatten må handle om hvordan vi skal sikre gode og trygge helse- og omsorgstjenester for alle. Den må handle om hvordan vi kan finne løsninger som sikrer at alle mennesker i Norge får god behandling når de trenger det. Så skal vi ikke i disse debattene glemme at utgangspunktet er at vi har et av verdens beste velferdssystemer, men vi skal være kritiske og pragmatiske. Vi skal være villige til å fornye og endre. Vi skal ikke bare forandre for å bevare, vi skal forandre for å forbedre.

Så er det, som flere i salen har vært inne på, ikke mer enn tre år siden den internasjonale finanskrisen brøt løs. Det fikk store følger for en rekke land. I mange land har problemene bare eskalert, og det ser vi rundt oss, på kontinentet, hver dag. Nå er vi på tur inn i en nye internasjonal økonomisk krise. Arbeidsledigheten i landene rundt oss har bitt seg fast på rundt 10 pst. Mange land har en ungdomsledighet som er enda mye høyere enn det. Stater sliter med økonomien. I mange land opplever man at folk får redusert sine lønninger og pensjoner. Den økonomiske usikkerheten sprer seg. Vi ser at finanskrisen har utviklet seg til en økonomisk krise, som igjen skaper grobunn for sosial krise og videre til en politisk krise. Det er veldig alvorlige tider i Euro-

pa. Våre samarbeidsland og handelspartnere er rammet.

For tre år siden handlet det om å redde bankene. Nå handler det om å redde folks levebrød, men også om å redde land. Situasjonen der ute kan få følger i Norge, det må vi være forberedt på. Derfor er det så viktig at vi nå fører en ansvarlig økonomisk politikk for å trygge norske arbeidsplasser.

Den rød-grønne regjeringen førte landet trygt gjennom finanskrisen. Man hadde en god forståelse av situasjonen, man hadde et veldig godt samarbeid med både arbeidstakere og arbeidsgivere, og man satte inn de rette tiltakene på det rette tidspunktet. Det reddet mange bedrifter og arbeidsplasser over hele landet. Dessuten beskyttet man grunnlaget for vårt velferdssamfunn, som er høy sysselsetting.

Arbeid har bestandig vært Arbeiderpartiets viktigste politiske sak. Det er det også i dag. Det vil det være til neste år. Men vi har også en oppgave i å forsvare velferdssamfunnet og ikke minst finansieringen av velferdssamfunnet. Alle partier har store ambisjoner på vegne av vårt velferdssamfunn, men ikke alle partier er med på å ta ansvar for å finansiere det, slik at folk får den helsehjelpen de trenger, at de eldre får en verdig omsorg, og at våre barn skal få en skole med høy kvalitet og kunnskap.

Når Fremskrittspartiet vil bruke opp mot 100 mrd. kr i skatteutt, betyr det at fellesskassen vår får 100 mrd. kr mindre. Det vil ramme vår evne til å finansiere helse, omsorg og skoler.

Det er mange som har snakket om Roar Flåthen i dag, og derfor vil jeg også gjøre det. Han har sagt ja til en gjennomgang av formuesskatten, men han har også presisert at LO ikke har gått inn for å fjerne den. Roar Flåthen sier også videre at:

«Vi må se på både problematiske og positive sider. Skatten sikrer sosial utjevning ved at om lag 2,5 prosent av landets rikeste betaler halvparten av den. Skatten gir rundt 13 milliarder kroner til velferd.»

For de partiene som her har varslet at de vil fremme Roar Flåthens forslag helt ordrett, gjør jeg også oppmerksom på at han sier at «skal det gjøres endringer må ikke det svekke statens inntekter eller føre til at de rikeste i samfunnet får en mindre skattebyrde.»

Han sier også:

«Det som (...) kjennetegner land som ikke har formuesskatt, er at de ofte i stedet har langt høyere eiendomsskatt. Dersom en ser på formuesskatt og eiendomsskatt i sammenheng, ligger Norge under gjennomsnittet i Europa, og lavere enn i våre naboland. En gjennomgang kan se på balansepunktet mellom formues- og eiendomsskatt.»

Jeg ser fram til å se Fremskrittspartiets forslag og hvorvidt de reflekterer helheten i det Roar Flåthen har sagt.

Det er mange som sier at ting var bedre før, men det er ikke helt sant. Det er i hvert fall verdt å merke seg de undersøkelsene som viser at folk stoler mer på hverandre i dag enn det de gjorde for eksempel i 1981. Det er et av de flotteste resultatene i et samfunn der vi stiller opp for hverandre: tillit. I en usikker verden trenger vi å stole

på hverandre. Tillit og trygghet gir også frihet. I hjertet av sosialdemokratiet ligger ideen om frihet for det enkelte mennesket – frihet til å følge sine drømmer i et samfunn som sørger for et sikkerhetsnett for deg og dine, frihet til å jobbe for det du tror på, frihet til å si din mening og ha innflytelse over det samfunnet du er en del av. Derfor vil vi i Arbeiderpartiet, sammen med våre gode samarbeidspartnere i SV og Senterpartiet, fortsette å jobbe for et samfunn med sterke fellesskap. Det er et samfunn som gir mer frihet til oss alle.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (FrP) [12:22:43]: Jeg vil bare bemerke at fellesnevneren for mange av de replikkene som har vært rettet mot de borgerlige partiene i dag, avslører med all tydelighet at de rød-grønne partiene nå gleder seg til å få avløsning. Det er som om man skulle tro at valget i 2013 nettopp handlet om et regjeringsskifte, og at man er ivrig etter å finne ut av hvordan den regjeringen vil se ut. Så det bare legger jeg til grunn.

I trontalen varsler regjeringen en melding om forholdet mellom stat og kommune. Det er en melding jeg ønsker velkommen. Jeg vil gjerne be Helga Pedersen om å reflektere litt rundt det, fordi mange kommuner opplever nå det de kaller statlig overstyring. De opplever et sterkt hemmende statlig regelverk som gjør det vanskelig for dem å utnytte sine egne arealer. Det er en sterk provokasjon mange steder når det gjelder fylkesmannen som kommer med inngrep overfor kommunene, som de oppfatter som urimelige. Det er strandsoneloven, det er plan- og bygningsloven; det er mindre og mindre lokal handlefrihet. Hva mener Helga Pedersen om en slik utvikling?

Helga Pedersen (A) [12:23:46]: For det første vil jeg understreke at Arbeiderpartiet fortsatt står bak det rød-grønne regjeringalternativet – det skulle bare mangle, med de resultatene vi har fått til i løpet av disse årene. Vårt siktemål er å gå til valg sammen med SV og Senterpartiet i 2013 og vinne det valget sammen med dem. Vår regjering skal tåles og måles på resultater, men jeg synes velgerne har rett til å få vite hvilke alternativer de har, og at det rød-grønne alternativet også bør blir målt opp mot det som måtte være av alternativer på borgerlig side – hvis det kommer på plass før 2013.

Vi i Arbeiderpartiet er opptatt av lokaldemokratiet og av en reell mulighet for våre lokalpolitikere til å bestemme. Det viktigste vi da kan gjøre, er å sikre at våre lokalpolitikere har en økonomi som gjør at de kan gjøre reelle prioriteringer og valg. Så er det ofte et dilemma i hvor stor grad man skal legge statlige føringer, og i hvor stor grad saker skal avgjøres lokalt. Men det er veldig underlig å få det spørsmålet fra Fremskrittspartiet, av alle, som så til de grader har tatt til orde for økt statlig styring, stykkprisfinansiering osv.

Siv Jensen (FrP) [12:25:06]: Fremskrittspartiet har tatt til orde for en likebehandling av borgerne, uavhengig

av om de bor i en rik eller i en fattig kommune, men den debatten kan vi komme tilbake til.

Jeg mener det er en økende utfordring for mange kommuner at de har mindre og mindre rådighet over egne arealer. La oss ta Nittedal kommune utenfor Oslo. En prosent av Nittedals areal står til lokalpolitikernes frie disposisjon. De øvrige arealene er båndlagt av staten av ulike årsaker. Det gir liten handlefrihet til en kommune i vekst som trenger å frigjøre areal bl.a. til boligbygging. Da handler det om å gi lokalpolitikere handlefrihet der hvor de helt åpenbart har ansvar – i arealpolitikk, i byggesaker – noe som betyr så uendelig mye for kommunenes mulighet til å legge forholdene til rette for økt tilflytting og velvære for beboerne. Når man da ser den motsatte utviklingen, med stadig flere statlige inngrep og reguleringer, er det ikke da på tide å begynne å reversere dette?

Helga Pedersen (A) [12:26:11]: På en rekke områder sitter vi her i salen og lager nasjonal politikk. På noen områder har kommunene et stort skjønn. På andre områder er vi opptatt av å legge ganske konkrete føringer for å være sikre på at det vi vedtar her i salen, skal bli gjennomført.

Når representanten Siv Jensen nevner miljø og areal, er nettopp det et område der vi i større grad har sluppet opp den siste tiden med hensyn til strandsonepolitikken på Vestlandet. Det kan vi godt diskutere mer. Men hvis vi skal diskutere lokalpolitikens vilkår, må vi ta med hele perspektivet. Da må vi også ta med vår vilje til å finansiere lokaldemokratiet, slik at lokalpolitikere, enten de kommer fra Arbeiderpartiet eller fra Fremskrittspartiet, kan ta reelle politiske valg. Så må vi også diskutere Fremskrittspartiets hang til stykkprisfinansiering, til en mye sterkere detaljstyring av helse- og omsorgssektoren og at man på mange områder ønsker nettopp å ta handlefriheten fra våre lokalpolitikere og overføre den til et statlig byråkrati.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [12:27:46]: Når jeg hører på Arbeiderpartiets parlamentariske leder, høres det ut som om Arbeiderpartiets politikk kom først, og så kom verdiskaping og arbeidsplasser etter det. Men realiteten er at først kom verdiskapingen. Det er jo ikke slik at de 200 000–300 000 arbeidsplassene som er blitt skapt, er blitt vedtatt av regjeringen. De kom fordi det er folk som gjør som Bjarne Håkon Hanssen sa: De står opp om morran og går på jobb. Og så er det folk som eier bedrifter og skaper bedrifter. Da tenker jeg som så at det ville vært naturlig, når det er mange i Norge som er flinke til å skape bedrifter og skape arbeidsplasser, å spørre dem om råd om hva slags politikk man skulle føre – på samme måte som når Norge gjør det godt i VM. Da er det hyggelig at det skjer under et rød-grønt styre, men det mest naturlige ville jo være å spørre idrettsutøverne og trenerne hvordan de kan gjøre det enda bedre ved neste mesterskap. Næringslivet etterspør jo bl.a. mer forskning, bedre skole, mer samferdselssatsing. De etterspør også lettelse i formuesskatten og mindre byråkrati.

Helga Pedersen (A) [12:28:52]: Jeg tror ikke vi er uenig om at det er en sammenheng mellom å skape og

dele. Jeg brukte også store deler av mitt innlegg til nettopp å si hvor viktig det er at folk er i arbeid, for det er slik vi skaper inntekter som i neste omgang kan fordeles. Jeg la også i mitt innlegg vekt på hvor viktig det er at staten har en god dialog med både arbeidsgivere og arbeidstakere.

En av de tingene NHO har vært veldig opptatt av å si til vår regjering, er at det må forenkles mer i næringslivet. Ja, det har vår regjering tatt til følge. Man har fjernet revisjonsplikten for de små bedriftene. Man har senket kravet til aksjekapital. Det er forslag som næringslivet har omfavnet.

Så er jeg helt enig med Høyres representant her i at vi skal satse på skole, vi skal satse på samferdsel, og vi skal satse på forskning. Derfor har vi satset på alle disse områdene, og barn lærer mer på skolen i dag enn de gjorde under Bondevik II-regjeringen.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [12:29:56]: Jeg lytter veldig godt når Arbeiderpartiets parlamentariske leder snakker. Jeg får høre at representanten gjentar «å skape og dele», men jeg er litt mer usikker på om hun egentlig tar konsekvensen av det.

La meg bare ta et enkelt eksempel: Hvis det er slik at jo flere midler bedriftene har – flere midler kan vi vel være enige om – for å skape nye arbeidsplasser, jo tryggere blir også arbeidsplassene. Hvorfor er det da ikke en fornuftig idé å la bedriftene beholde flere midler, slik at de kan skape flere arbeidsplasser og trygge flere arbeidsplasser? Det er jo ikke slik at man trygger Norges velferd i fremtiden gjennom å skatte mer hvis man skaper mindre.

Helga Pedersen (A) [12:30:34]: Vi skal skape mer, og så skal vi skatte slik som vi gjør i dag. Det skattenivået vi har hatt under den rød-grønne regjeringen, har i hvert fall ikke vært til noe hinder for at vi har skapt ti ganger så mange arbeidsplasser i privat sektor som det som var tilfellet under Bondevik II-regjeringen.

Hvis det er slik at skattelette i seg selv skulle gjøre at nye arbeidsplasser poppet opp, vil jeg gjerne høre hvor Torbjørn Røe Isaksen henter sine gode eksempler fra. Hadde hans logikk hengt sammen, så hadde Hellas vært et paradisi i dag fordi man der nettopp har kuttet skatter. Men det endte ikke i mer verdiskaping og i flere inntekter for staten der – tvert imot, det gikk veldig dårlig.

Presidenten: Representanten får ikke anledning til å svare på Papandreous og regjeringens vegne.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:31:38]: Det forekommer meg at Hellas' økonomiske problemer er litt mer sammensatt enn som så – herunder korrupsjon og spørsmål om en økonomisk politikk som har feilet over tid.

Men mitt spørsmål er knyttet til innlegget til Helga Pedersen, og jeg lyttet nøye. Hun bruker ofte ordet «velferdsstat», og jeg er litt på leting etter det ideologiske ståstedet for Arbeiderpartiets parlamentariske leder. Hun snakket om «fellesskapsløsningene», «fellesskolen» – en rekke viktige tjenester for befolkningen. Mener hun at det er samsvar mellom velferdsstat og velferdssamfunn, eller

mener hun at det faktisk er en tredje påle i det norske samfunnet: det sivile samfunn? Hvilken rolle mener hun i tilfelle at det skal spille?

Helga Pedersen (A) [12:32:42]: Når det gjelder Hellas: Ja, det er helt sikkert flere elementer der. Dette gjelder ikke Syversen, men representantene for de partiene som står for en skattelettepolitikk, må gjerne komme med andre eksempler fra Europa der man har kuttet kraftig i skatter, der det blomstrer i næringslivet, og der man har bygd opp under velferdssamfunnet.

Når det gjelder spørsmålet fra representanten Syversen, så er det viktig at vi har en stat som omfordeler. Men det er klart at i et moderne velferdssamfunn har de frivillige aktørene og det sivile samfunnet en svært viktig rolle. Det har vi ikke minst sett i sommer etter Utøya, da Røde Kors, Norsk Folkehjelp og mange, mange andre frivillige stilte opp, hjalp til og gjorde situasjonen mye enklere å bære for dem som ble rammet. Det ser vi fortsatt skjer rundt i norske lokalsamfunn i dag, og det skylder vi dem en stor takk for. Derfor skal vi også spille på lag med dem – spille på lag med frivilligheten i tiden som kommer.

Borghild Tenden (V) [12:33:57]: Fornying av offentlig sektor er viktig for Venstre og for velferden, og derfor har vi i de to siste trontaledebattene tatt opp nettopp kommunesammenslåing med representanten Helga Pedersen. Hun har begge gangene sagt at Soria Moria-erklæringen ligger fast, og at det derfor ikke vil skje noe de neste årene.

Flere sentrale arbeiderpartifolk er stadig ute og mener at kommunesammenslåing er viktig, nettopp på grunn av velferden som Helga Pedersen snakket mye om i sitt innlegg. Det går på eldreomsorg, og det går på barnehageplasser og på Samhandlingsreformen som nå skal på plass. En arbeiderpartiordfører i Skedsmo har vært veldig tydelig på at dette er viktig, og sagt at hvis ikke debatten kommer nå, må det skje ved tvang. Er representanten Pedersen enig i at hvis ikke debatten starter nå, må det skje ved tvang etter hvert?

Helga Pedersen (A) [12:34:56]: Først vil jeg understreke at Soria Moria-erklæringen ligger fast for denne perioden.

Jeg tror representanten Tenden er kjent med at dette spørsmålet er noe vi har debatt om i Arbeiderpartiet, og skal ha debatt om i forbindelse med den programprosessen som vi nå snart går inn i. Det Arbeiderpartiets landsmøte allerede har slått fast, er at det er behov for en ny kommunestruktur i landet, og at en ny struktur bør skje basert på frivillighet. Så får vi i neste omgang diskutere om man – hvis frivillighet ikke fører fram – skal åpne for en styrt sammenslåing. Jeg er blant dem som har tatt til orde for det, men frivillighet er det man først bør basere seg på.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:36:15]: «There is no such thing as society. There are individual men and

women, and there are families.» Aldri har vel det berømte sitatet frå Storbritannia sin tidlegare statsminister, Margaret Thatcher, kjenst meir feil og utdatert enn i tida etter 22. juli. Vi er så veldig lite utan kvarandre og utan samhaldet oss imellom.

Eg vil òg nytte høvet til å takke både statsministeren, regjeringa, Stortinget og frivillige og offentlege institusjonar, og eg ser fram til ein debatt om beredskapen vår. Det er nødvendig. Men eg ser òg fram til ein debatt om ein annan viktig beredskap, nemleg kva for beredskap vi som samfunn har til samhald og solidaritet når vi verkeleg treng han til tunge lyft og i det daglege. Fundamentet i den beredskapen er eit samfunn der vi har tillit til kvarandre. Vi har i dag mykje kunnskap om kva som skaper den tilliten mellom menneske. For det første er det kombinasjonen av utdanning og det å få ein sjanse i arbeidsmarknaden som er avgjerande for alle. Det vi no ser i mange europeiske land med høg ungdomsarbeidsløyse, ein generasjon med låge inntekter, er ei bombe under samfunnssolidariteten, ikkje berre ei sosial bombe for den enkelte.

For det andre er det ein tett samanheng mellom tillit til offentlege institusjonar og sosial tillit mellom velferdsstaten, institusjonar og det sivile samfunnet. «A small state will not produce a big society», som Labour-leiar Ed Miliband har formulert det.

For det tredje er tilliten høgare i samfunn med liten ulikskap. Å redusere sosiale forskjellar er altså viktig òg i eit tillitsperspektiv.

Mange av dei målsetjingane eg har gått igjennom no, er heldigvis overordna mål for mange. Men det er òg sånn at politikken og verkemidla går i ulik retning. På fredag la regjeringa fram fordelingsmeldinga, som viser at forskjellane i Noreg dei siste åra har vorte mindre, i motsetnad til i så å seie alle andre land som vi samanliknar oss med.

Der Høgre og Framstegspartiet slit for å verte einige om mange ting, er dei einige om politikken på viktige områder som vil auke dei sosiale forskjellane i Noreg. Dei er einige om å fjerne formuesskatten, som er ei utdeling av 8 mrd. kr – og meir enn det – til den rikaste prosenten i Noreg. Høgre foreslo skattekutt på i snitt 60 000 kr for dei med inntekt over 3 mill. kr i siste alternative statsbudsjett og Framstegspartiet langt meir. Partia er einige i sine program om å opne for meir lokal lønsdanning og for noko auka lønsforskjellar i Noreg.

Vi vil òg trenge all den samfunnssolidariteten som vi kan få til å løyse vår generasjons aller største utfordring i tiåra som kjem: dei globale klimaproblema. Min generasjon står overfor eit val. Vi kan velje kva forteljing vi vil gi til våre framtidige barnebarn. Eg vil gjerne seie at min generasjon fryktar farlege klimaendringar for den generasjonen som kjem etter oss, og vil derfor leggje grunnlaget for at dei ikkje skal få så dramatiske konsekvensar som dei kan få. Dette er eit val vi ikkje kjem til å få mange gonger i livet. Derfor er klimapolitikken den viktigaste saka, det viktigaste overordna spørsmålet, i det året vi går inn i. Vi må kome på sporet igjen av ein internasjonal avtale med tak på utslipp og ein global pris på karbon. Samtidig veit vi at utfordringa med å få oppslutning om det er svært vanskeleg og kan ta tid. Derfor må vi òg leggje fram ei

klimamelding som tek tak i tunge sektorar som industri, petroleum, transport og bygg, og vise til korleis vi kan få ned klimautsleppa i Noreg – også i samarbeid med andre land og regionar. Vi må rett og slett begynne på den samfunnsmessige omstillinga til eit grøntare og meir klimavennleg samfunn. Det er billegare å gjere det raskt, det er smartare å gjere det raskt, og det er det som er nødvendig for å nå målet om at oppvarminga ikkje skal gå utover om lag 2 grader, og at vi skal sleppe dei mest dramatiske konsekvensane av klimaendringane. Derfor må vi starte omstillinga raskt og fortsetje den grøne politikken regjeringa har begynt på, i dei åra som kjem.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Arne Olsen (FrP) [12:41:38]: Representanten Solhjell åpnet prisverdig nok med et sitat fra Margaret Thatcher, og slo vel også da ettertrykkelig fast noe vi vet fra før, at de er et parti for det kollektivistiske, et parti som setter systemet, staten, det offentlige foran enkeltmennesker. Det gjør man når det gjelder de regionale helseforetakene, hvor hensynet til Arbeiderpartiet er viktigere enn hensynet til egen politikk når man vil legge ned de regionale helseforetakene. Det gjør man overfor landets eldre når de står i kø for å få sykehjemsplass, det gjør man overfor rusmisbrukerne; det er over 5 000 som venter på behandlingsplass, og det gjør man overfor de foreldrene som er så uheldige å få barn for sent på høsten, slik at de ikke får barnehageplass.

Kan representanten Solhjell være snill og nevne noen tilfeller hvor SV faktisk har sagt enkeltmennesket, pasienten, borgeren foran systemet?

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:42:40]: Eg trur kanskje at dersom representanten Olsen kjende den interne kulturen i SV ganske godt, ville han ikkje omtale han som typisk kollektivistisk. Det får seg av og til uttrykk som ein kan sjå utanfor SV óg.

Når det er sagt, er mitt syn at nettopp det å setje enkeltmennesket sine rettar og sin fridom i sentrum, er kjernen i venstresidas tradisjon òg i velferdspolitikken. Når vi har sørgt for at alle barn i Noreg har rett til ein barnehageplass og vi har bygd ut nok barnehageplassar til det, er det nettopp for at den enkelte, foreldre og barn, skal ha fridomen til å kunne velje ein barnehageplass. Og skal ein kunne velje det, må ein faktisk ha nok plassar til å kunne få til det. Den same tenkinga ligg òg til grunn for vår politikk på skuleområdet og på helseområdet. Det å velje når du vil stå opp, kva tilbod du skal ha, at skular skal kunne gi ulike tilbod til elevlar, er kjernen i ein god velferdspolitik.

Olemic Thommessen (H) [12:43:59]: Den viktigste veien ut av fattigdom er arbeid. Ikke minst SV har vært med og påpekt at en av de viktigste veiene til arbeid er innovasjon bygget på forskning og kunnskap.

SV har sittet ved roret i forskningspolitikken i seks år. Representanten Solhjell snakket også om tillit og betydningen av tillit. Vi kan vel konstatere at tilliten til SV

i forskningsmiljøene har sunket i takt med innsatsen på forskning i løpet av disse årene.

Hvis man nå ser i et litt lengre perspektiv, mener SV at den forskningspolitikken som er ført, har vært tilfredsstillende for våre langsiktige behov? Mener Solhjell at dette er et godt utgangspunkt for en videre utvikling av arbeidsplasser i vårt land?

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:45:05]: Eg meiner at regjeringa har ført ein svært god forskingspolitikk, ikkje minst viss vi ser på løyvingane til forskning, har dei vore gjennom ein kraftig vekst i den perioden regjeringa har sete. Eg hugsar at eg i valkampen 2009 sa i ein debatt at vi har hatt ein langt sterkare auke i løyvingane til forskning i den fireårsperioden enn i den førre fireårsperioden under Bondevik I. Så vart det meldt inn til Bergens Tidenes faktasjekk, og påstanden vart bedømt som heilt sann. Det har vore ein kraftig vekst i forskingsløyvingane.

Så har det òg vore gjort viktige grep på innhaldssida, og det er lagt fram ei forskingsmelding som peikar ut ei retning. Men for all del, heldigvis er det sånn at det er nye utfordringar, viktige ting, å ta tak i framover. Og viss eg skal nemne ein ting, er det det å styrkje grunnforskingas plass enda meir innafor dei samla forskingsløyvingane og prioriteringane av årsverk osv. Det ser eg som ei ganske viktig utfordring i åra som kjem, for det er ein viktig basis for å få fram nytenking og kreativitet som igjen kan skape f.eks. vekst i næringslivet.

Svein Flåtten (H) [12:46:18]: Representanten Solhjell nevnte ikkje da han snakket om fordelingsmeldingen, at det lever 74 000 barn i det som betegnes som langvarig fattigdom, under en regjering som skulle avskaffe fattigdom. Nå er det allment akseptert at arbeid til flere vil utjevne forskjeller, og det vil kunne redusere fattigdommen.

Jeg vil gjerne spørre representanten Solhjell om hvilke tiltak han vil sette inn, særlig under de omstendigheter vi har nå ute i verden, for å skape mer trygghet for at det blir en innovasjon, at det blir en kunnskapsutvikling, at konkurransekraften økes. Finnes det noen virkemidler fra denne regjeringen, andre enn å øke skatten for dem som skal lage disse arbeidsplassene som skal avhjelpe fattigdom?

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:47:13]: Det er et svært viktig spørsmål. På viktige område har nettopp regjeringas nærings- og innovasjonspolitikkk bidrege til ein formidabel vekst i sysselsetjing og nye arbeidsplassar i Noreg. Eg skal ikkje stå her og seie at det berre er regjeringas forteneste at det har vore ein fantastisk vekst i sysselsetjinga dei siste åra, men viss det ikkje hadde vore vekst i talet på arbeidsplassar, er eg rimeleg sikker på at representanten Flåtten og andre frå opposisjonen hadde gitt regjeringa skulda for det. Eg meiner at det òg heng saman med viktige delar av politikken. For det første: Ein god skule, barnehage, høgare utdanning, yrkesopplæring – altså det at ein legg eit godt kunnskapsgrunnlag gjennom heile livet. Veksten i forskingsløyvingar er viktig for framtidig verdiskaping og næringsutvikling, og på begge dei områda har

vi enda meir som gjenstår for å leggje grunnlaget for eit vekstkraftig næringsliv framover.

Så vil eg òg trekkje fram behovet for innovasjon for t.d. å gjere staten enda smartare, gi moglegheiter for ny vekst innafor bransjar som telemedisin, som omsorgsteknologi, der det er eit stort utviklingspotensial for Noreg.

Presidenten: Når presidenten forsøker å bruke klubben, har det sammenheng med at det står fire nuller på klokken foran der.

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:48:31]: Tre nullar.

Presidenten: Så det er greit å holde et lite blikk på den.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:48:40]: Europa er i en kritisk økonomisk situasjon, og statsministeren understreket veldig tydelig i sitt innlegg at da er det særskilt viktig at også Norge bruker sine offentlige penger på ting som er riktige og viktige. Og da tenker jeg at i så henseende må jo milliardinvesteringen i norsk skole, som SV har vært en pådriver til, nemlig å øke timeantallet i skolen, være tilnærmet en skandale. Fram til nå er det brukt 2,5 mrd. kr på denne timetallsøkningen, og når vi er kommet til valget i 2013, vil dette beløpet være på 4,5 mrd. kr. Forskerne kaller reformen dyr – lite effektiv – man kunne ha fått etter- og videreutdanning til 4 000 lærere tilsvarende 30 studiepoeng, eller representanten kunne ha fått halvveis oppfylt løftet sitt til studentene om 11 måneders studiefinansiering for de samme pengene. Har representanten fortalt finansministeren at dette er penger man ikke kan dokumentere effekt av?

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:49:41]: Eg har barn i skulen sjølv, og det å kalle ein auke i timetalet i fag som norsk, matematikk og engelsk som vi har hatt dei siste ti åra, for ein skandale, må eg seie er ganske sterke ord å høre. Meir spesielle vert dei orda sidan jo Kristeleg Folkeparti sat i regjering i fire år då det var ein betydeleg vekst i timetalet i den norske skulen – heldigvis – fornøytig nok, fordi før det tiåret låg Noreg svært lågt i forhold til andre land når det gjaldt timetalet, ikkje minst i sentrale fag som norsk og matematikk. Derfor var det nødvendig at først regjeringa Bondevik justerte det opp, og at vi har fortsett med det same under den raud-grøne regjeringa.

Så vil eg derimot seie at eg er einig i at i åra som kjem, når vi har gjort dei oppjusteringane dei første åra, er det andre ting enn auka timetal som er det mest sentrale.

– No ser eg på klokka her at eg ikkje skal seie anna enn «lærarar» før eg gir meg.

Trine Skei Grande (V) [12:50:50]: Det burde han ha gjort. Men jeg skal likevel spørre om noe annet. Noen av oss som er opptatt av en mer human asylopolitikk, og som har sett at denne regjeringa er blitt dømt, og at det nå også er brakt inn mange andre saker for EMK, ble veldig opplyftet av at en av lederkandidatene i SV, nemlig Heikki Holmås, ville ta et asyloppgjør i regjeringa. Det gikk han hardt ut med den 20. september, og da tenkte vi at nå kan

vi kanskje bruke anledningen – etter dommene i EMK – til å få en ny asylpolitikk. Det varte i helt nøyaktig to timer før Pål Lønseth ved Justisdepartementet sa at det var det ikke snakk om – man skulle ikke endre politikken. Dette gjaldt bare en enkelt sak. Er det så kort engasjementet til SV egentlig varer?

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:51:51]: Engasjementet til SV for ein liberal integrerings-, flyktning- og asylpolitikk varer veldig lenge, og på nokre viktige felt, som t.d. gjeld barn, har vi gjort viktige endringar på det området som har betydning for menneske i Noreg. På andre felt er det sånn at dei partia som står for den politikken i Noreg – SV, Venstre, og eg vil leggje til Kristeleg Folkeparti – ikkje gjorde noko brakval akkurat i 2009. Summen av det er at parti som står for ein annan politikk enn dei vi samarbeider med, har eit klart fleirtal her i Stortinget og hadde det same då vi sat og forhandla regjeringsgrunnlaget.

Så eg trur at akkurat når det gjeld det konkrete området, får vi kome tilbake til i vidare diskusjonar framover og sjå om det er behov for endringar, og om det er mogleg å skape fleirtal for det.

Per Arne Olsen (FrP) [12:52:50]: La meg takke for det første svaret og bekrefte overfor representanten Solhjell at jeg ikke kjenner for godt til de interne forholdene i SV. Det er sannsynligvis en fordel for både Solhjell og undertegnede.

Til hans henvisning til barnehageforliket, som er så vellykket: Det er det. Det var et forlik som faktisk ble startet ved forhandlinger mellom våre to partier.

Mitt oppfølgingsspørsmål er egentlig todelt. Når Solhjell selv viser til barnehageforliket som veldig vellykket, med den rettighetsfestingen som er der, hvorfor er da representanten Solhjell og SV motstander av rettighetsfesting når det gjelder BPA-ordning, sykehjemsplass, osv.? I tillegg: Vil Solhjell bekrefte her og nå at han ønsker å gjøre noe, med f.eks. et rullerende opptak, slik at foreldre som får barn sent på høsten, også har den samme retten til barnehageplass?

Bård Vegar Solhjell (SV) [12:53:50]: Til det siste først: Når vi har kome dit at vi har kapasitet, er det naturleg å sjå vidare på det, som det står i SVs program. Ganske mange kommunar ligg jo allereie over det som er lovens krav i dag.

Så til spørsmålet om rettsfesting av sjukeheims plass i forhold til barnehageplass. Eg meiner at det faktisk er to ganske forskjellige ting. For det første er det sånn at ein veit godt når barnet er fødd, og kor lenge det er til ein rett vert sett i kraft. Men når det gjeld sjukeheims plass, er det i stor grad eit medisinsk spørsmål som ein har behov for å vurdere på ein heilt annan måte. I barnehage- og skulepolitikken er det eit mål at flest mogleg barn skal ha moglegheit til å gå i barnehage og skule uansett. Målet i eldrepolitikken er jo ikkje at flest mogleg eldre skal vere på ein sjukeheim, men at flest mogleg eldre skal vere i ein situasjon der dei kan unngå sjukeheim så lenge som mogleg, leve gode liv heime og få sjukeheims plass når dei

har behov for det. Det er rett og slett ein heilt ulik situasjon, noko eg er overraska over at Framstegspartiet ikkje ser sjølv.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [12:55:19]: Det går en linje fra eidsvollsmennene på bildet bak meg til oss. På bildet snur Christie seg og ser ned på oss som sitter i dagens storting. Symbolikken i bildet er: Nå har vi lagt grunnlaget, oppgaven deres er å forvalte arven videre.

Vi som er folkevalgte i det 156. storting, er en del av en rekke, av noe større enn bare samtid. Vi forvalter en arv som binder oss sammen som ett folk. Å forvalte er ikke det samme som å konservere. Det er å bygge videre på de sidene av samfunnet som er av det gode, som våre forfedre har bygd opp.

I etterkant av de grusomme terrorhandlingene som rammet oss i sommer, er det viktig at de valgene vi gjør, bygger videre på den tradisjonen vi står i, og som ble løftet fram ikke minst av statsministeren i dagene etter 22. juli. Vi skal verne om det samfunnet vi kjenner, det demokratiet som vi i generasjoner møysommelig har bygd opp, og vår frihet som norske borgere.

De siste ukers debatt dreier mer og mer mot mer sikkerhet og mer kontroll. Det er forståelig og ikke uventet. Men vi må vokte oss for mindre prinsipiell tenkning rundt straff, kontroll og overvåkning. Vi må ikke i vårt ønske om å verne fellesskapet berøve enkeltmennesket dets rettssikkerhet eller frihet. Vi kan – og vi skal – lære hvordan vi bedre kan sikre oss mot den ensommes skadeverk. Men vi kan aldri eliminere all risiko, uansett tiltak, for det å leve i et samfunn innebærer tillit til medmennesker, både kjente og fremmede. Et demokratisk samfunn kan aldri bygges på overvåkning, kontroll og frykt.

Mens vår sommer her hjemme har vært preget av terrorangrep, har verden rundt oss vært preget av en helt annen type krise. Det er mørke skyer over EU, og det er mørke skyer over verdensøkonomien. Evnen til å ta nødvendige politiske grep raskt nok er svak.

Når vi diskuterer økonomi, er det børs, renter og valutakurser som dominerer overskriftene. Men konsekvensen av en krise handler om noe mye viktigere. Den handler om folk, for krisen rammer folk, og krisen rammer alltid den som har minst fra før. Den krisen vi nå står overfor, kommer på et tidspunkt da ungdomsledigheten i et land som Spania allerede er på 45 pst. Et av EUs største problemer er at krisen i økonomien rammet før det fantes politiske verktøy til å håndtere den. Euroen var – og er – den europeiske elitens prosjekt. Euroen ble innført uten noe mandat fra folket gjennom folkeavstemninger. Det grunnleggende demokratiske problemet i EU nå er at krisen skaper behov for mer integrasjon enn det som er tilfellet i dag. Samtidig har viljen til å la seg integrere knapt noen gang vært mindre hos befolkningen i EU-landene. I EU har man skapt et system som er selvforsterket, i den forstand at det krever stadig mer sentralisering av makt for å kunne bli opprettholdt. I EU utgår ikke lenger makten fra folket, men fra et selvforsterkende system av maktsentralisering.

Millioner av europeere står utenfor arbeidsmarkedet. Mange av dem har jobbet hele livet. De opplever store kutt i lønninger, velferdsgoder og pensjoner. Det er dramatisk det som skjer hos våre nærmeste venner. Hva som vil skje framover, er umulig å si. Bare det at det er en reell debatt om euroens framtid, viser hvilken grunnleggende krise EU er i.

Vi som sitter i denne salen, skylder det norske folk en stor takk for at man to ganger har stått imot presset fra eliten og flertallet i denne sal og sagt nei til unionen og dermed nei til euroen. Nå – mer enn noen gang – viser nasjonalstaten å stå seg som en vellykket politisk enhet. Følelse av fellesskap er en forutsetning for et levende demokrati og vilje til omfordeling. Fellesskapet gir en nødvendig legitimitet til tydelige politiske grep i krisetid.

Eidsvollsmennene skrev en grunnlov der de tre viktigste prinsippene var folkesuverenitet, maktfordeling og menneskerettigheter, som ytringsfrihet og rettssikkerhet. Det er i vanskelige tider at slike prinsipper kommer mest under press, men det er også da man tydeligst ser hvor viktig disse prinsippene er. De er like gyldige for oss som de var for det første stortinget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [13:00:34]: Vi har en lokalvalgkamp bak oss. Jeg hadde gleden av å drive valgkamp sammen med senterpartikandidater i Trøndelag. På den ene siden er de mer skeptisk til samarbeidet med sosialistene, og på den andre siden er de opptatt av å styrke lokaldemokratiet – ingenting av dette gjelder Senterpartiets stortingsgruppe. Ikke bare har det rød-grønne flertallet slått Børge Brendes rekord i antall vernede kvadratkilometer, man har også fått en ny plan- og bygningslov som har overført makt til statlig byråkrati. Når det gjelder skogsbilvegbygging, motorferdsel i utmark og etablering av hyttefelt i utmark, har man overlatt mer beslutningsmakt til statlig byråkrati, og man har svekket lokaldemokratiet. Setervoller som har vært brukt i århundrer – og som har overlevd både napoleonskriger og verdenskriger – står i fare på grunn av statlig byråkrati. Da lurer jeg på: Hvilke grep vil Senterpartiet gjøre i denne perioden for ytterligere å svekke det lokale demokratiet?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:01:38]: Det er tydelig at representanten Lien har vært i valgkamp. Det er bra, for da blir vi ivrige og flinke til å formulere oss skarpt og tydelig.

Vi kommer ikke til å gjøre noen grep som skal svekke lokaldemokratiet. Vi skal legge fram en melding som klargjør forholdet mellom kommune og stat. Lokaldemokratiet er en helt avgjørende premiss for hvordan vi styrer Norge.

Det forundrer meg litt at Fremskrittspartiet har blitt så veldig opptatt av lokaldemokratiet i dagens debatt. Deres nestleder, Per Sandberg, har vært den som tydeligst har tatt til orde for tvangssammenslåing, at de der ute ikke forstår hva som er best for dem selv, de der ute må vi tvinge sammen så det blir større enheter, for vi i ledelsen i Frem-

skrittspartiet ser bedre hva som er best måte å organisere f.eks. mitt fylke, Hedmark, på, enn det man gjør selv. Fremskrittspartiet er jo et sentralistisk parti. Per Sandberg løftet fram – senest i valgkampen – at målet deres er å slå sammen kommuner med tvang, på tvers av folks lokale vilje.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Tord Lien (FrP) [13:02:34]: La meg være krystallklar på at det ikke er sånn at kommuner av minst mulig størrelse skaper best mulig lokaldemokrati.

Jeg har lyst til å utfordre representanten på et helt konkret tema. I siste sesjon innførte vi en leksehjelpordning. Kommunene skulle ikke få lov til å organisere den selv, staten skulle bestemme hvordan den skulle være – i all hovedsak på tvers av råd fra forskere. Det vi vet så langt, er at ordningen tilsynelatende ikke har den effekten man ønsket. Kunne ikke leksehjelpordningen være et godt eksempel som Senterpartiet kunne bruke til nettopp å styrke lokaldemokratiet, ved å si at pengene skal kommunene få beholde for å styrke skolen, men hvordan man organiserer det, skal kommunene få lov til å bestemme selv?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:03:32]: Representanten Lien har sikkert, som jeg, reist mye rundt under lokalvalgkampen og sett at det er stor lokal frihet i hvordan man organiserer skolehverdagen. Jeg var bl.a. på en skole i Tolga kommune der nesten all undervisning foregikk ute, og de klarte å nå de nasjonale læringsmålene, selv om den gjorde det.

Senterpartiet – og jeg – mener at det er helt rett at vi har noen tydelige nasjonale mål for fellesskapsskolen, og at vi her i Stortinget setter noen nasjonale standarder for hvilken skole vi ønsker å ha. Så får det være opp til den enkelte pedagogiske leder og det enkelte kommunestyre å diskutere hvordan man når målet. Men at vi har en tydelig styring på skolen, er viktig. For vi ønsker at uansett hvor du bor – i Kirkenes, på Ilseng eller i Oslo – skal du ha en god skole. Da trengs det statlige midler og en statlig styring.

Siri A. Meling (H) [13:04:26]: Høyre er opptatt av at vi skal ha verdiskaping og arbeidsplasser i hele landet. Ofte er det jo nettopp distriktene som sitter på de store ressursene vi trenger for å utvikle fremtidens velferd. Det kan dreie seg om energi, det kan dreie seg om landbruk, havbruk, reiseliv, mineraler osv.

Nå er det sånn at vi nylig har hatt et lokal- og fylkestingsvalg. Vi har en rekke nye, veldig engasjerte lokalpolitikere som ivrer etter å ta fatt på jobben, også den jobben som handler om å tilrettelegge for fremtidig verdiskaping. Spørsmålet mitt er: Når tror du at de møter veggen – med tanke på fylkesmannens innsigelsesrett og andre statlige myndigheters innsigelsesrett, som hindrer den lokale handlingsfriheten som skal til for å kunne utnytte disse ressursene?

Det ble ikke sagt noe om det i trontalen, men mitt spørs-

mål er: Hva har Senterpartiet tenkt å gjøre for å styrke den lokale handlingsfriheten fremover?

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at all tale skal rettes til presidenten.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:05:34]: Noen lokalpolitikere vil sikkert møte innsigelser i morgen, og det kan godt være at det er rett også, f.eks. i jordvernspørsmål. Vi mener at det kan være feil å bygge ned mer dyrket mark. Det er en statlig prioritering som vi diskuterer her i Stortinget, åpent og redelig, og det kan være ulike prioriteringer rundt det.

Når det gjelder verdiskaping, er næringsmiddelindustrien en av de viktigste næringene vi har i Norge. Det er Norges nest størst næring. I forbindelse med jordbruksoppgjøret i vår kom det signal om at man skal gjennomføre en skattelette for næringsmiddelindustrien, på 610 mill. kr. Dette er den tyngste industrien rundt omkring i hele Norge og en forutsetning for at vi skal klare å bruke de råvarene og de ressursene vi har i landet vårt. Så vi er veldig fornøyd med det budsjettet som blir lagt fram på torsdag, ikke minst når det gjelder næringsmiddelindustrien, som er en stor og betydningsfull næring for Distrikts-Norge, og som skaper mange arbeidsplasser og mye næringsutvikling rundt omkring i hele det langstrakte landet vårt.

Frank Bakke-Jensen (H) [13:06:41]: Det er beroligende for alle de nye lokalpolitikere at det bare er fred og fordragelighet i kongeriket Norge – at det ikke i det hele tatt finnes kvist.

Jeg skal prøve å være litt mer konkret. For Høyre er lokaldemokratiet en av de viktigste musklene vi har for å ha bosetting i hele landet, at mennesker kan snu seg rundt i eget lokalsamfunn, se hvordan tilstanden er, kanskje komme på noen gode ideer om hvordan man kan endre ting, og så ha mulighet til å gjøre grep, bli enige om at man gjerne vil gjøre det slik her – uten at man skal føle seg overkjørt av sentrale myndigheter for ofte. Det er veldig viktig.

Statssekretær Heidi Sørensen reiser rundt med et lobbykurs der hun lærer miljøvernorganisasjoner og andre særinteresser hvordan de på en best mulig måte skal stikke kjepper i hjulene for kommuner som vil tenke for mye selv. Mitt spørsmål til representanten blir: Har Senterpartiet noen medisin mot dette, siden man i utgangspunktet mener at det bør være fred og fordragelighet og muskler nok ute?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:07:51]: Det var mange elementer i den replikken. Jeg tar tak i det første elementet – begynner med det første først.

Representanten sa at for Høyre er kommuner veldig viktig for næringsutvikling og -skaping rundt omkring i hele Norge. Senterpartiet ser på kommunene som et verktøy. Når det gjelder næringsutvikling, mener jeg at Høyre skal begynne å se litt på sin egen politikk, for jeg tror det aller viktigste vi har gjort etter at vi overtok makten, er

den veisatsingen vi har gjort. I år legges det 3 535 km med nytt dekke. Når jeg har vært ute og reist, er det snakk om nettopp satsing på samferdsel og forutsigbar skattepolitikk, og så i neste omgang en kommune som server. Man må begynne med å tilrettelegge for næringslivet direkte, og det har vi gjort gjennom ikke minst å satse på samferdsel og å føre en forutsigbar skattepolitikk, der det ikke har skjedd flere endringer i løpet av ett år, sånn som det gjorde da dere hadde makten. For eksempel skognæringen i mitt fylke fikk tre ulike skatteregimer i løpet av ett år på grunn av at dere hadde forlik med Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet vekselvis.

Øyvind Håbrekke (KrF) [13:09:07]: Jeg lyttet med interesse til representanten Slagsvold Vedums innlegg, der han i den innledende fasen snakket om «tillit» mellom mennesker, han snakket om enkeltmenneskets «frihet», og han har i replikkordskiftet understreket at vi ikke skal sitte her på statlig nivå i Oslo og diktere hvordan lokalsamfunnene skal organisere seg rundt omkring.

Men Senterpartiets parlamentariske leder har jo også nå den senere tiden bejublet en reform, som ble lansert i trontalen, med fjerning av kontantstøtten, som fratar foreldrene til landets toåring handlefrihet og valgfrihet i sin hverdag. Senterpartiet mener norske småbarnsfamilier med toåring har for mye valgfrihet, for mye fleksibilitet og for mye tid sammen. Spørsmålet er: Hva slags plass har det personlige ansvaret i Senterpartiets politiske tenkning? Og hvorfor kan ikke familiene få valgfrihet til å legge opp sin egen hverdag sånn som den fortoner seg rundt omkring i deres egne lokalsamfunn?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:10:15]: Dette var en replikk jeg er veldig glad for – jeg fikk ikke tid til å snakke om kontantstøtte i innlegget.

Vi er veldig stolte over og glad for den målrettingen vi nå gjør av kontantstøtten. Det vi gjør nå, er å styrke kontantstøtten for de minste barna. Vi øker den fra 3 300 kr til 5 000 kr. Vi vet av erfaring og ser av tallene at det er når barnet er minst, at flest ønsker å bruke kontantstøtten. Når Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV nå i fellesskap har klart å gjøre en sånn målretting, er jo det en sikring av ordningen. Så Kristelig Folkeparti bør også juble når de lukker døra, for gjennom at vi har gjort dette grepet, vil vi få en bærekraftig og god kontantstøtteordning framover.

Nå har vi gjort tre store grep i familiepolitikken: Vi har gjennomført barnehageløftet, vi har forbedret foreldrepermisjonen med fire uker og i tillegg innført selvstendig opptjeningsrett for personer som er selvstendig næringsdrivende, og nå styrker vi kontantstøtten for de minste barna. Det er en kjempegod familiepolitikk som kommer til å stå seg over tid, og som Kristelig Folkeparti hører godt hjemme i.

Borghild Tenden (V) [13:11:14]: Representanten skal også få mulighet til å snakke om næringspolitikk.

Næringspolitikk, gründerpolitikk og verdiskaping er viktig for Venstre, og det tror jeg faktisk det er også for Senterpartiet. Vi har kommet litt på vei ved at revisjons-

plikten er borte for små selskaper, og det varsles redusert krav til aksjekapital. Det er bra, og noe Venstre har jobbet for lenge. Det gjenstår derimot to andre viktige ting, og det er forenkling og bedre sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende. Forenklingen har gått feil vei. Ifølge Dagens Næringsliv 30. september har byråkratiseringen blitt verre selv om de rød-grønne statsrådene lovet tidenes satsing på forenkling.

Mitt konkrete spørsmål til representanten er følgende: Hvilke konkrete råd vil representanten gi til regjeringen sin når det gjelder forenkling og bedre sosiale rettigheter for gründere?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:12:15]: Jeg vil ta utgangspunkt i den livsfasen jeg selv er i – jeg er i småbarnsfasen. Den reformen vi gjennomførte av fødselspermisjonen i forrige periode, som gir selvstendig næringsdrivende like god opptjeningsrett som arbeidstakere, var en stor reform som sikret nettopp det representanten her tok til orde for, bedre sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende. Det er nyttig, og det gjør at unge folk har mer fleksibilitet i forhold til hvilke yrkesvalg de ønsker å ta, og vi er veldig stolt av den endringen. Det er det første vi har fått gjennomført.

Så må jeg bare få gjenta at den forenklingen som vi nå gjør ved å fjerne revisjonsplikten for små AS, er en stor reform, med massiv motstand hos mange. Men på grunn av at regjeringen har veid hensyn opp mot hverandre og tør å stole på de private, gjennomfører man nå en sånn forenkling.

Dette er to viktige grep, og så må vi se videre på hvilke andre typer grep vi skal gjøre. Men noe av det viktigste – og det vet jeg selv også som selvstendig næringsdrivende – er at vi har en forutsigbar skattepolitikk. Det som var poenget i forrige periode da dere hadde makten, var at det var så mange endringer at det var nesten umulig å tilpasse seg og planlegge som selvstendig næringsdrivende.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Knut Storberget [13:13:41]: Den 22. juli 2011 vil prege Norge som nasjon i lang, lang tid. Mange mistet livet i regjeringsskartalet og på Utøya. Mange mennesker ble skadd, og enda flere ble berørt som ofre eller pårørende. I tillegg ble vi pådratt store materielle skader. Mange mannskaper deltok i arbeidet under og etter angrepene mot regjeringsskartalet og Utøya, og det ble nedlagt en enorm innsats i alle ledd.

Jeg vil understreke at det er legitimt å stille spørsmål rundt hvordan politiets aksjon og redningsarbeidet ble gjennomført. Samtidig er det betimelig også fra denne talerstol å gi honnør til dem som var i aksjon, både fra de profesjonelle nødetatene og andre offentlig ansatte, og ikke minst til frivillige som gjorde en formidabel innsats under svært vanskelige forhold.

Jeg er beredt til når som helst å komme til Stortinget for å informere om ulike forhold vedrørende disse grufulle hendelsene. Jeg gjør også oppmerksom på at det vil bli

redegjort nærmere for disse angrepene i budsjettproposisjonen som blir framlagt fra Justisdepartementets side nå på torsdag, og for tiltak som vil bli iverksatt, i budsjettet som vil bli lagt fram. Jeg legger til grunn at ytterligere informasjon også kan gis i forbindelse med Stortingets behandling av regjeringas forslag til statsbudsjett for 2012 og i budsjettdebatten.

Innledningsvis ønsker jeg å minne om at regjeringa i samråd med de politiske partiene på Stortinget jo har oppnevnt en kommisjon for å gjennomgå angrepene på regjeringsskartalet og Utøya. Hensikten med kommisjonens arbeid er å foreta en gjennomgang og evaluering for å trekke lærdom fra angrepene, med sikte på at det norske samfunnet skal stå best mulig rustet til å avverge og å møte eventuelle framtidige angrep, samtidig som en tar vare på sentrale verdier i Norge.

Jeg er opptatt av at vi får fram fakta og drar lærdom av de erfaringene som er gjort. Vi må tåle at kritiske spørsmål stilles. Dette bidrar til at vi kan forebygge bedre, forsterke beredskapen mot terror og forberede et bredt og nært samfunnssikkerhetsarbeid.

Jeg er også fornøyd med at politidirektøren har besluttet å gjennomføre en omfattende evaluering av politiets håndtering av angrepene, samtidig som sjef PST har besluttet å gjennomføre evalueringen av PSTs arbeid både før og etter 22. juli 2011, og har opprettet to arbeidsgrupper til dette arbeidet. Dette er materiale som blir gjort tilgjengelig både for kommisjonen og for EOS-utvalget.

Regjeringa har som en av sine viktigste oppgaver å bekjempe alle trusler mot vårt demokrati og sikre befolkningens trygghet. PST og det øvrige politiet er sentrale aktører for å sikre nasjonens og befolkningens sikkerhet. Mye har vært gjort både av denne regjeringa og av tidligere regjeringer for å styrke beredskapsarbeidet også forut for 22. juli.

Regjeringa er opptatt av å ha en sikkerhetstjeneste og et politi som jobber målrettet med å forebygge og avverge slike grufulle handlinger. Kampen mot terror er en kontinuerlig prosess. Trusselbildene er i endring. Jeg vil allerede nå varsle om at det er tatt grep for å styrke beredskapen. Vi venter ikke på kommisjonens konklusjoner, og igangsatt arbeid vil bli fulgt opp av regjeringa før kommisjonens arbeid er sluttført og evalueringene til politiet og PST foreligger.

Det er de senere årene gjennomført flere organisatoriske endringer for å styrke samfunnssikkerhetsarbeidet, bl.a. gjennom etableringen av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i 2003 og ved å gi Nasjonal sikkerhetsmyndighet en faglig rapporteringslinje til Justisdepartementet. Regjeringa etablerte videre Direktoratet for nødkommunikasjon i 2007.

Skiftende regjeringer har styrket PST både økonomisk og bemanningsmessig for å kunne håndtere mer komplekse saksforhold bl.a. knyttet til terror. Bevilgningen til PST er siden regjeringa Stoltenberg tiltrådte i 2005, nominelt økt med 61 pst., fra 240 mill. kr i 2005 til 386 mill. kr i 2011. I revidert nasjonalbudsjett for 2011 ble PST styrket med ytterligere 5,3 mill. kr, bl.a. til etterforsknings- og spaningskapasitet samt til nødvendige investeringer. I til-

legg foreslår regjeringa å øke bevilgningene til PST med ytterligere 21,9 mill. kr i 2011, og bevilgningene vil også bli foreslått økt i forbindelse med statsbudsjettet for neste år.

PST er helt avhengig av et nært og tillitsfullt samarbeid med andre aktører både nasjonalt og internasjonalt for å lykkes. Jeg er enig med parlamentarisk leder i Høyre i at vi trenger all den åpenheten vi kan, knyttet til PSTs situasjon. Det er også bakgrunnen for at regjeringa har valgt å være åpen de siste årene, både med hensyn til budsjett og antall ansatte og også med hensyn til å gi åpne årlige trusselvurderinger.

Regjeringa presenterte i desember 2010 handlingsplanen «Felles trygghet – felles ansvar» for å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme. De som hevder at det ikke fins planverk på dette, tar feil. Planen bygger på fire hovedinnsatsområder som også anses som svært relevante områder internasjonalt: økt kunnskap og informasjon, styrke myndighetenes samhandling, styrket dialog og økt involvering og støtte til sårbare og utsatte personer. Dette var altså i desember 2010.

Forebygging er avgjørende for å forebygge først, før voldelige ekstreme holdninger blir til handlinger. Politiets og påtalemyndighetenes budsjetter er økt fra om lag 8,2 mrd. kr i saldert budsjett 2005 til om lag 12,2 mrd. kr i saldert budsjett 2011. Jeg hilser velkommen den invitten Høyres leder kom med i sitt hovedinnlegg, om at vi skal dreie debatten til bl.a. å se på: Hva er det faktiske ressursbehovet, hvordan anvender man bl.a. denne budsjettveksten som man har fått i løpet av de siste årene, på henimot 50 pst.? Det er en debatt jeg hilser velkommen.

Justisdepartementet er tillagt en samordningsrolle for å sikre en helhetlig og koordinert beredskap. Den sentrale krisehåndteringen er styrket ved presisering og klargjøring av ansvaret for krisestyring i lederdepartementet, styrking av krisekoordinering gjennom opprettelse av regjeringas kriseråd og etablering av en krisestøtteenhet.

Justisdepartementet har videre igangsatt et arbeid med tilpasning og omstilling av Sivilforsvaret. Vi har i en egen proposisjon foreslått å øke bevilgningen til investeringer i sivilforsvarsmateriell med 30 mill. kr nå i år. Erfaringer fra Justisdepartementets tilsyn med departementene i sivil sektor viser at øvelser er et viktig element i vår krisehåndteringssevne. Vi ønsker framover også å gi sivile øvelser høy oppmerksomhet. Jeg minner også om i vurderingen av beredskapsarbeidet at vi nå har foreslått fra regjeringas side å gå til anskaffelse av inntil 16 nye moderne allværs søk- og redningshelikoptre. Det er en betydelig investering i redning og beredskap i Norge.

Justisdepartementet har det overordnede ansvaret for etableringen av et nytt digitalt radiosamband til nød- og beredskapsetaten. Dette har også vært en diskusjon i kjølvannet av 22. juli. Utbyggingen av nødnett, som er en del av samfunnets kritiske infrastruktur i hele landet, er en betydelig satsing på økt samfunnssikkerhet. Derfor vedtok Stortinget 9. juni 2011 at nødnett skal bygges ut for hele Fastlands-Norge. Det er et godt eksempel på at beredskapsarbeidet er en kontinuerlig prosess. Dette nødnettet vil gi nød- og beredskapsetaten i Norge et nytt og moder-

ne radiosamband både i deres daglige arbeid for publikum og ved større ulykker og kriser, og er en milliardsatsing for nettopp å styrke beredskapen vår.

Jeg har sammen med forsvarsministeren og helse- og omsorgsministeren startet et arbeid med å gjennomgå retningslinjene som Hovedredningssentralen skal benytte når de vurderer politiets anmodning om bistand fra redningshelikoptrene. Jeg er også glad for å kunne meddele at det er etablert en militær helikopterberedskap med Bell 412-helikoptre på Rygge flystasjon, som etter anmodning kan yte administrativ transportbistand til politiet.

Jeg er ydmyk overfor det arbeidet som er nedlagt i forbindelse med håndteringen av angrepene 22. juli. Samtidig er jeg åpen for at vi skal lære av de erfaringene vi har gjort oss. Angrepene vil sette sitt preg på arbeidet med å forebygge og bekjempe terror i særdeleshet, og styrke samfunnssikkerheten i sin alminnelighet, i tida framover. Jeg er opptatt av at arbeidet med krisehåndtering er bredt forankret på tvers av fagmiljøer, for på den måten best å kunne utnytte de til enhver tid tilgjengelige ressurser.

Vi er som folk blitt utsatt for dramatiske, grufulle og ekstreme handlinger i ytterkant av hva flere av oss kunne forestille oss. Mange har det vondt. Regjeringa vil bidra til en konstruktiv politisk debatt i kjølvannet av 22. juli.

Alle partier i Stortinget har bidratt godt etter hendelsen for å sikre en oppfølging som gagnar oss alle. Slik sørger vi for at de som er rammet, får den støtten de trenger. Slik sørger vi for at rettsstatens prinsipper fortsatt legges til grunn for straffesaksbehandlingen. Slik sørger vi for at vi fortsatt kan forbedre og forsterke beredskapen. Alle partier i Stortinget la et godt grunnlag for et slikt arbeid i sommer, bl.a. da den uavhengige kommisjonen ble utnevnt.

Terroristene skal ikke vinne over oss. Derfor skal debatten etter 22. juli bidra til mer demokrati, mer åpenhet og ikke naivitet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åse Michaelsen (FrP) [13:24:04]: Vi har jo alle fulgt utviklingen fra dag til dag. Vi har også sett den ene avsløringen etter den andre bli synliggjort. Men vi visste i årene før 22. juli at det var svakheter ved ledelsen, svakheter ved beredskapen, svakheter ved samhandlingen og svakheter ved ressursbruken. Og vi har sett at det også sviktet på mange områder den 22. juli.

Hvorfor må det så skje en katastrofe før vi virkelig tar fatt i det? Hvorfor var vi ikke beredt?

Den 22. juli var det nesten som om vi sendte soldater til Afghanistan med ertesprettert. Jeg vil si at tiden er kommet til å starte med blanke ark og ny tillit. Jeg tror Norge også trenger en ny statsråd. Er statsråden enig i dette?

Statsråd Knut Storberget [13:25:11]: Jeg har ikke tenkt å drøfte min videre yrkeskarriere i dette replikkordskiftet. Det er det opp til andre mennesker å avgjøre. Og jeg vil advare veldig sterkt mot en politisk debatt som bidrar til, i hvert fall når det gjelder politiske instrumenter og de politiske vedtak vi gjør, at vi skal starte på nytt. Det

ville være veldig trist, for mye er gjort på beredskapssiden. Jeg nevnte i mitt innlegg at vi altså har valgt å styrke f.eks. PST med nærmere 60 pst. i løpet av den tida vi har sittet i regjering. Det er noe jeg nødig vil starte på nytt med.

Det arbeidet som gjøres opp mot det å kunne kartlegge, det å bidra til en metodebruk, slik at man får kartlagt dem som nettopp har slike tanker som vi ble rammet av, det å nå begynne å reversere den prosessen som man etter mitt skjønn har gjort på en god måte, bl.a. når det gjelder å bygge ut et nødnett – nei. Beredskapsarbeidet er en kontinuerlig prosess, avhengig av bl.a. trusselbildet vi til enhver tid er underlagt. Det skal vi ikke starte på nytt, men vi skal utvikle og forbedre det.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [13:26:24]: Politiet har fått økte bevilgninger i årene som har gått siden denne regjeringen ble til, og det skryter Storberget uhemmet av. Det vil da si at både PST og Kripos har fått sine økte bevilgninger. Men det er også slik at oppgavene til politiet har økt betraktelig, og det har blitt helt andre oppgaver, både for politiet og for PST.

Nå, etter 22. juli, bevilger plutselig regjeringen ytterligere økonomiske midler til politiet, og spesielt da til PST og beredskapstroppen. På denne bakgrunn vil jeg spørre statsråden om han har eksempler på konkrete tiltak som skal til for at beredskapen skal bli bedre i Norge. Eller er det bare økte midler som er oppskriften til statsråden?

Statsråd Knut Storberget [13:27:18]: Jeg er veldig glad for å få et sånt spørsmål, først og fremst fordi debatten om antall kroner kan synes rimelig abstrakt. Men det er nå på det rene at Stortinget har samlet seg om betydelig økte ressurser til politietaten i løpet av de siste årene. Det finnes imidlertid mange andre grep som må gjøres. Derfor vil jeg særlig peke på den forebyggingsplanen som ble presentert i fjor, og som inneholder nettopp mye av det som skal til for å kunne kartlegge og avverge tidlig.

Et tredje element, som ikke handler om penger, i hvert fall ikke i så stor grad som antall stillinger og dess like innebærer, er å gi politiet tilstrekkelig metodikk for å kunne kartlegge bl.a. medspillere. Der er implementeringen av datalagringsdirektivet av helt avgjørende karakter.

Jeg registrerer jo at når jeg blir utfordret av Fremskrittspartiet på å komme med andre ting enn penger, så er det kanskje på det feltet hvor Fremskrittspartiet stemte imot, nemlig det å gi politiet tilstrekkelige metoder.

Erna Solberg (H) [13:28:31]: 22. juli-kommisjonen kan gi oss noen svar, særlig knyttet til spørsmålene om reaksjon, beredskap og samordning i en krisesituasjon – og kanskje også om feil og mangler vi har hatt i forberedelsene på den. Men dette vil alltid være en kommisjon som tar utgangspunkt i en enkelthendelse og i enkeltsaker. Det betyr at det er nødvendig å se utover det. Det er derfor vi har utfordret regjeringen på to vesentlige grunnlagsdokumenter som burde være på justisområdet. Det er for det første at det lages en bred politistudie à la forsvarsstudiene, som tar opp den teknologiske utviklingen for politiet, og også har en klar og tydelig bemanningsplan. Det kom-

mer vi til å fremme på nytt i Stortinget, og jeg ønsker å se at regjeringen nå gir en respons, og sier ja til det.

Det andre er å få en gjennomgang av PSTs faktiske kapasiteter. Det har vært et tema flere ganger i Stortinget i den senere tiden, før 22. juli. Stortinget vet ikke hva PST har adgang til å gjøre.

Statsråd Knut Storberget [13:29:45]: Som jeg sa i mitt hovedinnlegg, er jeg åpen for å diskutere nettopp disse spørsmålene, særlig fordi vi fra regjeringas side har varslet at vi neste år skal komme med en stortingsmelding om politiets situasjon, det vi har kalt en resultatreform. I det arbeidet ligger det også forarbeid og analyser som grenser opp mot det Høyres leder nå etterlyser. Det gjelder særlig driftsanalyse, men det gjelder også spørsmålet om bemanningssituasjonen. Det vil si en bemanningsrapport. Vi har laget en bemanningsplan, en bemanningsrapport, som vil være et sentralt virkemiddel i utviklingen av politiet framover. Det er på det rene at man har økt bevilgningene betydelig, man har økt opptaket til Politihøgskolen betydelig, og vi har nå heldigvis en 95 pst. sysselsetting av de nye studentene fra fjorårets kull.

Men jeg er åpen på å diskutere hvordan vi særlig i meldingsarbeidet kan ivareta de hensyn som Høyre etterlyser, som nettopp går på å analysere både PSTs og det alminnelige politiets situasjon.

André Oktay Dahl (H) [13:31:00]: Statsrådens ydmykhet i gårsdagens Aftenposten var hensynsfullt overfor ofrene etter 22. juli. Det var riktig, og det var bra. Jeg har lyst til å benytte anledningen til å komme med gode ønsker og ønske lykke til for statsråden og hans departement, som har vært, og fortsatt er, kraftig berørt.

Samtidig må vi fremover rette blikket på debatten om ansvaret, som statsråden var inne på i gårsdagens Aftenposten. Høyre har tenkt å bidra konstruktivt, men kritisk. Men forutsetningen er at Stortinget involveres mer. Vi må få mer oversikt over hva PST har og ikke har av oppgaver når det gjelder roller. Ikke minst må vi ha et presset politi som ikke salderer budsjettene sine mot IKT-investeringer. Det er et felles ansvar for oss alle å sørge for at de svakhetene som er påpekt tidligere, ikke gjentar seg.

I denne debatten er et sentralt spørsmål forholdet mellom forsvar og justis. Vil statsråden ta initiativ til en fornyet debatt om forholdet mellom forsvar og justis uten at – jeg holdt på å si – mentale sperrer ligger til grunn, slik at man kan få bedre samhandling enn det man har sett nå?

Statsråd Knut Storberget [13:32:09]: Som også statsministeren var inne på i sitt hovedinnlegg i dag: Dette er en særskilt viktig problemstilling i beredskapsarbeidet i Norge. Forholdet mellom forsvar og politi, det sivile og det militære i denne type krisesituasjoner er en debatt vi aldri må bli ferdige med.

Så har jeg lyst til å gi uttrykk for – og det mener jeg også er en arv fra den forrige regjeringa – at man faktisk bidro til å gjøre gode grep, slik at samhandlingen mellom forsvar og politi fungerer bedre enn det ville gjort tidli-

gere. Blant annet har vi liaisoner plassert ut hos hverandre i denne type situasjoner, og vi vet av erfaring, også fra 22. juli, at det var nyttig.

Vi planlegger neste år å presentere for Stortinget en samfunnssikkerhetsmelding, og jeg vet at forsvarsministeren planlegger en langtidsplan. Det er helt naturlig når man ser disse to dokumentene hver for seg, men også sammenholdt, at man får den debatten som representanten etterlyser.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13:33:14]: Først vil jeg benytte anledningen fra denne talerstolen, på vegne av Kristelig Folkeparti, til å gi justisministeren ros. For da landet var i sjokk, i krise og i sorg, sto justisministeren fram på en god måte. Men angrepene 22. juli rammet hele folket. Det kreves store ressurser, bl.a. i etterforskning av saken. Det er viktig at den blir etterforsket grundig og godt. Samtidig gir det store utfordringer for politiet ellers – særlig Oslo-politiet. En vet at hvis en skal klare å etterforske de andre sakene – hverdagskriminaliteten – så har ikke politiet nok ressurser i dag. Derfor forventer Kristelig Folkeparti at det budsjettet som blir lagt fram på torsdag, inneholder et stort løft for politiet.

Men jeg ønsker å utfordre justisministeren på noe annet. Det er: Hvorfor kan han ikke komme med mer ressurser til politiet nå, sånn at en slipper å legge vekk relativt enkle saker som burde vært etterforsket og løst fra politiets side?

Statsråd Knut Storberget [13:34:21]: Det er noen replikker vi er gladere for enn andre. Dette replikkordskiftet har en god utvikling, for når det gjelder spørsmålet om penger til politiet, er det faktisk det vi har gjort: Vi valgte så å si med en gang å signalisere bl.a. til Oslo politidistrikt at man hadde mulighet til å få 95 nye politiansatte – et betydelig løft for Oslo politidistrikt. Vi tar sikte på å videreføre den satsingen så lenge den enorme etterforskningen må pågå, slik at man får kompensert inn. Men jeg har lyst til å minne om at dette ikke bare handler om penger. Det handler om etterforskningsmessig kompetanse, som vi har begrensninger på. Men vi gjør hva vi kan, og opp mot ressursituasjonen for Oslo er det slik at man har fått kompensert. Det er helt avgjørende at man klarer å avvikle denne saken, slik jeg mener påtalemyndigheten har lagt opp til, på en anstendig, avgrenset, god måte som bidrar til at vi også klarer – innenfor rettsstatens premisser – å behandle en så alvorlig straffesak.

Trine Skei Grande (V) [13:35:31]: Jeg vil begynne med å understreke hvor glad jeg er for at justisministeren vil ha mest mulig åpenhet, og jeg håper han klarer å holde på det i hele prosessen. Det er også viktig at man ikke tar lovmessige grep før man har klarnet tankene etter hendelsen.

Jeg er også veldig glad for at justisministeren understreker viktigheten av øvelser, som jeg tror er en nøkkel for å klare å forberede seg på også det utenkelige. Men i PSTs åpne trusselvurdering, som justisministeren viste til, står det svart på hvitt at man ikke forventer angrep fra

høyreekstremer miljøer mot Norge i 2011. Det opplevde vi likevel.

Spørsmålet mitt er: Har vi tatt de høyreekstremer miljøene nok på alvor, har vi hatt nok bevissthet rundt dem? Jeg har gått tilbake og lest debattene i Stortinget, og de har heller ikke handlet om den trusselen som fins fra de andre politiske ytterpunktene.

Statsråd Knut Storberget [13:36:34]: Aller først: Jeg er veldig glad for at også Venstre registrerer at vi bidrar til åpenhet når det gjelder PST. Bare siden regjeringsskiftet i 2005 har vi valgt å offentliggjøre budsjettene – et viktig åpenhetsprinsipp – antall ansatte og disse trusselvurderingene som gjør det mulig å ha den kritiske diskusjonen etter en slik hendelse. Og jeg skal være den siste i denne sal som påstår at alle trusselvurderinger som kommer fra PST, vil dekke alle hendelser. Det er jo det som er utfordringen i dette arbeidet. Men jeg har lyst til å si at PST i sine trusselvurderinger har vært fokusert særlig på solo-terrorisme, slik at man må sonde mellom det og de høyreekstremer miljøene som beskrives i trusselrapportene. Jeg mener at begge deler må tas på alvor. Norge har tatt høyreekstremer på alvor i stor grad på slutten av 1990-tallet og begynnelsen av 2000-tallet og har hatt god erfaring med det. Det må ikke glemmes.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Per Arne Olsen (FrP) [13:37:58]: La meg først få lov til å gjøre noe som jeg ikke alltid gjør, og også vil love ikke å gjøre så ofte – i hvert fall ikke så lenge vi har denne regjeringen – nemlig å skryte litt av regjeringen.

Det er i trontalen varslet en egen rusmelding, og det synes jeg og Fremskrittspartiet er både gledelig og ikke minst nødvendig. Fremskrittspartiet har i denne salen fremmet et helhetlig dokument med over 50 konkrete forslag til forbedringer i rusomsorgen i Norge. Så derfor har jeg lyst til allerede nå å varsle at vi selvfølgelig vil imøtekomme den varslede meldingen på en konstruktiv måte. Et bredt politisk flertall bør være målsettingen på dette området, og mitt signal er altså at et slikt ønske har Fremskrittspartiet allerede nå.

Det er også sikkert forventet at jeg skal fremføre en klagesang over alt som ikke fungerer i norsk helsevesen, og jeg synes selvfølgelig også det er viktig å ikke skuffe når det er slike forventninger. Men la meg også understreke at norsk helsevesen faktisk er veldig, veldig bra, ja blant de beste i verden. Der jobber det hardt arbeidende og ikke minst dedikerte mennesker. Mennesker behandles, og – ikke minst – liv reddes hver eneste dag.

Men det finnes også dem som ikke får hjelp, ansatte som jobber skjorta av seg uten å føle at de blir hørt eller satt pris på. Dette er også viktig å fokusere på og jobbe for å forbedre. Her har vi alle en jobb å gjøre.

I den anledning vil jeg gjerne komme med noe som kanskje er en overraskelse – eller som ikke ville være noen overraskelse, hvis jeg ikke mente det var rom for store forbedringer knyttet til helsepolitikken i Norge. Etter min oppfatning er omstillingsprosessene ute av kontroll.

Oppsigelser, nedleggelser av lokalsykehus, nedleggelser av fødeavdelinger, kutt i pasientbehandling og stadig større usikkerhet blant de mange ansatte i flere helseforetak gjør det nødvendig å varsle betydelig kamp i statsbudsjettet dersom regjeringen ikke foretar store og nødvendige grep. Jeg har et inntrykk av at en nødvendig omstilling, som alle er enige om, blir brukt som et mantra for oppsigelser og nedbygging i helsevesenet. Når Oslo universitetssykehus varsler mulige oppsigelser i størrelsesorden syv ansatte per dag – 700 totalt i løpet av kort tid – skyldes dette ikke bare at pasientene er flyttet over som korridorpasienter på Ahus. Det er faktisk mange av oss som ikke hører til Ahus, som er kunder på Rikshospitalet, og som opplever at tilbudet blir redusert eller fjernet i den prosessen som nå foregår.

Dersom den gode nyheten er at det kommer 300 mill. kr til omstillingen i Oslo universitetssykehus, blir jeg faktisk bekymret. For det første ville ikke dette være på langt nær nok i forhold til den pågående prosessen ved Oslo-sykehusene. For det andre har også de andre helseregionene store utfordringer knyttet til omstillinger og endringer. Derfor vil Fremskrittspartiet allerede nå varsle at vi forventer en større omstillingspott som også skal fordeles etter de normale bevilgningsnøkklene til alle helseforetakene.

Det hadde vært interessant å stille regjeringen spørsmålet: Om Oslo-sykehusene skal få 300 mill. kr for å komme seg gjennom en vanskelig omstillingsprosess, fortjener ikke da også sykehusene i resten av landet sårt tiltrengte midler for å komme gjennom de vanskelige prosessene, som de også står overfor? Eller er det slik at pengene går til de sykehusene hvor media lager flest nyhetssendinger om den uholdbare situasjonen?

Det andre store spørsmålet i forbindelse med statsbudsjettet som skal legges fram, er hvorvidt innføringen av Samhandlingsreformen gjennomføres på en akseptabel måte. De signalene som er kommet så langt, tyder på både underfinansiering og altfor knapp tid. Jeg frykter derfor konsekvensene av reformen i forhold til både geografiske og økonomiske helseforskjeller. Mine reiser i valgkampen har dessverre bare forsterket dette bildet. Jeg er redd at det etterlatte inntrykket etter denne reformen kan få Nav-reformen til å fremstå som både vellykket og elegant gjennomført.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torgeir Micaelsen (A) [13:43:14]: Jeg skal komme til poenget, men jeg vil bare få slå fast først at Fremskrittspartiets nestleder ikke skuffet. Representanten brukte vel, etter frisk hoderegning, under 15 sekunder på å rose det norske helsevesenet, og resten av innlegget på alt som var sårt og mørkt og elendig, i god fremskrittspartiånd.

Jeg vil til bunns i ett spørsmål som jeg lurer på om Per Arne Olsen kan bidra til å bringe klarhet i. Jeg har sett at Fremskrittspartiet etter sitt elendige valgresultat har prøvd å forklare og analysere resultatet med at velgerne ønsker det trygge, de søkte mot trygghetspartiene Arbeiderpartiet og Høyre, og at det kunne være en av årsakene til at det for Fremskrittspartiet gikk galt. Tror ikke representanten

Olsen at en annen grunn kan være at nettopp velgerne ser seg lei på svartmalingen av offentlig helsevesen og andre tjenester, lei på ensidig mas om liberalisering og privatisering i alle sammenhenger, og sier nei til en økonomisk uansvarlig politikk som landet ikke trenger i alvorlige tider?

Per Arne Olsen (FrP) [13:44:22]: Jeg tror at analysen av valgresultatet, som Micaelsen her fremfører, kanskje skal stå for hans egen regning. Jeg har i hvert fall sagt hele tiden etter valget at vi skal nok vente litt – både de som har vunnet valget, og de av oss som har tapt valget – med å komme med for bastante konklusjoner på hva som hva som var beveggrunnene i dette valget. Men jeg er altså av den oppfatning at Fremskrittspartiet ikke svartmaler.

Når ventelistene på norske sykehus etter seks år med denne regjeringen har økt med 80 000 reelle mennesker som står i kø, når nesten 5 000 rusmisbrukere, som er motiverte for behandling, ikke får tilbud, når rehabiliteringstjenesten i dette landet bygges ned, fordi det i stor grad drives av private, når det er slik at det fortsatt er store geografiske utfordringer og helseforskjeller i Norge, er det dessverre ikke vi som svartmaler. Det er situasjonen som er slik.

Torgeir Micaelsen (A) [13:45:34]: Dette blir fullstendig hakk i plata. Representanten Olsen kunne jo valgt å fokusere på at ventetidene ved norske sykehus for første gang nå flater ut og går ned, eller at det behandles flere pasienter ved norske sykehus enn noen gang noensinne. Selv om vi har økt pengebruken kraftig ved norske sykehus, og også ønsker å bidra til omstilling, bidrar nye behandlingsformer – det at folk lever mye lenger nå enn bare for kort tid siden – til at også noen med enkelte andre lidelser må stå noen dager ekstra i kø. Men Fremskrittspartiet velger helt ensidig å se bort fra det. Jeg tror at når valgresultatet skal analyseres i ledelsen i Fremskrittspartiet, er ett av svarene at folk har sett seg lei på denne ensidige svartmalingen.

Til slutt vil jeg spørre representanten Olsen om han er enig med avtroppende ordfører John Karlsen i Nordreisa, som sier at han trosser partiprogrammet i sin kommune, fordi det ville gått ut over livsviktige tjenester i kommunen. Synes nestlederen i Fremskrittspartiet at det er en god analyse av valgresultatet enkelte steder for Fremskrittspartiets del?

Per Arne Olsen (FrP) [13:46:45]: La meg først få lov til å adressere det som representanten Micaelsen først sa. Jeg brukte faktisk starten av mitt innlegg til å skryte av norsk helsevesen. Jeg er ikke helt sikker på at antall sekunder som er regnet fram, er det som er hovedpoenget. Poenget mitt er at jeg først ville skryte. Det reddes menneskeliv hver dag. Ikke minst er det hardt arbeidende mennesker i norsk helsevesen, som vi alle sammen skal sette pris på at virkelig jobber der. Det er viktig for Fremskrittspartiet å ha det som bakgrunn.

Representanten Micaelsen trekker nå fram at noen må vente lenger. Noen er faktisk 80 000 flere mennesker av kjøtt og blod som står på venteliste. Noen av dem står len-

ger enn noen gang. Ja, det er gledelig når dette tallet flater ut. Men det endrer ikke på det faktum at vi alle – også undertegnede og representanten Micaelsen – har et ansvar for å hjelpe de 80 000* som står i kø. Det er mennesker som gjerne vil tilbake til arbeidslivet. Det er mennesker som bare venter på en enkel operasjon for igjen å kunne bidra i samfunnet. Hvis vi ikke skal kunne fokusere på det, kan vi heller aldri få det bedre.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:48:02]: Hvis man ønsker seg et bedre helsevesen, burde man kanskje ikke samtidig gå inn for skattelettelser i størrelsesorden 50, 60, 70 eller var det 80 eller 90 mrd. kr – som for øvrig i hovedsak vil gå til dem som allerede har mye i samfunnet – eller legge opp til storstilt kommersiell privatisering av norske sykehus, eller legge opp til enda større bruk av anbud og flere aktører, som Adecco, som vi har sett konsekvensene av i norske sykehus. Noe av det vi virkelig trenger å gjøre framover, er å sikre at sykehusene våre er attraktive arbeidsplasser. Da blir det å gi folk gode arbeidsvilkår, ikke å gå til angrep på pensjonene deres, å sørge for at de vet at de også har jobb i morgen, og at ikke arbeidsgiverne deres plutselig blir byttet ut, som blir viktig. Er representanten enig med meg i noe av dette?

Per Arne Olsen (FrP) [13:49:03]: Undertegnede er ikke enig med Thorkildsen i mye her i livet, ei heller i dag.

Det er etter Fremskrittspartiets oppfatning rom for skattelettelser i det norske samfunn. I de tre årene vi har lagt bak oss, selv i det året vi hadde finanskrisen i Norge, økte statens skatteinntekter. Det er noe som SV ikke tar inn over seg. Jeg mener faktisk at det er rom i Norge både for å forbedre det tilbudet vi har, og samtidig å kunne gi skattelette for å skape grunnlag for ny vekst, skape nye arbeidsplasser og igjen få en optimisme i landet for de mange som står uten arbeid. Fremskrittspartiet ønsker ikke å kommersialisere norsk sykehusvesen. Representanten Thorkildsen er godt kjent med vårt prinsipale utgangspunkt, som er å sikre et godt velferdstilbud og et helsevesen for alle, betalt av staten, der man selv kan velge den ledige kapasiteten, enten den er ved offentlig eller privat sykehus.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:50:21]: Da jeg hørte på min gode medrepresentant, var det vanskelig å ikke ta en replikk, for representanten for Fremskrittspartiet snakket om en rusmelding i starten av sitt innlegg. Noe av det viktigste i ruspolitikken er å tørre å ta politiske valg i forhold til restriksjoner. Norsk alkoholpolitikk er en suksesshistorie i og med at vi ligger lavt i Europa-sammenheng når det gjelder forbruk. Vanligvis pleier Fremskrittspartiet å vise til Politiets Fellesforbund, politiets behov, og at regjeringen ikke lytter nok til politiet. Politiet har vært veldig tydelig i en sak: De ønsker innskrenking i skjenketidene. Med representantens ruspolitiske engasjement og politiets klare råd ser jeg det som ulogisk at Fremskrittspartiet eventuelt skal gå imot. Hvordan kan representanten da forklare at Fremskrittspartiet kommer til å gå imot

en innskrenking – for det vet jeg at de vil gjøre – når så mange blir rammet av lengre skjenketider, som f.eks. her i Oslo?

Per Arne Olsen (FrP) [13:51:21]: Det er faktisk riktig når jeg i mitt innlegg sa at jeg er fornøyd med at regjeringen har varslet en rusmelding. Det er også riktig at Fremskrittspartiet har lagt fram et eget Dokument nr. 8-forslag med over 50 konkrete forslag om hvordan man kunne gjøre rusomsorgen bedre i Norge. Hvis representanten Vedum og hans parti hadde vært genuint opptatt av ikke bare hvor lang skjenketiden skal være i de enkelte norske kommuner, hadde man faktisk den gang valgt å gå inn på disse forslagene som inneholdt en hel rekke gode diversifiserte forslag.

Så har representanten Vedum helt rett i at Fremskrittspartiet, i motsetning til Senterpartiet, har et genuint ønske og tro på det lokale selvstyret. Vi ønsker og tror at lokale politikere i norske kommunestyre, selv klarer å avgjøre hvilke åpningstider man skal ha innenfor de rammene Stortinget har satt. Det betyr at vi kan få kommuner som fører en restriktiv praksis, og noen som har en mer liberal praksis. Det er lokaldemokrati, og det er vi tilhengere av.

Knut Arild Hareide (KrF) [13:52:34]: Eg er glad for at representanten Per Arne Olsen ser fram til rusomsorgsmeldinga. Det blir eit viktig arbeid.

Men eg vil òg ta opp utfordringa rundt skjenkeproblematikken. Politiet har vore krystallklar i sitt råd: Reduserer me skjenkinga, blir det mindre vald. Me veit òg at SIRUS la fram ein dokumentasjon som er eintydig. Men i valkampen møtte eg Per Sandberg, og han sa: Eg kan vise til 50 kommunar som har utvida skjenketida og fått redusert vald. Og når du står på Dagsrevyen – klin edru – og seier det, må du kunne dokumentere det, men det har ikkje skjedd frå Framstegspartiet i etterkant.

Per Arne Olsen kjenner kanskje betre til Kommune-Noreg enn det Per Sandberg gjer: Finst det eit einaste eksempel på ein kommune som har utvida skjenketida og redusert valden?

Per Arne Olsen (FrP) [13:53:40]: Det ble sagt av en annen medrepresentant fra denne sal tidligere, under et innlegg som ble holdt fra talerstolen etter noen akevitt, at vedkommende ikke hadde problemer med at det var skjedd, men hva en del fikk seg til å si edru i denne salen!

Jeg skal ikke stå her og navngi kommuner, men jeg vet om kommuner, inkludert min egen, som har hatt en liberal skjenkepolitikk, som har hatt god kontroll på voldssituasjonen, og hvor man gjennomførte et prøveprosjekt med reduksjon av skjenketiden – uten synlige effekter. Nå har det vært en ny prøveperiode, hvor man ser antydninger til det motsatte. Jeg vet også om kommuner som har sagt at de ikke har fått den ønskede effekten av reduksjonen.

Jeg skal love representanten Hareide at vi ser på dette med et åpent sinn, men i bunnen ligger faktisk Fremskrittspartiets usvikelige tro på at lokaldemokratiet også fungerer på dette området.

*Det riktige tallet skal være 280 000.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [13:54:50]: Jeg er fra samme fylke som representanten Olsen, og politiets anbefaling er i hvert fall klar, og den er at vi bør redusere skjenketida.

Jeg har et annet spørsmål som dreier seg om noe helt annet: Fremskrittspartiets fylkesledere roper nå, ifølge media, etter å løfte fram igjen innvandringspolitikken. Vi hørte også Siv Jensen berøre dette i sitt innlegg. Jeg er litt spent på hva dette betyr, og på hva det betyr når Siv Jensen sier at det aldri har vært større behov for Fremskrittspartiets innvandrings- og asylpolitikk enn akkurat nå, for dette blir viktig for hva slags tone vi får i denne debatten framover.

Da er spørsmålet mitt til nestlederen i Fremskrittspartiet om man vil endre tonen, om man vil være mer etterrettelig i disse debattene, om man vil slutte å bruke begreper som «korstog», sammenligne nazisme og islam og snakke om snikislamisering med det mål for øye å skape større utrygghet i befolkninga.

Per Arne Olsen (FrP) [13:55:53]: Jeg kan ettertrykkelig slå fast at Fremskrittspartiets flyktning- og asylpolitikk står klart fast. Vi ønsker en streng og rettferdig flyktning- og asylpolitikk. Vi ønsker å ta imot et antall til dette landet som gjør at vi klarer å integrere dem i det norske samfunn. Vi mener at antallet er en viktig del av det å få til en vellykket integrering. Jeg kommer selv fra en kommune hvor vi hadde veldig gode resultater, nettopp fordi vi sa at vi ikke ville ta imot flere enn det vi faktisk føler vi kan klare å integrere. Vi klarte det. Vi har veldig gode resultater, både i forhold til den skolen vi drev på vegne av flere kommuner, og i forhold til å få mange tilbake i arbeidslivet.

Fremskrittspartiets flyktning- og asylpolitikk ligger helt klart fast. Vi har ikke endret noe som helst, og vi kommer ei heller til å gjøre det i fremtiden, og etter min oppfatning har vi vært etterrettelige hele veien også på dette feltet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Bent Høie (H) [13:57:10]: Mens resten av Europa skjelver som følge av gjeldstyngede land, opplever vi i Norge at verdien av nye oljefunn på Avaldsnes/Aldous anslås til tilsvarende et halvt oljefond. Dette skaper inntrykk av at vi har hatt flaks og nå får ekstra penger. Det er helt feil. Vi har verken hatt flaks eller får ekstra penger. Dette er oljereserver og inntekter som vi allerede har regnet med når vi ser på de langsiktige utgiftene og inntektene, og de utgjør bare en del av de petroleumsressursene som må finnes for å sikre disse. Det er heller ikke flaks. Det er et resultat av økt kunnskap og ny teknologi. I 1971 var en tre meter fra dette funnet, men med den tidens kunnskap og teknologi fant vi ikke oljen.

Spørsmålet er ikke først og fremst hvor mye petroleumsressurser som er på norsk sokkel, men om vi klarer å utvikle ny kunnskap og teknologi for å utvinne mest mulig. Jo mer moden norsk sokkel blir, desto mer innsats i form av forskning, utvikling og kunnskap må til for hvert fat

olje som skal opp. Det er kunnskap og folks arbeidsinnsats som trygger velferden vår – ikke flaks eller fond.

Derfor må vi bruke vår økonomiske handlefrihet nå til å forske mer, få mer kunnskap i skolen, mer robust infrastruktur og bedre vilkår for arbeidsplassene.

Høyre er glad i det norske velferdssamfunnet. Skal det bevares og videreutvikles, må vi investere mer i kunnskap og sikre konkurransekraften til de norske arbeidsplassene.

Selv om den norske stat er bunnsolid i møte med en ny finanskrise, er ikke de norske arbeidsplassene trygge i møte med redusert etterspørsel fra Europa. Seks år med rød-grønn politikk har svekket vår konkurranseevne. Dette er ikke svartmaling, det holder å lese Verdensbankens «Doing Business». Regjeringen har lagt økt byrde på norske bedrifter som skal ut og konkurrere. Det har gått greit i gode tider. Nå må eierne ta ut penger fra bedriftene som kunne vært med på å trygge arbeidsplassene i vanskelige tider, for å betale en særnorsk formuesskatt, som har doblet seg i løpet av de siste seks årene. Høyre mener det er mer riktig nå enn noen gang å fjerne denne ekstra byrden på norske arbeidsplasser, slik at vi kan komme styrket ut av krisen.

Gode og robuste arbeidsplasser sikrer vekst og trygger velferden. Investerer vi i mer kunnskap, bedre infrastruktur og reduserer byrden på bedriftene, skaper vi mer vekst. Vi trygger velferden gjennom å skape mer, ikke gjennom å skatte mer.

Selv om pengene finansierer velferden, er det ikke pengene som gir velferd. Det er mennesker som gir velferd. Vi lever lenger, og de store barnekullene etter krigen når nå en alder med økt behov for pleie og omsorg. Sølvfarget hår og sølvfarget bil kommer til å bli det vanligste i gatene våre. De som fremskriver dagens tilbud basert på fremtidens behov, kommer med pessimistiske beskrivelser av et velferdssamfunn som knekker sammen av egen tyngde, redusert kvalitet, og der de fleste er nødt til å jobbe innen pleie og omsorg.

Jeg tror at sølvgenerasjonen kommer til å gå alderdommen trygt i møte. Men det forutsetter at vi sikrer kvaliteten i omsorgen, bruker valgfrihet og tar i bruk alle gode krefter. Økt kunnskap og kompetanse sikrer kvaliteten på sykepleien, at den riktige behandlingen blir gitt første gang, og at flinke unge ønsker å jobbe i omsorgssektoren. Derfor vil Høyre stille strengere kompetansekrav til dem som skal bli sykepleiere, gi ansatte mulighet for etter- og videreutdanning og stille krav til kompetanse i den kommunale helse- og omsorgssektoren. Ny teknologi vil gjøre oss mer selvstendige og mer selvhjulpne, og lette jobben for de ansatte. Derfor vil Høyre satse på forskning og utvikling av omsorgsteknologi. Et offentlig omsorgsmonopol er ikke svaret på fremtidens utfordringer. Frivillige, ideelle og private må slippe til for å få være med på å løse oppgavene. Da vil oppgavene bli løst på nye måter, og folk vil få valgfrihet. Mens Arbeiderpartiet viser til klageretten, vil Høyre innføre bytterett. Vi tror nemlig at velferd med valgfrihet gir verdighet.

For Høyre er svaret på hvordan vi skal betale for velferden og hvordan vi skal løse velferdsoppgavene det samme: Trygghet gjennom kunnskap og kompetansekraft.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Thomas Breen (A) [14:02:09]: Høyre ser seg selv som et anstendig parti. Men hva er nå denne Høyre-anstendigheten? I Bergen og mange andre steder var man i valgkampen tydelig på at man gikk til valg på å redusere eller fjerne eiendomsskatten. Så legger Høyre-byrådet fram økonomiplan bare dager etter valget, hvor man ikke skal gjøre noe med eiendomsskatten. Er det dette man mener er en anstendig behandling av velgerne?

Norges moderne suksess kan i stor grad tilskrives vår måte å løse utfordringene på. Her er trepartssamarbeid en viktig bjelke. Monica Mæland slo fast 1. september at alt som LO er imot, er Høyre for. Er det dette Høyre mener er en anstendig arbeidslivspolitik?

Og hvor er anstendigheten i Høyres alternative budsjett for inneværende år, når man vil gi en med 3 mill. kr i inntekt 60 000 kr i skattelette, mens en som tjener 150 000 kr, skal få 300 kr – altså 200 ganger mer skattelette til de rikeste. Er det dette Høyre mener er en anstendig fordelingspolitikk?

Bent Høie (H) [14:03:07]: Jeg tror Arbeiderpartiet tar på seg en stor oppgave hvis det har som ambisjon å prøve å fremstille Høyre som et uanstendig parti, men jeg ønsker det lykke til med jobben.

Det som en her tar opp med spørsmålet knyttet til formuesskatten, som da går inn i regnestykket til Breen, handler om at norske eiere av norske arbeidsplasser er nødt til å betale en særnorsk formuesskatt, som heldigvis nå lederen av LO og er enig med Høyre i at må vekk. Han har tilbakevist Monica Mælands påstand i dagens Dagens Næringsliv. Han ser det samme som Høyre, nemlig at når det gjelder arbeidsplasser som eies lokalt langs hele kysten og i hele landet, går de som eier arbeidsplassen, i samme butikk som de som jobber i bedriften, og har unger i samme idrettslaget som de som jobber i bedriften. Det gir en helt annen sikkerhet knyttet til å ta vare på arbeidsplassen også i vanskelige tider. Derfor er det mer riktig nå enn noen gang å fjerne den særnorske formuesskatten, nå når man går mot vanskelige tider.

Thomas Breen (A) [14:04:15]: Det er registrert at LO-leder Flåthen sier i dag at hvis man skal gjøre dette, skal man selvfølgelig dekke inn det tapte provenyet på andre vis, og man skal og ivareta fordelingsprofilen som formuesskatten har i dag. Derfor er det milevis forskjell på det Høyre har fremmet i sitt alternative budsjett for inneværende år, og det Roar Flåthen prater om.

Da vil jeg igjen utfordre på den anstendigheten i fordelingspolitikken som Høyre fører, med at en som har 3 mill. kr i inntekt, får 60 000 kr i skattelette, mens en som har 150 000 kr i inntekt, får 300 kr – altså 200 ganger mer skattelette til de rikeste. Synes representanten Høie at det er en anstendig politikk?

Bent Høie (H) [14:04:59]: Det som i Norge avgjør om en er rik eller fattig, er om en har et arbeid å gå til. Når det gjelder de som er varig utenfor arbeidslivet i Norge, klarer en ikke – uansett de mange oppbygginger av velferdsstaten som vi har hatt i Norge – å hindre at de opplever en helt annen økonomisk situasjon enn det vi som har tilknytting til arbeidslivet, gjør. Derfor er det viktigste bidraget vi kan gi i det norske samfunnet for å bekjempe fattigdom, å trygge norske arbeidsplasser. Da er ikke svaret å ha en særnorsk skatt på arbeidsplasser eies og utvikles i Norge. Det er faktisk det motsatte som skal til, og det har og heldigvis LO-lederen sett.

Så er Høyre helt uenig med ham i at det skal gi et motsvar i at vi beskatter det å ha en bolig i Norge. Her skiller Norge seg fra alle andre land som han sammenlikner oss med, nemlig ved at det i Norge er vanlig å eie sin egen bolig. Det er den politikk som Høyre og Arbeiderpartiet faktisk har stått sammen om i hele etterkrigstiden.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [14:06:15]: Jeg vil over på spørsmålet om klimaendringer. Høyres leder sa i stad at SV burde holde munn om klimagassutslippene, så lenge vi ikke har levert forslag. Men mitt og SVs svar til det vil være at Høyre kunne jo stemme for de forslagene som vi faktisk allerede har levert i påvente av den klimameldinga som skal komme. Vi har levert flere forslag for å hindre norske klimagassutslipp i å øke og få ned de utslippene vi allerede har – og Høyre har konsekvent stemt imot. Det gjelder spørsmålet om rensing av gasskraftverk. Det gjelder spørsmålet om restriktive tiltak overfor biltrafikken. Det gjelder i spørsmålet om oljeboring i nord, og da å ikke starte oljeboring utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Alle de forslagene har Høyre vært imot. I tillegg har man sjøl tatt initiativ til å gå imot å elektrifisere, også der hvor det ikke vil være så dyrt. Hva kan dette komme av?

Bent Høie (H) [14:07:20]: Jeg registrerer at SV i klimapolitikken i dag fører taktikken «angrep er det beste forsvar» nettopp for å hindre å få fokus på det som er det store problemet, nemlig at regjeringen forskyver og forskyver en klimamelding som Stortinget har stått sammen om at vi har behov for. Det er klimameldingen som skal være kunnskapsgrunnlaget for at Stortinget og Norge kan komme videre i bekjempelse av klimautslipp. Dette er ikke et problem som kan tas stykkevis og delt, men som er nødt til å tas i en helhet. Det kan ikke være slik at ethvert tiltak som reduserer klimautslippene, oppfattes som bra, fordi mange av dem er tiltak som bare virker på kort sikt, men som ikke har den gode virkningen på lang sikt. Her er vi nødt til å tenke helhet, og derfor er det regjeringens ansvar å komme tilbake til Stortinget med et slutningsgrunnlag som faktisk kan gjøre at vi kan komme videre med klimaforliket, der Høyre var en pådriver i den samme retningen som SV, nemlig at Norge skal gå foran i å redusere klimautslippene.

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:08:39]: Eg synest nesten at Høgre må erkjenne at det er rimeleg at dei må svare

for sine egne forslag og sin egen politikk på klimaområdet, og ikke dytte det vidare, så lat meg utfordre vidare på det. I det internasjonale energibyrået World Energy Outlook anslår dei at dersom vi skal nå 2-gradersmålet, må vi nå den fossile forbrukstoppen for energi før 2020. Dei anslår vidare at vi må gå frå 65 pst. fossildel til under 30 pst. i 2035. Det betyr i realiteten at ganske store mengder olje, gass og kol må verte liggjande fordi vi har store kjende førekomstar – ikkje minst – av kol. Så kan ein tenkje seg at Noreg skal fortsetje sin produksjon. Men det er i alle fall litt krevjande å be Kina og Russland – eller for den sakas skuld Ghana, som sette i produksjon sitt første oljefelt i fjor – om at fordi vi i Noreg treng å produsere alt vi har, må dei la vere.

Mi utfordring er: Når representanten Høie seier at vi ikkje skal elektrifisere, vi skal byggje gasskraftverk utan CO₂-reinsing, og vi skal omtolke klimaforliket, kor meiner då Høgre vi skal ta reduksjonane?

Bent Høie (H) [14:09:49]: Det som en også får fram i de tallene som representanten Bård Vegar Solhjell viser til, er at fossilt brensel kommer til å være en vesentlig del av verdens behov for energi i overskuelig framtid. Det vil være veldig uklokt ikke å utvinne fossil energi i Norge, hvor vi gjør det på den mest miljøvennlige og mest sikre måten, for å overlate det til land som utvinner den fossile energien på en mer forurensende måte med mindre sikkerhetskrav enn vi har her til lands. Dessuten burde SV stille spørsmålet til seg selv, for i regjeringens petroleumsmelding på side 50 – når en ser den beskrivelsen som gis der av petroleumssressurser som skal utvinnes i Norge fram mot 2040 – ligger det inne både de funnene som er nå, betydelig større funn, og ikke minst vil det forutsette en åpning av Lofoten og Vesterålen, hvis en skal nå den banen som regjeringen selv legger til grunn i meldingen.

Erling Sande (Sp) [14:11:08]: Høgre yndar jo å framstille seg sjølv som næringslivet sin ven, og i valkampen reiser dei land og strand rundt og besøkjer bedrifter og fortel om Høgre sin politikk for næringslivet. Men det ein ikkje vel å snakke om, er dei reiskapane mange av desse bedriftene har brukt for å kome i gang, anten det er kommunale næringsfond eller regionale utviklingsmidlar – eit verkemiddelapparat som Høgre foreslår å kutte dramatisk i. I mitt fylke er eksempel på bedrifter Moods of Norway, som skulle vere kjent for dei fleste, Olden vatn og andre fantastiske bedrifter som har fått hjelp i ein oppstartsfase, som ikkje hadde pengar der og då, då dei trong dei, men som har betalt tilbake dei pengane mange gonger gjennom den verdiskapinga dei står for.

Mitt spørsmål er ganske enkelt: Kvifor er det så viktig for Høgre å ta vekk denne reiskapen? Ser ikkje Høgre at slik risikokapital kan vere viktig i ein oppstartsfase?

Bent Høie (H) [14:12:08]: Når Høyre reiser rundt i valgkampen og møter småbedriftene rundt omkring i hele landet, er det ikke først og fremst for å snakke, det er først og fremst for å lytte. Det vi hører veldig lite, er rop om flere kommunale næringsfond. Det vi hører veldig mye, er

at det er et sterkt behov for å investere i infrastruktur og veier – bygge ut bedre veier, ikke minst i Distrikts-Norge, slik at vekstkraften når helt ut, og at folk kan bli boende der de ønsker å bo. Vi hører et sterkt krav om å fjerne den særnorske skatten på eierbedriftene lokalt, som ikke minst rammer veldig kraftig i distriktskommunene, der de ikke har noe alternativ bruk av f.eks. bygninger som man betaler formuesskatt på.

Det er helt riktig at noen også ønsker hjelp fra Innovasjon Norge, fra ulike offentlige virkemidler. Men det er ikke slik at Høyre i sitt alternative statsbudsjett fjerner alle disse – vi tar noen av pengene og prioriterer det som næringslivet selv prioriterer, nemlig bedre infrastruktur og reduserte skatter.

Janne Sjølmo Nordås (Sp) [14:13:22]: Representanten Høie har snakket varmt om fjerning av formuesskatt og skattelette og ga vel egentlig uttrykk for at det meste denne rød-grønne regjeringen har gjort i forhold til næringslivet, var galt. Dette går vanskelig sammen med at vi har veldig lav arbeidsledighet. Det går godt, næringslivet går veldig bra, men uroen er ikke minst i forhold til hvordan europeisk økonomi går videre. Vi kan jo prise oss lykkelige over at vi ikke er i samme situasjon som Hellas og andre europeiske land er i.

Så mitt spørsmål til Høyre og Høie er da: Er det fortsatt slik at Høyre mener at EU- og eurotilknytning er det viktigste virkemidlet for å sikre norsk næringsliv framover?

Bent Høie (H) [14:14:17]: Eurotilknytning og EU-medlemskap er ikke det viktigste for å sikre norsk næringsliv framover, fordi Norge i all hovedsak er medlem av EU når det gjelder de økonomiske virkemidlene knyttet til tilgang til marked og den økonomiske politikken. Så det viktigste for å sikre norsk næringsliv framover er å gjøre det mulig å etablere og drive næringsliv i Norge. Da er det svært urovekkende at konkurransekraften har blitt svekket i de seks årene vi har hatt rød-grønn regjering. Det gjør at det blir vanskeligere for norsk næringsliv nå når en går inn i tøffere tider. For selv om vi kan prise oss lykkelige over at vi har husholdert med statsfinansene på en sann måte at vi ikke er i samme situasjon som en del land i Europa, er det likevel sann at den politikken regjeringen har ført overfor næringslivet, gjør at mange av våre bedrifter ikke er rustet til å møte den sviktende etterspørselen fra Europa som nå kommer til å komme. Det hjelper ikke at staten er bunnsolid hvis bedriften har måttet bruke sin egenkapital til å betale formuesskatt til staten.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Knut Arild Hareide (KrF) [14:15:26]: Terroraksjonene den 22. juli rysta oss alle. Vår gode statsminister sa det slik i denne sal 3. august:

«Kartet ble sprengt, kompasset skutt i filler. (...) Men det norske folk fant fram.»

Me har gjennom oppveksten fått med oss verdier som gjorde at da det var som mørkast, valde me ikkje hat og hemn, men derimot hjartelag og varme. Me i Kristeleg

Folkeparti meiner det er viktig at framtidige generasjonar får desse verdiane med seg vidare. Me vil, som den nye formålsparagrafen i skulen seier, at

«opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen, humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet».

Eg trur det var nettopp desse verdiane han tenkte på og forstod viktigheita av, han som hadde opplevd og overlevd Holocaust, og som skreiv det tankevekkjande brevet etter 1945:

«Kjære Lærer! Jeg er overlevende fra en konsentrasjonsleir. Jeg så det som intet menneske burde være vitne til: Gasskamre bygd av dyktige ingeniører. Barn gasset i hjel av velutdannede leger. Spedbarn drept av erfarne sykepleiere. Kvinner og deres babyer skutt og brent av mennesker med eksamener fra gymnas og universitet. Jeg er blitt skeptisk til utdanning. Min bønn er: Hjelp elevene dine til å bli menneskelige. Ditt arbeid må aldri produsere lærde monstre, dyktige psykopater, velutdannede eichmann. Lesing, skriving og regning er viktig bare hvis det tjener til å gjøre våre barn mer menneskelige.»

Skotsalvene som blei fyrte av på Utøya, fortalde oss at vondskapen akse ikkje er ein plass langt borte, men inne i menneskesinnet. Det som skjedde, har skjedd før. Det kan dessverre òg skje igjen. Men det er vårt oppdrag å hindre at det skjer. Derfor er det viktig med beredskap, men det er òg viktig med verdiformidling. Det er vår største utfordring i etterkant av 22. juli.

Eg vil òg i denne korte innleiinga seie noko om det eg sakna sterkt i trontalen. Det er slik at meir enn 70 000 barn lever med vedvarande fattigdom i Noreg. Samanlikna med treårsperioden 2004–2006 er det 6 500 fleire barn som no lever i fattigdom. Eit arbeidsliv som inkluderer alle, er det beste verkemidlet mot fattigdom. Gode velferdsordningar og eit sosialt ansvarleg skattesystem bidreg til relativt avgrensa inntektsforskjellar i Noreg samanlikna med mange andre land, men dette aleine løyser ikkje fattigdomsutfordringa. Det er behov for betre og sterkare målretta tiltak, og den offentlege innsatsen for å betre livssituasjonen til mange enkeltpersonar må forbetrast. Tiltak for inntektssikring og arbeidsretting, tiltak for betre levevilkår og tiltak for sosial inkludering av barn og unge er viktige område me er nøydd til å sjå på.

Regjeringa har lykkast relativt godt med den daglege drifta av landet. Oljelandet Noreg seglar så langt trygt gjennom økonomisk turbulent farvatn. Det som manglar, er ein tydelegare kurs på enkelte område. Eg meiner fattigdom er eitt av dei. Eit anna er klimapolitikken. 16. januar 2008 inngjekk Kristeleg Folkeparti, Høgre og Venstre eit forlik med regjeringsspartia om klimapolitikken. Klimaforliket var ei bestilling til regjeringa med eit solid fleirtal bak seg i Stortinget. Det blei vedteke ambisiøse mål om nasjonale utslppsreduksjonar. Regjeringa fekk eit klart mandat til å handle. I dag, snart fire år seinare, er utslappa høgare enn nokon gong. Regjeringsspartia kranglar internt om kva tiltak som skal setjast i verk. Aftenposten skriv at no diskuterer ein kutt i utslppsmåla heller enn korleis me skal

reducere klimagassutslappa. Dette er saker me er nøydd til å fokusere på.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arild Stokkan-Grande (A) [14:21:01]: Hareide har flere ganger understreket at han ikke har særlig store muskler. Men talen han holdt i dag, mener jeg bærer bud om en stor partilederskap.

Kristelig Folkeparti har i dag levert inn bl.a. et forslag som går på ideelle aktører innenfor viktige velferdsoppgaver. Vi deler Kristelig Folkepartis bekymring over at mange ideelle aktører havner i en skvis i konkurransen med rent kommersielle aktører. For hvem er det de ideelle taper anbudene mot? Jo, det er nettopp de rent kommersielle aktørene på markedet. Se bare på Oslo, hvor frivillige har trukket seg fra anbudprosesser fordi de ikke makter den rå konkurransen. Derfor har regjeringen tatt noen grep allerede, gjennom bl.a. mer langsiktige avtaler innenfor rus i Helse Sør-Øst og en egen anbudsrunde for ideelle innenfor barnevern. Tror Hareide at de ideelle sikres best vilkår ved å fokusere enda mer på anbud og konkurranse eller med langsiktige kontrakter?

Knut Arild Hareide (KrF) [14:22:23]: Eg deler Stokkan-Grandes bekymring for ideell sektor. Det eg ser, er at me med eit raud-grønt styre dei siste fem-seks åra aldri har opplevd at så mange ideelle institusjonar har måtta leggje ned. I fjor, i 2010, var det 17 institusjonar som blei lagde ned. HSH seier at viss den politikken som blir førd no, blir førd vidare dei fem-ti neste åra, vil alle dei ideelle institusjonane bli borte. Da er det ikkje riktig å seie at det berre er dei kommersielle som er utfordringa her. Blå Kors sin institusjon på Askøy måtte leggje ned. Kven var det som overtok han? Jo, det var Helse Bergen, altså Helse Vest. Det var det offentlege som overtok institusjonen. Institusjonen lever på mange måtar vidare, men det ideelle er borte, berre det offentlege står igjen.

Arild Stokkan-Grande (A) [14:23:34]: Den prosessen vi har sett, hvor mange ideelle har havnet i en skvis, i en ren konkurranse, er jo nettopp også årsaken til at regjeringen har gjort grep innenfor bl.a. Helse Sør-Øst, men også innenfor barnevern. Mye har vi å diskutere i fellesskap rundt dette. Men tror Hareide at det er større muligheter for å oppnå et godt handlingsrom, langsiktighet og fokus på kvalitet for de ideelle aktørene, særlig innenfor barnevernet, i et regime sammen med Høyre og Fremskrittspartiet, som utelukkende foregår etter økonomiske parametre, hvor kortsiktighet og hvor konkurransen er det altoverskyggende?

Knut Arild Hareide (KrF) [14:24:17]: Eg er heilt sikker på at viss me let dei frivillige aktørane sleppe ut i den frie marknaden, så vil ein del av dei tape, m.a. fordi dei på 1960–1970-talet måtte inngå pensjonsforpliktingar for å vere ein del av det offentlege tilbodet. Derfor stiller dei på ein måte med ein tyngre sekk enn dei private kommersielle aktørane som dei konkurrerer med.

Det som er hovudpoenget for Kristeleg Folkeparti, er at det trengst at ein tek grep på dette området. Når det gjeld den utviklinga som skjer i dag, synest eg ikkje Oslo kommune gjer ein stor nok innsats, og heller ikkje regjeringa, sjølv om Hans Olav Syversen har heilt rett i at det grepet som helseministeren tok – og all den stund helseministeren sit her – i forhold til Helse Sør-Øst, var veldig viktig, der rusinstitusjonar blir tekne ut, der ein får lengre anbudsperiodar, og der dei frivillige blir gitt moglegheit til å investere. Den type grep er veldig viktig. Men mitt tydelege signal er at det hastar, for desse institusjonane forsvinn dag for dag.

Alf Egil Holmelid (SV) [14:25:33]: Eg vil fortsetje med det same saksfeltet. Eg er ein av dei som har jobba godt saman med Kristeleg Folkeparti i vår komité som har med konkurranselovgeving å gjere, for å finne fram til ordningar som gjer at vi ikkje får eit skilje som skvisar ut dei ideelle og frivillige. Men det eg no ser, er at Kristeleg Folkeparti i mange kommunar, spesielt i min heimkommune, Kristiansand, går inn i eit samarbeid med Høgre og Framstegspartiet, som heilt klart seier at dei ønskjer å kommersialisere dei offentlege tenestene, og som ønskjer å kommersialisere velferdstenestene i kommunen. Mitt spørsmål er: Har Kristeleg Folkeparti ein strategi ute i kommunane der dei aksepterer kommersialisering som skvisar dei frivillige for å få samarbeide med Framstegspartiet og Høgre, og ein annan politikk på Stortinget når dei kan samarbeide med oss?

Knut Arild Hareide (KrF) [14:26:28]: Kristeleg Folkeparti har ein tydeleg strategi: Å ta vare på m.a. ideelle aktørar. Det er fordi me opplever at verken høgre- eller venstresida i norsk politikk gjer det på ein god nok måte. Det som har skjedd i Kristiansand, er at me har inngått eit samarbeid der me òg har sagt at me ønskjer ein del private aktørar. Det å få gode private aktørar inn i ein del omsorgstenester meiner me kan vere positivt i ein del tilfelle. Men da kan m.a. ideelle organisasjonar vere ein del av dei som no kan få lov til å komme med gode tilbod til Kristiansand kommune. Men det å ha eit einsidig fokus på kommersielle aktørar eller på offentlege er det me i Kristeleg Folkeparti er opptekne av ikkje å ha. Me ønskjer nettopp å ha den gode balansen. Me er positive til private aktørar, og me er positive til offentlege aktørar, men me seier: I den situasjon som me er i no, må me spesielt passe på dei ideelle.

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:27:39]: Eg har sete her og høyrte på Framstegspartiet sin – kva skal vi seie – «opp-treden» i debatten, og så har eg tenkt for meg sjølv: Eg lurar på kva Kristeleg Folkeparti og Hareide eigentleg synest om det. Og så sette eg meg ned og høyrde på Knut Arild Hareide sitt tankevekkjande og ganske gode innlegg, og då tenkte eg at det er som å høyre to planetar, ikkje minst på dei felte han sjølv tok opp i sitt innlegg: eit mindre instrumentelt menneskesyn og utdanningssyn, fattigdom og fordeling, miljø og klima. Så tenkte eg at eg skulle spørje: Korleis har Kristeleg Folkeparti tenkt å gjen-

nomføre det verdigrunnlaget saman med Framstegspartiet? Eller meir presist: Korleis ser representanten Hareide det for seg å sitje i ei regjering saman med Framstegspartiet, eller å ha Framstegspartiet som støtteparti i Stortinget, i arbeidet for betre fordeling og mindre fattigdom, ein betre klimapolitikk og eit mindre instrumentelt menneskesyn i samfunnet?

Knut Arild Hareide (KrF) [14:28:51]: Da Kristeleg Folkeparti sat i regjering, hadde me m.a. støtte frå Framstegspartiet for å få til ei formidabel satsing på bistand, på fattigdomshjelp, til dei landa som treng det mest.

Det viktigaste for Kristeleg Folkeparti er kva for politiske resultat me får til. Det vil det òg vere i den prosessen som me kjem til å ha framover i dei politiske sakene. Men så veit me at i nokre saker er me eit sentrumsparti. Til høgresida er me opptekne av individuell fridom, me er opptekne av kampen mot eit sorteringssamfunn. Så veit me òg at i nokre saker ser me meir til venstresida, m.a. i fordelingspolitikk, og i sosialpolitikk har me òg gjort det. Men det eg kan seie, er at ja, av og til opplever eg at eg og Framstegspartiet er på to forskjellige planetar, men det føler eg av og til når eg høyrer nokre frå SV òg. Det er noko av det å vere eit tydeleg sentrumsparti, og det skal Kristeleg Folkeparti vere framover.

Erling Sande (Sp) [14:30:09]: Det kan vere greitt òg med eit spørsmål frå eit parti som er nokonlunde på same planet i ein slik debatt!

Hareide peiker på at i nokre saker ser ein mot høgre, og i andre saker ser ein mot venstre. Det er litt av det å vere eit sentrumsparti. Men i alle dei sakene som har vore tema for denne debatten frå Kristeleg Folkeparti si side, miljø og klima, ruspolitikk, det å sikre heile landet ei positiv utvikling, nedkjemping av fattigdom, internasjonal solidaritet, så peiker alle piler mot løysingar mellom sentrum og venstre i norsk politikk, mens blikka til Kristeleg Folkeparti ser ut for å gå mot høgre.

Eg lurar rett og slett på korleis Kristeleg Folkeparti ser på moglegheita for å få gjennomført sin politikk på desse viktige områda i samarbeid med parti som heilt tydeleg skriv ut ein heilt annan medisin for klima, distriktsutvikling og ruspolitikk og andre ting vi har debattert i dag.

Knut Arild Hareide (KrF) [14:31:11]: Om to dagar trur eg me kjem til å debattere bl.a. kontantstøtta, nettopp valfridom for barnefamiliane, som er ei viktig sak for Kristeleg Folkeparti. I sak etter sak kunne eg òg vist til sorteringssamfunnet, tidleg ultralyd – viktige debattar for Kristeleg Folkeparti. Kva samfunn skal me ha framover? Skal det vere eit samfunn der alle blir respekterte for den dei er? Det er viktige verdidebattar for Kristeleg Folkeparti.

Historisk sett har me i Kristeleg Folkeparti fått gjennomslag for mange av våre viktige verdisaker nettopp i samarbeid med sentrum–høgre. Det har historia vist. Det er viktige saker for oss.

Da me sat i regjering, fekk me ein ambisiøs miljøpoli-

tikk på plass. Me opplevde det under Bondevik II-regjeringa, og det var den tida da helsekøane gjekk nedover og ikkje oppover, slik som dei gjer i dag. Å sjå på ei fornying av offentleg sektor er òg ei viktig verdisak for Kristeleg Folkeparti.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Martin Kolberg (A) [14:32:39]: Vi har i den valgkampen vi nettopp har bak oss, og også i denne debatten, hørt representanter for høyrepartiene si at Arbeiderpartiets representanter ikke snakker om egen politikk. Jeg mener det er veldig relevant å rette det spørsmålet den andre veien: Snakker de om sin egen politikk? Jeg gjør det med bakgrunn i at jeg før denne debatten, og også tidligere selvfølgelig, har satt meg ganske grundig inn i hva de har skrevet i sine programmer, og hva det er de bruker som politisk argumentasjon i debatter, i valgkampen og ellers. Da ser vi i vårt eget land, men også i hele Europa, at høyrepartiene har en politisk filosofi som er grunnlaget for hele deres politiske argumentasjon. Det er at staten ikke trenger å være så stor, staten skal være svakere, skattene skal ned, og velferdsstaten er ofte også i veien for verdiskapingen, slik det sies.

Høyre og Fremskrittspartiet, og det har vært sagt av statsministeren og andre her tidligere i debatten, har i sine programmer foran siste stortingsvalg sagt at de skal senke skattene med mange titalls milliarder kr. Nå hører jeg at Erna Solberg har byttet politisk ståsted i så måte. Hun har i alle fall byttet retorikk. Hun svarer ikke på disse tingene. I replikkordskiftene her nå blir ikke dette spørsmålet besvart: Hva vil det ha av konsekvenser for den økonomiske politikken og for velferdsbyggingen?

Nå sier de at konkurransekraften blir undergravd med regjeringens politikk. Det er nå blitt argumentet. Da må jeg i Norges nasjonalforsamling få lov til å stille spørsmålet: Hva kan være dokumentasjonen for det i en økonomi hvor, som alle har sagt, sysselsettingen er så høy og arbeidsledigheten så lav at reallønnsøkningen for befolkningen er rekordhøy i en vanskelig økonomisk situasjon, og hvor vi har hatt betydelige reformer innenfor offentlig sektor, som har styrket både landets konkurransekraft og velferden? Allikevel sier høyrepartienes representanter at vekstkraften i norsk økonomi står i fare og blir undergravd.

Jeg bare etterspør: Hva er ikke bare den politiske, men den intellektuelle politiske argumentasjonen for en slik dokumentasjon på at det kan være sant? Jeg forstår ikke det. Jeg imøteser høyrerepresentantenes argumentasjon senere i denne debatten for å kunne dokumentere det på en tydeligere måte, slik at de ikke også her bare får anledning til å omgi seg med en retorikk som ikke har grobunn i den virkelige verden.

Dessuten – det spørsmålet som heller aldri blir besvart, er nemlig spørsmålet: Hvilke eksempler – i hvilke land, i hvilke samfunn – er det på at liberalistisk økonomi, lave skatter og en svakere velferdsstat skaper større vekst? Det blir aldri besvart av noen noe sted. Hva er det uttrykk for? Jo, det kan være uttrykk for så mangt, men det er først og fremst uttrykk for at høyresiden også i Norge ikke er i

stand til tilstrekkelig selverkjennelse. Kanskje det er grunn til å si at det også er uttrykk for høyresidens manglende ideologiske fornyelseskraft. De sier stadig at det er vi som er umoderne. Da må en spørre seg: Hva er det da som er moderne, hvis man ikke kan dokumentere hovedkildene i den politiske argumentasjonen som en har?

Her går den tradisjonelle hovedskillelinjen i norsk politikk. Vi kan allerede si at det er dette valget i 2013 først og fremst og grunnleggende sett kommer til å handle om. Når vi skal få vite høyresidens politiske posisjoner innenfor dette helt avgjørende feltet, gjenstår altså å se. Jeg sier også: Det blir selvfølgelig avgjørende og spennende hvordan Kristelig Folkeparti og Venstre plasserer seg i dette politiske spørsmålet.

Statsråd Liv Signe Navarsete [14:38:01]: I Noreg har mange etter kvart teke demokrati, tryggleik og økonomisk velstand for gitt. 2011 vart året då noko av tryggleiken vart teke frå oss. Terroren var ikkje lenger noko som ramma dei andre. Denne brutale lærdomen tek me alltid med oss som folk. Den lærdomen skal me bruke til å arbeide for at terroren aldri meir råkar oss hardt og nådeløst som i sommar. Me skal òg bruke han for å slå ring om viktige verdiar ved samfunnet vårt. Noreg må gå vidare – litt betre enn før.

På mange område er me i Noreg spart for turbulens og hendingar som me ser rundt oss. Økonomisk krise og matvarekriser rammar ei heil verd. Men me vert òg påverka. Me må ta høgd for at brottsjøane som skyl over andre land, òg kan nå kysten av Noreg – heldigvis med litt mindre bølger. Me må manøvrere med klokskap i tida framover. Å halde rente og kronekurs låg og sikre full sysselsetting er grunnleggjande viktig for landet si utvikling og konkurranseevne. Forvaltning av naturverdiane på ein langsiktig og berekraftig måte gir oss tryggleik for at velstanden me opplever i dag, òg skal kome etterkomarane våre til gode.

Verda nærmar seg ei ny matvarekrise. Tørke, flaum og skogbrannar herjar store matprodusentar. Sjølvforsyningsprinsippet må vike i mange land. Me har gjort oss stadig meir avhengige av ein global matvaremarknad, og konsekvensen er at matprisane stig i heile verda. Dei aller fattigaste vert brutalt ramma. I Noreg har me råd til å kjøpe oss fri frå svolt. Men me kan ikkje kjøpe oss fri frå ansvaret me har til å produsere mat til eiga befolkning.

Naboland og nære allierte sit fast i ei global økonomisk krise. EU-stormakter kjempar for ein nesten fullstendig økonomisk integrasjon mellom eurolanda. Krisa pressar EU meir og meir i retning av ein føderal stat. Ein ynskjer òg å stille krav til dei landa som framleis står utanfor eurosona. Desse forslaga kjem samtidig med at euroen skapar stadig større vanskar innanfor EU. Eurolanda klarar ikkje å få fart i økonomien att, og den folkelege motstanden mot EU-overstyring og budsjettkutt er større enn nokon gong.

Folk i Noreg valde å stå utanfor EU og euroeksperimentet. Og folk valde rett. Ja-sida bør i dag vere glad for at folkemeininga tala dei midt imot. Argumentet om at Noreg må inn i EU for å påverke, håpar eg at me ikkje får høyre på ei god stund.

I Danmark meinte den nyleg avgåtte regjeringa i den

såkalla Reformpakken 2020 at ein må skaffe 47 mrd. kr innan 2020 for å oppnå balanse i statsbudsjettet. Regjeringa fekk i 2010 fleirtal for ein langsiktig plan for å opprette den balansen att. Planen inkluderer uendra nivå for kommunane sine utgifter frå 2010 til 2014 – fire år med nullvekst, eit betydeleg effektiviseringskrav og store kutt i tenestene.

Dette er bakteppet for den politikken me må føre og hjå oss. Me kan ikkje agere uavhengig av dette. Me må sikre vilkår som er føreseielege for næringsliv og familiar. Tenestene i kvardagslivet baserer seg på sikkerhetsnettet når tøffare tider råkar oss. Denne regjeringa har valt å satse på kommunane og gode tenester. Me har føreteke ein nødvendig snuoperasjon for kommuneøkonomien. Me har ein massiv auke i tenesteproduksjonen, med om lag 70 000 fleire tilsette i kommunesektoren frå 2005 til 2010. Me har hatt ein realvekst på 48 mrd. kr fram til 2011, ein realvekst på 2,7 pst.

Investeringane har vakse sterkt og er på eit historisk høgt nivå. Opprustinga av kommunale bygg og nybygg gir eit betre tilbod til ungane våre, i skule og i barnehage, og til dei eldre som treng omsorg. No får me nye kommunestyre som skal realisere sine visjonar og vidareføre det gode arbeidet som er gjort for å byggje tenester og næringsverksmid lokalt. Vår jobb er å sikre gode rammevilkår og fridom, slik at ein kan prioritere lokalt.

Me vil i budsjettet følgje opp signala frå kommuneproposisjonen me la fram i vår, og leggje forholda til rette for at lokale folkevalde og neste år kan prioritere å vidareføre gode kommunale tenester.

I tillegg til dei grunnleggjande velferdstenestene skal kommunane òg vere samfunnsutviklarar. Arealplanlegging og tilrettelegging for nybygg er viktige oppgåver i den samanhengen. Me vil i år oppnå nesten 30 000 nye bygg og einingar – ein formidabel vekst i alle landsdelar, men mest i byområda, der òg presset er størst. Ikkje minst Husbanken sine ordningar sikrar at unge og andre som ikkje har ein høg startkapital, òg kjem inn på den marknaden. Kommunane skal styrkjast òg på dette området i tida framover.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gjermund Hagesæter (FrP) [14:43:23]: Kommunalministeren kom med mange superlativ når det gjeld kommunepolitikk. Regjeringa satsar på kommunen. Ein har føreteke ein økonomisk snuoperasjon for kommunane, ein har gode rammevilkår i kommunane, og ein har gode kommunale tenester.

No er det slik at vi har vore gjennom ein valkamp, og der har det vore fokusert på grunnleggjande velferdstenester i kommunane og på kommuneøkonomi. Dei som er ute i kommunane, våre folkevalde og dei tilsette der, opplever altså ikkje kommuneøkonomien som god. Dei seier at rett nok har ein fått fleire kroner, men det har aldri tidlegare vore så dyrt å drive tenester i Kommune-Noreg, det har aldri vore så mange innbyggjarar i Kommune-Noreg, og det har aldri vore stilt så store krav og vore så mange tenester som er overførte til kommunane. Då er mitt spør-

mål: Har ein misforstått fullstendig ute i Kommune-Noreg, sidan kommunalministeren meiner at alt er veldig bra i kommunane, mens kommunane opplever det annleis?

Statsråd Liv Signe Navarsete [14:44:26]: Dei som har skoa på, veit alltid best kor dei trykkjer. Men eg trur at både KS og alle andre som har interesse av at kommunane bør ha eit driftsresultat på om lag 3 pst., er samstemte. Det har kommunane hatt under denne regjeringa. Me har hatt ein formidabel vekst i budsjetta. Og når eg snakkar om den veksten som ligg der, er det altså realveksten, som òg er korrigert for at me har ein demografi som heldigvis veks. Me får fleire ungar, me får fleire eldre – det er bra. Når me justerer budsjetta og legg inn dei frie midlane, har òg denne regjeringa teke høgd for det, i motsetning til den regjeringa som me avløyste, som ikkje alltid dekte dei demografiske kostnadene som kommunane har knytt til sine tenester.

Eg er veldig stolt over det kommunane gjer. Eg trur me alle i denne salen skal verte flinkare til å lyfte fram det alle dei tusenvis av tilsette og kommunepolitikarane står for i kvardagen.

Anders B. Werp (H) [14:45:35]: Vi hører kommunalministeren rose kommunene for den jobben de gjør, og det ansvaret kommunene har. Det er en ros Høyre slutter seg til. Det gjøres et fantastisk arbeid i samtlige av landets kommuner til beste for innbyggerne og til beste for samfunnsutviklingen.

Samtidig har vi for ikke lenge siden fått en Difi-rapport – altså en rapport fra et direktorat i statsforvaltningen – hvor det sies at det har skjedd en massiv flytting av makt fra kommunene til staten. Vi har stadig møter med representanter for KS, som sier akkurat det samme – at man opplever en økende frustrasjon under denne regjeringen ved at kommunene fratas makt og myndighet på bekostning av statlige instanser.

Vi har nettopp gjennomført en valgkamp, hvor jeg selv har hatt gleden av å møte mange ordførere fra de fleste partier og motiverte kommunestyrekandidater som mer enn noe ønsker å få et større ansvar for sin lokale samfunnsutvikling. Vi hører at det kommer en stortingsmelding om forholdet mellom kommune og stat. Hva ligger i den?

Statsråd Liv Signe Navarsete [14:46:43]: Om det var så vel at det var berre under denne regjeringa at kommunane føler at staten har stramma sitt grep, så ville det kanskje ikkje ha vore så alvorleg. Det som har skjedd over fleire år, over fleire tiår, ikkje minst då Høgre satt i regjering, er at det er ei større statleg styring bl.a. gjennom direktorat og tilsyn.

Denne regjeringa har teke tak i det. Det er denne regjeringa som har fått Difi-rapporten på bordet. Det er òg me som skal leggje fram ei stortingsmelding der Stortinget får høve til å drøfte forholdet mellom stat og kommunane, og det er denne regjeringa som står for ei historisk låg øyremerking til kommunane. Ho er nede på 5 pst. og har vel aldri vore mindre. Det er òg ein del av den kommunale

le handlefridomen at ein lokalt kan prioritere korleis ein vel å bruke ressursane sine.

Eg kjem tilbake med stortingsmeldinga, og då vert det godt høve til å drøfte forholdet mellom stat og kommune, som er særdeles viktig for framtida i norske kommunar.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [14:47:55]: Kristelig Folkeparti var forutseende nok til å varsle i kommuneproposisjonen at vi ønsket å bevilge 1 mrd. kr ekstra til kommunene, utover det som regjeringen selv varslet i kommuneproposisjonen.

Jeg sier det, for i dag ble vi gjennom NRK-nyhetene kjent med en budsjettlekkasje som gir grunn til bekymring, nemlig at man kutter 1 mrd. kr i kommunenes frie inntekter i forhold til det som er varslet. Hvis det medfører riktighet, betyr det dårligere eldreomsorg, ikke bedre. Det betyr ingen vekst i lærertetthet, snarere tvert imot. Og det kommer til å gjøre kommunene enda mer sårbare i forhold til demografiutvikling, i forhold til lønnsvekst, i forhold til pensjonskostnader.

Medfører denne budsjettlekkasjen riktighet? Og hvordan mener statsråden at kommunene nå skal kunne unngå å kutte i viktige velferdstjenester?

Statsråd Liv Signe Navarsete [14:48:57]: Budsjettlekkasjer er jo kjende for å vere – av og til iallfall – regjeringa sin måte å få ut nyheitene ein på ulikt vis ynskjer å få ut. Dagens lekkasje var overraskande for kommunalministeren, og det er heller ikkje riktig at me kuttar 1 mrd. kr i dei frie inntektene.

Som eg sa i innlegget mitt, kjem me til å følgje opp det som er varsla i kommuneproposisjonen. Og det me kjem med i budsjettet, vil vere innafor dei intervalla som er varsla. Slik sett vil ikkje Kommune-Noreg få eit sjokk på torsdag.

Gjermund Hagesæter (FrP) [14:49:49]: Kommunalministeren sa i sitt svar til meg at det gikk rett veg økonomisk i Kommune-Noreg. Økonomien i Kommune-Noreg er på betringas veg.

No har vi ei kommune-stat-rapportering som heiter KOSTRA. Ho viser at 203 kommunar hadde eit dårlegare netto driftsresultat i 2010 enn dei hadde i 2007. I tillegg viser gjennomgangen at 257 kommunar – altså godt over halvparten – hadde eit netto driftsresultat som var lågare enn den anbefalte minstenormen på 3 pst.

Spørsmålet til kommunalministeren er: Er det grunn til å tru på desse tala frå KOSTRA, eller meiner kommunalministeren at tala er feil, og at det står veldig bra til i Kommune-Noreg økonomisk sett?

Statsråd Liv Signe Navarsete [14:50:46]: Det er mange måtar å måle korleis det står til på. Det går an å halde aktiviteten på eit særdeles lågt nivå og likevel ha eit godt driftsresultat. Det gjorde ein til dels i Høgre-regjeringa si tid. Ein hadde veldig liten vekst i talet på tilsette, men driftsresultatet var ikkje nødvendigvis spesielt dårleg. Men ein hadde stor vekst i ROBEK-kommunar i denne perioden. No har talet på ROBEK-kommunar – altså kommunar

som står under statleg kontroll – gått ned, frå 116 i 2005 til 51 i september i år. Det er ein måte å tolke utviklinga på, nemleg at fleire no har greidd å ta hand om sin eigen økonomi. Gjennomsnittleg driftsresultat i fjor var 3,2 pst.

Men det viktigaste for meg er at det er 70 000 fleire menneske, etter at me kom i regjering, som no yter gode tenester i barnehagar – full barnehagedekning – i skular og i eldreomsorg. Det er menneske som tel, ikkje tal.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Gunn Karin Gjøl (A) [14:52:12]: Daglig leser vi i media om den økonomiske krisen i Europa. Flere sør-europeiske land er i praksis på konkursens rand. Massearbeidsledighet og sosiale problemer i Hellas skal nå løses med massive oppsigelser av offentlig ansatte, og enda flere mennesker tvinges ut i ledighet. Det står i sterk kontrast til den hverdagen vi i Norge opplever. Folk flest har en jobb å gå til, lønningsposen vokser, og vi fortsetter å bygge ut velferden.

Det er rett at vi trakk vinnerloddet og fant olje, men vi kunne likevel ha befunnet oss i en dyp økonomisk krise om vi hadde brukt disse pengene over evne. Men vi har vist måtehold i pengebruken da mange andre land levde over evne, vi har satset på å få kvinner i arbeid, vi har drevet motkonjunkturpolitikk i stedet for skattelettepolitikk, og vi har brukt de store pengene på å bygge ut velferden.

Det er hender og hoder som bygger landet. Derfor har vi til forskjell fra mange andre europeiske land satset på høy yrkesdeltakelse blant kvinner. Likestilling er en av bærebjelkene i den norske modellen. Hele vårt samfunn er bygget på at alle skal bidra etter evne og motta etter behov. «Alle» betyr ganske enkelt alle, og ikke halvparten, slik tilfellet er i Italia, Polen og Spania. Barnehager, foreldrepermisjon, regulert arbeidstid og rettigheter gjennom likestillingslovgivningen har gitt oss verdens høyeste yrkesdeltakelse blant kvinner, samtidig som norske kvinner føder flest barn i Europa. Begge deler er avgjørende for velstanden – det er bedre at hele folket arbeider og betaler skatt enn at bare halvparten gjør det. Dessuten er det maktpåliggende at vi får mange barn som kan fortsette å bygge landet og velferden. Nettopp derfor er det så viktig at norske kvinner ikke blir tvunget til å velge enten barn eller arbeid.

Likestillingspolitikken er en av de viktigste grunnene for at Norge går så det griner, og det er ingen enkel retorikk som er funnet opp av norske statsfeminister.

OECD konstaterte allerede i 2007 at likestilling styrker et lands økonomi. Internasjonal forskning viser også at likestilling i utdanningssektoren, i arbeidslivet og i økonomien styrker brutto nasjonalinntekten, konkurransekraften og innovasjonsevnen.

Men høyresidas politikk kan svekke kvinners mulighet til å delta i yrkeslivet. Vi har i løpet av det siste året fått et nytt begrep: borgerlig feminisme. Man foreslår at tidsklemma til småbarnsfamiliene skal løses gjennom mer fleksible arbeidstider. Det vil slett ikke hjelpe foreldre som er i tidsklemma, tvert imot. Dersom mor og far skal bli mer fleksible, betyr det at de må jobbe lenger og mer

utenfor åpningstidene i barnehagene. De vil mange ganger ikke rekke å hente barna sine i barnehagen. Høyres arbeidstidspolitikken vil i praksis gi foreldrene mindre valgfrihet når arbeidsgiveren i større grad skal diktere arbeidstida. I beste fall får mor og far mindre tid med barna, i verste fall må mor slutte å arbeide.

Høyresida i Europa har brukt fleksibel arbeidstid og midlertidige ansettelser som et argument for å gjøre det lettere å komme inn i arbeidsmarkedet. Det samme gjør høyrepartiene i Norge. Men dette er i praksis en politikk for å holde kvinner ute fra arbeidsmarkedet. Mangel på regulert arbeidstid og elendig lønn gjør det umulig for italienske og f.eks. også tyske kvinner å være yrkesaktive. En sånn politikk ønsker vi ikke i Norge. Derfor er det viktig å stoppe forsøkene på å svekke arbeidstakernes rettigheter.

Sjøl med en arbeidsmiljølov og godt oppsigelsesvern behandles mange kvinner som annenrangs arbeidstakere i det norske arbeidsmarkedet. I helse- og omsorgssektoren kombineres deltid med ekstravakter. Hotell og restaurantbransjen har nullstillinger og ringevakter. Arbeidsforhold anses å være avsluttet når vaktene eller arbeidet er utført. I praksis betyr det null oppsigelsestid. En sånn praksis gir en uoversiktlig arbeidssituasjon med tilfeldig arbeidstid og inntekt, og dessuten null muligheter for å etablere seg med banklån og forpliktelser.

Når høyresida nå i tillegg vil svekke oppsigelsesvernet og ha flere midlertidige ansatte, vil det aller først ramme kvinner. Det er motsatt vei av den Arbeiderpartiet og en rød-grønn regjering har gått. Vi har foreslått tiltak for å hindre sosial dumping. Alle disse forslagene som er innført under den rød-grønne regjeringa, vil bedre arbeidssituasjonen for kvinner i lavtlønnsyrkene og hindre sosial dumping. (Presidenten klubber.) Disse forslagene har høyresida vært imot.

Presidenten: Presidenten ber om at representantene og for øvrig også statsrådene holder seg innenfor den tildelte taletiden.

Robert Eriksson (FrP) [14:57:37]: Ja, jeg skal prøve så godt som mulig å holde meg innenfor taletiden.

For det første: Da jeg hørte trontalen i går, og når jeg hører representanter fra regjeringspartiene og statsråder fra denne talerstolen i debatten i dag, er det tydelig et tegn på at den sittende regjeringen ønsker å fortsette å administrere Norge med flotte ord uten visjoner for framtiden. Det fikk meg til å tenke på en av trønderrockartistene, nemlig Terje Tysland som sang «Samme Gamle Leksa». Jeg synes vi har hørt før de ordene som er servert i denne debatten.

Hva sier regjeringen? Jo, regjeringen sier at man ønsker høy sysselsetting, lav ledighet. Man ønsker å trygge og opprettholde en god velferd. Det tror jeg vi alle er enige om. Men det som bekymrer meg, er: Har vi høy sysselsetting i dag når vi vet at 800 000 i yrkesaktiv alder står utenfor arbeidslivet, når vi vet at 78 000 funksjonshemmede med nedsatt arbeidsevne ønsker seg inn i arbeidslivet, men ikke får den nødvendige hjelp eller tilrettelegging for at de skal komme seg inn i et ordinært arbeidsliv?

Vi vet samtidig at 20 000 av de funksjonshemmede er aktivt arbeidssøkende, de står som ledige og er kvalifisert for å kunne gå inn i arbeidslivet, og de får heller ikke den nødvendige hjelpen for å komme inn.

Og hvilken hjelp er det jeg etterlyser? Jo, vi kan f.eks. ta en som jeg selv hadde kontakt med i sommer, og som jeg besøkte. Han hadde fått en tilrettelagt arbeidsplass i det ordinære arbeidslivet og var klar til å gå ut. Bedriften ventet på ham. Problemene var at pengesekken til Nav var tom når det gjaldt tilretteleggingstilskudd. Pengesekken var tom når det gjaldt tilrettelegging for arbeidsreiser, han sto der og kom seg ikke til arbeidsplassen. Slike enkle ting kan man faktisk gjøre noe med ved å ha en mer aktiv politikk overfor dem som har falt utenfor.

Vi vet at den sittende regjeringen – og også statsministeren – har sagt at vi har ikke mye å glede oss til når det gjelder statsbudsjettet. Det vil bli et stramt statsbudsjett for 2012, og vi vet at i inneværende år har regjeringen redusert antall tiltaksplasser. Vi vet at folk venter i over 900 dager på å få komme inn på et rett tiltak for å bli kvalifisert inn til arbeidslivet. Hvorfor har man ikke en mye mer proaktiv politikk, slik som Fremskrittspartiet ønsker, og får flere tiltaksplasser, så folk fortære kan komme på de rette tiltakene og fortære bli kvalifisert til å komme ut i det ordinære arbeidslivet? I stedet registrerer vi at mange av disse menneskene aldri kommer ut i arbeidslivet, tiden går fra dem, og man blir heller skjøvet over på uførestatistikken, noe som jeg og Fremskrittspartiet synes er uverdig.

Så registrerer jeg også at man snakker om en bærekraftig velferd, og man må gjøre grep for å opprettholde en bærekraftig velferd. Det siste året har vi hatt to nye store oljefunn som gir staten store, nye inntekter, og som omtales i media som en gledelig nyhet. Det må jo bety at man kunne hatt litt mer rom for å tilrettelegge og gjøre noe også med helsevesenet. Vi vet i dag at køen har økt med 80 000 siden den sittende regjeringen overtok. Mange av disse som er sykmeldt i dag, venter på en enkel operasjon. Jeg besøkte Nortura i Trøndelag der en ansatt har gått i seks måneder og ventet på en liten seneoperasjon som faktisk kunne ha gjort at han kunne ha kommet tilbake til arbeidslivet – en operasjon som det tar 10 minutter å utføre, har han ventet seks måneder på. Jeg synes det er uverdig at man med den økonomien som Norge har, ikke legger bedre til rette for å få en bedre og smidigere politikk, enkle tiltak, for å sikre at man opprettholder flere i arbeidslivet, og at færre faller utenfor og over på trygdeordninger.

Til slutt: Med de nye inntektene som vi vil få, stiller jeg spørsmålet: Betyr det at bærekraften i det pensjonssystemet vi har i dag, kunne ha blitt oppfulgt, at man kunne ha videreført det pensjonssystemet som Fremskrittspartiet gikk inn for, uten at det ville ha ført til en dårligere økonomi? Men det man i realiteten har gjort, er å svekke velferden.

Arild Stokkan-Grande (A) [15:03:01]: På Dagsrevyen i går var det bilder fra nok en demonstrasjon i Hellas. En gresk student ble intervjuet. Han sa: Vi har ikke lære-re, vi har ikke bøker. Vi streiker for å få det og for å få gratis utdanning.

Tenk på det. Arbeidsledighet, statsgjeld og kutt i sosiale ordninger er hverdagen i mange europeiske land. Hva gjør det med folk å oppleve en slik krise? Unge mennesker som egentlig skulle ha planlagt framtiden, får livet sitt knust før de i det hele tatt kommer i gang. Tilliten er ødelagt.

Dette sier oss mye – for ikke å si alt – om ansvaret for å holde orden i økonomien, for det handler om mennesker og generasjoners mulighet til å ha tro på framtiden. Jeg blir skremt av Fremskrittspartiet dersom det er riktig det som sto i avisen i går, at de mener at det nå ikke er behov for å stramme inn.

For situasjonen i store deler av Europa er resultatet av politikk. Norges gode utgangspunkt for å håndtere uro i internasjonal økonomi er også resultatet av politikk – sosialdemokratisk politikk. Jeg vil takke tidligere framsyn-te politikere som gjorde kloke valg, og som demmet opp for høyrepolitikk. Vi har sikret at fellesskapets ressurser forvaltes av fellesskapet. Det kunne ha vært annerledes.

Vi har sikret at Norge i dag har Europas laveste arbeidsledighet. Vi har sikret at vi ligger på europatoppen i kvinnelig sysselsettingsgrad, og vi har håndtert virkningene av finanskrisen effektivt og klokt, takket være at vi har en flertallsregjering som har arbeid til alle som jobb nr. 1, og som kan handle raskt med flertall bak seg i parlamentet. Tenk bare på hvor lammende det er for politikken og for folks tillit at Obama ikke har flertall i Kongressen.

Men jeg vil også takke for at rikdommen er forvaltet på en så klok måte. Hvor mange ganger har vi ikke måttet stå imot det vedvarende kjøret om mer bruk av pensjonsfondet fra Fremskrittspartiet? Deres politikk ville både ødelegge grunnlaget for den rikdommen vi har, og pulverisere de oppsparte midlene. Norske familier, lokalsamfunn og bedrifter kan være ufattelig glade for at Fremskrittspartiet ikke har sluppet til med denne kortsiktige politikken.

Tiden har løpt fra høyrepolitikkenes løsninger. Som Aftenpostens økonomiredaktør, Ola Storeng, skrev på lørdag:

«Skattelettelser er foreldet tankegods.»

Jeg er selvsagt helt enig. Fortsatt ser vi noen krampe-trekninger, men folk flest har avslørt det jeg vil kalle høyrelogikken, nemlig den at rike folk jobber mer dersom de får mer penger, mens fattige folk jobber mer dersom de får mindre penger.

Høyresidens mål er et samfunn med større forskjeller. Det de ser bort fra, er at forskningen viser at lykken min-ker når ulikheter i et samfunn øker. I samfunn med stor ulikhet er det større helseproblemer, mer sosiale proble-mer, mer kriminalitet – i det hele tatt et mer dysfunksjo-nelt samfunn. Selv dødeligheten er større i samfunn med stor ulikhet. Det handler om kvaliteten i de mellommen-neskelige forhold. I samfunn med små forskjeller er til-liten større og fellesskapet sterkere, folkehelsen er bedre, og kriminaliteten er lavere.

Kvaliteten på et samfunn er kort og godt bedre der ma-teriell velstand er likt fordelt. Et slikt samfunn er også vårt fremste bolverk mot ekstreme holdninger av noe slag. I takknemlighet og ærbødighet over hva tidligere generasjo-ner har gjennomført, er vi rede til å vie vårt liv til å kjem-

pe for at alle skal være like mye verdt, at alle selv skal kunne velge sitt liv, og at alle barn skal slippe å møte en verden som den greske ungdommer lever i.

Solveig Horne (FrP) [15:07:49]: Etter å ha hørt tron-talen i går og debatten så langt i dag er det mange tema en kunne ta tak i. Mange har vært inne på hendelsen 22. juli og situasjonen i ettertid. Både statsministeren og justisministeren har vært inne på disse viktige temaene i debatten.

Som tidligere justispolitiker vet jeg, og justisministe-ren, at ressurser til politiet har vært et gjennomgangstema de siste seks årene. Mange ganger har opposisjonen følt at statsråden har vært på en annen planet enn den vi har vært på. Likevel har jeg lyst til å takke statsråden for at det er en viss ydmyk framstilling som nå kommer.

Debatten i dag har handlet mye om beredskap og PST. Men det er viktig at vi i dag også har fokus på å bekjempe den kriminaliteten som foregår hver dag, og som nå blir skadelidende på grunn av at politiet ikke har nok kapasitet. Som kvinne og mor blir jeg ordentlig bekymret når en ser at overfallsvoldtekter ikke blir etterforsket, men henlagt.

Foregående taler står her og snakker om at det er mindre kriminalitet, men det er ikke det vi ser i hverdagen. Politiet mangler personell og ressurser for å være tilstrekkelig syn-lig og tilstedeværende i bybildet på kveldstid. Det betyr at det forebyggende arbeidet dessverre ikke blir optimalisert. I tillegg vet vi at saksbehandlingstiden knyttet til DNA-analyser fortsatt er for lang – analyser som kunne bidratt til å få fortgang i etterforskningen. Det framstår litt mer-kelig når justisministeren sier at det ikke bare er ressurser det står på, men også andre virkemidler, når vi vet at et la-boratorium i Stavanger har den nødvendige kompetansen og kunne avhjulpet politiet med slike analyser.

Videre har vi ved flere anledninger kunnet lese at hund-revis av sedelighetssaker har blitt lagt til side av politiet i flere av de store byene på grunn av kapasitetsmangel på et-terforskningssiden. Denne utviklingen skjer til tross for at justisministeren for flere år siden varslet kamp mot denne type kriminalitet, og at innsatsen for å bekjempe voldtekt skulle intensiveres.

Resultatet av at stadig flere voldtekter blir kjent, gir en massiv følelse av utrygghet blant de jentene som ferdes i de store byene på kveldstid. Disse har krav på et trygt miljø rundt seg, og at politiet sørger for den tryggheten. Jeg har skrevet et brev til justisministeren om dette temaet. Jeg håper at justisministeren tar seg tid til å komme til Stor-tinget for å orientere om hva han virkelig vil gjøre for å få ned tallene på voldtekter.

Jeg kan ikke ta ordet i denne debatten uten å si noen ord om bekjempelse av fattigdom. Jeg vil gi ros til stats-ministerens for hans engasjement for å bekjempe fattig-dom rundt omkring i verden. Men jeg skulle ønske at han hadde hatt det samme engasjementet også her til lands. Vi vet at vi har fått over 6 500 flere fattige barn under denne regjeringen. Ingen tiltak som er fremmet i denne sal har klart å redusere dette, det har heller økt. Helga Pedersen sa i sitt innlegg at en bekjemper fattigdom ved å fordele rikdom. Ja, hvis budsjettlekkeasjene er riktige, kommer vi

på torsdag til å se at momsen på matvarene vil øke. Det er de grepene denne regjeringen gjør for småbarnsfamiliene og for pensjonistene, og som skaper mer fattigdom. Disse familiene ber ofte om at sunn mat skal være billigere. Jeg har lyst til å sitere en kollega. Han sa at KIWI faktisk har gjort mer for å bekjempe fattigdom enn det denne regjeringen har gjort. Heller ikke noe har blitt gjort med barnetrygden. Flere forskere sier at den kan være med på å bekjempe fattigdom blant småbarnsfamiliene.

Til slutt: Vi hører Bård Vegar Solhjell snakke om valgfrihet, og vi hører Gunn Karin Gjøl snakke om at høyresiden vil ødelegge for kvinner og familiene. Det er en svartmaling av hva høyresiden vil gjøre. Den valgfriheten i hverdagen de viser til, er en valgfrihet som bare er reell så lenge man velger det som denne regjeringen – og spesielt SV – ønsker at man skal velge.

En av de viktigste skillelinjene i politikken – og ofte forskjellen mellom regjeringen og Fremskrittspartiet – er at Fremskrittspartiet har tro på familiens valgfrihet. Fremskrittspartiet har tro på individet. Vi ønsker å sette enkeltmennesket foran systemet. Det er noe denne regjeringen ikke gjør.

Øyvind Halleraker (H) [15:12:46]: Høyre har i hele denne debatten sagt at vi vil skape trygghet og velferd gjennom kunnskap og konkurransekraft. Stokkan-Grandes angrep skyter derfor langt over mål.

Representanten Kolberg tegner et rent vrengebilde av Høyres politikk. Ja, Martin Kolberg kommer med en slags stråmannsargumentasjon som absolutt ikke står til troende. Sannheten er jo at det dreier seg om å skape mer, ikke å skatte mer. Kanskje Kolberg ikke tror på meg, men kanskje han tror på regjeringskollega Navarsete som i Dagens Næringsliv 31. januar i 2009 sier:

«Hvis vi setter ned skatten for næringslivet så vil det blir større vekst. Næringslivet vil få større mulighet til å gi avkastning. Det igjen gir flere arbeidsplasser, noe som igjen fører til staten får økte skatteinntekter.»

Godt sagt – dynamisk skattepolitikk heter det. La meg også minne Kolberg om at mens vi senket skattene, reduserte vi også helsekøen med 50 000. Denne regjeringen har økt skattene, og helsekøen er økt med nesten 80 000. De rød-grønne partiene gjør lurt i å ta inn over seg at ikke all velferd skapes av stat og kommune eller deres ansatte. Private organisasjoner og ikke minst enkeltindivider er også svært viktige aktører i et velferdssamfunn. Mangfold og mulighet for reelle valg innenfor omsorgssektoren er det som virkelig gir trygghet i omsorgstilbudet, og her svikter regjeringen. Tilsynelatende er det mer viktig med offentlig omsorg enn mangfold.

Sunn vekst og konkurransekraft, som nettopp gir mulighet for å yte velferd, skapes ved å føre en politikk som får bedrifter til å investere, til å ansette folk, og dessuten ved å holde skatte- og avgiftsnivået lavest mulig. Da skapes optimisme, vekstimpulser og vekstkraft som gir grunnlag for økt velferd.

Derfor har regjeringen et betydelig ansvar for å tilrettelegge for bedre konkurransekraft i norsk næringsliv, men på dette feltet svikter regjeringen. Løsningene er ikke sta-

dig høyere avgifter og skatter i god arbeiderpartitradisjon, slik man kunne få inntrykk av på statsministeren tidligere i dag. Og det er gledelig, som flere har sagt i dag, at Flåthen på vegne av arbeidstakerorganisasjonene tar opp denne særnorske formuesskatten, som altså hindrer verdiskaping. Dette vil også skape betydelige dynamiske virkninger, som baker samfunnskaken større. La meg ta et eksempel på det: Den forrige, borgerlige regjeringen fjernet investeringsavgiften, noe som ga svært gode og varige vekstimpulser inn i norsk økonomi, som ikke minst denne regjeringen har nytt godt av.

Det er heller ikke veldig imponerende eller troverdig når Arbeiderpartiet framhever situasjonen i Norge og virkningene av finanskrisen som enestående rød-grønt politisk håndverk. Ingen andre land hadde den muligheten som vi i Norge hadde. Selvfølgelig dempet dette virkningene.

Regjeringen er opptatt av å verne offentlige monopoler, istedenfor å stimulere til mangfold, som kan gi bedre tilbud til brukerne. Høyre mener det er behov for en betydelig oppmyking og reformer.

Statsministeren sier i dag at de reformerer og moderniserer offentlig sektor. Det er en høyst diskutabel sannhet. Innenfor samferdselssektoren er det iallfall fullstendig stillstand. Her drives en ren gammeldags budsjettpolitikk uten vilje til reformer og nytenkning. I alle land skjer det nå spennende utvikling innenfor denne sektoren, hvor nye virkemidler og grep tas i bruk for å bygge veier og jernbane raskere, smartere og mer helhetlig. Regjeringspartiene stemmer imot alle forslag til reformer og nytenkning, og dette gjør at vi henger stadig lenger etter med kvaliteten på vei- og jernbanenettet vårt. Og dette er en særlig viktig faktor for å tilrettelegge for større konkurransekraft. Næringslivet framhever stadig og i alle sammenhenger i møte med oss politikere at mobilitet og konkurransekraft er avgjørende for vekst og trygge arbeidsplasser. Alle ser behovene, men regjeringen har altså ikke svarene.

La meg til slutt illustrere dette med to sitater. Det første er fra Jens Stoltenberg, hvor han sier: Vi kan ikke ta opp et stykke asfalt og betale pensjonene i framtida med det.

La oss høre hva vår nobelprisvinner i økonomi, Ragnar Frisch, sier: En person kan spare til sin alderdom, men en stat må investere for sin alderdom.

Kanskje noe å lære her?

Marianne Aasen (A) [15:18:05]: Siden Stortinget sist var i aktivitet, i juni, har særlig to saker preget oss. Den ene er de forferdelige hendelsene 22. juli. Den andre er den voldsomme turbulensen i verdensøkonomien, og da særlig i eurosone. Den internasjonale gjeldskrisen og det uventede og grusomme terrorangrepet setter oss på prøve. Det krever visdom, kløkt og lederskap av oss som politikere, og innsikt og kunnskap om vi skal sikre fortsatt økonomisk stabilitet og en opplevelse av at Norge er et trygt land å bo i. Det bør ikke herske noen tvil om at å sikre oss mot økonomisk tilbakefall og det å ta tryggheten tilbake er de to viktigste oppgavene vi står overfor som nasjon.

En slik målsetting i den verden vi ser rundt oss i 2011, er å sette seg høye ambisjoner. Og skal vi nå disse målene, må vi basere politikken vår på kunnskap, både ved å føre

en økonomisk politikk som tar utgangspunkt i det vi vet om samfunnsøkonomi, og ved å møte trusler og trygghet med åpenhet, demokrati og deltagelse, men også konkrete tiltak som statsminister Stoltenberg omtalte tidligere i dagens debatt.

Jeg mener denne oppgaven er enklere i et land som Norge. Vi har et høyt utdanningsnivå, og de aller fleste har et trygt og godt liv. Den norske modellen har mange særtrekk. Et av dem er at de aller fleste av oss har gått på samme skolen, uansett inntekt, sosial bakgrunn og medfødte evner. Det gir oss en felles referanseramme og gir de aller fleste av oss en opplevelse av å være en del av det store fellesskapet. For Arbeiderpartiet er det et mål i seg selv at alle skal med, og at vi sammen løser oppgavene bedre enn hver for oss. Derfor slår vi ring om fellesskolen. En felles offentlig og god skole for alle må være bærebjelken i samfunnet vårt.

Skole var naturlig nok et sentralt tema i valgkampen. Det er kommunene som eier skolene. De eier byggene, de er arbeidsgiverne til lærerne, og de har ansvaret for å gjennomføre norsk utdanningspolitikk. Mitt inntrykk er at det er mange nyvalgte kommunestyrerepresentanter som er ivrige etter å komme i gang og jobbe for å gi barna våre en tryggere og bedre skole. Det er bra. Men ikke alle signaler er jeg like begeistret for, og det gjelder Høyres ordførere og skolepolitikere, som i stor grad argumenterer for mer testing, karakterer i barneskolen og privatisering av skolen. For eksempel sa ordfører Tore Opdal Hansen i Drammen i en debatt på NRK at kommersielt utbytte var helt greit, og sammenlignet det å tjene penger på skole med å drive vanlig butikk. Det er en sammenligning jeg er forundret over. Utdanning er for viktig til å bli et punkt på en shoppingliste.

Åpning for økt privatisering av skolen fører ikke til en bedre skole. Sverige er et godt eksempel på det. En uavhengig rapport som nylig ble lagt fram der, viser at det ikke har blitt noe mer mangfold i den svenske skolen etter at de gjorde sine endringer i lovverket:

- Skoletilbudet, både offentlig og privat, blir pedagogisk stadig likere. Elevenes skoleresultater har ikke blitt målbart bedre, snarere tvert imot.
- Kunnskapsnivået er redusert de siste 15 årene i Sverige, mens karakternivået i skolen har steget – tydelig belegg for at konkurranse har bidratt til karakterinflasjon.
- Elever fra private grunnskoler presterer noe dårligere i videregående opplæring enn elever fra kommunale grunnskoler.
- Reformen er kostnadskrevende, og mye tyder på at flere elever i private skoler også øker kommunenes totale kostnader til utdanning.
- Dessuten har det ført til økt segregering, dvs. at elever på private skoler i gjennomsnitt har foreldre med høyere utdanning og høyere inntekt. Elever med utenlandsk bakgrunn er underrepresentert på de kommersielle private skolene. Det er ikke overraskende.

Dette er ingen oppskrift vi bør følge. Vi bør satse på å styrke fellesskolen og ha enda tydeligere fokus på lesing,

skriving og regning, grunnleggende ferdigheter og tidlig innsats. Vi skal hindre frafall og sikre at alle elever opplever mestring og at de er en del av fellesskapet. På den måten sikrer vi målene for norsk skole, og på den måten investerer vi i en framtid som må bygges på kunnskap, hvor vi i fellesskap løser de store utfordringene vi har sammen, både i verden og i Norge.

Anders Anundsen (FrP) [15:22:50]: Statsministeren brukte mer enn halvparten av sin tid i dag på terrorangrepet som rammet oss 22. juli. Det var betimelig.

Jeg har lyst til å si at jeg er stolt av våre politiske ledere både i posisjon og i opposisjon for at de var operative, tydelige som ledere, og at de sto sammen i krisen. Men jeg er mest stolt av det norske folk, som samlet seg på tvers og sto sammen mot grusomhetene.

Regjeringen nedsatte kort tid etter 22. juli den såkalte 22. juli-kommisjonen. Kommisjonen skal gjøre et svært viktig arbeid. Men jeg er uenig med statsministeren på ett område, for slik jeg forsto statsministeren, mente han at det var viktig ikke å konkludere med noe før kommisjonens rapport var ferdig, bortsett fra det regjeringen selvfølgelig allerede har valgt å konkludere med – som vi sannsynligvis får høre mer om denne uken i forbindelse med ressurser til både politiet og politihelikopter. Saken er altfor viktig til at vi kan la den ligge i ett år. Den neste hevnlystne terroristen kan lure bak neste hjørne, og det er avgjørende at vi tetter sikkerhets- og beredskapshull fortløpende. Derfor må ikke Stortinget akseptere å bli passivisert mens en venter på regjeringens egen evaluering. Det er i en tid som denne vi må tillate oss å handle for å forebygge fremtidige hendelser og sikre bedre beredskap og sikkerhet hvis det skulle ramme oss på nytt.

Noen mener at regjeringens vente-og-se-holdning skyldes frykten for at noen skal bli gjort ansvarlig for det som skjedde 22. juli. Derfor understreker jeg det selvfølgelig i at det kun er én som er ansvarlig for terrorangrepet, og han sitter bak lås og slå.

Samtidig kan ingen ansvarlig politiker se bort fra det løpende politiske ansvaret vi har for å sikre politi og sivil beredskap rammevilkår som er forsvarlige og så gode som vi ønsker.

Det er et løpende ansvar for regjeringen å sikre ressurser til forebygging, avdekking og handlekraft for å sikre borgerne mot terror. Det er et løpende ansvar for regjeringen å sikre en tilfredsstillende beredskap i form av utstyr og trenet mannskap i tråd med Stortingets forutsetninger.

Hele poenget med sivil beredskap er å være i stand til å håndtere en krise når den kommer. Beredskapen må være på plass før krisen kommer. Det hjelper lite i ettertid å finne ut at en burde prioritert beredskap høyere.

Sivilforsvaret er som kjent under omstilling, og i St.meld. nr. 22 for 2007–2008 delte et enstemmig storting regjeringens syn i forhold til hovedretningen i omstillingen og ikke minst behovet for investeringer på da 162 mill. kr. Siden Stortinget ga sin tilslutning har regjeringen foreslått i beste fall 15 mill. kr til formålet.

Terroren som rammet oss ville ikke vært hindret om Sivilforsvaret hadde fått de tiltrente ressursene, men

deres effektivitet og mulighet til å bidra ville vært langt sterkere.

Regjeringspartiene har flertall i Stortinget, og de har i flere omganger hatt anledning til å støtte Fremskrittspartiets forslag om å bevilge disse pengene, 162 mill. kr over to år, men de har isteden valgt å følge egen regjerings forslag om fortsatt nedprioritering av den sivile beredskapen. Det var en feilvurdering. Dersom Fremskrittspartiets forslag var blitt vedtatt, ville Sivilforsvarets beredskap gjort dem langt bedre rustet til å håndtere krisesituasjoner, ikke bare i form av terror, men også i form av ulykker, oljeutslipp, akutt forurensning, store branner o.l.

Det er mange som fortsatt undervurderer Sivilforsvarets rolle i kriser og ulykker. Men Sivilforsvarets rolle er svært sentral både i dagens og fremtidens beredskapstenkning, og Sivilforsvaret spilte en sentral rolle under og etter krisen 22. juli.

Det er faktisk ene og alene et politisk ansvar når kapasiteten til Sivilforsvaret svekkes på grunn av for dårlig utstyr og for lite midler til å øve. Ressurssituasjonen til Sivilforsvaret kommer ikke som noen overraskelse etter 22. juli. Det er en bevisst nedprioritering av den samlede sivile beredskapen.

Til slutt vil jeg si et par ord om PST, for det har vært rettett ganske sterk kritikk mot PST i etterkant av terrorhandlingene. Hovedårsaken til kritikken synes å være uprofesjonell medieåndtering etter hendelsene og ubetenksomme uttalelser, i tillegg til at mange har forventet at PST faktisk var i stand til å avdekke denne typen forhold før terroren faktisk rammer oss.

PSTs fremste aktiva er tillit. Denne tilliten må forvaltes nøye og ikke skusles bort gjennom ubetenksomhet eller forsøk på å unnskylde seg når det skjer ting mange mener PST burde oppdaget.

Det er et politisk ansvar å sikre at PST ivaretar sitt viktigste aktiva på en best mulig måte og sikre rammevilkår og ledelse i tråd med det behovet tjenesten har. Heller ikke det er et spørsmål som kan hvile til 22. juli-kommisjonen har gjort ferdig sitt arbeid.

Steinar Gullvåg (A) [15:28:09]: Da jeg sist uke kunne fortelle mine venner i det britiske arbeiderpartiet at arbeidsledigheten i Norge var på 2,7 pst. i august måned, trodde de knapt det de hørte. Vi må tilbake til etterkrigstida for å finne så lave ledighetstall der. I Storbritannia øker arbeidsledigheten nå kraftig etter at den liberalkonservative regjeringen tok sete. Hver måned blir nye titusener nødt til å gå den tunge gangen til trygdekontoret eller sosialkontoret for å hente penger til livets opphold. Cameron-regjeringens brutale nedskjæringspolitikk rammer nå også politi, skole og helsevesen. Resepten er den samme i alle gjeldstyngede land, dvs.: dramatiske kutt i offentlige budsjetter og velferdstilbud. Dermed øker ledigheten, ikke bare i offentlig sektor, men også i privat sektor, for mange private virksomheter er også avhengige av et høyt offentlig forbruk. Det eneste som øker i britisk økonomi for tida, er utbetalingene til de arbeidsledige. Særlig ille er det for de unge som møter stengte dører den dagen de melder seg på arbeidsmarkedet. I Storbritannia er ungdomsledigheten

nå på over 20 pst. I Spania er annenhver ungdom uten arbeid. Slik er det i mange land. Ungdomsledigheten er som en trykkoker. Den truer stabiliteten i mange samfunn. Vi så det i Storbritannia denne sommeren da ungdom løp ut i gatene og herjet vilt. Vi har sett det samme i Frankrike før. Dette er prisen for det lånefinansierte overforbruket, og selv om vi har oljeformuen å flyte på og derfor er i en annen økonomisk situasjon, er det noen her i landet som også tror det er mulig å bevilge seg ut av alle problemer samtidig som vi kan senke skattene.

Norge er jo motstykket til den utviklingen som nå preger Europa. Vi har holdt orden i eget hus, vi bruker ikke mer enn vi har råd til, vi har et høyt fellesforbruk, gode velferdsordninger og tilnærmet full sysselsetting. Vi har høy yrkesdeltakelse og svært produktiv arbeidskraft, men vi leser faresignalene. Vi vet av erfaring at høy rente, høy kronekurs og sviktende eksportmarkeder er en farlig kombinasjon, som lett slår inn over vår utadvendte økonomi. Derfor er det så viktig at vi fortsatt holder orden i økonomien.

Siden regjeringsskiftet i 2005 er det skapt 250 000 nye arbeidsplasser her i landet – tre av fire i privat sektor. Også neste år vil sysselsettingen øke, særlig innen pleie og omsorg, bygg og anlegg og offshore-næringen. Dette er resultatet av en bevisst politikk for arbeid og verdiskaping, der trygghet for arbeid er en kjerneverdi. Nettopp fordi høy sysselsetting og verdiskaping er grunnlaget for vår velferd, er det så viktig å trekke nye grupper inn i arbeidsmarkedet. Allerede ser vi tegn til at flere nå fortsetter å arbeide etter at de har tatt ut pensjon. Regjeringen har lagt fram forslag til en uførefor reform som skal gjøre det enklere å pendle mellom trygd og arbeid etter evne og mulighet. Men da må vi også utvikle et arbeidsmarked som gir arbeidsmuligheter for mennesker som ikke har full arbeidsevne til enhver tid.

Sammenhengen mellom arbeid og verdiskaping kan belyses med følgende eksempel: Om den gjennomsnittlige pensjonsalderen her i landet øker med seks måneder, reduseres de årlige pensjonsutgiftene med 12 mrd. kr, men verdiskapingen øker med dobbelt så mye. Og da har vi altså ikke satt noen økonomisk verdi på arbeidsplassenes sosiale betydning.

Skritt for skritt skal vi utvikle arbeidslivet og arbeidsmiljøet. Stortingsmeldingen om et godt og anstendig arbeidsliv er et vesentlig bidrag til dette. Regjeringen vil sikre og styrke arbeidstakernes rettigheter i arbeidslivet. Vi vil bygge videre på den norske velferdsmodellen og det nære samarbeidet mellom partene i arbeidslivet, som har gjort det mulig å skape den veksten vi har vært vitne til. Det betyr naturligvis ikke at det er full enighet om alle spørsmål. Fram mot stortingsvalget i 2013 skal vi nok få erfare at det står strid om tiltak og virkemidler i arbeidslivspolitikken. Vi har sett det lenge i kampen mot norsk arbeidslivs alvorligste problem, nemlig sosial dumping, der høyrepartiene for lengst har plassert seg på sidelinjen.

Else-May Botten (A) [15:33:18]: Jeg vil starte med å takke statsminister Jens Stoltenberg og regjeringen for den

måten de har styrt landet vårt på gjennom en helt tragisk og uvirkelig tid for oss alle.

Det som skjedde 22. juli, satte alt annet i skyggen, og det var krevende å motivere seg for valgkamp. Men for demokratiet sin del var det viktig å gjennomføre det.

Som møring er det godt å kunne konstatere at Arbeiderpartiet ble det største partiet langs kysten vår. Øverst på Arbeiderpartiets prioriteringsliste står arbeid til alle. Da er det en seier i seg selv å kunne konstatere at det er skapt hele 60 000 nye arbeidsplasser bare på Vestlandet siden 2005. De fleste har kommet i privat sektor. Driftige mennesker og dyktige arbeidstakere har evnet å ta i bruk mulighetene som markedene har gitt. Regjeringen har med en trygg økonomisk styring, en aktiv næringspolitikk, gode rammevilkår og en ambisiøs forenklingpolitikk lagt til rette for dette.

Fra næringslivet får vi entydige signaler om at de trenger flere ansatte. De rekrutterer en stor andel arbeidstakere fra bl.a. Øst-Europa. De er til stor hjelp. Men blir de satt pris på? Mange blir tatt godt imot, men dessverre opplever noen å bli grovt utnyttet.

Erfaringene har vist at de dårlige forholdene i stor grad har vært innenfor bygg- og anleggssektoren. Fagbevegelsen har derfor spilt en viktig rolle for å bedre dette, og regjeringen har levert en rekke tiltak mot sosial dumping.

Tilgang til trygge arbeidsplasser, gode arbeidsvilkår og maktbalanse i arbeidslivet er viktig for Arbeiderpartiet. Det er nettopp derfor vi er Arbeiderpartiet. Vi har vist dette gjennom å stoppe høyresidens svekking av arbeidstakernes rettigheter.

I valgkampen var jeg på NHOs Småting i Trondheim. Der slo Høyres byråd i Bergen, Monica Mæland, fast at «Vi i Høyre er for alt LO er imot». Og jeg tror hun faktisk langt på vei har rett. For med Høyre vil mange arbeidstakere trolig få svakere stillingsvern, lengre arbeidsdager og mindre overtidsbetaling. Vi vil få flere midlertidige ansettelser og oppleve en nedleggelse av kampen mot sosial dumping. En slik arbeidspolitikk er å skru klokka tilbake i tid.

Våre konkurranseutsatte næringer skal styrkes gjennom en økonomisk ansvarlig politikk og hindre en kronekurs som svekker konkurransekraften. Ikke minst er det viktig i lys av gjeldskrisen vi nå ser ute i verden. Her er Stoltenberg-regjeringen til å stole på.

Fremskrittspartiets økonomiske politikk, der økt pengebruk til alle gode formål skal hentes fra oljefondet, vil i seg selv gi tusenvis av industriarbeidere langs kysten vår økt usikkerhet, gjennom styrket kronekurs og dyrere varer å selge.

Jeg setter pris på at statsministeren og næringsministeren gjennom god dialog med næringen viser at de er viktige medspillere for næringsløftet i vest.

Nylig besøkte jeg en bedrift i Nesset. Daglig leder beskrev hva rapporteringskravene til offentligheten tok av tid og krefter. Han beskrev en krevende arbeidshverdag med innrapporteringer og hyppige frister, noe som både kan ta nattesøvnen fra en og bidra til høyt stressnivå.

Det var derfor godt å kunne peke på at der tidligere regjeringer har pratet, handler vi. Et forslag om felles innrap-

porteringsløsning for arbeidsgiveres rapportering til Skatteetaten, Nav og Statistisk sentralbyrå er nå ute på høring. Dette kommer i tillegg til fjerningen av revisjonsplikt for småbedrifter, senket krav til å stifte aksjeselskap og konkrete måltall for forenklinger tilsvarende 10 mrd. kr innen 2015. NHO-sjef John G. Bernander er blant dem som har rost regjeringen i kraftige ordelag for dette.

Til slutt vil jeg si at om vi aldri så mye har sittet på vår grønne grein gjennom finanskrisen, må vi være forberedt på at markeder vil kunne stupe, og at gjeldskrisen ute i verden kan slå kaldt inn over oss. Da trengs stø kurs og klok styring av den økonomiske politikken, slik vår regjering har vist gjennom finanskrisen. Det siste vi trenger, er usikkerhet om hvorvidt milliardstrøerne i Fremskrittspartiet skal få hånden på rattet etter et eventuelt regjeringsskifte i 2013, en usikkerhet Siv Jensen og Erna Solberg senest i dag tidlig bidro til i norsk Politisk kvarter – NRKs Politisk kvarter, sorry.

Presidenten: Ja, det er en viss forskjell.

Else-May Botten (A) (fra salen): Absolutt.

Presidenten: Muligens.

Elisabeth Aspaker (H) [15:38:14]: Mange land gjennomlever svært turbulente økonomiske tider. Skal norsk næringsliv lykkes, forutsetter det eksportbedrifter som får avsetning for sine varer til priser som gir positiv bunnlinje. Da kan det ikke understrekes nok hvor viktig det er å skape trygghet ved å investere i kunnskap og konkurransekraft.

Det er Høyres store bekymring at regjeringen ikke bruker det handlingsrommet vi har, til å gjøre de riktige tingene. Det er nå vi må kraftsatse på lærerne som den viktigste enkeltfaktoren for å skape et utdanningstilbud av ypperste klasse. Det er nå vi må satse på forskning som såkorn for det ufødte næringsliv i alle deler av landet, nordområdene inkludert.

Høyre har gjentatte ganger utfordret regjeringen og etterlyst offensive tiltak for at kunnskapspolitikken kan bygge større konkurransekraft og være en drivkraft for ny næring og nye arbeidsplasser som skal trygge velferden for kommende generasjoner.

Det gjorde inntrykk på Høyre da statsministeren i en nyttårstale for noen år siden slo fast: «Kunnskap trumfer alt.» Problemet er jo at handling ikke fulgte ord. Det har stadig flere velgere oppdaget. Årets valgresultat er derfor ikke et rop etter mer rød-grønn politikk og med rød-grønn skolepolitikk, tvert imot. Det kan være tungt for rød-grønne representanter å innse. Mange velgere har i store og små kommuner pekt på Høyre som det beste partiet for å sikre at skole- og utdanningspolitikk gis høyeste prioritet, og at vi som land skal være i stand til å konkurrere internasjonalt.

Høyre opplever nå vedvarende fremgang og stor tilslutning til en skole- og utdanningspolitikk med kunnskap og kvalitet i alle ledd i utdanningskjeden. Målet er høyt kvalifiserte lærere og en skole som møter alle elever med høyere forventninger. Uavhengig av bakgrunn skal elevene få

mulighet til å utnytte sine evner og talenter. Gode grunnleggende ferdigheter er døråpnere til senere utdanning og jobbkarriere.

Hvis kunnskapsministeren og regjeringen mener at humankapitalen er viktigst her i landet, må man investere i den. Men her svikter det. Årets trontale er en ny bekrefteelse, for kunnskapspolitikken må sies å være bortimot fraværende – det til tross for at den samme trontalen peker på en serie utfordringer innenfor basishøyskoler – for ikke å nevne klimautfordringene, som bare kan løses gjennom økt satsing på kunnskap og forskning.

At skolepolitikk engasjerer, gjenspeiler ikke minst den valgkampen vi nettopp har lagt bak oss. Valgresultatet har gitt Høyre mer enn 2 000 lokalpolitikere med et klart mandat om mer Høyre-politikk i skolen.

Høyre har klare visjoner for skolen, noe norske velgere tydeligvis verdsetter. Vi må tørre å sette oss høye og djerpe mål også i skolen. Derfor har Høyre formulert hva vi mener bør være visjonene for den norske skolen fram mot 2030:

Lærere skal rekrutteres blant de 25 pst. beste elevene fra videregående skole. Læreryrket skal være blant de mest populære fremtidsønsker for 15-åringer. Lærere skal kunne gjøre karriere i klasserommet og bli spesialister, med økt ansvar og lønn. Læreryrket skal være et yrke med høy status i det norske samfunnet, og norske elever skal ikke lenger være avhengig av flaks for å få den gode læreren og god undervisning.

Slike visjoner forplikter. Men vi kan heller ikke ha lavere politiske ambisjoner enn dette. Det skylder vi våre barn og unge.

Høyre har lenge snakket varmt om læreren. Det akter vi å fortsette med. Læreren er skolens aller viktigste ressurs. Vi trenger faglig sterke, trygge og kompetente lærere til å undervise en stadig mer mangfoldig elevflokk.

I dag råder tilfeldighetene for mye når det gjelder om elevene får en god eller en dårlig lærer. Gode lærere løfter alle elever, uavhengig av sosial bakgrunn. Når vi vet at elever med gode lærere utvikler seg tre ganger så raskt faglig som elever med dårlige lærere, så kan vi ikke la dette sjansespillet fortsette. Derfor må vi trappe opp satsingen på etter- og videreutdanning, og vi må skjerpe kravene for å komme inn på lærerutdanningen. De beste elevene må også bli fremtidens beste og mest velkvalifiserte lærere.

Trygghet gjennom kunnskap og konkurransekraft må bygges nedenfra. Første byggestein er en aktiv skolepolitikk, men det krever også at vi interesserer oss for seksåringene før skolestart, slik at alle ungene starter med de beste forutsetningene den dagen de går inn skoleporten.

Gjermund Hagesæter (FrP) [15:43:26]: Igjen har vi vore gjennom ein valkamp der grunnleggjande velferdstenester i kommunane – eller mangelen på dei – har vore eit sentralt tema.

No er dette dessverre ikkje den første valkampen der velferdstenester som eldreomsorg, helse og skule og kommuneøkonomi har vore eit sentralt tema. Dessverre er det ingenting som tyder på at det ikkje kjem til å bli eit tema i framtidige val heller.

Dei raud-grøne partia og regjeringa hevdar, både på innpust og på utpust, at kommunane har fått styrkt økonomi, og at også 2011-budsjettet har gitt auka økonomisk handlekraft for kommunane. No er det slik at om ein reiser rundt i Kommune-Noreg, ser ein at det er ikkje slik kommunane opplever det. Det er ikkje slik dei folkevalde i kommunane og dei tilsette i kommuneadministrasjonen opplever det.

Det er altså lite som tyder på styrkt kommuneøkonomi, sett frå kommunane si side. Det er riktignok auka overføringar i kroner til kommunane – inntekter – det er det ingen tvil om. Men så er det altså slik at ting blir dyrare. Kommunane får stadig nye oppgåver frå staten, utan at desse er fullfinansierte. Det er også strengare krav til kommunale tenester som blir vedtekne av Stortinget. Det er også auka forventningar blant innbyggjarane som gjer at det kostar meir å levere tenestene. Det er også ein sterk befolkningsauke i Kommune-Noreg, dei siste tolv månadene er det blitt ca 62 000 fleire innbyggjarar i Kommune-Noreg. Det er ein auke på 1,3 pst. Det gjer sjølvsagt at det er fleire å yte tenester til. I tillegg har ein altså ei aldrande befolkning, som gjer at det er fleire som treng omsorg etter kvart som befolkningsalderen aukar.

Tala frå Kommune-STat-Rapporteringa, KOSTRA, viser at 203 kommunar hadde eit dårlegare netto driftsresultat i 2010 enn det dei hadde i 2007. I tillegg viser gjennomgangen at 257 av våre 430 kommunar hadde eit netto driftsresultat som er lågare enn den anbefalte minstenorma på 3 pst.

Her er det litt spesielle: Sjølv om kommunane rekneskapsteknisk har eit overskot på kommunebudsjettet, treng ikkje det bety at dei går i pluss reelt sett. Det kjem sjølvsagt av at kommunane ikkje har avskrivning. Derimot har dei lån som driftskostnad. Men dei har ikkje avskrivning, og det gjer at tala ikkje er reelle. Dersom kommunane skulle gått over til alminnelege rekneskapsreglar, ville det betydd at dei aller fleste kommunane hadde fått eit negativt driftsresultat.

Den dårlege kommuneøkonomien gjer at kommunane utnyttar inntekspotensialet sitt, først og fremst når det gjeld eigedomsskatt. Tala der er tydelege: Frå 2009 til 2010 auka eigedomsskatten med 9,4 pst., til 7,1 mrd. kr. Det er 309 kommunar som no har ei eller anna form for eigedomsskatt. Det er ein auke frå 277 i 2007. I 2007 var det 55 kommunar som hadde eigedomsskatt i heile kommunen. No er det nesten tredobla – til 145 kommunar som har eigedomsskatt i heile kommunen. Det at stadig fleire kommunar innfører eigedomsskatt, er eit klart uttrykk for den dårlege kommunale økonomien som mange kommunar opplever på kroppen.

Det er derfor heilt klart at kommunane treng meir pengar. Også ved behandlinga av førre statsbudsjett gjekk Framstegspartiet inn for å tilføre meir pengar til kommunane. Og viss lekkasjane no er riktige, ligg det openbert an til at Framstegspartiet er nøyd til å føreslå nye overføringar, plusse på det som regjeringa legg fram for Stortinget, for å halde oppe eit godt velferdsnivå i kommunane. Det må vi uansett kome tilbake til. Det er altså ikkje riktig, slik det blir hevda av regjeringa, at kom-

munane har ein god økonomi. Kommune-Noreg opplever ein stram økonomi – på mange måtar ei svelteføring av kommuneøkonomien.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [15:48:51]: Verden er preget av gjeldskrise, klimakrise, matvarekrise og finanskrise. Dette er kriser som henger sammen. Vi ser arbeidsløshet og mistillit. I land etter land tar folk til gatene i protest mot usosiale kutt. Folk er rasende. Ekstra rasende er de fordi de opplever at de rikeste går fri for alle kutt, og til og med blir rikere – også de som har forårsaket problemene i første omgang. I USA er Wall Street okkupert av ill-sinte demonstranter som krever mer rettferdighet, trygghet og frihet, på bekostning av finanskapitalen og spekulantene. La oss håpe at USA også vil slutte seg til rekken av land som nå ønsker seg en skatt på finanstransaksjoner, noe som ville være et viktig bidrag til økt rettferdighet og mindre spekulasjon.

Vi i SV stiller oss helt og fullt bak det initiativet som er tatt i EU når det gjelder dette. Det er grunn til å tenke nytt på helt grunnleggende måter for å forhindre at nye kriser oppstår, og for å bøte på skadene fra de forrige. Vi trenger systemdebatt, og vi trenger den mer enn noen gang.

Noe av det vi i SV er stoltest av å ha oppnådd etter seks år i regjering, er følgende: Etter over 20 år med økende klaseskiller i Norge har forskjellene endelig begynt å minke. Dette er viktig, fordi økende skiller truer fellesskapsfølelsen, tilliten og samholdet. Økte skiller gir dårligere helse for alle, mer kriminalitet og mindre oppslutning om fellesskapsløsninger. Og det blir flere fattige når klaseskillene øker, rett og slett fordi fattigdommen er relativ.

Regjeringa har nettopp lagt fram en fordelingsmelding som slår fast at forskjellene i Norge skal fortsette å minke. I tillegg skal vi gjøre mer for å bekjempe fattigdommen – ikke minst blant barn. Mye av det vi har gjort innen barnehagepolitikken, integrering og skole, vil bidra til å bekjempe fattigdom på lengre sikt.

Barnehagenes betydning for utjamning og sosial mobilitet er nå veldokumentert. Derfor fjerner vi kontantstøtten for toåringer, som er betaling for å la være å bruke barnehagene. Men vi må også gjøre mer for å gjøre det lettere for dem som har dårlig økonomi i dag. Aktivitetsstøtte som gir fattige barn mulighet til å delta i fritidsaktiviteter, er viktig, gratis kjernetid i barnehagene likeså – og helledagsskole. Vi må også sikre at kommunene følger lov om sosiale tjenester, og at barnas situasjon blir ivaretatt. SV vil fortsatt jobbe for nasjonale normer for sosialhjelpen, og vi vil ha en diskusjon om hvordan barnetrygden kan bli et bedre virkemiddel.

Klimakrisen handler dypest sett om måten vi lever på og måten vi har organisert økonomien på. Vi må gjennom grunnleggende forandringer. Vi må dele mer på godene – nasjonalt som internasjonalt. I Norge må vi ta ansvar for egne utslipp. Neste år skal vi legge fram en klimamelding. Den skal og må bli offensiv. Verdens rikeste land må vise at det er mulig å kombinere høy grad av velferd med en klimapolitikk som ivaretar hensynet til barn og barnebarn. Generasjonskontrakten må innfris: Vi skal

ikke ødelegge livsgrunnlaget for kommende generasjoner, men overlate jorda i bedre stand enn vi overtok den fra våre foreldre. Det betyr tøffe omstillinger og nye muligheter. Vår regjering har sluttet seg til 2-gradersmålet. Vi arbeider for en ambisiøs internasjonal klimaavtale. Vi ønsker så store kutt i utslipp av klimagasser at vi unngår de farligste klimaendringene. Veien dit er dessverre urovek-kende lang. Desto viktigere er det at enkeltland går foran og viser verden at dette er mulig.

I en situasjon der vi har ambisiøse norske klimamål som vi skal innfri, vil det være viktig å sikre avbøtende tiltak både for innbyggerne og for norsk industri. SV jobber for et klimafond som kan kompensere for lave kvotepriser i EU og sette fart på omstillingene i industrien, slik at vi blir både mer miljøvennlige og mer konkurransedyktige. Vi vil ha en mer offensiv energisparepolitikk og tilskudd til husholdningene, kombinert med bedre kollektivtransport og tiltak som gir både bedre luft, bedre framkommelighet og bedre trafiksikkerhet i byområdene. Vi vil at det skal være langt billigere å kjøpe lavutslippsbiler enn å kjøpe biler med høye utslipp. Det skal lønne seg å leve miljøvennlig.

Dette handler grunnleggende sett om at vi må velge hvordan vi skal forholde oss til egne barn og barnebarn. Skal vi måtte si til dem at ja, vi visste at det var farlige klimaendringer på gang, men vi lot være å gjøre noe særlig med det? Eller skal vi si: Da jeg var ung, fryktet vi farlige klimaendringer som kunne skade hele jordkloden, så vi ordnet opp. Dette valget får vi ikke mange ganger i livet. Nelson Mandela sa en gang: «Sometimes it falls upon a generation to be great.» Klimasaken er den saken som virkelig vil bli testen på om vår generasjon er stor.

Jan Böhler (A) [15:54:07]: Jeg er glad for at statsministeren og justisministeren så klart sier fra at de ikke vil vente på 22. juli-kommisjonen før de gjennomfører forbedringer, både når det gjelder beredskap, forebygging og mye annet. De har nevnt en rekke punkter her i dag.

Det er viktig å være klar over at Arbeiderpartiet og AUF var skyteskiver den 22. juli. Vi ønsker å være offensive, ønsker å stå sammen med hele Stortinget – slik debatten her viser – om å gjøre de forbedringene vi trenger, på en riktig måte.

En av grunnsteinene for hvordan vi skal gjøre det, er at vi greier å kombinere det at vi ikke vil la masseorderen tvinge oss til et mer lukket samfunn, med at vi ikke skal være naive. De hensynene trenger ikke å stå i motstrid til hverandre. Hvis man f.eks. ser på noe så konkret som det å få en raskere framdrift med hensyn til avklaring av hvilke gater i Oslo sentrum som av sikkerhetshensyn bør stenges for biltrafikk, er det i dag slik – som vi vet – at man kan kjøre rett forbi Stortinget med hvilken bil som helst, så å si. Det samme gjelder UD og slottet, og det samme gjaldt departementene. Det blir viktig at stat og kommune nå samarbeider om en raskere beslutningsprosess – en annen beslutningsprosess enn den vi hadde i tilfellet Grubbegata. Det trenger ikke bety en mer lukket by. Tvert imot kan flere gågater i sentrum på enkelte punkter gi et bedre bymiljø, mer tilgjengelighet for publikum og et mer trivelig

bysentrum, hvis det utvikles et godt samarbeid om disse løsningene.

Det samme mener jeg gjelder vurderingen av hvor departementene skal ligge i framtiden. Det skal selvsagt først gjøres en grundig analyse av bygningsmassen – hva man trenger for å få bygningsmassen til å stå som ordentlige bygg igjen, og om det er mulig. Det skal gjøres en analyse av sikkerheten. Vi må legge det til grunn. Men når det er sagt, mener jeg det er viktig for nærkontakten – det daglige samarbeidet mellom departementene, mellom departementene og Stortinget, innad i regjeringen, med organisasjoner og med samfunnet for øvrig – at departementene, hele den strukturen, er lokalisert nær hverandre. Samme hvor mange hjelpemidler vi har, og hvor mange nye ting det kommer på dette området, er det viktig å kunne trefte, kunne snakke sammen i et effektivt og nært system, hvor vi utvikler løsninger sammen.

Det er også viktig for miljøet at alle de tusener som jobber i departementene og direktoratene i Oslo sentrum, kan reise kollektivt til jobben med det kollektivtilbudet vi har i dag, som er spisset inn mot disse arbeidsplassene – T-bane, tog, buss, trikk osv., som bringer alle effektivt og miljøvennlig inn til Oslo sentrum.

Dersom det så viser seg at det er mulig å beholde et samlet tilgjengelig miljø i Oslo sentrum, vil det, etter min mening, være det beste for landet, for Oslo som hovedstad og for brukerne. Vi unngår å få et bilde av at vi er presset til å gjennomføre tiltak som i utgangspunktet ikke var ønskelige. London, som har stått overfor store terrortrusler, har greid å holde departementene samlet sentralt i byen.

Statsministeren sa også at vi må bli bedre til å følge med på alle tegn til ekstremisme. Et viktig tiltak her er det som justiskomiteen enstemmig gikk inn for da vi behandlet stortingsmeldingen om organisert kriminalitet før ferien, at det må bygges opp spesialkompetanse i politiet som kan gjennomføre både åpen og lukket patruljering på nettet, på samme måte som man patruljerer gaterommene og skaffer seg informasjon for å forebygge bedre, for å kunne angripe kriminaliteten på en bedre og mer forebyggende måte.

Når det gjelder det siste, la regjeringen og justisministeren før jul 2010 fram en handlingsplan mot voldelig ekstremisme uansett ideologisk bakgrunn. Det avgjørende her er å bygge opp bevissthet, få alle miljøer som kan være kjent med hva som rører seg i en slik retning, til å være med på å forebygge, lage forebyggingsgrupper hvor politiet går i spissen sammen med skoler, fritidsklubber, frivillige organisasjoner osv. og bygger nettverk, foretar bekymringsamtaler med berørte og legger opp til et lokalt samarbeid for å ta tegn på grobunn for ekstremisme helt fra grunnen av og i tidligst mulig fase. Dette arbeidet henger sammen med å bygge opp et sterkt nærpolti, et nærpolti som kan ha enda bedre kontakt med folk, vite enda mer om hva som rører seg. Målet til Stortinget om å ha to politimenn per 1 000 innbyggere innen år 2020 er et felles mål som det er viktig at vi greier å stå sammen om og bygge opp om framover. Det vil skape bedre bomiljøer, et tryggere og mer åpent samfunn og ikke et mer

lukket samfunn. Den veien er det mulig å gå også i denne situasjonen.

Presidenten: Den reglementsmessige tiden for formiddagens møte er omme. Stortinget tar nå pause i behandlingen av sak nr. 1.

Møtet blir satt igjen kl. 18.

Møtet ble avbrutt kl. 16.00.

Stortinget gjenopptok sine forhandlinger kl. 18.

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Stortinget fortsetter behandlingen av sak nr. 1 på dagsorden nr. 3.

Borghild Tenden (V) [18:01:04]: Mye av debatten her i dag har vært brukt på terroranslaget og på finansuroen i Europa. Det er naturlig i denne spesielle trontaledebatten. Jeg har lyst til å bruke mine tilmålte 5 minutter på et par politikkområder som er viktige for Venstre. Det gjelder verdiskaping og infrastruktur. Disse områdene henger også nøye sammen.

Venstre mener at skal velferden sikres for kommende generasjoner, vil vi trenge mange flere nye bedrifter i fremtiden. Derfor vil Venstres stortingsgruppe også i denne perioden være opptatt av rammevilkårene for de minste bedriftene, gründere og selvstendig næringsdrivende.

Venstre gjennomførte høsten 2010 en omfattende bedriftskampanje hvor nær 1 000 små og store bedrifter ble besøkt. Tilbakemeldingene fra bedriftsledere og ansatte er at det er spesielt tre ting de er opptatt av. Det første er en kraftfull reduksjon av skjemaveldet, det andre er å gjøre det enklere å ansette flere, spesielt i oppstartsfasen, og det tredje er tilgang på kapital.

Disse tilbakemeldingene har et stort sammenfall med det engasjementet Venstre har hatt i Stortinget i både tidligere og inneværende periode, bl.a. Venstres representantforslag om å fastsette et mål på 25 pst. reduksjon i næringslivets skjemabelastning. Jeg mener det er avgjørende viktig at også Norge setter seg mål om skjemakutt. Uten et konkret mål er det mye lettere å la være å gjøre de nødvendige og viktige grepene. Vi har foreslått et eget regelråd, som har vært en suksess i Sverige. Dette ble nedstemt. De rød-grønne har gått høyt på banen når det gjelder forenkling. Men Dagens Næringsliv 21. september hadde overskriften «Giskes forenklingsbløff», og Dagens Næringsliv 30. september hadde overskriften «Byråkrati blir verre». Slik går det med denne viktige saken for næringslivet.

Venstre har også fremmet et eget representantforslag om å heve beløpsgrensen for oppgaveplikt til 2 mill. kr. Det vil etter Venstres syn være et målrettet forenklingstiltak for de minste bedriftene. I forbindelse med den andre viktige saken for næringslivet, nemlig å gjøre det enklere og billigere å ansette flere, har Venstre både i forbindelse med statsbudsjettet for 2011 og i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett fremmet forslag om å halvere arbeidsgiveravgiften for nystartede bedrifter.

Venstre har også fremmet en rekke forslag om å bedre rettighetene for selvstendig næringsdrivende både når det gjelder retten til minstefradrag og etablering av fondsordninger, innbetalinger og forskuddstrekk, og når det gjelder sosiale rettigheter og bedring av pensjonsrettighetene. For å sikre tilgang til risikovillig kapital til nystartede bedrifter har Venstre fremmet forslag om et skatteincentiv, en kapitalfunnordning som belønner investorer som bidrar med

kapital og kompetanse i nystartede bedrifter i minimum tre år.

Venstre fremmet også et eget representantforslag om vridning av offentlige hjelpemidler i startfasen for oppstartsselskaper med stort vekstpotensial som høstet mange godord under Stortingets behandling 10. mars i år. Næringsminister Trond Giske sa bl.a.:

«Det er et grundig og gjennomarbeidet forslag representantene Tenden og Skei Grande har lagt fram. Forslaget tar opp mange av de ulike problemstillingene rundt å utforme effektive virkemidler for å fremme etablering og utvikling av oppstartsselskaper med stort vekstpotensial.»

Det er hyggelig og uvant med positive tilbakemeldinger fra de rød-grønne, men det viktigste er tross alt at det gjøres noe konkret.

Så kort til infrastruktur. Når vi er rundt på bedriftsbesøk, ender ofte samtalen opp med å snakke om infrastruktur, bedre veier, trafikk sikre veier, gods fra vei til bane og fremkommelighet i og rundt de store byene. Det har vært mye skryt fra de rød-grønne om pengebruk på vei og bane, og Venstre har støttet samferdselssatsingen, bortsett fra at vi har bevilget mer til jernbane og kollektivtrafikk i de store byene. Nå ser jeg at samferdselsministeren sier at de nye veiene skal tåle norske vintre også, og det er bra. Verre er det med regjeringens prestisjeprosjekt, Follobanen. Det ser ut til å bli tre års forsinkelse på grunn av forhold som har vært velkjent lenge, nemlig utfordringer knyttet til Middelalderbyen. Det må være vanskelig å forsvare.

Det som imidlertid er gledelig innenfor samferdsel, er: Det er flere statsråder som i valgkampen har lovet at staten skal bidra med støtte til dyre bybaneløsninger i og rundt de store byene våre. Dette ser vi fram til, det er viktig både for miljøet og fremkommeligheten i byene våre.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marianne Marthinsen (A) [18:06:21]: Jeg merket meg representanten Skei Grandes svar til representanten Tajik tidligere i debatten i dag. I Danmark har Venstres søsterparti gjort et viktig verdivalg ved å gå inn i den nye koalisjonsregjeringen. Her i Norge er Venstre også et parti som forfekter liberale ideer, er opptatt av individets frihet, verdiskaping – som representanten Tenden snakket mye om nå – miljøspørsmål, klimaendringer, god inkluderingspolitikk, humanistiske verdier. Tidligere har Venstre vært forbilledlig klar på ikke å ville støtte en regjering som Fremskrittspartiet er en del av, fordi Fremskrittspartiets verdier bryter så fundamentalt med den norske samfunnsmodellen. Likevel har vi i Oslo sett at Venstre har bidratt til å sikre Fremskrittspartiets posisjoner og innflytelse.

Jeg har et todelt spørsmål: Vil Venstre bidra til at velgerne får vite hvilke regjeringalternativer på borgerlig side som er aktuelle? Og nr. 2: Vil Venstre på nasjonalt nivå fortsatt være garantisten mot Fremskrittspartiet i regjering?

Borghild Tenden (V) [18:07:26]: Først vil jeg takke for en god oppsummering av Venstres politikk. Det var velkjente ting alt sammen, og det varmet mitt hjerte.

Når det gjelder regjeringsspørsmålet, håper jeg på forståelse for det Trine Skei Grande har sagt flere ganger, at vi skal gi et klart svar i god tid før valget i 2013.

Så er det sånn at i Oslo holder de nå på å forhandle, som representanten også sikkert kjenner godt til. Der har de gått inn i en konstellasjon sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti. Det trivdes vi med i Bondevik II, og det vil vi komme til å trives godt med i Oslo.

Marianne Marthinsen (A) [18:08:18]: Jeg prøver å tolke svaret, men det er ikke helt enkelt. Det står i en viss kontrast til tiden før forrige stortingsvalg. Den gangen var Venstre-lederen garantisten for at Fremskrittspartiet ikke skulle komme i regjering. Sponheim satt den gangen i Politisk kvarter og skrev under en garanti om at Venstre ikke ville samarbeide om statsbudsjettet med en regjering der Fremskrittspartiet var med. Han begrunnet det den gangen med å si:

«Jeg er glad i landet mitt, og jeg er stolt av å bo her. Det er grunnen til at jeg absolutt ikke vil ha Frp i regjering.»

Det er jo kloke ord. Han sa til og med at velgerne skulle få komme på gården hans i Ulvik og banke ham opp hvis han brøt det løftet. Så ble det jo som kjent rød-grønt flertall, så det var ikke behov for at noen skulle banke opp noen som helst.

Men jeg prøver meg på en ny variant av forrige spørsmål: Står Venstres velgergaranti fra forrige stortingsvalg ved lag?

Borghild Tenden (V) [18:09:10]: Nå har vi en ny leder, en leder som også er veldig glad i landet sitt, og jeg er helt sikker på at hun, sammen med alle oss andre, vil ta et klokt valg.

Alf Egil Holmelid (SV) [18:09:30]: Det var eit kryptisk svar på det førre spørsmålet, så no skal eg prøve meg med eit konkret spørsmål som eg ventar eit konkret svar på.

Det har i det siste vore ein del diskusjon rundt finansskatt, såkalla skatt på finanstransaksjonar. Det har Venstre tidlegare uttalt seg skeptisk til, men no ser vi at stadig fleire land i Europa ser at transaksjonsskatt, eller skatt på finanstransaksjonar, er nødvendig for å unngå at vi får ei ny finanskrisa, og for å skaffe midlar til ein slunken statskasse. Er Venstre på glid i retning av å vere for finansskatt?

Borghild Tenden (V) [18:10:16]: Det spørsmålet vil jeg veldig gjerne komme tilbake til når vi nå skal behandle vårt alternative statsbudsjett, så det må representanten Holmelid vente litt med å få svar på.

Alf Egil Holmelid (SV) [18:10:34]: Da kan eg stille eit spørsmål om noko som har skjedd, og som eg kanskje kan få eit konkret svar på.

No er det jo sånn at Venstre stort sett stemmer saman

med Høgre og Framstegspartiet når det gjeld nedsal i statsbedrifter. Det gjeld også nedsal i Statoil til 51 pst. Det medfører bl.a. at staten og samfunnet får vesentleg mindre kontroll over selskapet – bl.a. får vi eit nedsal frå 67 pst. til 51 pst. og mindre kontroll over vedtektene til selskapet. Kvifor ønskjer Venstre at samfunnet skal ha mindre kontroll over selskap som disponerer så store naturressursar?

Borghild Tenden (V) [18:11:16]: Venstre er et parti som stemmer for det vi er for, og mot det vi er imot, noe jeg tror også alle de andre partiene gjør.

Når det gjelder nedslag: Hvis representanten hadde fulgt med i mitt innlegg, så sa jeg der hvordan vi vil bruke pengene. Vi vil bruke de pengene til oppstart av nye bedrifter, verdiskaping, gründervirksomhet. Det synes vi i Venstre er en klok måte å bruke pengene på.

Erling Sande (Sp) [18:11:56]: Representanten Tenden og Venstre har eit engasjement for gründerar og småbedrifter, og det er eit engasjement vi i Senterpartiet deler. Eg hadde jo ei replikkordveksling med Høgre tidlegare i dag.

Eg har to eksempel frå Tenden sin heimkommune – i alle fall før. Olden vatn og Moods of Norway er døme på bedrifter som har nytta seg av risikokapital for å komme i gang i ein oppstartsfase, men i etterkant sjølvstilt har betalt tilbake til samfunnet denne støtta mange gonger gjennom verdiskaping. Derfor var det mange i Senterpartiet som var overraska då Venstre i den førre regjeringsdeltakinga si var med og kutta desse midlane og reduserte dei.

Sidan har dei hatt ei meir konstruktiv tilnærming til det, og mitt spørsmål er ganske enkelt: Kan vi vente at Venstre viss dei i framtida ein gong skulle komme i regjering, vil stå saman med Senterpartiet for å sikre desse viktige midlane for gründerar og initiativtakarar over heile landet?

Borghild Tenden (V) [18:13:00]: Først er jeg veldig glad for at representanten sier at Senterpartiet er et parti for gründere og småbedrifter. Jeg synes på mange måter vi har sett litt lite til det i disse årene jeg har sittet på Stortinget.

Når det gjelder Olden vatn og Moods of Norway, er jeg helt sikker på at de bedriftene hadde greid seg like bra med alle de virkemidlene som jeg refererte til det kjedsommelige på talerstolen for en liten stund siden.

Erling Sande (Sp) [18:13:31]: Borghild Tenden og Venstre viser jo til forenklingar for eksisterande næringsliv. Det er eit godt initiativ, men det er samtidig sånn at veldig mange av framtidas arbeidsplassar enno ikkje er skapte. Det er nettopp fordi dei eksisterer som tankar og idear inne i hovudet på gründerar som har gode idear, og som ynskjer å setje dei ut i livet. Mange plassar i landet har desse personane behov for litt starthjelp. Ein har ikkje nødvendigvis feite lommebøker eller rike onklar som kan sikre dei hjelp til å komme i gang. Nettopp derfor har ein reiskapar som Innovasjon Norge,

kommunale næringsfond og regionale utviklingsmidlar, som vi ser skaper mange arbeidsplassar kvart einaste år.

Spørsmålet mitt er: Vil Venstre kjempe for desse midlane og at dei skal oppretthaldast, i lag med Senterpartiet, eller vil dei gå inn på den linja som dei førte då dei sat i regjering, nemleg å kutte ned på desse midlane?

Borghild Tenden (V) [18:14:25]: Når det gjelder akkurat Innovasjon Norge, er vi litt uenige når det gjelder den typen Innovasjon Norge som jeg tror representanten snakker om. Vi ønsker å dele opp Innovasjon Norge i to, slik at mer penger brukes til nettopp nye bedrifter og nye tanker, som representanten snakker om, og ikke at det er sånn som nå – at mye av pengene brukes til allerede etablerte bedrifter. Det synes vi er en stor ulempe. Det brukes altfor lite penger til nye bedrifter og nye tanker. Så har vi alle de andre virkemidlene som jeg også har håpet at et parti, et sentrumsparti som Senterpartiet, ville støtte litt mer opp om. Men det kan komme nye tider.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Erling Sande (Sp) [18:15:50]: Vi likar å framheve at dei demokratiske verdiane vi har, er trygt fundamenterte i det norske samfunnet og den styringsmodellen vi har. Det er grunn til å framheve det, og vi skal vere stolte av det. Ikkje desto mindre er det difor grunn til å hegne om og vidareutvikle ein styringsmodell som tek folk på alvor, som sikrar medverknad og deltaking, og som presenterer løysingar som treffer folk der dei bur – ein styringsmodell som må evne å justere seg, dersom det må til for å sikre legitimiteten.

Vi må difor ikkje late att auga for at det er mange menneske rundt om i landet vårt som opplever at avstanden mellom dei styrande og dei som skal halde seg til vedtak som vert gjorde, aukar. På energi- og miljøkomiteen sitt område får vi mange tilbakemeldingar på felt som arealforvalting, rovdyr og vern. Mange føler seg makteslause i møte med ei forvalting som i for liten grad gjev rom for fornuftig og berekraftig bruk, men vurderer små og store tiltak under same rigide regelverk.

Nokre kjenner seg framandgjorde i møte med språk og omgrep ein ikkje er kjend med, og med juridiske formuleringar ein ikkje fullt ut klarar å vurdere følgjene av. Regelverket blir stadig meir detaljert, utan at det nødvendigvis gjer det meir treffsikkert. Dei opplever at ansvaret er fragmentert, at ansvarspersonane er vanskeleg tilgjengelege, og at det blir utøvd skjønn som det ikkje alltid er like lett å fatte grunngjevinga for. Den som står for vedtaket, sit ofte langt unna. Mange opplever at den erfaringsbaserte kunnskapen dei har, blir sett til side og nedvurdert av dei som er delegert mynde til å forvalte lov- og regelverk. Dette trur eg ikkje er spesielt for miljøfeltet, men også på ei rekkje andre politiske felt. Når eg tek opp dette temaet, er det fordi vi i Senterpartiet meiner vi har eit felles ansvar i denne sal for å sikre at avstandane mellom dei styrande og dei som må halde seg til avgjerdene, ikkje blir for stor – at ikkje lov- og regelverk blir utforma på ein slik

måte at det skapar forakt, og at forvaltinga er oversiktleg og føreseieleg.

Den raud-grøne regjeringa har innanfor miljøområdet gjort fleire endringar som har bidrege til å flytte avgjerdene nærare folk, og som i større grad tek høgd for at landet er ulikt. Lokale folkevalde peikar fleire stader no på dei moglegheitene som er komne som følge av den differensierte strandsoneforvaltinga. Landet er mangfaldig, og løysingane må vere det òg. Vi byrjar no å sjå resultat av den differensierte strandsoneforvaltinga i form av betre planar, betre prosessar, mindre barrierar og byråkrati og tidsbruk for dei som vil gjere fornuftige tiltak i strandsona, som følge av dei kommunale planane.

Eit anna område er arealforvaltinga i verneområde der ein no etablerer områdestyre som har lokal forankring. Lat meg òg ta med rovdyrforliket, som blei inngått i denne sal før sommaren, og som for fyrste gong på mange år går i retning mot meir lokal medverknad, og som i større grad tek på alvor den delen av befolkninga som lever og driv næring i område med mykje rovdyr. No er det viktig at rovdyrforliket blir følgt opp, og at det svarar til dei forventingane folk rundt om i landet har.

Endringane som eg har nemnt, tener regjering og storting til ære. Det er ikkje slik at nærleik til avgjerdsprossar, medverknad og forenkling fører til ei dårlegare forvalting – tvert om. Det skapar legitimitet, engasjement og gode løysingar rundt om i landet vårt. Eg blir meir og meir trygg på at vettet er jamt fordelt ut over landet, og at evnene til å finne gode løysingar på lokale utfordringar ofte ligg lokalt.

Vi må gå vidare langs desse vegane. Regjeringa må ha fokus også i vidareføringa på korleis ein ytterlegare kan sikre lokaldemokratisk medverknad og styring i arealforvaltinga, og korleis ein kan forenkle og desentralisere den statlege forvaltinga.

Siri A. Meling (H) [18:20:28]: I trontalen ble det opplyst at Norge skal være et foregangsland innenfor global klimapolitikk. Det er bra. Høyre har lenge etterlyst regjeringens engasjement for klimapolitikken nasjonalt. Men dessverre opplever vi at regjeringens ord og handling ikke alltid stemmer så godt overens. Regjeringens varslede stortingsmelding om nasjonal klimapolitikk der de store ordene skal følges opp med konkrete tiltak, er igjen blitt utsatt. Vi kan nå ha forventninger om at regjeringen først fremmer denne i løpet av våren 2012.

Det blir unektelig et gap mellom erkjennelsen av at klima er vår tids største globale utfordring og det faktum at regjeringen inntar en passiv rolle nasjonalt. Høyre er en del av klimaforliket sammen med regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre. Vi inngikk i januar 2008 en avtale om forpliktende nasjonale kutt innen 2020, og vi forventer at regjeringspartiene også forholder seg til denne avtalen.

Det vil, når klimameldingen med den siste tidsplanen fra regjeringen blir lagt frem, ha gått mer enn fire år siden klimaforliket ble inngått, og det vil ha gått mer enn to år siden regjeringens egen faggruppe gjennom rapporten Klimakur 2020 kom med konkrete forslag til en rekke

utslippskutt og presenterte ulike menyer for en nasjonal klimapolitikk.

Klimakur-rapporten gjennomgikk tiltak med ulike kostnader. Alt fra samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak til tiltak med kostnader til flere tusen kroner per tonn redusert CO₂. Vi i Høyre er utålmodige. Vi har, sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, foreslått at vi, siden regjeringens klimamelding er så forsinket, i alle fall kan begynne å iverksette de tiltak som er samfunnsøkonomisk lønnsomme. Heldigvis er det slik at vi kan nå om lag halvparten av utslippsmålet i klimaforliket gjennom å iverksette tiltak som enten er samfunnsøkonomisk lønnsomme, eller som har en kostnad som ligger under forventet kvotepris i EUs klimakvotesystem. Dette er tiltak vi uansett må gjennomføre dersom vi skal nå utslippsmålet fra klimaforliket. Til og med dette har regjeringspartiene stemt ned her i Stortinget. Hvordan skal vi få støtte i befolkningen til bekjempelse av klimaproblematikken – for vi vet at de nasjonale tiltakene vil komme til å koste – når en flertallsregjering som hver eneste dag kunne lagt frem en nasjonal klimaplan og tiltakspakke, til og med utsetter å legge frem tiltak som ville vært samfunnsøkonomisk lønnsomme? Høyre oppfordrer regjeringen til å være mer aktiv og resultatorientert i sin klimapolitikk fremover.

Klimaspørsmålet er ikke bare en utfordring, det gir også muligheter. Høyre har foreslått å etablere et stort miljøteknologifond for å bidra til å finne løsninger, utvikle kunnskap og teknologi og gi arbeidsplasser og verdiskaping i Norge.

Til representanten Inga Marte Thorkildsen, som i replikk til representanten Bent Høie hevdet at Høyre har stemt imot denne regjeringens forslag om CO₂-rensing: Jeg vil be Thorkildsen om å dokumentere dette, for det er ikke riktig. Høyre har i løpet av denne regjeringens tid stemt for regjeringens forslag om bevilgninger til CO₂-håndtering.

Klimautfordringene må ses i sammenheng med energispørsmål. Det aller meste av verdens klimagassutslipp henger sammen med produksjon og bruk av energi. Norge som en betydelig energileverandør vil derfor ha et ekstra ansvar for å arbeide med disse spørsmålene samlet.

Statsministeren var i sitt innlegg innom internasjonal fattigdomsbekjempelse. Dersom vi skal lykkes i fattigdomsbekjempelsen, må vi også lykkes både i energi- og klimapolitikken. Om lag 1,4 milliarder mennesker, mer enn 20 pst. av verdens befolkning, har fortsatt ikke tilgang til elektrisitet. 2,7 milliarder mennesker, om lag 40 pst. av verdens befolkning, er avhengig av tradisjonell forbrenning av ved og annen biomasse for matlaging.

Tall fra Verdens helseorganisasjon viser at 1,6 millioner mennesker dør hvert år som følge av lunge- og pustebesvær på grunn av dårlig inneluft forårsaket av innendørs matlaging over åpen ild.

Antallet for tidlige dødsfall som følge av bruk av tradisjonell biomasse i husholdningene er høyere enn dødsfall av både malaria, tuberkulose og hiv/aids. FNs milleniumsmål om å fjerne ekstrem fattigdom og sult innen 2015 kan ikke bli nådd dersom man ikke gjør merkbar fremgang når det gjelder tilgang på energi.

Energirealitetene er slik at vi må erkjenne at fossile energikilder vil utgjøre en vesentlig andel av energikildene fremover, selv om det rettes sterkt fokus mot å stimulere frem fornybare alternativer – rett og slett fordi energibehovet fremover er så stort. Tross store satsinger på fornybar energi vil verden være avhengig av fossil energi i mange tiår fremover. Olje og gass dekker i dag mer enn halvparten av verdens energibehov.

I dette bildet er det viktig at Norge, som produserer mest miljøvennlig i hele verden, opprettholder og forsterker sin produksjon på norsk sokkel.

Laila Dāvøy (KrF) [18:25:55]: Samhandlingsreformen kan betegnes som en omveltning av helsetilbudet i Norge. Mer ansvar og flere oppgaver flyttes fra de regionale helseforetakene til kommunene. Mer forebygging, bedre habilitering og rehabilitering vil være avgjørende for om reformen skal lykkes.

For å løse de nye oppgavene i Samhandlingsreformen må kommunene bygge opp både fasiliteter og kompetanse. Den nødvendige kompetansen finnes ikke der i dag. Allerede i dag må mange kommuner la økonomiske hensyn veie tyngre enn kvalitet og faglig standard på tjenestene på grunn av presset i kommuneøkonomien. I Politisk kvarter i dag hørte vi dessuten at kommunene er redd for å få mindre penger enn forventet neste år. Dette er bekymringsfullt.

Både statsministeren og helseministeren har den senere tid gitt uttrykk for at Samhandlingsreformen skal innføres gradvis. Det er nok en sannhet med modifikasjoner. Både medfinansiering fra kommunene og ordningen med betaling for utskrivningsklare pasienter settes i gang fra 2012. Kommunenes nye øyeblikkelig hjelp-funksjon skal imidlertid innføres frem mot 2016. Forpliktende avtaler mellom helseforetak og kommuner skal også gjennomføres fra 2012 – dette til tross for at deler av oppgavedelingen ikke er klarlagt ennå, f.eks. innenfor rehabilitering.

Det er betimelig å spørre om to ting: Hvor mange kommuner er egentlig helt klare når reformen trer i kraft om tre måneder? Og: Hva skjer med de kommunene som henger etter? De finnes faktisk.

Det er viktig nok en gang å påpeke at dette er en reform som innebærer endringer i alle kommuner i hele landet. En slik reform må implementeres i et tempo som passer. Selv om en del kommuner er godt i gang, er det andre som føler at reformen nærmest blir dratt ned over hodene på dem. Det tjener verken kommunene eller pasientene.

Et annet tema: Det er trist å se at rettighetsfestingen av brukerstyrt personlig assistanse ikke er blant fokusområdene til regjeringen som ble nevnt i trontalen. Ordningen med brukerstyrt personlig assistanse er sentral for å fremme selvstendighet og uavhengighet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. En slik assistanse må bli en individuell rettighet og må gjelde helt fra fødselen.

Personer som har nedsatt funksjonsevne, må som alle andre få leve slik de selv ønsker. Livskvalitet, selvstendighet og mestring av hverdagen er målet. I Sverige delfinansierer staten kostnadene ved brukerstyrt personlig assistanse på en slik måte at kommunene faktisk har interesse av at flest mulig med assistansebehov søker denne ordnin-

gen. Det ville trolig vært en god løsning også i Norge. Jeg er bekymret for at vi får en meget begrenset og avgrenset ordning.

Kristelig Folkeparti vil også ha fortgang i etableringen av dagtilbud for hjemmeboende demente. Kun 9 pst. har et slikt tilbud i dag. Dagtilbud gir mening i hverdagen og avlaster pårørende, og kan også utsette behovet for institusjonsplass. Kristelig Folkeparti har flere ganger foreslått å etablere stimuleringsstilskudd til opprettelse av slike dagtilbud. Nå har regjeringen signalisert at dette vil komme i statsbudsjettet for 2012. Det har vi store forventninger til.

I NOU 2011:11, Innovasjon i omsorg, legges det frem et forslag som de kaller Den andre samhandlingsreformen. Der den første reformen har hovedfokus på samhandlingen mellom kommune og spesialisthelsetjenesten, har Den andre samhandlingsreformen fokus på å mobilisere ressurser, og setter samspillet med familien, det sosiale nettverket og lokalsamfunnet i sentrum for oppmerksomheten.

NOU-en sier følgende:

«Det er nødvendig å tenke nytt om samspillet mellom de offentlige ordningene og det sivile samfunn, utforske de nye formene frivilligheten tar, og sette fokus på alternative arbeidsmetoder, driftsformer og organisering som utfordrer til medborgerskap.»

Frivillige og ideelle organisasjoner bygger tillit mellom mennesker, mobiliserer individuell skaperkraft og omsorg og representerer tradisjoner og kunnskap som utgjør en tredje vei mellom stat og marked.

Jeg har derfor til slutt lyst til å benytte anledningen til å utfordre regjeringen på tre ting:

- sikre at hensyn til sosial kapital og frivillighet blir samfunnspolitiske mål på linje med verdiskaping og bærekraftighet
- forenkle og avbyråkratisere frivillig og ideell sektor
- bidra til at det opprettes flere frivillighetssentraler og at det fokuseres mer på frivillig arbeid

Terje Aasland (A) [18:31:00]: Vi lever i en urolig tid. Statsgjeldsproblematikken internasjonalt smerter oss alle. I mange land ser vi at sysselsettingen avtar dramatisk og ledigheten vokser. Dette utløser utrygghet, frustrasjon, sinne og fortvilelse. Sosiale forskjeller vil forsterkes og konfliktnivået økes i tiden framover.

Vi har lav ledighet og god sysselsetting. Over 250 000 nye arbeidsplasser er vokst fram de siste årene, de langt fleste i privat sektor. Dette er et godt eksempel på skaperkraften og den norske viljen.

Selv om Norge kan oppleves som en trygg havn, rammes også våre bedrifter av lavere etterspørsel og lavere priser på verdensmarkedet. Det blir derfor spennende å følge finansdebatten i høst. Så vidt jeg kan se, er det ingen andre flertall enn det rød-grønne flertallet som per nå kan føre en finanspolitikk som bidrar til en stabil økonomisk utvikling, og som vektlegger sysselsetting og lav ledighet. Norsk næringsliv kan være trygg på at dagens politiske flertall ikke vil gjennomføre politiske vedtak som setter i gang en negativ rente- og kroneutvikling, og slik sett setter sysselsettingen i fare.

Høyre har i debatten trukket fram at Norge har gått noe tilbake på rangeringen av konkurransekraften og bruker fjerning av formuesskatten som et mantra for økt konkurransekraft. Ja, det er riktig at det finnes barometre som viser dette. Men det er grunn til å stille spørsmålet: Hvorfor skjer det? Hovedårsaken er høy lønnsvekst og at veksten ikke i tilstrekkelig grad kompenseres med økt produktivitet, og således svekker konkurransekraften. Vi er derfor opptatt av moderate lønnsoppgjør og lønnsoppgjør som tar konkurranseutsatt sektor på alvor. Men vi vil jo ikke motsette oss den lønnsveksten som skjer mellom ansvarlige sentrale parter i et lønnsoppgjør. Nei, det forsvarer vi – i motsetning til Høyre.

Et annet forhold som slår inn, er at Norge har høye skatter og mindre fleksibilitet i arbeidsmarkedet. Ja, vi har høye skatter, og vi har mindre fleksibilitet i arbeidslivet, men det er et resultat av en villet politikk. At vi har høye skatter og god velferd i et velregulert arbeidsliv som tar menneskelige hensyn, er god sosialdemokratisk politikk.

Det er ikke noe nytt at Høyre vil i en annen retning enn Arbeiderpartiet. Men det som er nytt, er at Høyre unngår å snakke om de virkelig store konsekvensene av sin egen politikk. Når Høyre er bekymret for konkurransekraften til næringslivet og vil fjerne formuesskatten, da er jeg mer bekymret over Høyre som vil samarbeide med et parti som tilbyr skatte- og avgiftsletter som ligger nær 100 mrd. kr, og som omtaler handlingsregelen som et lite egnet finansielt styringsverktøy, og mener at den representerer en kollektiv politisk ansvarsfraskrivelse. I en slik situasjon vil formuesskatten framstå som en svak bris for norsk næringsliv, i motsetning til den uavklarte økonomiske tornadoen som Høyre tilsynelatende vil innsette som medansvarlig for norsk økonomisk politikk i årene framover.

Høyre unngår også i debatten å si at de har løftet inn lokale avtaler mellom arbeidsgiver og arbeidstaker som et løft for norsk næringsliv. Det betyr at Høyre vil at lønnsdannelsen skal skje lokalt hvor likevekten mellom arbeidstaker og arbeidsgiver er svekket i disfavør av vanlige lønsmottakere. De unngår å si at arbeidstidsordninger bør avtales lokalt i et forhold mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. De unngår å si at man for å forbedre rangeringen for konkurransekraft må antall midlertidig ansatte økes vesentlig for å styrke arbeidslivets fleksibilitet. De unngår å si at de vil uthule skattesystemet og redusere legitimiteten om at alle skal bidra i finansieringen av velferdssamfunnet. De unngår å si at Høyre-politikk faktisk river i stykker noen av de viktigste brikkene i den norske modellen, og noe jeg egentlig kan forstå, er akkurat det. For da jeg hørte Høyres parlamentariske leder i dag, kan jeg i beste fall si at hun ikke kan ha skjönt eller forstått begrepet og systemet i «den norske modellen». De unngår å si at deres politikk tilsier at rangeringens mål er det styrende og overskygger behovet for å lage et godt samfunn for mennesker. Høyre-samfunnets ideologi er til syvende og sist et samfunn der det er den sterkeste rett som er det avgjørende for hvordan man får levd sitt liv.

Norge er bygget på sosialdemokratiske verdier fordi det slår fast et sterkt fellesskap og trygghet for enkeltmennes-

ket, der arbeidslivet er regulert i forståelsen av at arbeidstakere er mennesker. Dette samfunnet, dette landet har klart seg godt gjennom finanskrisen. Vi kan vise muskler i en situasjon hvor statsgjeldsproblematikken også vil ramme oss.

Jeg tror på ingen måte det er grunnlag for å skifte kurs eller mannskap – tvert om. Det ville i så fall være å seile sin skute på grunn.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [18:36:10]: Regjeringa følgjer opp ein ambisiøs transportplan punkt for punkt:

- vi kortar ned reisetida på vegane våre
- fleire tog er i rute
- talet på trafikkdrepane går ned
- vi byggjer fleire gang- og sykkelvegar
- vi reduserer utsleppa i transportsektoren
- vi lagar år for år eit meir universelt utforma transportsystem

Regjeringa har hjarta for heile landet. Folk skal ha fridom til å velja kvar dei vil bu. Ressursar skal utnyttast. Arbeidsplassar skal sikrast. Vi er i gang med tidenes opprusting og utbygging av veg og jernbane. Vårt mål er eit effektivt, tilgjengeleg, sikkert og miljøvenleg transportsystem der folk bur.

Det var rett – og det var nødvendig – å prioritera eit veg- og banenett som over lang tid hadde vore forsømt. Regjeringa snudde trenden i 2005. Løyvingane er auka. Vi brukar no nær 11 mrd. 2011-kroner per år meir enn før regjeringa overtok.

Noreg løyver no mest pengar til veg av alle landa i Norden, uavhengig av storleiken på vegnettet. Her er framleis mykje ugjort. Det er likevel god grunn til å retta ryggen. Vi følgjer opp ein svært ambisiøs nasjonal transportplan. Vi gjer det vi har lovt. Vi er den fyrste regjeringa som gjer akkurat det i forhold til Nasjonal transportplan.

Eg har fått eit nytt forhold til skilt som fortel om vegarbeid. Før såg eg på desse skilta som varsel om plunder og heft. No fortel eit slikt skilt at òg på denne vegen blir det betring.

Alle som har vore ute og reist i sommar, har fått med seg anleggsarbeid, gravemaskinar, omkøyningar og lukta av nylagd asfalt – frå nord til sør, frå aust til vest.

Viktigare enn tal og prosent er kva betre vegar betyr for kvardagen til folk og næringsliv: ein enklare og tryggare kvardag.

Vegen er og vil for mange, særleg i distrikta, vera den viktigaste transportåra. Regjeringa har snart opna 60 mil med ny, moderne riksveg. Det tilsvarar strekninga Svinesund–Trondheim. Det siste året har vi sett i gang 16 større vegprosjekt. Fleire nye vil få oppstart i 2012. Vi stoppar forfallet på riksvegane våre. Nærmare 1 000 km ny asfalt er på plass i løpet av årets sesong.

Det skjer mykje gledeleg òg på bane. 35 km ny jernbane er opna. Sju kryssingsspor er forlenga eller nybygde. 50 stasjonar er vesentleg utbetra med plattformforlengingar eller nybygg. 200 stasjonar vil i løpet av året ha nye informasjonsanlegg. 600 planovergangar er sikra. 50 nye togsett kjem. Oslo-prosjektet blir ferdig-

stilt neste år. 2 500 små og store tiltak vart utførte i sommar.

Parkeringsanlegg, rullestolramper og skilting kjem på plass stadig fleire stader.

Toget er viktig for å utvikla robuste bu- og arbeidsregionar. Toget er miljøvenleg transport. Godskapasiteten skal doblast innan 2020. Målet ligg fast, sjølv etter ein sommar med ekstremnedbør og store skadar på banenettet.

Vi er i full gang med førearbeidet til ein ny transportplan. Våren 2013 får Stortinget anledning til å revidera dagens plan.

Det viktigaste av alt – trafikktryggleik: Vi må ta endå betre vare på kvarandre.

133 personar er drepne i trafikken dei ni fyrste månadene i år. Det er 133 for mange. Det er likevel 34 færre enn i same tidsrom i fjor. 491 vart hardt skadde dei ni fyrste månadene i år. Det er 70 færre enn tilsvarande tal i fjor.

Sverige vart tidlegare i år utnemnd til «verdsmeister», med lågaste tal drepne per innbyggjar. Noreg tangerer no Sverige.

Denne regjeringa har bygd 36 pst. av alle firefeltsvegar og fått på plass 51 pst. av alt midtrekkverk på to- og trefeltsvegar på riksvegnettet. Det er likevel ikkje slik høgresida hevdar, at vi kan byggja oss til nullvisjonen. Årsakene er samansette, difor må òg tiltaka vera det.

Vi skal fortsetja å oppgradera og sikra vegnettet. Vi har skjerpa prikkbelastninga for dei med førarkort på prøve. Innstramminga av vegtrafikklova om køyring i ruspåverka tilstand vil få full effekt i 2012.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bård Hoksrud (FrP) [18:41:56]: Statsråden har frest rundt i valgkampen og lovt pengar til en rekke gode veinprosjekt. Det høyrtes veldig bra ut for en som er glad i at det både lukter og ser at det kommer asfalt. Men jeg må si at jeg derfor ble litt skuffet i går, da man la fram trontalen og jeg så hva regjeringen har tenkt å legge opp til. Det var to setninger: at man skal bygge landet, og at man skal følge opp Nasjonal transportplan. Når vi vet at det vil ta et sted mellom 50 og 70 år med de bevilgningene som regjeringen nå har lagt opp til, før man har et moderne, effektivt og skikkelig veinett, mener statsråden at det er godt nok med et tempo på et sted mellom 50 og 70 år før man har et skikkelig, moderne veinett i hele Norge?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [18:42:49]: Det er ikkje omfanget av setningar som er hovudpoenget i trontalen. Det er tvert imot slik at trontalen er full av tette setningar med veldig mykje innhald. Difor er det òg slik at det viktige som står om samferdsel, er nettopp at vi skal følgja opp Nasjonal transportplan. Det har jo tidlegare regjeringar vist ikkje er noko som er sjølv sagt. Men vi følgjer altså opp Nasjonal transportplan år for år.

Så vil eg seia til tempoet at dersom det å byggja eit moderne vegnett hadde teke 70 år, må det vera meir i Hoksrud sitt tempo enn i vårt. Det er slik at vi har som ambisjon eit moderne hovudveg- og banenett i løpet av 20 år. Då må vi byggja smartare, planlegg-

ja raskare og løyva meir pengar. Og det gjer vi kvart år.

Arne Sortevik (FrP) [18:44:00]: Det er jo andre regnestykker enn dem fra Fremskrittspartiet som viser at med regjeringens tempo vil det ta 50–70 år før vi får trygge veier. Men det er bra at regjeringen vil ha et sikkert transportsystem. Dessverre er norske veier utrygge veier. Med regjeringens utbyggingstakt vil det ta lang tid før utrygge veier faktisk blir trygge veier. Selv sikring med fysisk midtdeler på utrygge veier går sent i Norge, bl.a. mye senere enn det vi kan se i vårt naboland Sverige. Et skremmende eksempel er E16 fra Trengereid ved Bergen til Voss, en vei som var ny for 20 år siden, og som nå er blitt en livsfarlig vei. Statsråden har lovet midtdeler etter 2018. Kan statsråden love fortgang i sikring av utrygge veier ved hjelp av fysisk midtdeler?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [18:44:54]: Det er rett, som Sortevik her understrekar, midtdelarar er viktige på nokre vegar. På andre vegar er midttiltak viktige. Samtidig er det slik at årsakene til trafikkulykker er samansette. Då må òg løysingane vera det. Eg var inne på nokre av løysingane i mitt innlegg, og eg kan seia i tillegg at det òg er fleire ulykkesbelasta strekningar som skal få strekningsvis fartskontroll. Det er tiltak som Framstegspartiet ikkje liker, men det er tiltak som har effekt.

Så til E16: Der er det altså sett ned ei gruppe som no går gjennom tiltak på kort sikt. Dei vil bli effektuerte så snart dei er klare, og arbeidsgruppa legg fram si innstilling i løpet av hausten. Dette er ein veg som må utvidast for å få på plass midtdelarar. Difor tek det noko meir tid. Eg kan verken bekrefte eller avkrefta at her kjem det midtdelarar på plass før 2018.

Øyvind Halleraker (H) [18:46:14]: Høyre er opptatt av fornying og modernisering i forvaltningen. Under den forrige regjering etablerte vi derfor Mesta.

Forrige samferdselsminister, Liv Signe Navarsete, uttalte på en konferanse for LO Stat i 2006: Etableringen av Mesta AS førte til full konkurranseutsetting av alle produksjonsoppgaver. Det er regnet med at konkurranseutsettingen fra og med 2007 gir en årlig gevinst på 580 mill. kr.

Hun sa videre: Det er regnet med at effektiviseringsgevinsten på forvaltningssiden vil utgjøre 270 mill. kr i tillegg. De samlede effektiviseringsgevinstene kommer således opp i 850 mill. kr – som altså går direkte til bygging av ny vei.

Så sa statsministeren tidligere i dag at denne regjeringen er en pådriver for fornying og omstilling. Jeg lurte på om samferdselsministeren kunne fortelle meg hvor innenfor hennes sektor vi ser det store omstillingsarbeidet. Og da trenger jeg ikke skrytelisten igjen.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [18:47:21]: Det viktigaste som skjer på samferdselssektoren for tida, er jo iverksetjing – iverksetjing av eit betre banenett, alt frå vedlikehald til nye banar, og det same på veg. Det fyr-

ste vi måtte gjera, var å stoppa forfallet. Det er gjort. Vi har styrkt vedlikehaldet, og vi har ei rekkje store nye prosjekt – nokre som blir ferdigstilte i 2012, nokre som blir sette i gang, og òg nokre som er sette i gang i 2011. Eitt minutt per dag skulle eg ynskje at Halleraker gledde seg over akkurat det.

Så til fornying og omstilling: Det skjedde jo ei gedigen fornying og omstilling før vi kom inn i Samferdselsdepartementet. Vi reparerer jo på det enno.

Knut Arild Hareide (KrF) [18:48:36]: Eg vil rette merksemda mot eit litt anna tema, men som òg er samferdselsministeren sitt fulle og heile ansvar. Det er å sikre ei god transportordning for funksjonshemma. Me veit at det har vore eit tema som ministeren har vore oppteken av.

Likevel sa Blindeforbundet for eit år sidan at dei var frykteleg skuffa. Me veit at dette er med på å prege kvar dagen. Dei seier at 41 pst. kjem sjeldan ut av heimen, at 42 pst. ikkje får besøkt vener og familie, og at 51 pst. seier at dei ikkje kan delta i politisk arbeid. 70 pst. seier at dei ikkje får delteke på møte og i foreningsliv, og 23 pst. seier at dei går for sjeldan til lege og tannlege.

Er det slik at me no kan sjå litt blidare i møte ei forbetring av TT-ordninga? Dette har vore eit tema statsråden har vore oppteken av, men me har ikkje sett handling. Vil me no få sjå handling på dette området?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [18:49:45]: Det å leggja til rette for eit universelt utforma samfunn er eit av regjeringa sine hovudformål, og det på fleire felt. Det er difor vi har ei ordning der vi stadig legg til rette for – skal vi seia – meir saumlause reiser frå den eine reisemåten til den andre for at fleire skal koma fram. Det er difor vi har hatt forsøksordning med såkalla kollektiv i distriktsmidlar. Kan dei brukast betre i TT-ordninga? Det har vi no evaluert, og slik blir det. Den ordninga fortset.

Så er det fleire fylke som har vore med på eit anna forsøk. Der ser vi no at fleire grupper får eit betre tilbod, og dette arbeidet vil fortsetja dei komande åra.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Gunvor Eldegard (A) [18:51:13]: Eg vil snakka om næringspolitikk, om finanskrisa, om arbeid til alle og om Noreg, der me har det godt. Me kom ut av den førre finanskrisa med lågast arbeidsløyse i Europa – og det er framleis eit mål for oss. Me har alle moglegheiter til å greia det framover, men det er ikkje slik at me er usårbare.

Nettopp på grunn av krisa i Europa, der det i mange land er ei stor statsgjeldskrise og stor arbeidsløyse i tillegg til liten vekst – dette er våre fremste handelspartnarar – så seier det seg sjølv at me må trø varsamt. Me må driva ein politikk som sørgjer for at renta og kronekursen held seg låg, slik at me kan oppretthalda konkurransekrafta vår, og slik at våre eksportbedrifter kan selja varer og tenester til Europa og resten av verda. Ansvarleg budsjettpolitikk der hovudmålet er å sikra arbeidsplassane og konkurranseutsett næringsliv er heilt avgjerande for at me skal lukkast både til neste år, og med tanke på komande generasjonar.

Mange av oss minnest 2002–2003, då høge lønstilskot her heime gav aukande renteforskjellar og ei styrking av krona. Dette førte til 25 000 færre arbeidsplassar i industrien på to år. Sânt bør ikkje skje igjen. Difor må me halda orden i eige hus. På grunn av at me har halde igjen i gode tider, kunne me under finanskrisa bruka meir for å motverka denne.

Hausten 2008 kom finanskrisa. Da budsjettet vart lagt fram, sa høgrepertia at me gjorde for masse, at me brukte for masse pengar. Men så sa dei at me gjorde for lite, og at det kom for seint. Historia syner at tiltaka kom i rett tid, og at dei var riktig doserte.

Arbeid til alle er det viktigaste målet for oss i Arbeidarpartiet. Det vil det alltid vera. Det viktigaste tiltaket mot fattigdom er at folk har arbeid. Det viktigaste for økonomisk vekst er at folk er i arbeid. Ute i Europa no er det faktisk mange ungdommar som startar vaksenlivet sitt med å verta arbeidslause. Dette er sløsing med ungdommens krefter. Eg må seia som dei seier i diktet: «Du skal ikke spare på ungdommens krefter.» Ingen ting kan vel følast verre enn at samfunnet ikkje har bruk for deg. For å oppnå målet om arbeid til alle må me òg driva ein aktiv næringspolitikk. Me satsar der me er gode, der me har spesielle fortrinn, og me satsar på forenkling. Målet vårt er 10 mrd. kr i forenkling for bedrifter frå 1. januar i år, og me er godt i gang. Før i år tok me vekk revisorplikta for små aksjeselskap. Dette var eit sterkt ønske frå næringslivet. No har regjeringa lagt fram ein proposisjon om å setja ned aksjekapitalen til 30 000 kr. No skulle det ikkje lenger vera nokon grunn til å starta NUF, eller såkalla norsk utanlandsregistert selskap.

I tillegg har regjeringa sett ned eit eige gründerutval som skal sjå på hindringar for etablering av bedrifter. Me ønskjer velkommen fleire gründerar, og spesielt fleire kvinneleg gründerar. Dette utvalet skal gje innspel til korleis ein kan leggja betre til rette for å få fleire gründerar. Som tidlegare medlem av Kvinnenettverket i Follo ser eg at berre det som er gjort i år med revisorplikt og nedsetjing av aksjekapital, er tiltak som både har vore etterspurde og som kan få fleire kvinner til å tora å satsa.

Eit anna hinder er sjølvsagt òg kapital. Difor er eg glad for at regjeringa har varsla nye midlar til Investinor. Det gjer at staten kan vera med og investera i dei gode idéane, som òg kan vera med og skapa framtidens arbeidsplassar.

Formuesskatten er ofte debattert her i Stortinget. Det er masse me kan seia om han. Men uansett korleis ein snur på det, så gir han store inntekter til fellesskapet, inntekter som kan brukast til infrastruktur – f.eks. til eit nytt dobbeltspor mellom Oslo og Ski, eller til velferd og til utdanning.

I VG i dag kan me lesa at Framstegspartiet meiner at det ikkje er behov for å stramma inn på budsjettet. Mange, deriblant Høgre, ønskjer seg meir til politi, meir til infrastruktur, meir til utdanning og meir til kommunane. Lista over ønske er veldig lang. Men dersom me skal ha eit ansvarleg budsjett, skal me framleis ha låg rente og ikkje for sterk kronekurs, slik at me sikrar eksportindustrien vår, må me prioritera. Da er ikkje skattekutt øvst på mi ønskeliste.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [18:56:21]: Mye av denne debatten her i dag har dreid seg om hendelsene den 22. juli, de forferdelige hendelsene som skjedde da, her i Oslo og på Utøya. Terrorhandlingene den 22. juli kom overraskende på den norske befolkningen, og de fleste av oss har spurt oss om hvordan dette kunne skje i det som vi oppfatter å være verdens tryggeste land.

Siden har mange spørsmål meldt seg løpende. Det viser bl.a. at vi er nødt til å tenke sikkerhet på en annen måte, og vi er nødt til å ta sikkerhet på mer alvor enn det vi antakeligvis har gjort så langt.

Jeg ønsker å presisere at de som har deltatt fra politiet, fra sivil beredskap og fra frivillige organisasjoner i forbindelse med disse hendelsene, gjorde da og i etterkant en fantastisk innsats. Men spørsmålet må være: Fungerer våre systemer godt nok?

Stortinget har ennå ikke fått noen egen redegjørelse om hendelsene den 22. juli, og om hvordan det offentlige beredskapsapparatet fungerte ved en slik hendelse. Jeg skulle ønske at regjeringen hadde tilbudt seg å komme til Stortinget og holde en slik redegjørelse. Dette har også Fremskrittspartiets stortingsgruppe bedt om i et eget brev til Stortingets president. Hvis vi hadde fått en slik redegjørelse, kunne vi hatt en bred og god debatt her i Stortinget om hvorvidt vår beredskap og våre systemer fungerer slik som vi bør stille krav om at det bør gjøre. Mye har åpenbart ikke fungert, og det er åpenbare mangler i beredskapsapparatet.

Vi har sett både gjennom Aftenposten i dag og gjennom debatten så langt i dag at statsministeren og justisministeren har påtatt seg ansvaret. Men spørsmålet er om det er riktig at de samme personene som står til ansvar for beredskapsapparatet, skal vurdere sin egen rolle og innsats. Spørsmålet er jo om regjeringen har hatt nok fokus på beredskap i sin daglige utøvelse av politikken. Hvordan kunne vi ha så store hull i beredskapen, og hva er gjort for å sikre at dette ikke kan skje igjen? Dette er spørsmål som vi stiller oss.

Vi har også sett at regjeringen skyver 22. juli-kommisjonen foran seg. Det er for lenge å vente ett år til vi får svarene på bordet. Vi har ingen tid å vente, tiltak må settes inn nå. Lever vi fortsatt med en dårlig beredskap? Dette er spørsmål som vi må få klare svar på. Stortinget er nødt til relativt raskt å sette klare mål og kvalitetskrav, og Fremskrittspartiet har som kjent fremmet en rekke forslag på disse områdene gjennom de siste årene i justiskomiteen. Vi må stille krav til responstid. Hva forventer vi når det gjelder responstid, og når det gjelder helikopterberedskap? Trenger vi flere politihelikoptre, og trenger vi døgnkontinuerlig beredskap i alle landsdeler? Hvordan er Beredskapstroppens utstyrssituasjon? Trenger vi en stående politistyrke som bare er i beredskap? Vi vet jo at Beredskapstroppens ansatte har mange andre oppgaver også. Er samordningen mellom etater, og spesielt mellom politi og forsvar, god nok? Og kan et lite land ta seg råd til ikke å ha god nok samordning mellom to slike etater? Bør Forsvarets spesialkommando sendes til denne typen oppdrag, som den er meget godt trent for? Og nok en gang vil jeg ta opp nødvendigheten av å ha et eget investeringsbudsjett for politiet, noe flere og flere etterspør.

Og, ikke minst: Alle uteksaminerte politistudenter må få jobb i politiet umiddelbart. Vi må få slutt på det vi har sett de siste årene, at disse går rett inn i arbeidsledighets-køen.

Svein Flåtten (H) [19:01:53]: Europas økonomier skjelver, og verdensøkonomien er på nytt i ulage.

Det vil være naivt å tro at svakere vekst internasjonalt ikke vil få betydning også for vårt land. Årsaken er innlysende: Kjøpekraft og etterspørsel hos handelspartnerne svekkes – og svekkes mye – hvis de mest alvorlige scenarioer inntreffer. Da vil vår fremtidige konkurransekraft være avgjørende.

Høyre vil bidra til å holde orden i økonomien og ha ansvarlige budsjetter som virker riktige i forhold til rente og valuta. Men orden i økonomien er ikke bare å holde seg til handlingsregelen. Det er også avgjørende hva en bruker penger til, og den ekstra bruken av oljepenger har siden 2005 ikke vært innrettet slik hensikten var, fordelt på forskning og utdanning, samferdsel og vekstfremmende skattelettelser.

Orden i økonomien er også å sørge for at norske bedrifter kan utvikle seg og vinne i konkurransen på de internasjonale markeder, og se hvordan vi kan forbedre vår konkurransekraft, innovasjon og teknologiutvikling. Trygghet for arbeidsplasser, bedrifter og et fortsatt høyt velferdsnivå skapes gjennom økt satsing på kunnskap og økt konkurransekraft.

Økt verdiskaping er avgjørende for vår fremtidige velferd. Da må vi skape mer, ikke skatte mer. Forholdene må legges til rette i hele næringslivet for en forbedret konkurransekraft. Vi har hatt den omvendte utviklingen i de senere år når det gjelder konkurransekraften. Kostnadsnivået sammenliknet med våre handelspartnere er økt betydelig. Økt kostnadsnivå burde tilsi en enda sterkere satsing på innovasjon og andre tiltak, men vi sakker akterut på alle internasjonale målinger.

Den økonomiske krisen vi nå ser baugen av, gir et land med ordnet økonomi og store ressurser som Norge, en stor mulighet til å gå styrket ut med en forbedret konkurransekraft. Der har regjeringen mye ugjort.

Det mangler en samlet strategi for å øke konkurransekraften. Det er nok å nevne stikkord som vekstfremmende bruk av oljepenger, fjerning av formuesskatt på arbeidende kapital, fjerning av arveavgift, redusert skatt på arbeid, bedre betingelser for ansattes medeierskap, mer fleksibel arbeidsmiljølov, forenklet plan- og bygningslov, økte avskrivninger for industrien og ikke bare for landbruket, økte bevilgninger til samferdsel, forbedringer i SkatteFUNN og målrettet bruk av ressursene i Innovasjon Norge – en meny stort sett hele opposisjonen står samlet om.

Representanten Martin Kolberg ba Høyre på formiddagsmøtet dokumentere politisk og intellektuelt at konkurransekraften er blitt svekket. Jeg vet ikke om det er noen dokumentasjon på min intellektuelle kapasitet at jeg er i stand til å lese regjeringens budsjett-dokumenter. For 2011 skrives at lønnskostnadene i industrien i 2009 er 47 pst. høyere enn i våre konkurrentland. I tillegg viser flere årlige internasjonale målinger at vi scorer bare middelmådig og

stadig faller i innovasjonsevne og i konkurranseevne. Det mener vi er noe av dokumentasjonen på at vårt lands muligheter ikke utnyttes godt nok. Representanten Kolberg kan jo også spørre Roar Flåthen og Trond Giske om deres intellektuelle dokumentasjon for å mene at skatten på formue, og særlig på arbeidende kapital, er svært uheldig for arbeidsplasser og investeringer. Noe av det viktigste LO-sjefen sier om formuesskatt i Dagens Næringsliv i dag, er at han har kommet på dette ved sine mange bedriftsbesøk.

Ja, bedriftsbesøk er å anbefale. Snakk med bedrifter, prøv å drive en eller forsøk å eie en, så vil en komme til den samme konklusjon som Roar Flåthen, at formuesskatten er en hemske for investeringer og arbeidsplasser.

Det eneste sted man ikke får høre dette budskapet, er der hvor utlendinger allerede har overtatt. I forrige uke var næringskomiteen i Kristiansand og besøkte Elkem. Der skrøt man av de nye kinesiske eierne som hadde investert betydelige beløp. Med norsk eierskap ville de ha hatt en kvart milliard kroner mindre i året til å investere i den viktige bedriften i Kristiansand. Det gir en illustrasjon på hvordan man kan skape økt konkurransekraft. Jeg mener det skal relativt lite intellektuell dokumentasjon – eller for den saks skyld, kapasitet – til for å se denne koblingen mellom reduserte skatter på driftsmidler og det å legge grunnlag for et fortsatt sterkt velferdssamfunn. Jeg synes LO-lederen og næringsminister Giske har greid den øvelsen godt. Jeg utfordrer representanten Kolberg også til å forsøke.

Jeg utfordrer også lederen i næringskomiteen, Terje Aasland, som nettopp hadde ordet, til å forsøke den samme øvelsen. Det er ikke slik at vi ved å peke på økt konkurransekraft vil redusere det norske lønnsnivået – nei, vi etter-spør kompenserende tiltak som jeg nettopp hurtigleste en lang, lang rekke av, og som hele opposisjonen står samlet om.

Jeg tror at det aller farligste vi kan gjøre, er å opp-tre med den selvgodhet som jeg mener næringskomiteens leder nettopp opptredte med i sitt innlegg, at alt som er vedtatt og bestemt av regjeringen, er hugget i stein, og selv om norsk næringsliv mener noe annet og man kan høre det ved nær sagt hver eneste bedrift i hele landet, så endrer ikke det på den oppfatningen.

Torgeir Micaelsen (A) [19:07:16]: Jeg har en blogg på Internett. Det er blitt veldig moderne, og jeg har fått tips om å bruke slike kanaler. Det har jeg hatt mye glede av. Jeg har fått mange innspill fra mange av dem som har stemt på meg, og som ikke har stemt på meg. Jeg fant ut at den siste oppdateringen jeg hadde på bloggen min, var om morgenen den 22. juli. Da jeg skrev et innlegg og la det ut på Internett. Det handlet om gjeldskrisen i Europa. Det gjorde jeg før jeg reiste til Utøya. Jeg var på Utøya sammen med Gro og var langt unna gjer-ningsmannen. Dette har vært en veldig dramatisk sommer. Den har vært dramatisk for landet, for ungdommen og for de pårørende som har mistet sine aller kjæreste. Men den har også vært kombinert med en veldig alvorlig økonomisk situasjon. Jeg tror ikke det norske folk eller – hva skal jeg si – denne forsamlingen har tatt inn over seg

hvor dramatisk det kan bli for landet hvis det virkelig går galt.

Bare i denne uken har vi hatt nye eksempler på børser som har rast – i Norge, i Europa og i USA. At børser raser, er ikke noe dramatisk i seg selv. Jeg er iallfall ikke av dem som ligger urolig om natten av det. Men det har ofte det ved seg at hvis det raser systematisk over tid, varsler det noe som også vil påvirke vanlige arbeidsplasser når tiden kommer. Derfor skal vi ta det på alvor. Problemet er bare at denne krisen – så vidt jeg har forstått og fått forklart av de beste fagfolkene – er veldig annerledes enn den vi møtte i 2008/2009. Jeg vil bare slå fast én ting, og det er at vi er klare til å handle igjen. Arbeiderpartiet vil ta ansvar hvis problemene ute i Europa slår inn i norsk økonomi. Og det er enda viktigere enn noen gang, når vi kanskje har litt for liten kriseforståelse blant en del folk i Norge med tanke på hvor alvorlig situasjonen er, at vi har ansvarlige, moderate politikere som tør å si nei til noe for å si ja til noe annet, viser moderasjon og tar situasjonen på alvor.

Jeg er veldig enig med representanten Flåtten som nettopp hadde ordet, i at én ting er å føre en ansvarlig økonomisk politikk. Det er jo krevende nok i seg selv i mange sammenhenger. Det er jo ikke noe rop og mas eller – hva skal vi si – mange lobbyister som kommer til Stortinget og holder flammende innlegg om hvorfor man må holde igjen på offentlige budsjetter. Det er jo stikk motsatt. Og når det gjelder skattekutt, går det nesten ikke en dag uten at jeg har en telefon, en e-post, en velger eller en organisasjon som vil ha lavere inntekter til fellesskapet. Det blir også framført av svært mange partier her i Stortinget, kombinert med velmenende forslag på utgiftssiden. Problemet er at det ikke går i hop. Det ville bli full lekk i begge ender hvis man skulle si ja til alt. Da klarer man ikke føre en økonomisk ansvarlig politikk.

Men så er det likevel slik at selv om man gjør det, har man mange, mange milliarder kroner å bruke på det vi synes er det viktigste. Det er det denne debatten utover kvelden, resten av denne høsten og fram mot 2013 må handle om, etter min mening. Skal vi holde oss til handlingsregelen og ansvarlig bruk av oljepenger, eller skal vi ta sjansen på det noen antyder kan være mulig, med de dramatiske konsekvensene det kan ha? Jeg vet ikke. Det er som i gambling: Det er mulig å vinne, det er mulig å ta sjansen, og det er mulig å ta risiko, for da kan gevinsten bli veldig stor. Men det kan også gå fryktelig galt. Skal skattene kuttes med mange titalls milliarder, eller skal vi si at det velferdsnivået vi har i dag, også krever finansiering og forsvar av skattenivået? Det vil i hvert fall jeg. Og skal vi f.eks. føre en politikk som tar klimaproblemene på alvor, eller skal vi la det være og tro at menneskeskapt påvirkning ikke har noe å si for en del av de klimaproblemene vi står overfor?

Stoltenberg-regjeringen har svart på disse utfordringene og stått opp for helhet og enkeltheter i seks år. Jeg merker meg igjen at det er litt surmuling – hvis det er parlamentarisk og lov å si her fra talerstolen – eller litt antydning til grining på nesa når vi som hver eneste dag blir målt på den politikken, helheten, ansvarligheten, pirker borti at det kanskje er på tide at vi ikke blir målt opp

mot himmelriket, men mot et reelt alternativ. Da må bl.a. disse grunnleggende spørsmålene bli besvart. Jeg håper at denne debatten i kveld og utover høsten kan bidra til det.

Jeg vil bare avslutningsvis si at jeg synes det er forstemmende, etter den sommeren vi har hatt og de problemene vi står overfor, at opposisjonen gjentatte ganger bruker LO-lederens antydninger om svakheter ved formuesskatten som den eneste saliggjørende replikken overfor landets statsminister. Det er ikke mye man er enige om når man må omfavne andre som står langt fra opposisjonen i et så viktig første replikkordskifte etter en dramatisk sommer.

Oskar J. Grimstad (FrP) [19:12:38]: Mens verda rundt oss er i djup finanskrisa og arbeidsløysa i Europa er rekordhøg, opplever vi ei trontale som gir uttrykk for at den raud-grøne regjeringa vil føre ein aktiv næringspolitikk over heile landet og satse på område der vi har særlege føresetnader for å skape verdier.

Men korleis heng dette saman med den verkelegheita vi opplever? Vi opplever at denne regjeringa vel å eksportere industriarbeidsplassar trass i at det er naturgitte og miljømessige fordelar som ligg til grunn for ønsket om slik etablering. Det er dessverre mange eksempel på slik misforstått symbolpolitikk som kostar altfor mange framtidige arbeidsplassar.

Dette gjer ein ved å seie nei til Alcoas søknad om å byggje eit smelteverk til 15 mrd. kr i Hammerfest i Finnmark, og dette gjer ein når det gjeld Ironman-prosjektet på Tjeldbergodden i Møre og Romsdal. Samtidig seier ein også nei til å utnytte våre naturgitte gassressursar innanlands, som i tillegg kunne ha gitt mange hundre nye arbeidsplassar i ein landsdel som sårt treng slike.

Senterpartiets slagord om at heile landet skal takast i bruk, gjeld altså ikkje i Finnmark. Dei såkalla komparative fortrinna som gjer landsdelar i stand til å lyfte svært lønnsame arbeidsplassar, blir altså fullstendig neglisjerte. Det er slett ikkje å føre ein aktiv næringspolitikk og satse der ein har særlege føresetnader for å skape verdier og auke verdiskapinga i heile landet. Det er å snu ryggen til dei gode føresetnadene, det!

Samtidig er Norsk Hydro i Qatar storprodusent av same råvare, aluminium, og energien er naturlegvis basert på gass.

Spørsmålet er då korleis Arbeidarpartiets sentralstyremedlem og LO-leiar Roar Flåthen, som representerer tusenvis av håpefulle industriarbeidarar, kan akseptere dette. Er det Sosialistisk Venstrepartis haldningar som vil få gjennomslag i den lenge annonserte og utsette klimameldinga, eller er det LO og Roar Flåthens? Gjente-kne utsetjingar av klimameldinga fortel oss at her er regjeringa i ferd med å forskreve seg, for ein kan ikkje foreine desse to standpunktta frå to av den raud-grøne regjeringas premissleverandørar.

I eit intervju med Adresseavisen 22. august i år bekreftar miljøvernminister Erik Solheim at det går føre seg ein sterk dragkamp.

Det beklagelege ved dei gjente-kne utsetjingane av klimameldinga er den uføre-seielege situasjonen det skaper for både næringsliv og samfunn. Klimameldinga og kon-

sekvensane av ho er framleis i det blå fordi regjeringa ikkje klarer å leggje ho fram på grunn av stor intern usemje.

Den store interne usemja kjem òg fram ved at Ola Borten Moe får passet sitt påskrive av sine eigne partifellar, les vi i diverse media 1. september. Snorre Serigstad Valen frå SV slår fast at den raud-grøne regjeringas statsråd, Ola Borten Moe, ikkje snakkar på vegner av regjeringa når han erklærer kamp mot miljørørsla. Spørsmålet blir då: Kva gjer ein statsråd når han uttaler seg, snakkar han på vegner av seg sjølv eller på vegner av ei regjering? Trass i alle desse problema som blir synleggjorde, har altså opposisjonen blitt oppfordra til samordning. Dette står ikkje til truande. Det er nok ein argumentasjon for å skjule store interne problem.

Ein må også spørje seg korleis Roar Flåthen kan akseptere å sitje som gissel i eit regjeringsparti som manglar handlekraft, og som no sørgjer for at hundrevis av arbeidarrar blir permitterte i Møre og Romsdal. No har altså denne regjeringa sete med hendene i fanget i seks år. Opphavleg dato for når linja Ørskog–Fardal skulle vere ferdig, ligg altså bak oss. Innbyggjarar og næringsliv i Midt-Noreg har i denne perioden betalt milliardbeløp i meirkostnader, og dette har kosta både konkurransekraft og arbeidsplassar. Er det dette dei fagorganiserte har betalt kontingent for å oppleve?

Av dei meir gledelege tinga nasjonen nyleg har opplevd, er eit nytt, gigantisk oljefunn som kan gi Noreg betydelege meirinntekter dei kommande åra. I den samanhengen ber Framstegspartiet regjeringa leggje fram ei oversikt over korleis desse midlane kan brukast til å betre norsk infrastruktur og raskare utbetre vedlikehaldsetterslepet i samfunnet. Dette er god miljøpolitikk, det er god verdiskapingspolitikk, og det vil også redusere talet på dødsfall i trafikken. Men det paradoksale er at delar av denne raud-grøne regjeringa heller hadde sett at ein stor del av petroleumssektoren hadde blitt nedstengd.

Miljøminister Erik Solheim er redd for at demokratiet ikkje er i stand til å løyse klimakrisa. Kinas samfunnsmodell set visst standard for SVs klimaløysingar – tru det om ein vil eller ei.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [19:17:50]: Først en refleksjon etter å ha sittet og hørt på mye av debatten: Det er en overraskende stor iver fra representanter for regjeringspartiene til å diskutere hvem som skal overta regjeringmakten etter dem i 2013. I hvert eneste replikkordskifte med representanter for opposisjonspartiene har det vært hovedtema fra regjeringspartiene. Det vitner om en relativt defensiv regjering som ikke viser å ha tro på egne løsninger.

Det er helt avgjørende for norsk økonomi og for norsk velferd at våre fremste handelspartnere og allierte i Europa og i USA kommer på fote igjen. I Norge er det ofte vanskelig å ta inn over seg dimensjonene i den krisa enkeltland og egentlig hele vår økonomiske verdensorden står overfor. Mye er uavklart, og det er helt åpenbart at sjøl et bestefallscenario vil være utrolig krevende.

Som Erna Solberg var forbilledlig klar på tidligere i dag: Dette er en krise med store nasjonale variasjoner,

hvor utgangspunktet er svært dårlige politiske valg og slett praksis i enkeltland i vel så stor grad som et systemisk problem i EU.

Det er altså ikke sånn at alle land i Europa er like hardt rammet. I denne situasjonen har det vært påfallende å høre representanter for regjeringspartiene – kanskje særlig representert ved Senterpartiets parlamentariske leder – som nærmest synes å godte seg over utviklingen i Europa og mene at det utelukkende skyldes EU eller euroen. Det er et perspektiv som tyder på manglende forståelse av krisa, av dens årsaker og dens løsninger. Ikke minst tør jeg minne om at 80 pst. av norsk eksport går til EU. Dersom etterspørselen i EU synker dramatisk, får det store konsekvenser for oss og vår framtidige velferd.

For Høyre er det åpenbart at løsninga på Europas problemer må finnes nettopp gjennom koordinering og samarbeid. Da er altså EU en helt avgjørende faktor for å finne en løsning. Dagens krise er rett og slett for stor å håndtere for enkeltland alene. Samtidig gir dagens krise nye muligheter. Norge er i en nesten unik stilling til å få til en vellykket omstilling, men det vil også i Norge kreve klare prioriteringer. Vår handlefrihet økonomisk kan både brukes og misbrukes.

Jeg noterte meg at Jens Stoltenberg sa i sitt innlegg i dag: «Kunnskap og utdanning er et prioritert område.» Likevel står det ikke ett ord om kunnskap i trontalen. Det bør være påfallende. Det er det viktigste virkemidlet vi har for å sikre vår framtidige velferd. Det er det som skal skape trygghet. Det er det som skal skape vekst i vår framtid. Kunnskap og konkurransekraft vil gi oss den tryggheten vi trenger framover.

I EU, derimot, er denne erkjennelsen veldig klar. Jeg har de siste ukene vært på møter med mange av mine kollegaer både i europeiske parlamenter og i Europaparlamentet. Der er det nå en stadig sterkere enighet om at veien videre går gjennom kompetanse, kunnskap, teknologi og innovasjon. Det er også en erkjennelse av at det kommer til å kreve klare prioriteringer.

Europakommisjonen la nylig fram forslag til langtidsbudsjett, fra 2014 til 2020. Der er det noen stikkord som går igjen: Det handler om å investere i dag for vekst i morgen. Det handler om at man skal styrke programmer for utdanning og opplæring betydelig. Man skal styrke forskning og innovasjon like betydelig. Man går altså fra budsjetter på 50 milliarder euro til budsjetter på 80 milliarder euro. Det EU-kommisjonens president, Barroso, så bra sier, er at det å investere i unge mennesker er en av de beste forretningsplanene som finnes.

Det handler om å skape global handlekraft, og det handler om å hjelpe til med å skape jobbene og ideene for framtida. I dette bildet kunne Norge ha utnyttet sine muligheter så mye bedre. Vi kunne ha vært i fremste rekke med å bidra til å sikre vår verdiskaping, vår konkurransekraft og vår velstand. I stedet ser vi at det området Norge sakker akterut på, er på innovasjon, på forskning og på kunnskap. La meg si som Barroso: Det å investere i unge mennesker er den beste forretningsplanen som finnes.

Heikki Holmås (SV) [19:22:48]: Siv Jensen og hennes partis politikk er den største trusselen i Norge for min generasjon – ikke først og fremst fordi hun vil behandle mennesker på flukt fra diktaturer i Iran og Etiopia som kriminelle inntil det motsatte er bevist, og dermed er villig til å frata dem grunnleggende menneskeverd, nemlig å bli behandlet som andre folk, ikke først og fremst fordi hun spiller på mørkebrune strenger og påstår at Norge snikislamiseres. Alt dette er ille og fortjener å bli diskutert grundig. Vi er nemlig mange her på Stortinget som husker at det var med rasistpenger fra Sør-Afrika Anders Langes Partis første valgkamp ble støttet, som førte Carl I. Hagen på Stortinget – og resten er historie. Det som er ille, og som gjør Siv Jensen så farlig, er at hun fortsetter å avfeie spørsmålet om klimaendringene er menneskeskapte, med et lettvent «det debatteres». Og det er riktig, det: Om klimaendringene er menneskeskapte, debatteres, på samme måte som det diskuteres i USA om Gud har skapt hvert eneste vesen på jorden, eller om vi har utviklet oss som følge av evolusjonen. Jeg tror ikke det finnes noen forskningsmiljøer i verden som støtter kreasjonistenes teorier.

Husk at det er altså sånn at FNs ansamling av forskere, klimapanelet, slår fast at det er 95 pst. sannsynlig at klimaendringene er menneskeskapte. Hvis Siv Jensen og hennes parti mener at 95 pst. sannsynlighet ikke er nok, er jeg glad for at det ikke er hun som skal avgjøre om barn får skøyte på isen om vinteren, og om isen er trygg. Hvis det er 95 pst. sannsynlighet for at den revner og ryker og folk faller igjennom, og Siv Jensen velger å si at jo, jo, men det debatteres om isen er trygg, er jeg mer glad i unger enn det Siv Jensen er.

Jeg mener kampen mot de farlige klimaendringene er min generasjons viktigste oppgave. Men folk er forvirret. For hvis alle sier at det er den viktigste oppgaven, hvorfor blir ikke politikere over hele verden enige om en internasjonal avtale som klarer å løse disse problemene? Grunnen er enkel og komplisert: Løsningen på klimaspørsmålene handler grunnleggende sett om fordeling – fordeling av retten til å forurense med CO₂, fordi det er når det lages energi av olje, kull eller gass og skog, at CO₂ dannes, og den energien er det som skaper vekst og utvikling i fattige land så vel som i Norge. Det er bare det at Norge er ett av de seks landene i verden som bruker mest energi per innbygger, og vi slipper ut omtrent tre ganger så mye CO₂ som en gjennomsnittlig kineser og åtte ganger så mye som en gjennomsnittlig inder. Og vet du hva, president? Jeg kjenner ingen her i salen som tør å se en kineser eller inder inn i øynene og si: Du må stagge din velstandsutvikling og kutte utslippene for at vi Norge skal forurense mange, mange ganger så mye som deg og ha det mye, mye bedre enn deg. Og vet du hva, president? Jeg synes det er helt rimelig.

Men er vi da villige til å kutte i Norge? Høyre og Fremskrittspartiet vil ikke elektrifisere sokkelen, men kjører på med oljeutvinning. Høyre og Fremskrittspartiet durar på for å bygge ut bredere motorveier over hele landet, men lukker øynene helt for at det vil føre til økte utslipp av CO₂. Fremskrittspartiet mener det er en skandale at vi ikke byg-

ger ut massevis av ny industri, som vil øke forurensingen i Norge.

Vi kommer altså med en klimamelding i løpet av våren, og det har tatt lang tid. Men det er en overdrivelse å si at vi har fått drahjelp fra høyresiden til å foreslå konkrete innstramminger i utslippene av CO₂. I den klimameldingen må det gjøres drastiske kutt i samferdsel og oljeutvinning, som er Norges klimaverstinger. Industrien har nemlig sakte, men sikkert omstilt seg, og det skal den fortsette med: ny teknologi for lavutslipps aluminiumsproduksjon, ny næringsutvikling på mange områder, som gir muligheter for å nærme oss det nullutslippssamfunnet som vi alle er enige om at vi må nærme oss. For miljøkrav og næringsutvikling går hånd i hånd. Og det vittige er at en av dem som viste meg det best, var fremskrittspartiordføreren på Austevoll, han viste meg noen eksempler. Han viste meg hvordan strengere krav til utslipp og rensing av skip i Europa har ført til utvikling av Austevoll-teknologi for hvordan man kan rense bunnen på skipene uten at malingen faller av og skaper miljøproblemer lokalt. Han viste hvordan HMS-krav førte til næringsutvikling på Austevoll, at man sugde til seg all malingen som kommer ved sandblåsing, og dermed skaper en ny næring som gir vekst på Austevoll.

Norge er verdens heldigste land, for vi har evigvarende vannkraft og evigvarende vindressurser, og vi skal bruke muligheten som ligger i å løse klimaproblemene, til å utvikle ny næring.

Siv Jensen kan ødelegge mye for det norske flerfargede samfunn og for klimaet på kloden. Men jeg sier som Lars Vaular: Det er bare en ting hun ikke tåler, og det er hvitløk.

Eva Kristin Hansen (A) [19:28:05]: Det er flere her i dag som har snakket om den internasjonale finans- og gjeldskrisen, og det er ikke uten grunn. Mange land i Europa sliter nå voldsomt – med folk som blir arbeidsledige, spesielt mange ungdommer, det kuttes massivt i den offentlige velferden, og mange klarer ikke å beholde hjemmene sine.

På søndag bestemte den greske regjeringen at 30 000 ansatte i offentlig sektor har ett år på å finne seg en ny jobb, og at de i det året de har igjen, skal gå ned 40 pst. i lønn. Det er alvorlig, for det er vanlige folk denne krisen går ut over.

Mange i Norge opplever den økonomiske uroen som noe som skjer et annet sted, og at den ikke berører oss her hjemme. Det gjør den. Det er derfor helt avgjørende hvordan vi som land håndterer situasjonen. Det er ikke tilfeldig at vi klarte oss gjennom krisen i 2008 og 2009. Det var en bevisst politikk fra regjeringen, med målrettede virkemidler, som sørget for det.

Vi er et land med en åpen økonomi, hvor vi er avhengig av eksport, og vi er så avgjort ikke isolert fra det som skjer utenfor landets grenser. Derfor er det viktig at vi bruker de virkemidlene vi har, for å begrense de negative konsekvensene. Det betyr bl.a. at vi må begrense pengebruken, og det er aldri populært. Det har vi hørt mye om i dag. Men skal vi kunne klare å holde arbeidsledigheten nede,

må det til. Vi har en industri som er utrolig sårbar hvis kronen stadig blir sterkere. For dem er oppslaget i tabloidene om at nå blir det billigere å feriere i utlandet, alt annet en glad-oppslag.

At mange land opplever gjeldskrise og må kutte i den offentlige velferden, er i seg selv ille. Men de kraftige budsjettkuttene har også en annen internasjonal dimensjon som jeg mener det er viktig å si noen ord om, nemlig konsekvensene med tanke på bruk av penger på bistand til verdens fattigste. Når et land rammes hardt økonomisk, er det lett å kutte i bistand. Vi opplever nå en tørkekatastrofe på Afrikas Horn som er i ferd med å eskalere til massiv hungersnød, spesielt i Sør-Somalia. Internasjonal bistand er derfor helt nødvendig for å begrense det verste. Jeg er derfor glad for at regjeringen har bestemt seg for å øke nødhjelpen dit, og jeg mener vi fortsatt skal prioritere – innenfor et stramt budsjett – å ha et høyt nivå på vår totale bistandsinnsats. Det handler om solidaritet, og det handler om å ta ansvar.

Krig og katastrofer fører til at mange mennesker blir tvunget til å flykte fra landet sitt. Noen få av dem kommer til Norge. Som et land med solidariske tradisjoner er det viktig at vi slår ring om asylinstituttet, og at vi fører en rettferdig flyktningpolitikk. Det er også viktig at vi fører en integreringspolitikk som sørger for at alle blir inkludert i samfunnet vårt.

Den 22. juli ble grunnleggende verdier i landet vårt angrepet, og jeg merker meg at flere representanter i denne debatten har brukt mye tid på å ta opp beredskapen og situasjonen i politiet etter terrorangrepene. Det er selvfølgelig viktig, og den diskusjonen tror jeg alle her hilser velkommen. Men jeg merker meg også at det ikke er like mye fokus på de verdiene som ble angrepet den dagen, og særlig angrepet på at vi har et flerkulturelt samfunn. Jeg skulle ønske at også det var et større tema i en debatt som dette. Det flerkulturelle samfunnet i Norge er en realitet. Jeg har lest i blogger og leserinnlegg både i forkant og i etterkant av terroren at enkelte framstiller det som om det er noe vi kan velge å ha eller ikke. Min holdning til det er: Det er det ikke. Vi har den sammensetningen i befolkningen som vi har. Vi er et flerkulturelt samfunn.

Jeg mener at vi i denne salen bør bruke tid på hvordan vi skal få til mer og bedre inkludering, og hvordan vi kan videreutvikle demokratiet vårt. Og når det gjelder demokrati, må jeg tillate meg å komme med et hjertesukk: Jeg tror det er mange av oss som ble skuffet over valgdeltakelsen 12. september, og det er grunn til bekymring. Selv etter alt det fokuset vi har hatt i sommer rundt nettopp å bruke stemmeretten, opplevde vi at altfor mange valgte ikke å bruke den. Det er alvorlig, og det bør vi bruke tid på å tenke over. Alle partiene har et ansvar for å ta debatten om hvordan vi kan snu den trenden og endre den fram mot neste valg.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Magne Rommetveit (A) [19:33:17]: Det er mykje som går godt i landet vårt. Utsiktene og moglegheitene fram-

over er også gode, viss me forvaltar dei med klokskap. Sjølv om Noreg har klart seg godt gjennom finanskrisen og økonomisk urolige tider rundt oss, er me likevel ikkje upåverka av det som skjer ute. Mange land slit med svak vekst og høg arbeidsløysen, medan budsjettunderskota er høge og statsgjelda samstundes er høg.

Det viktigaste me kan gjera i ein slik situasjon, er å halda orden i eige hus. Krisehandteringa under førre finanskrisen var mogleg fordi me hadde halde igjen pengebruken i gode tider.

I eit internasjonalt perspektiv har Noreg klart seg godt. Aktiviteten har halde seg oppe, og arbeidsløysa hos oss no er lågare enn gjennomsnittet for dei siste 20 åra. Berre i dei fire vestlandsfylka har det kome 60 000 nye arbeidsplassar sidan den raud-grøne regjeringa starta sitt virke i 2005, og 78 pst. av desse har kome i privat sektor. Vestlandet og Agder-fylka utgjer våre desidert viktigaste eksportfylke.

I ein valbrosjyre for Framstegspartiet i Hordaland står Terje Søviknes fram og manar til samling om eit vestlandsopprør, der det endelege målet skal vera at den raud-grøne regjeringa må få avløyning til fordel for ei regjering som har «fokus på verdiskaping og rettferdig fordeling». Vestlendingane vert vidare oppmoda til å visa musklar gjennom røystesetlane ved kommune- og fylkestingsvalet. Det har veljarane i vest gjort, og resultatet er me no godt kjende med: Framstegspartiet har vel ikkje gjort noko dårlegare val i nyare tid, og Arbeidarpartiet står igjen som det partiet som har høgast oppslutning på Vestlandet.

Vestlendingane veit, også når det kjem til politiske val, at viss Framstegspartiet sin politikk hadde vorte gjennomført, ville store delar av eksportindustrien i denne delen av landet vorte utradert. Dei enorme summene dei ønskjer å bruka frå pensjonsfondet, kombinert med å gje skatteutt til dei rikaste på nær 90 mrd. kr, ville gjeve ein overoppheta økonomi nærast over natta, med ein altfor sterk kronkurs og høg rente. Og då er det nettopp arbeidsplassane på Vestlandet som ryk først.

I motsetning til det som representanten Grimstad frå Framstegspartiet påstod litt tidlegare i denne salen, satsar Arbeidarpartiet og regjeringa offensivt også innanfor olje- og gassnæringa. Arbeidarpartiet vil alltid lata omsynet til verdiskaping og arbeidsplassar gå føre skatteutt til dei som har mykje frå før.

Næringsløftet i Vest er Arbeidarpartiet sitt offensive 12-punksprogram for at veksten skal fortsetja med nye 40 000 arbeidsplassar på Vestlandet innan 2016. Det vil ikkje vera slik at regjeringa eller Arbeidarpartiet finn opp og opprettheld titusenviis av nye arbeidsplassar i vest. Det er det i hovudsak vestlendingane sjølve som må stå for, men rammevilkåra generelt og målretta aktiv næringspolitikk vil langt på veg leggja til rette for ønskt utvikling.

Satsing på fornybar energi, olje og gass, leiande sjømatregion, felles reiselivsstrategi, maritime næringar, kompetanse og utdanning, forenkling av verkemiddelapparatet, aktivt statleg eigarskap, føreseielege rammevilkår og innovasjon – alt dette er berre stikkord og overskrifter på kva Næringsløftet i Vest dreiar seg om.

Alle gode lag har ein spesielt god spiss med nr. 10 på drakta. Det har også Næringsløftet i Vest: ferjefri E39 som

bind saman Vestlandet. God infrastruktur er grunnleggjande viktig for næringslivet. Ein ferjefri E39 vil binda saman den viktigaste verdiskapings- og eksportregionen i landet og vil derfor ha stor verdi både for Vestlandet og for landet elles. Vår klare målsetjing er å få realisert ein ferjefri, oppgradert og trafikkssikker transportkorridor frå Kristiansand, gjennom heile Vestlandet og til Trondheim. Vårt mål er at Rogfast startar opp så tidleg som mogleg i andre del av planperioden for Nasjonal transportplan. Deretter må prosjekta koma i rekkjefølgje etter kvart som dei er teknologisk gjennomførbare og finansierte. Og ingenting vil gle meg som hordalending meir enn om Hordfast vert det neste store ferjeavløysingsprosjektet på Kyststamvegen. Det vil innebera ferjefritt, døgnope samband mellom dei to største bysentra på Vestlandet. Det ville vore bra for alle oss som bur imellom. Og eg trur at både stavangerfolk og bergensarar ville ha godt av å få det lettare å ha med folk å gjera.

Harald T. Nesvik (FrP) [19:38:47]: Først av alt må jeg få lov å si at det har vært en underlig debatt. Det har svingt betydelig, fra det ene ytterpunktet til det andre. Vi har hørt lederen av næringskomiteen fortelle Stortinget at hvis ikke de rød-grønne fikk fortsette, gikk det galt med Norge. Ja, ikke bare gikk det galt, men det kom virkelig til å bli svært alvorlig for landet. Vi har hørt Heikki Holmås holde en av sine valgkamptaler for å prøve å bli valgt som leder av Sosialistisk Venstreparti, der han bl.a. går en 30–40 år tilbake i tid, og går inn på hvordan enkelte partier var finansiert, eller antydning om det. Når det kommer slike holdninger knyttet til finansiering, og fra en SV-representants ståsted, der så pass mange i det partiet, også i ledelsen, for kort tid siden nærmest måtte ta avstand fra sine marxistiske holdninger, tror jeg ikke akkurat det blir tatt så veldig alvorlig.

Det jeg vil snakke om, dreier seg rett og slett om næringslivet. Jeg vil gå inn på en del av det som har vært sagt om hvor fantastisk det går med næringslivet. Ja, det går veldig bra med mye av næringslivet i Norge, men det tror jeg ikke nødvendigvis vi politikere skal ta all ære for. Jeg tror faktisk mange av de arbeidsplassene som vi skryter av, ikke nødvendigvis har kommet fordi vi politikere har gjort en sånn fantastisk jobb, men fordi gründerånden er der ute i samfunnet.

Representanten Rommetveit forteller om hvor rødt Norge har blitt. Men det har faktisk ikke blitt det, ikke Vestlandet heller. Jeg vil be om at representanten Rommetveit ikke stopper i Rogaland, men går litt lenger oppover på Vestlandet. Vestlandskysten er faktisk relativt blå, fordi skaperevnen ligger der og viljen til å skape noe, skape arbeidsplasser. Ja, det er faktisk det som gjør at vi har den velferden vi har i landet, at vi har noen gründerere og noen små og mellomstore bedrifter som står på hver eneste dag for å sørge for at vi har penger til den velferden vi har i Norge, og som vi fortsatt skal ha.

Det er også litt interessant å ha fulgt med i media de siste dagene, for vi har jo fått høre om den fantastiske næringspolitikken til regjeringen, og hvor samlet man står, og hvor viktig dette er. Ja, da er det jo svært spesielt, det

vi har sett de siste dager knyttet til eventuell hjelp eller oppkjøp, alt ettersom, av selskapet REC. Vi har altså den ene representanten fra Sosialistisk Venstreparti som går ut i media og sier at her må staten kjøpe, vi har en leder av næringskomiteen som er mer i tvil, og vi har en næringsminister som sier nei. Det skal bli spennende å se hva som blir det endelige resultatet. Dette er altså den stø kursen.

Innenfor olje- og gassvirksomheten prøver Arbeiderpartiet heldigvis å få en viss fremgang og økt utvinning. Så har vi Sosialistisk Venstreparti, som sitter i denne regjeringen, som skal ha den samme stø kursen, men som sier at nei, kanskje vi skal holde igjen, kanskje vi ikke skal utvinne denne oljen. Den rød-grønne regjeringen gikk faktisk i sin tid til valg på at det skulle være slutt på kaoset. Vi har jo kaos nesten hver eneste dag når vi ser hvordan de enkelte politikere fra de forskjellige partiene uttaler seg.

Noe av det som virkelig har vært gjenstand for debatt i dag, er selvfølgelig LO-leder Roar Flåthens utsagn knyttet til formuesskatten. Jeg synes at det er prisverdig at LO-lederen drar opp den debatten. Jeg håper også de rød-grønne politikerne er villige til å ta den debatten, og ikke med en gang går i skyttergravene. For nettopp de små og mellomstore bedriftene føler dette på kroppen hver eneste dag.

Vi har også en situasjon der utenlandske eiere av bedrifter ikke har det samme kravet på seg som norske eiere. Ja, vi har en vei å gå. Men jeg tror også de rød-grønne politikerne kunne gått litt stillere i dørene. Jeg tror nok Norge kommer til å vokse ytterligere når det gjelder velferd og skaperevne, når skiftet har skjedd i 2013.

André Oktay Dahl (H) [19:44:08]: Misforholdet mellom hva ulike rød-grønne representanter gjennom denne debatten har beskrevet som Høyres politikk, og hva velgerne oppfatter å være Høyres rent faktiske politikk, har økt ytterligere, om det er mulig. Det må være en litt trist situasjon at man fra rød-grønt hold er nødt til å karikere Høyres politikk for å skape noenlunde engasjement rundt sin egen. Fremfor å ta Høyres utfordring om å skape trygghet gjennom kunnskap og konkurransekraft henfaller man til noen sånne små nisjebatter som sikkert er morsomt på debatt-camp hos rød-grønne ungdomspartier, men som ikke tar utgangspunkt i de debattene som Erna Solberg og Høyre har prøvd å reise.

Å ta i bruk alle gode krefter er en utrolig viktig del av den norske modellen, som mange representanter har vært innom, men det er Høyre som har politikken: turnusforsøk i Bergen til beste for ansatte og de menneskene som er prisgitt at andre tar vare på dem. Det er respekt for det enkelte mennesket, og det er fellesskap og kvalitet i omsorg i praksis. Å sørge for at bedrifter får mulighet til å ansette flere, eller kanskje faktisk får overleve, ved å fjerne formuesskatten er et bidrag til mer fellesskap – den norske modellen – og til at mennesker beholder eller får en jobb. Å snu opp-ned på et skolesystem hvor spesialundervisningen, i motsetning til i Finland, kommer inn altfor sent, med for lite. Å skaffe flere dyktige lærere, og ikke minst beholde dem ved mer etter- og videreutdanning sånn at de blir i stand til å gi elever den utdanningen de fortje-

ner, det er å ha respekt for dem som trenger det mest, de som ikke nødvendigvis har et ressurssterkt hjem som kan avbøte manglene som skolen har.

Fellesskap er altså ikke noe som defineres av om politikere først har tatt inn noen skattekroner og så bevilget videre over offentlige budsjetter, eller vedtatt lover. Ekte fellesskap er når mennesker sammen med andre har et liv de føler er godt å leve og har overskudd og evne til å dele det med andre. Da har vi et velferdssamfunn og ikke bare en velferdsstat. Det har vi gjennom mange år på mange måter hatt i Norge, men det forutsetter en balanse mellom hvor det offentlige griper inn, og den enkeltes bestemmelsesrett og mulighet til å ta ansvar.

Kunnskap, kvalitet og konkurransekraft har også en direkte betydning for justispolitikken, for norske fengsler er fulle av mennesker som har falt igjennom i skolesystemet, som ikke har fått nok kvalifisert hjelp i helsevesenet, og som helt sikkert ville ønsket seg en jobb som kunne vært skapt ved å gjøre det lettere å etablere seg og drive bedrifter, og som i tillegg har evnen til å skape en direkte betydning for mengden kriminalitet på annet vis.

I de landene som sliter med finanskrise, ser man at man kutter i viktige sosiale tiltak samtidig som politiet mister ressurser på grunn av at man skal saldere budsjettene. Det kan det bli dyrebare erfaringer av. Desto mer bekymringsfullt er det at et rikt land som Norge allerede nå har et politi som er nødt til å saldere IKT-investeringer mot nyansettelser, hvor mørketallene for vinningskriminalitet er økende fordi folk er i ferd med å miste tillit til at politiet i det hele tatt evner å gjøre noe med det de oppfatter som alvorlig, hvor man på få år nærmest har halvert politihelikopterberedskapen i perioder, hvor vi ser en voldtektsbølge som gjør at flere og flere jenter blir redde, og hvor det ses gjennom fingrene med Hells Angels' manglende skjenketillatelse fordi man ikke hadde ressurser til å ta det på alvor.

22. juli-kommisjonen skal si sitt. Men mye tyder også på at vår beredskap ikke holdt mål og at det måtte en katastrofe til for at det skulle bli oppmerksomhet nok om beredskapsnivået vårt. Derfor håper Høyre at justisbudsjettet som legges frem, blir behandlet på en helt annen måte enn det har blitt de siste seks årene, med en åpen dialog med Stortinget der ikke alt er hamret i sten på forhånd og bare bankes igjennom.

Helt til slutt har jeg lyst til å understreke det som kollega Eriksen Søreide sa når det gjelder den jobben som gjøres i og utenfor EU for å bekjempe finanskrisen. En ting er at man er imot norsk EU-medlemskap. Men jeg må ærlig talt si at deler av det som er fremført av rødgrønne, med Senterpartiet i spissen, synes jeg har vært direkte ekkelt å høre på. En del krefter man helst ikke vil assosieres med, har til forveksling ganske like holdninger til EU som system. Jeg synes ærlig talt vi skylder de landene som gjør alt de kan innenfor EU-systemet for å skape trygghet for seg og sine borgere, en langt mer raus holdning enn det jeg synes spesielt Senterpartiet fremviste i dag. For deler av den argumentasjonen som har kommet, har det vært direkte motbydelig å være vitne til.

Ingalill Olsen (A) [19:49:27]: I stortingssalen utformes mye god politikk, og det er mange interessante innlegg å høre på. Det er likevel sånn at der politikken blir satt ut i livet, og der den får konsekvenser for enkeltmennesker, er ikke i dette huset, men ute i den enkelte kommune. Kommunene er de største velferdsprodusentene i Norge. Derfor er kommunens budsjett av avgjørende betydning for hver og en av landets innbyggere. Det er kommunene som sørger for grunnskoletilbud og barnehageplasser, for vann og avløp, for renovasjon, for helsesøstertjeneste og for god eldreomsorg, for å nevne noe. Dette mangfoldet av oppgaver løses på ulike måter, ikke minst fordi norske kommuner er svært forskjellige. De er forskjellige i areal, i innbyggertall, i utvikling og ikke minst ulike med hensyn til utfordringer. Norske kommuner er forskjellige, men har de samme oppgavene. Generalistkommunen er et politisk valg i Norge. Uansett størrelse har kommunene det samme ansvarsområdet. Det er et uttrykk for den norske likhetstankegangen.

Kommunene har mange oppgaver, men noen er viktigere enn andre. Primæroppgaver er helse og eldreomsorg, skoletilbud og barnehager. En av primæroppgavene for alle kommunene er å gi tilbud om en god eldreomsorg og å kunne tilby sykehjemsplasser eller heldøgns omsorgsplasser ved behov. For å kunne tilby i tråd med behovet må det bygges flere slike plasser over hele landet. Regjeringen har kommet kommunene i møte ved å øke tilskuddet til både sykehjemsplasser og til omsorgsboliger. De nye satsene for tilskudd er 890 000 kr for en sykehjemsplass og 670 000 kr for en omsorgsbolig. Dette ble meldt i november 2010, med tilbakevirkende kraft, sånn at de kommunene som har bygd ut plasser som har fått tilsagn etter at ordningen ble opprettet i 2008, får utbetalt etter de nye satsene.

Tilbakemeldinger fra kommunene på denne endringen er at tilskuddene er målrettede og gode. Likevel må vi konstatere at det bygges for få plasser i forhold til behovet. Arbeiderpartiets mål er at det skal være full dekning av sykehjemsplasser eller heldøgns omsorgsplasser innen 2015. Vi kommer til å arbeide videre for å realisere dette ambisiøse målet.

Arbeiderpartiet har høye ambisjoner knyttet til eldreomsorgen. Våre eldre eller hjelpetrengende skal vite at de får et tilbud hvis de behøver det. Vi skal ikke ha innbyggere i kommunene som frykter for framtiden. Det skal være trygt å eldes i alle norske kommuner, og eldreomsorgen skal være verdig og med respekt for enkeltmennesket. Vi vet at det er et økende behov for demenstilbud, og det er også et prioritert område for regjeringen. For å nå disse målene må vi bygge på de fagmiljøene vi har, og videreutvikle disse. Rekruttering til feltet er en viktig oppgave både for kommuner og statlige myndigheter.

Mange kommuner er tilbakeholdne med å bygge nye plasser og ytrer bekymring for om de kommer til å klare driften av de nye plassene. Disse bekymringene tar Arbeiderpartiet på største alvor.

Vi kan selvsagt ikke bygge nye plasser som kommunene ikke er i stand til å drifte. Enhver kommune er ansvarlig for egen økonomi, at investeringer, gjeldsoppbygging

og driftsnivå er tilpasset kommunens inntekter og utgifter. Det finnes et forbedringspotensial i de fleste kommuner. Dette handlingsrommet kan ikke ryddes sentralt, det er en lokal oppgave, en oppgave som må løses i samarbeid med brukerne og de ansatte. Men staten må også bidra med økte overføringer. Økte oppgaver skal ha økte overføringer.

Arbeiderpartiet kommer til å prioritere kommuneøkonomi foran skattekutt. For oss vil en god kommuneøkonomi alltid være en garanti for gode velferdstjenester i alle norske kommuner. Denne prioriteringen vil ligge fast.

Statsråd Rigmor Aasrud [19:54:17]: Regjeringen vil forsterke, forbedre og fornye velferdsordningene, samtidig som vi fører en forsvarlig økonomisk politikk.

Arbeidet med fornying må være systematisk og skje kontinuerlig. Offentlig sektor skal være sunn og veltrimmet. Bare sånn kan vi unngå de drastiske slankekurene som vi ser i andre land.

Det er arbeidskraft som er og blir den knappe ressursen framover. Arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Det er viktig at offentlig ansatte er godt kvalifiserte og motiverte til å yte sitt beste for fellesskapet. Etter hvert som stadig flere blir pensjonister, blir det enda viktigere at de som jobber, arbeider med det som er aller viktigst.

Derfor må vi erstatte unødvendige administrative rutiner med digitaliserte løsninger. Sånn kan vi bruke landets viktigste ressurser på kjerneoppgavene: gode skoler, omsorgstjenester og sykehus.

De offentlige tjenestene er til for folk og bedrifter. Brukerne skal oppleve et godt møte med det offentlige. Arbeidet med Klart språk har gitt gode resultater, men det er fremdeles mye å ta tak i. Innbyggerundersøkelsen viser at de fleste er fornøyd med offentlige tjenester. Men det er rom for forbedringer. Det jobber vi systematisk med.

Regjeringen vil prioritere å etablere flere digitale løsninger både fordi mange foretrekker det, og for at det kan redusere utgiftene. Regjeringens arbeid med digitalt førstevalg vil fortsatt ha høy prioritet. Investeringer i IKT er viktige også i stramme tider. Det krever gode fellesløsninger og samtidig satsing innenfor de enkelte sektorer.

I debatten tidligere i dag har flere vært opptatt av ideell sektor. I helse- og omsorgssektoren yter mange ideelle organisasjoner en viktig innsats som tjenesteleverandører. Disse har høy kompetanse og stort engasjement, og kan bidra til nye løsninger på velferdsutfordringene. Staten og kommunene er avhengig av innsatsen til disse leverandørene for å sikre innbyggerne gode tjenester.

Regjeringen vil videreutvikle samhandlingen mellom offentlig sektor, frivillige aktører og ideelle organisasjoner. Ideell sektor har bedt om at det etableres en samhandlingsavtale med det offentlige. Regjeringen ønsker dette forslaget velkommen og har allerede gjennomført et første møte med de frivillige organisasjonenes organisasjoner. Det tas sikte på å ha en samarbeidsavtale klar i løpet av våren 2012. I statsbudsjettet som legges fram, redegjøres det nærmere for dette arbeidet.

Bombeangrepet mot regjeringskvartalet og massakren på Utøya berører oss alle. Det uirkelige ble virkelig.

I 2004 foretok Politidirektoratet en risikoanalyse knyt-

tet til sikkerheten for regjeringen, de ansatte i departementene og bygningsmassen, og anbefalte 197 tiltak iverksatt. De fleste av tiltakene er på plass, og den 22. juli gjensto det ett vesentlig tiltak, stengningen av Grubbegata. Arbeidet med dette var i gang og skulle vært ferdig i disse dager.

Spørsmålet om sikkerheten ved regjeringskvartalet har opptatt mange i etterkant av bombeangrepet. Det er både naturlig og forståelig. Dette er et tema som 22. juli-kommisjonen også ser på.

For alle som har sitt daglige virke i regjeringskvartalet, har det vært krevende uker. Kollegaer har gått bort, andre er hardt skadet. Arbeidsplassen for mange er sprengt. I tillegg til Statsministerens kontor må seks departementer være forberedt på å være lokalisert i midlertidige lokaler i mange år framover.

Det vil fortsatt gå tid før vi kan si noe mer om hva som skal skje med regjeringskvartalet – om vi skal rive og bygge nytt, om vi skal reparere det vi kan og bygge noe nytt, om vi skal ha regjeringskvartalet så samlet som vi kjenner det i dag, eller spre bygningene rundt i Oslo sentrum.

Spørsmålet om sikkerhet kommer til å spille en viktig rolle i dette arbeidet. Vi må planlegge for det utenkelige. Men i arbeidet skal vi ha med oss verdiene om et åpent samfunn. Ulike hensyn må gå hånd i hånd. Andre forhold vi må ta hensyn til, er bl.a. funksjonalitet når det gjelder moderne arbeidsplasser, byutvikling, kulturminner og selvsagt økonomi. Regjeringen går inn i dette arbeidet med et åpent sinn.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åge Starheim (FrP) [19:59:27]: Departementet kunne 18. mars melde at statsråden var i god dialog med frivillig sektor i samband med eit møte med Frivillighet Norge og ideelle organisasjonar som leverer helse- og velferdstjenester til det offentlege. Frivillighet Norge la då fram fire punkt som dei meinte var årsaka til at frivillige organisasjonar ofte kom tapande ut av offentlege anbudsrunder. Den meirverdiavgifta som frivillig sektor representerer, vert ikkje etterspurd.

Frivillige organisasjonar har pensjonsforpliktingar som nye aktørar ikkje har. Dei får ikkje avtaler som held oppe drift uavhengig av svingingar i det offentleges behov. Kontraktane som ein inngår, har for kort varigheit.

Statsråden utfordrar organisasjonane til å hjelpe til med å skaffe fram dokumentasjon på fleire av desse områda. Spørsmålet mitt er: Har dei frivillige organisasjonane skaffa fram slik dokumentasjon, og kva har statsråden tenkt å gjere for å gjere rammevilkåra betre for frivillig sektor?

Statsråd Rigmor Aasrud [20:00:40]: Som jeg sa i mitt innlegg, har vi hatt et godt møte med representanter for frivillig sektor. Vi er enige om at vi skal inngå en samarbeidsavtale der vi legger noen overordnede rammer på plass.

Vi har fått noe dokumentasjon fra frivillige organisasjoner på noen av de forholdene som er omtalt. Jeg er enig med de frivillige organisasjonene i at det er viktig å

få på plass gode systemer der vi kan ivareta den kvaliteten som de frivillige organisasjonene representerer innenfor ideell sektor. Det er viktig at vi klarer å etterspørre det når vi legger ut anbud. På den måten kan vi også verdsette det og la det bli et konkurransefortrinn når de frivillige organisasjonene legger inn anbud i det offentlige.

Så er det en del andre forhold som vi fortsatt skal ha god dialog med organisasjonene om.

Jeg føler meg trygg på at vi skal få til en god samhandling med frivillig sektor, slik at de i fortsettelsen også kommer til å være en viktig samarbeidspartner for regjeringen på dette området.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [20:01:50]: Det er positivt at statsråden et år og tre måneder etter at Stortinget ba om det, nå har hatt det første møtet med frivillige og ideelle aktører for å se på muligheten for en avtale etter modell fra Sverige. Problemet er at en slik avtale ikke vil ha betydning for hvordan private frivillige og ideelle på helse- og omsorgsområdet opplever anbudsrundene og vilkårene der. Det er også erfaringer man har fra Sverige. Derfor ba komiteen om følgende:

«Komiteen mener det i tillegg er behov for at det raskt nedsettes en arbeidsgruppe som vurderer særskilt vilkårene for ideelle og nonprofittbaserte institusjoner med sikte på å løse de akutte problemstillingene som institusjonene opplever.»

Nå har statsråden brukt et år på å gjøre det Stortinget mente var viktig på lengre sikt. Når har statsråden tenkt å gjøre det som Stortinget mente hastet, og som er akutt?

Statsråd Rigmor Aasrud [20:02:51]: Det er ikke riktig at vi har hatt ett møte med representanter for de frivillige organisasjonene, vi har hatt løpende kontakt med dem. Vi har hatt flere dialogmøter med de frivillige organisasjonene.

Vi er enige med de ideelle organisasjonene om at det er viktig at vi forholder oss til de internasjonale forpliktelsene vi har gjennom EØS-avtalen, og at de avtalene vi skal inngå med de frivillige organisasjonene, er basert på at vi har EØS-avtalens regler i bunnen.

Så har vi allerede – og det tror jeg er registrert av flere, også de frivillige organisasjonene – startet arbeidet med å endre praksis. Det er inngått andre typer avtaler i Bufetat. Jeg har også registrert at det er stor fornøydhet blant mange av de ideelle aktørene om de endringene som er gjort i Helse Sør-Øst når det gjelder inngåelse av avtaler der. Så regjeringen har tatt de signalene som har kommet. Vi har startet arbeidet med dette, helt uavhengig av om vi kommer til å få på plass en samarbeidsavtale – noe jeg er helt sikker på at vi også kommer til å gjøre.

Øyvind Håbrekke (KrF) [20:04:01]: For nøyaktig et år siden, under trontaledebatten i fjor, la Kristelig Folkeparti all sin politiske tyngde – og det er som kjent ikke lite – i nettopp å få med seg flertallet i denne salen på å ta på alvor den kritiske situasjonen for de ideelle virksomhetene. Siden har vi etterlyst og etterlyst handlekraft fra regjeringens side for å gjøre de grepene som er nødvendige.

Det har vært en tung jobb å få satt den handlekraften ut i livet.

Nå hører vi at statsråden viser til at det har begynt å skje endringer. Når hun tidligere har svart på spørsmål om løpende avtaler med Helse Sør-Øst, har hun sagt at det er noe Helse Sør-Øst selv har tatt initiativ til. Mitt spørsmål er: Er det nå gjennomført en ny politikk fra regjeringens side, slik at man får nye vilkår for de ideelle aktørene, eller må vi fortsatt vente og se?

Statsråd Rigmor Aasrud [20:05:09]: Som jeg sa i mitt hovedinnlegg, har vi startet et arbeid for å få på plass en samarbeidsavtale. Parallelt med det har de enkelte departementene gått gjennom sine avtaler. Det er gjort endringer i enkelte av de avtalene. Men man må være klar over at her er det mange avtaler som løper. Det er jo ikke bare å gå inn og gjøre dette midt i en anbudsperiode. Så eventuelle endringer som kommer, vil vi se når det legges ut nye anbud.

Så er det, som jeg sa, viktig at dette skjer innenfor det som er EØS-avtalens rammer. Det jobber vi med å få på plass gode rutiner for. Det er mulig å inngå avtaler som har lengre varighet enn det vi har hatt hittil. Det har vi sett i enkelte av de anbudene som er lagt ut. Det er også flere anbud som er forbeholdt ideell sektor. Men her er det også områder der det ikke er mulig å forbeholde ideell sektor alle avtalene, for det er ikke nok tilbydere.

Trine Skei Grande (V) [20:06:21]: Det er fascinerende å høre sosialdemokrater snakke om frivillig sektor, for aldri ellers hører man så mye blårssretorikk. Her er det snakk om tjenesteleverandører. Her er det snakk om konkurransefortrinn. Her er det snakk om anbudsprosesser. Det er ingen som nevner at frivillig sektor faktisk kan ha andre ting å bidra med enn bare å være tjenesteleverandør til det offentlige. Jeg synes det er rart at man ikke klarer å se de verdiene som også ligger i det, når man skal se på de store anbudsrutinene.

Hvis man skal ha anbud i et marked, forutsetter det at det er mange tilbydere, og at de tilbyderne er der igjen neste gang man skal ha anbud. Hvis ikke vil enhver anbudsrunde drepe enhver konkurranse. Ser ikke statsråden at måten dette er organisert på, faktisk er med på å drepe de andre tilbudene, slik at neste gang man skal komme med et anbud, forholder man seg til et marked med rent monopol? Da forholder man seg til et system der de andre aktørene ikke finnes. Da er det ingen andre som faktisk kan tilby noe.

Statsråd Rigmor Aasrud [20:07:28]: Som jeg sa i mitt innlegg, er jeg helt enig med representanten Skei Grande i at de ideelle aktørene har mange kvaliteter som det er viktig at vi tar vare på. Derfor er det viktig at de som etterspør tjenester fra dem, evner å lage konkurransegrunnlag som også tar vare på det som ideell sektor har som fortrinn, bl.a. at det er mange frivillige som kan bidra med tjenester innenfor helse- og omsorgstjenestene som ikke nødvendigvis er de man krones etter. Det er blant de tingene det er viktig å få

på plass, og som det er viktig at vi har gode rutiner for.

Så er jeg ikke enig med representanten Skei Grande i at utfordringen på dette området er at det blir for få aktører. Det som har vært tilfellet i det siste, er jo at det har dukket opp veldig mange nye frivillige organisasjoner som ønsker å være med og konkurrere om de offentlige anbudene som blir lagt ut. Vi må også ta med oss at når noen taper innenfor ideell sektor, er det ofte andre ideelle som vinner de samme anbudene.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [20:08:46]: Det har vært til dels heftig flørt med Kristelig Folkeparti i dag, og det er jo alltid hyggelig å bli flørtet med. Men noen ganger går det litt over alle støvleskaft. Jeg ser at i Vårt Land i dag sier representanten Arild Stokkan-Grande fra Arbeiderpartiet:

«Sosialdemokratiet og det kristne budskap er to sider av samme sak.»

Da tror jeg representanten blander sammen treenigheten og trepartssamarbeidet, og glemmer at det fortsatt er forskjell på de ti bud og handlingsregelen.

For noen år siden, da Bondevik-regjeringen måtte gå av etter valget i 2005, hadde pipa en ganske annen lyd. Det er ganske pussig at når man skal fri fra venstresiden til Kristelig Folkeparti, peker man på fattigdomspolitikken. Men så har Kristelig Folkeparti faktisk sittet og styrt fattigdomspolitikken, sammen med Venstre og Høyre. I 2005 møtte man ikke honnør fra venstresiden, men slakt og kjeft. Kristin Halvorsen gikk, som kjent, da til frontalangrep på daværende statsminister Bondevik. Hun lovet å fjerne fattigdommen i Norge, avskaffe den, og sa at det dreide seg om politisk vilje.

Så vet vi at resultatet siden den gang har ikke vært at fattigdommen i Norge er blitt fjernet, den har faktisk økt. Så er spørsmålet: Når man da har innsett at fattigdommen fortsatt har økt med en rød-grønn regjering, som sa at det dreide seg om politisk vilje, og at den kunne fjernes med et pennestøk, hva skal man da gjøre? Skal man da være høy og mørk og fortsette å kjeft og si at dere har også sviktet? Eller er det faktisk en mulighet og en åpning for en ny type fattigdomsdebatt i Norge? Jeg tror at det siste er tilfellet. Hvis vi skal investere for fremtiden og trygge den norske velferdsstaten, så er det avgjørende for norsk økonomi og velferd, men det er også avgjørende hvis vi skal klare å løfte dem som i dag har falt utenfor velferds-samfunnet, inn. Men den kanskje viktigste begrunnelsen for de viktige velferdstiltakene vi vedtar i denne sal, er ikke at de opprettholder velferden for dem som er sterke nok til å stå på egne bein og klare seg selv, men at de bidrar til å styrke mulighetene for dem som har falt utenfor.

Jeg tror vi kan få en ny og bedre debatt om fattigdom hvis vi slutter å stirre oss blinde på inntektsstatistikkene. Misforstå meg ikke: Jeg mener at økonomiske forskjeller som er for store, er et problem. Det er en uting, og det er en urettferdighet i land hvor de økonomiske forskjellene er så store at noen bor uten tak over hodet, mens andre bor bak store murer. Men det er ikke situasjonen i Norge

i dag. Sannheten er at inntektsstatistikken i Norge vil variere fra år til år. Dersom det er et dårlig år på børsen, så risikerer man at forskjellene i Norge blir mindre, men det er ikke ett eneste barn i Norge som har fått økte muligheter av den grunn. Det er jo også paradokset ved at økonomien i Norge går bra, at de rød-grønne da – på grunn av måten vi måler fattigdom på i Norge – er nødt til å se at det samtidig, relativt sett, har blitt flere fattige barn i Norge.

Jeg tror ikke det er noe poeng i å fortsette en fattigdomsdebatt som bare handler om store slagord og ikke om reelt innhold. Jeg tror vi for det første må innse at for veldig mange som er fattige i Norge – for det fins fattige i et av verdens rikeste land – er lavinntekt et symptom og ikke en årsak. Det vil si at fattigdom ikke bare kan måles på inntektssituasjonen din der og da. Det dreier seg om rus, det dreier seg om manglende integrering, det dreier seg ikke minst om sosial marginalisering, det dreier seg om psykiske problemer, om helseproblemer – om en hel rekke problemstillinger.

Hvis vi skal få en ny og bedre fattigdomsdebatt, er vi nødt til å angripe problemene på en helt annen måte. Vi er for det første nødt til å ha fokus på arbeid – ikke bare for å styrke Norges velferd for fremtiden, men rett og slett fordi arbeid er den aller beste vaksinen mot fattigdom. Manglende arbeidsdeltakelse og fattigdom henger sammen. Da kan vi ikke holde oss med et system hvor det for mange mennesker i Norge er slik at en får mindre penger igjen hvis en går på jobb, enn hvis en ikke går på jobb. Det er urettferdig å be folk om å stå opp om morgenen hvis de taper penger på å gå på jobben i stedet for å være hjemme.

Punkt to: Vi trenger en mer målrettet fattigdomssatsing, som retter seg mot dem som faktisk trenger det mest. Det betyr f.eks. at alle kommuner i Norge burde ha utstyrsutlån til fattige barn og kontingentbetaling, slik at man slipper å bli stengt ute fra fritidsaktiviteter bare fordi foreldrene ikke har inntekt.

Punkt tre: Vi er nødt til å gripe fatt i debatten integrering–fattigdom på en helt annen måte. Den største gruppen i Norge som er fattig, er også mennesker som nylig har ankommet landet, og det er et stort problem.

Are Helseth (A) [20:14:06]: For Arbeiderpartiet er det en avgjørende sammenheng mellom å skape verdier og å dele på goder. Skape og dele er politikken, kortet ned til tre ord.

Norges inntekter fra olje- og gassressursene er viktige, men den største andelen av landets verdiskaping står norske kvinner og menn for. Vår velstand bygger derfor på skole og utdanning for alle og på høy sysselsetting.

Regjeringen har lovet Norge trygt gjennom finanskrisen og er rustet til å møte nye kriser. Fordi vi satte av penger i gode tider, hadde vi økonomiske muskler til massive motkonjunkturtiltak da krisen kom. Og i motsetning til andre land har vi gjort dette uten å ta opp lån.

Vi har kommet trygt gjennom økonomisk vanskelige tider og har i dag Europas laveste arbeidsledighet. Sysselsettingen i Norge er faktisk på historisk høyt nivå. Oljeinntektene har gitt oss store muligheter, men også nye ut-

fordringer. Svært mange land har gjennom historien hatt store inntekter fra naturressurser, men ikke alle har lyktes i å skape lav arbeidsledighet og gode velferdstjenester for innbyggerne. Også Norge hadde på 1990-tallet og i årene fram mot midten av 2000-tallet problemer med arbeidsledighet, selv om vi hadde store oljeinntekter. Derfor innførte regjeringen handlingsregelen i 2001. Den har ført til stabilitet i statsbudsjettene, og Norges økonomi er blitt mindre sårbar for kortsiktige svingninger i oljeprisen. Klok oljepengetpolitikk har jevnet ut slike svingninger, svingninger som ellers ville skape store vanskeligheter for norske familier. I praksis betyr dette at vi i perioder med høy aktivitet og fare for prisvekst og høy lånerente, skal bruke mindre. Omvendt skal vi i perioder med økende ledighet og lav vekst, som under finanskrisen, bruke mer oljepenger.

Oljeformuen har passert 3 000 mrd. kr, et nesten ufattelig tall, men likevel ikke mer enn ca. tre statsbudsjetter. Det betyr, som sagt, at den største verdiskapingen skjer i bedrifter på land i Norge. Derfor trenger vi et norsk næringsliv som går godt og skaper nye jobber. Siden vi tok over i 2005, er det skapt 250 000 nye arbeidsplasser i landet, og to av tre har kommet i privat sektor. Det viser at rammebetingelsene for verdiskaping er gode i Norge, og politikernes og regjeringens oppgave her er å legge til rette ved å investere i kunnskap og forskning og å gjøre det lett å starte nye bedrifter. Fortsatt vekst for Norge er avhengig av at vi fortsetter å satse på utdanning og forskning. Vi er et av OECD-landene med størst andel av befolkningen med universitets- og høyskoleutdanning. De kunnskaper og ferdigheter som norske menn og kvinner totalt besitter, er landets viktigste bankbok, eller, for å bruke et annet bilde, landets største og reneste oljefelt. I år bruker vi 25 mrd. kr til forskning, og Norge er dermed det landet som bruker nest mest penger per innbygger på forskning i verden.

Hvis vi går tilbake til våren 2008, nådde aksjekursene historiske topper både i Norge og i USA. Råvareprisene steg, og midt i juli 2008 var oljeprisen 150 dollar fatet. Fra september 2008 var scenen en helt annen. Amerikanske myndigheter lot Lehman Brothers gå over ende den 15. september 2009. Verdens børser stupte, Oslo falt fra en topp på 520 poeng i mai til 180 i november. Tidspunkt og styrke på slike hendelser kan aldri forutses med presisjon. Men det er varsler, hvis vi vil se dem. I 2007 startet det med subprime-lån uten dekning i realiteter i USA. I dag er det uklart om eurosonen finner vei ut av nasjonale gjeldskriser i deler av Europa. Prisen for enkeltmenneskene er arbeidsledighet.

Kenneth Svendsen (FrP) [20:19:29]: I mange innlegg fra de rød-grønne utover hele dagen er det slengt ut påstander om at Fremskrittspartiet står for en uansvarlig økonomisk politikk og de selv for en ansvarlig økonomisk politikk. Ja, det er sågar hentydet at hvis vi hadde sittet med makten, ville Norge ha vært et nytt Hellas. Disse påstandene må være basert på ordtaket om at hvis en løgn sies mange nok ganger, blir den til slutt en sannhet. Vel, denne påstanden kommer aldri til å bli en sannhet, noe som ved

gjentatte anledninger er bekreftet av Statistisk sentralbyrå, gjennom vurdering av Fremskrittspartiets årlige budsjetter. Jeg synes at regjeringspartiene ved å ty til slike påstander viser et lavmål i debatten, ved å prøve å skape et bilde som de selv vet ikke er rett.

Sannheten er at land som Hellas er i denne krisen bl.a. fordi de ikke har effektivisert sine tjenester, de har unnlatt å deregulere offentlige tjenester. Det vil si at konkurranse i stor grad er fraværende, og at det er monopolliknende tilstander i store deler av samfunnet. Dette gjør at samfunnet drives ineffektivt og kostbart. Dette har jo vært, og er, en stor del av utfordringene i det norske samfunnet også. Det er ikke mange årene siden det var store diskusjoner i denne salen om omleggingen av Vegvesenets produksjonsavdeling til Mesta AS. Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet raste mot omleggingen som førte til en langt mer effektiv drift. I ettertid har de innsett at det ikke var så dumt å privatisere Mesta, og det er ikke omgjort til et monopolselskap. Verre gikk det med omorganiseringen av deler av Jernbaneverket. Her klarte de rød-grønne å stoppe en prosess som ville gitt gode økonomiske resultater. Det samme gjaldt bruken av anbud på jernbane slik at NSB fikk konkurranse. Jeg kunne nevnt i fleng flere områder.

Også oljepengetbruken angriper de rød-grønne. Dessverre ser ikke de rød-grønne forskjellen mellom investeringer og drift. Men det er altså forskjell på å øke driften av et samfunn og å flytte noen av investeringene fra aksjeposter i utlandet til investeringer i bl.a. vegnettet i Norge. En slik flytting av investeringsmidler ville ført til langt mer effektive transportløsninger, som igjen hadde gitt større avkastning for næringslivet – igjen et mer effektivt drevet Norge.

Her er vi også ved den store forskjellen mellom de rød-grønnes ansvarlige økonomiske politikk og Fremskrittspartiets ansvarlige økonomiske politikk. Fremskrittspartiet ønsker et samfunn som bruker skattebetalernes penger på den mest mulig effektive måten. Det betyr at mange av de oppgavene som vi i dag løser gjennom tungroddede offentlige systemer eller ordninger, med fordel kunne ha vært gjennomført av private aktører. At jernbane, sykehjem eller skole blir drevet av private aktører, fører vel ikke til at velferdssamfunnet rakner. Det fører derimot til et mer effektivt samfunn, hvor vi som politikere kan velge om vi vil redusere skatte- og avgiftsnivået eller forbedre tilbudene.

Fremskrittspartiet har ved utallige anledninger foreslått å fjerne unødvendige lover. Bare tenk på hvilke byrder vi påfører befolkningen gjennom plan- og bygningsloven! Ikke bare påfører den befolkningen store utgifter som det er så vanskelig å forholde seg til at vanlige folk ikke klarer å fylle ut en byggesøknad, men den gjør også at det må ansettes en mengde byråkrater i stat, fylkeskommune og kommune. En forenkling av lovverket på dette området og alle andre områder i samfunnet kunne ført til at en mengde byråkrater som må behandle, innvilge, avslå og kontrollere forskjellige søknader og konsesjoner, ville kunne utnytte sin gode kompetanse innen privat sektor. En slik effektivisering fører vel heller ikke til at velferdssamfunnet rakner.

Hensikten med mitt innlegg er å vise at Fremskrittspartiets ansvarlige økonomiske politikk er basert på et effektivt og deregulert samfunn, hvor befolkningen får et godt velferdstilbud med lave skatter.

Når statsministeren hevder at lave skatter og et godt utbygd velferdssamfunn ikke er forenlig, legger han til grunn status quo, ikke et effektivt drevet samfunn hvor konkurranse og valgfrihet erstatter monopol og tvang, hvor effektive transportløsninger og anbud erstatter dårlig veistandard og monopoler. Så statsministeren har rett i at det ikke går an å drive et samfunn med lave skatter og mye velferd hvis en legger til grunn at det ikke skal være konkurranse, men monopol, tvang og ikke valgfrihet, ineffektivitet og ikke effektivitet. Men det er ikke et slikt samfunn Fremskrittspartiet ønsker.

Statsråd Erik Solheim [20:24:20]: Året 2011 har vært preget av ekstremvær både i Norge og i verden, i Norge av store flommer i Gudbrandsdalen og i Holtålen, internasjonalt av tørke på Afrikas Horn og stor flom med 7 millioner fordrevne i Pakistan – altså nøyaktig den typen endringer som klimaforskerne lenge har sagt at vi ville få. Ingen kan si at det er et en-til-en-forhold mellom naturkatastrofer og klimaendring, men vi er altså inne i nettopp den typen endringer som lenge har vært spådd, og som verden må forberede seg på.

Mange land tar nå viktige skritt på veien mot mer klimavennlige samfunn, samtidig som klimaforhandlingene ikke går framover på den måten vi ønsker. Skritt for skritt bygges det riktignok opp mye, men vi kan likevel ikke forvente at vi i Durban i desember vil få den omfattende klimaavtalen som vi ønsker, med forpliktende mål fra de viktigste landene.

Norge går inn i forhandlingene i Durban med tre viktige ambisjoner, for det er på de tre områdene vi kan oppnå noe. Det ene er hvordan vi skal videreføre Kyotoprotokollen, det andre er hvordan vi skal etablere det grønne fondet som ble vedtatt i Cancún for et år siden – statssekretær Kjetil Lund er en av de tre lederne i interimskomiteen – og det tredje er hvordan vi skal sikre at man i de klimaforhandlingene som nå foregår i Afrika, tar tak i Afrikas hovedproblemer, nemlig en tilpasning til mer ekstremvær, mer tørke, dramatiske værendringer og omlegging av landbruket i så måte.

Det temaet det nesten sikkert vil bli mest strid om i Durban, er hvordan Kyotoprotokollen skal videreføres. Da er det viktig å huske at Kyotoprotokollen nå – med de landene som har sagt seg villig til en ny forpliktelsesperiode, EU og Norge – ikke omfatter mer enn 15 pst. av utslippene. Med andre ord: Dette er en viktig del av utslippene, det har stor symbolsk betydning. Kyotoprotokollen er viktig på grunn av at det byggverket som ligger der, med markedsbaserte mekanismer, er det vi bygger på. Samtidig kan ikke Kyoto-landene alene løse det globale klimaproblemet.

Norge har tatt to vesentlige initiativer. Vi har sammen med Australia lagt fram et forslag som nå diskuteres mye internasjonalt, og som har som formål å sikre at Kyoto-protokollen blir videreført, men at det også skjer innenfor en ramme hvor vi kan se veien mot framtidige bindende

avtaler. Særlig dreier det seg om at USA er villig til større forpliktelser. Det er det ene sporet. Det andre sporet er at vi har tatt initiativ til et samarbeid med det vi kan kalle de progressive industrilandene. Det er i hovedsak de nordvestlige delene av EU, men også land som Australia, New Zealand, Sveits og andre. Det er land som Norge har nærmest identiske synspunkter med når det gjelder internasjonale klimaregimer. Vi forsøker å utarbeide felles posisjoner for å bruke det til å legge press på USA og andre store utslippere, men også for å kunne komme i en dialog med Japan og de landene som er i Kyotoprotokollen, men som sier at de ikke er villig til en ny forpliktelsesperiode. Dette kommer til å bli vanskelig, og det er ikke i dag mulig å se hvordan det går.

Samtidig skjer det mye positivt utenfor forhandlingene. En del av de globale initiativene, kanskje særlig det norsk-støttede regnskogprogrammet, går raskt framover. Forrige uke var jeg i Indonesia og hadde møte med president Yudhoyono. Men mye viktigere: Han snakket til halve sin regjering, til sentrale næringslivsledere, til det sivile samfunn og til media, kort sagt Indonesias befolkning, og erklærte at han skulle bruke de tre siste årene av sin presidentperiode til å verne og redde Indonesias regnskoger. Det hadde han også i forbifarten lovet sin datterdatter, så dette var sentralt for ham. Det var altså en følelsesladet, sterk tale. Vi snakker om det viktigste regnskoglandet i verden ved siden av Brasil, så det har fundamental betydning.

Andre land gjør også en hel masse. Australia innfører nå et kvotesystem, antakelig med en eller to stemmers overvekt i nasjonalforsamlingen, men de kommer til å gjøre det. Tyskland har sagt at man skal ha et atomfritt samfunn i 2021. Det kommer til å føre til en drastisk forbedring av teknologien på fornybar energi-området og andre områder i Tyskland. Og Kina blir verdensledende på den ene teknologien etter den andre innenfor dette området, enten det er vindkraft, hurtigtog eller solceller.

Norge må følge opp i samme spor som de landene, som har tatt en ledertrøye, jeg har nevnt Indonesia, Australia, Tyskland og Kina på ulike måter. Det vil vi gjøre i forbindelse med klimameldingen som blir lagt fram for Stortinget tidlig neste år, hvor utfordringen for Norge er å foreta tilsvarende reduksjoner på de fire hovedområdene vi må redusere – det er olje og gass, det er industri, det er samferdsel, og det er energibruk i bygg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Oskar J. Grimstad (FrP) [20:29:31]: Klimameldinga har late vente på seg etter gjentekne utsetjingar. Ein kan jo godt forstå, når ein observerer dei tre partia som representerer regjeringa, og dei utspela dei har, at det er krevjande for denne regjeringa å føre i pennen ei felles klimamelding. Så det blir spennande å sjå kva som blir bore til torgs frå denne regjeringa.

Blir det Ola Borten Moes krig mot miljøorganisasjonane, som får kritikk i eigne rekkjer, blir det Flåthens kritiske utslppsbit som blir gjenspegla i regjeringa, eller er det SV, som har meir tru på Kina sine evner til å re-

dusere utslepp? Korleis vil miljøvernministeren beskrive klimameldinga så langt som ein har kome no?

Statsråd Erik Solheim [20:30:22]: Fremskrittspartiet må ha en – jeg må nesten si – imponerende tro på at angrep er det beste forsvar. Det er et parti med en partileder som sto på Stortingets talerstol i dag morges og ikke kunne forklare om klimaendring er et reelt problem eller ikke, og som angriper regjeringspartiene for å være uenig seg imellom.

Ingen er i tvil om at det er nyanseforskjeller mellom de tre partiene i regjeringen, men det er jo mye mindre nyanseforskjeller mellom de tre partiene i regjeringen enn det er internt i Fremskrittspartiet. For i Fremskrittspartiet står noen fram og erklærer at klimaendring er et vesentlig problem som man ønsker å bruke milliarder av kroner på å bekjempe. Andre sier at det er ikke noe problem i det hele tatt – det er bare noe tøys og tull som sosialister som Erik Solheim har funnet på, og atter andre at ja, kanskje, på den ene siden og på den andre siden, og at det er vitenskapelig usikkerhet.

Så la Fremskrittspartiet først gjøre opp i sitt eget hus. Så kan de begynne å angripe andre.

Presidenten: Presidenten er i tvil om tøys og tull er et parlamentarisk uttrykk, særlig i klimadebatten.

Statsråd Erik Solheim: Det er jeg også.

Nikolai Astrup (H) [20:31:26]: La meg først få lov til å rose Erik Solheim for hans innledning og for at han der hadde et overordnet blikk og tegnet et godt bilde av hva vi står overfor av klimaendringer. Situasjonen er utvilsomt alvorlig.

I Norge har vi både teknologi, kompetanse og kapital til å være en viktig del av løsningen på klimautfordringene, og vi har mulighet til å vise at et lavutslippssamfunn lar seg kombinere med høy vekst og høy levestandard. Men vi har tidsnød, og jeg håper at statsråden ikke avspiser meg med et slikt svar som han ga til forrige spørrer, men svarer meg på dette med alvor.

Mener statsråden at det er mulig fremdeles å nå klimaforlikets mål innen 2020 med det tidsløpet som regjeringen legger opp til? La meg legge til: Erkjenner han at det vil bli vanskeligere for hver eneste dag regjeringen utsetter de konkrete tiltakene som ligger i denne meldingen, å nå de målene vi har satt oss i fellesskap?

Statsråd Erik Solheim [20:32:32]: Svaret på det er veldig klart. Jo lengre tid som går, jo vanskeligere blir det å nå klimamålet i 2020. Samtidig ber jeg om forståelse for hvorfor klimameldingen er utsatt. Vi har gitt én begrunnelse, og den er den sanne. Det er veldig, veldig vanskelig å få holdt den fortgangen man skulle ha i dette, gitt den situasjonen som har vært i regjeringsapparatet etter 22. juli. Sju departementer har måttet være på konstant flyttefot. Min kone har flyttet tre eller fire ganger. Hun er ikke av de sentrale i dette, men det illustrerer problemet. Å da samtidig ha det fornødne fokus på den interdeparte-

mentale høringen som en så svær melding som dette er, tror jeg alle forstår ikke har vært mulig. Men vi skal gjøre vårt ytterste for å få den fram, og jeg deler Astrups bekymring: Jo lengre tid som går, jo vanskeligere blir det å nå målet.

Øyvind Håbrekke (KrF) [20:33:28]: Miljøvernministeren gir en god oversikt over utfordringene i de internasjonale klimaforhandlingene. Det er godt at statsråden har oversikt over forholdene i internasjonale klimaforhandlinger og utfordringer, og at vi har en aktiv statsråd og en aktiv regjering i de internasjonale prosessene.

Statsrådets innlegg gir et godt bilde av at de internasjonale prosessene går for sakte i forhold til de utfordringene vi står overfor. Spørsmålet er: Hva gjør vi da, mer enn å pushe på de forhandlingene så mye vi kan, gitt at de går for sakte? Jo, det virkemidlet vi da står igjen med, er det som også SVs parlamentariske leder var innom tidligere i dag, nemlig å kutte i de innenlandske utslippene og vise verden at det går an å gå foran, og at det går an å få det til.

Spørsmålet til statsråden er: Kan statsråden bekrefte og garantere at når regjeringen kommer med klimameldingen til Stortinget, så er det med minst like store ambisjoner for innenlandske kutt som det som lå i klimaforliket for snart fire år siden?

Statsråd Erik Solheim [20:34:46]: Jeg kan bekrefte, og det har også statsministeren uttrykkelig gjort, at regjeringen vil legge fram en stortingsmelding som bygger på de ambisjonene som ligger i klimaforliket. Om det er det ingen tvil. Samtidig vil jeg gjerne innby Kristelig Folkeparti, men også Høyre, til en dugnad om hvordan vi skal nå de målene. For det kommer ikke til å bli lett å nå de målene, og det fordrer vesentlige reduksjoner på alle områder.

Realiteten er i dag at vi har en nedgang på samferdsel, og vi har en nedgang på industri, samtidig som vi har en økning i klimagassutslippene fra olje og gass, og de er dessverre blant dem som er vanskeligst å få gjort noe med. Der bygger vi på vedtak som Stortinget ofte enstemmig har gjort, eller i alle fall med overveldende flertall. Så det kommer til å bli vanskelig å nå dette, men ambisjonene og hva vi skal legge fram, er det ingen tvil om.

Nikolai Astrup (H) [20:35:39]: La meg først få lov til å slutte meg til statsrådets resonnement der han avsluttet nå, nemlig at det er krevende. Det har vi full forståelse for. Det er mange vanskelige avveininger som skal gjøres, og det er mange ulike hensyn som må veies opp mot hverandre for at man skal komme i mål. Så det har jeg stor forståelse for. Imidlertid er det slik at det visste vi da vi inngikk klimaforliket.

Jeg registrerer at statsråden mener at hendelsene 22. juli har forsinket arbeidet. Det kan ikke jeg argumentere mot, men det jeg kan si, er at klimameldingen skulle ha vært levert før 22. juli. Dermed ville det vært ærligere av statsråden å si at dette også skyldes interne motsetninger i regjeringen.

Men spørsmålet mitt, som jeg ikke fikk svar på i sted,

er: Mener statsråden fremdeles det er mulig å nå klimaforlikets mål innen 2020 med det tempoet som regjeringen nå legger opp til, hvor man i praksis kun vil ha syv år på å nå disse ambisiøse målene?

Statsråd Erik Solheim [20:36:49]: Det er ingen tvil om at det er mulig. Det er til sjuende og sist et spørsmål om kostnader og politisk vilje. Så ja, selvsagt er det mulig. Men jeg må få lov til å legge til, uten å være veldig polemisk, at det hjelper jo ikke om man i mellomtiden fremmer det ene forslaget etter det andre som vil føre til oppgang i norske klimagassutslipp. Det er klart at et vedtak fra Stortinget, som Høyre har gått inn for, om å starte oljeboring i Lofoten og Vesterålen, ville øke norske klimagassutslipp. Det å sette i gang gasskraftverk uten rensing, enten det er i Hammerfest eller Fræna, vil øke norske klimagassutslipp. Også en del av de synspunktene Høyre har på samferdselsområdet, vil dessverre også øke i stedet for å redusere norske klimagassutslipp. Så vanskelig er oppgaven at ikke bare skal vi ha dem vesentlig ned på nååret, når dette kommer, vi skal også i mellomtiden motstå fristelsen i dette hus til stadig å foreslå vedtak som vil øke norske klimagassutslipp.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Øyvind Håbrekke (KrF) [20:38:06]: Det er mye som er mulig på sju år hvis man har politisk vilje. Det kan vi være enige om. Men hvis tempoet er slik regjeringen har ført fram til nå – det er nemlig snart fire år praktisk talt uten handling siden klimaforliket – så blir det veldig vanskelig.

Det er alltid interessant å lytte til trontaledebatten på Stortinget. Det sies mange gode, fornuftige ord på tvers av partigrensene og fra alle partier. Det har i debatten i dag blitt sagt mange gode ord om samhold og tillit mellom mennesker og de kvaliteter det gir oss som samfunn. Men da er det jo interessant å spørre: Hvor skjer den mest grunnleggende innlæringen av omsorg for andre, sosiale ferdigheter og fellesskap? Det er i samspillet med våre nærmeste, foreldre og søsken, vi tidlig i livet utvikler de mest grunnleggende egenskaper som gjør at vi kan leve i fellesskap sammen. Derfor var det underlig å høre statsministerens innlegg der han for øvrig bare så vidt berørte familiepolitikken i én setning, og det gjaldt da omlegging av kontantstøtten, hvor han sa følgende: «Dette er tunge og krevende omstillinger, men de er helt nødvendige for å bevare de trygge fellesløsningene.»

Er det sånn i den rød-grønne logikken at det er en motsetning mellom familie og fellesskap? Jeg vil gjerne ha svar på i debatten om det er det man faktisk mener. Jeg vil gjerne ha svar på i debatten om dette faktisk er i tråd med Senterpartiets syn. Er det en motsetning mellom familie på den ene siden og fellesskap på den andre?

Fjerning av kontantstøtten for toåringer gir norske familier med toåringer mindre valgfrihet, mindre fleksibilitet og mindre tid sammen. Det skal da etter den rød-grønne logikken styrke fellesløsningene.

I russetiden til mitt kull – det er noen år siden, som de

fleste skjønner – var én av slagerne i mange festlige lagvisen om Luse-Frans av Lillebjørn Nilsen. Sangen handler om fillepelleren Luse-Frans, som for noen tiår tilbake vandret rundt i Oslos gater og samlet skrap i kjerra si. I sangen heter det:

«Best husker jeg din lue ned i pannen,
som barna trodde skjulte dine lus.

Men mor sa: «Vis respekt for denne mannen!

Han triller freden mellom våre hus.»»

Jeg har undret meg mye over hva Lillebjørn Nilsen kan ha ment med å trille «freden mellom våre hus». Etter som livet har gitt meg noe mer innsikt i hvordan samfunnet og fellesskapet mellom menneskene fungerer, ante jeg litt mer om hva dette mystiske begrepet kunne bety. Livet lærer oss at i dag er jeg sterk, og du er sårbar. I morgen er det motsatt. Livet lærer oss at i dag er jeg den normale, og du er den som er annerledes. I morgen er det motsatt. Livet lærer oss at en lenke ikke er sterkere enn dens svakeste ledd. Derfor er det måten vi behandler de mest sårbare blant oss på, som viser vår kvalitet som samfunn. Det er måten vi møter de mest sårbare blant oss på, som er vår alles forsikring for at vi selv er en del av fellesskapet, både i dag og i morgen. Derfor er det kanskje denne moren i Lillebjørn Nilsens vise som viser oss noe av hemmeligheten ved å leve sammen i fellesskap. «Men mor sa: «Vis respekt for denne mannen! Han triller freden mellom våre hus.»»

Vi står overfor store spørsmål og diskusjoner om positiv bruk av gen- og bioteknologien til menneskets beste, der vi skal sette opp gjerdestolpene sånn at vi unngår nye klasseskille og diskriminering og unngår nedvurdering av mennesker med mindre eller annen håndbagasje enn oss selv. Fosterdiagnostikk og surrogati er bare to stikkord blant mange flere for hva denne diskusjonen skal inneholde. Menneskesynet blir satt på prøve. For er det likegyldig om vi ser på barn som noe som kan bestilles, eller om barn er en gave? Er det likegyldig om vi lager regler og lover som legger til rette for at de som tilsynelatende er funksjonshemmede, kan velges bort, eller om vi verner om livet? Det er våre valg som nasjonalforsamling som avgjør om vi også i framtiden har noen som triller freden mellom våre hus.

Tore Hagebakken (A) [20:43:33]: Norsk helsevesen er veldig, veldig bra, sa Fremskrittspartiets Per Arne Olsen, før han riktignok la til et par bisetninger som nyanserte uttalelsen noe. Hans utsagn om at behandlingskøene vokser, er i beste fall basert på manglende kunnskap. I januar i år var gjennomsnittlig ventetid på nasjonalt nivå 79 dager. I juli, et halvt år senere, var ventetiden nede i 62 dager. Det er en nedgang på over 20 pst. Det er bestenotering. Aldri siden man begynte å måle slikt, har man hatt så kort ventetid. Jeg gratulerer alle ansatte og helse- og omsorgsministeren, og sier: Fortsett slik. Vi som har bevilget mer penger til pasientbehandling i år, har også all mulig grunn til å være fornøyd med utviklingen. Dette må fortsatt ha høy prioritet – ja, høyeste prioritet.

Svært høy prioritet må også kvalitets- og pasientsikkerhetsarbeidet ha, i alle ledd på alle nivå, politisk og fag-

lig. Den varslede stortingsmeldingen om denne grunnleggende delen av helsetjenesten blir viktig, i tillegg til serien av tiltak som statsråden for lengst har iverksatt, for økt trygghet for god og riktig behandling.

Samhandlingsreformen er en viktig reform full av muligheter, og kommuner flest ivrer etter å komme i gang og virkeliggjøre reformens omforente og gode målsettinger. Landet er fullt av piloter, ofte samarbeidende kommuner. Samhandlingsreformen gir, som det meste for øvrig, også muligheter til å problematisere og fokusere på vanskeligheter hvis en synes det er en meningsfull syssel. Igjen er det de som har minst tillit til lokaldemokratiet som roper høyest om at staten må styre mer, og at bremsene må skrus på.

Dette er egentlig en ganske så fleksibel reform. Det blir mye opp til kommunene sjøl hvordan og i hvilket omfang de vil innfase reformen. Endringene må skje på en avtalt og trygg måte, der kommuner og sykehus harmoniserer endringene som skal skje og gjennomføres til beste for pasientene og brukerne. Men nødvendig tidsbruk bør vi ikke ha for mye av.

I dag har helse- og omsorgsministeren for øvrig lansert en veileder for samarbeidsavtaler mellom kommuner og sykehus, som blir lovpålagt fra nyttår. Så nå er også den på plass.

Igjen: Fremskrittspartiets Per Arne Olsen omtalte sin usvikelige tro på lokaldemokratiet. Trosspørsmål er langt på vei en privatsak, men jeg må allikevel bemerke at når partiet hans vil sentralisere, følgelig statliggjøre, helst privatisere og således også byråkratisere eldreomsorgen, lar han lokalpolitikkerne abdisere på et svært viktig samfunnsområde. Kanskje er troen på markedet så sterkt at det heller ikke på sikt er meningen å ha særlig politisk styring sentralt.

Fremskrittspartiet og Høyre har litt til felles – det skal de ha. Bent Høie liker bytterett bedre enn klagerett. Bytterett klinger nok også godt et hakk lenger til høyre for Høyre. Men slikt skaper forskjeller mellom folk. Jeg tror bytteretten blir begrenset der hvor utbyttmulighetene er små.

Høyresiden er også begeistret for anbud, men de liker ikke konsekvensene av anbud – at noen logisk nok taper anbud. I mange sammenhenger er anbud helt nødvendig, men alt må ikke nødvendigvis gjøres slik det har vært gjort til nå. Vi har opplevd anbudsprosesser og resultater vi synes det kan være vanskelig å forstå og endog akseptere. Behovet for forutsigbarhet for våre private samarbeidspartnere er svært viktig for å sikre stabil kvalitet og påkrevde investeringer til beste for pasientene.

Jeg er derfor veldig glad for at det nå etableres løpende avtaler med ideelle aktører på rusfeltet i tillegg til det som allerede er gjort innen barnevernet. Jeg vil gjerne gå litt lenger. Prinsippet om løpende avtaler bør absolutt også legges til grunn når avtaler med rehabiliteringsinstitusjoner etter hvert skal reforhandles. Her trengs i høyeste grad også mer forutsigbarhet for å sikre velkvalifiserte aktører uten kommersiell interesse som gode samarbeidspartnere for det offentlige.

Mange har sitert LO-lederen. For å bringe inn litt varia-

sjon vil jeg da sitere Sykepleierforbundets leder, Lisbeth Normann:

«Vi gjentar til det kjedsommelige: Det er kun ansettes lønn- og arbeidsforhold og antall mennesker på jobb et kommersielt selskap kan spare inn på.»

Det er godt sagt!

Verdighet i tjenesten må også omfatte dem som utfører tjenestene. Da blir også tjenesten utført varmere og bedre, og det tror jeg både Flåthen og Normann er enige om.

Bård Hoksrud (FrP) [20:48:54]: Jeg har lyst til å starte med hva statsråd Meltveit Kleppa sa i et replikksvar. Da hun sa at strekningsvis ATK var så bra og at det reduserte ulykkene så kraftig, synes jeg det er greit å ha med seg rapporten fra Vegdirektoratet som ble lagt fram i januar, som sier at når det gjelder reduksjon av ulykker, er det først mulig å måle dette etter tre til fire år. Det er interessant at statsråden kan gå foran og mene at det har den effekten, mens rapporten sier noe annet – at man faktisk må vente og se hva resultatene blir.

Statsråden sa også at denne regjeringen satset og skulle bygge ut et moderne og effektivt veinett på 20 år. Det er ganske enkelt, det, når de 17 150 verste kilometerne med vei er sendt over til andre, og man ber dem ta oppvasken uten å sørge for at det er oppvaskemiddel som gjør at man faktisk kan få gjort noe med det dårlige veinettet. Da er det enkelt å si at man skal klare å rydde opp.

Fordi statsråden håpet man kunne i hvert fall ha ett minuttets glede hvert eneste døgn, har jeg lyst til å si: Jeg har masse glede når jeg sitter og kjører nedover på firefelts motorvei ned til Vestfold og Tønsberg. Så må jeg nok si at frustrasjonen kommer ganske fort idet man har passert Tønsberg og kommer videre nedover til Telemark og Agder og videre oppover til Rogaland når man ser hvor dårlig infrastrukturen er der. Men vi har langt over ett minutt i døgnet hvor vi er veldig glade, og hvor det skjer mye. Det er vi glad for, men jeg må nok fortsatt si at det går med sneglefart når det gjelder de store utfordringene man står overfor både på riksveinettet og ikke minst på det enorme fylkesveinettet, som man har i Norge, og som er i utrolig dårlig stand.

Norge er i en særstilling i Europa nå. Mens andre europeiske land sliter med alvorlig gjeldskrise, kom det på fredag en ny gladmelding om at det faktisk ser ut som om man har gjort et av de største oljefunnene nå på hele 2,6 milliarder fat oljeekvivalenter. Hvis det stemmer, snakker vi faktisk om Norges tredje største oljefunn opp gjennom tidene. Markedsverdien er på over 1 100 mrd. kr. Mye av det vil faktisk komme inn i statskassen. I hvilket som helst annet land ville folk selvfølgelig jublet over det. Og i et hvilket som helst annet land hadde politikerne straks begynt å diskutere hva man skal bruke alle pengene til. Men Norge er annerledeslandet, som mange har vært inne på.

Her tar man ganske enkelt for gitt at alle pengene fra det nye oljefondet helst skal brukes til å kjøpe aksjer i utenlandske selskaper og ikke til å investere i infrastruktur og kompetanseheving. Jeg mener vi bør ta en grundig debatt om hva de gledelige ekstraintektene skal brukes til. Og som sagt, hva med å investere i fremtiden og

bygge infrastruktur, som folk kan ha glede av i minst 100 år fremover?

Jeg hadde i forrige uke gleden av å være på komitéreise i Sveits. Det er et land vi kan lære utrolig mye av når det gjelder samferdsel. Det var en del ting vi helst ikke skal lære der også, men vi kan i hvert fall lære at de har laget et eget infrastrukturfond på 20,8 mrd. sveitserfranc, ca. 135 mrd. norske kr. Fondet skal gå til investeringer i hovedveinettet og flaskehalsen i byene. Fordelene med et infrastrukturfond er helt åpenbare: Infrastrukturinvesteringene tas ut av de årlige budsjettene. Et slikt fond ville i Norge kunne løse det særnorske problemet hvor vi bygger ti ganger to kilometer vei. Kanskje man burde brukt flere lange og større prosjekter fordi man kan finansiere det med infrastrukturfond.

Arbeidsledigheten i Europa er utrolig trist for dem det gjelder. Men arbeidsledigheten gir oss også mulighet til å hente inn arbeidskraft i tillegg til vår egen arbeidsressurs. Vi kan faktisk få hjelp fra hele Europa, og vi kan hjelpe hele Europa. Vi kan gi solidaritet til folk som ikke har jobb, fordi vi trenger å bygge opp infrastrukturen i vårt eget land. Med lav europeisk rente og høy europeisk arbeidsledighet ligger forholdene nå godt til rette for en massiv bygging av ny vei og jernbane i Norge.

Jeg har vært mye rundt i landet, fra Lindesnes i sør til Kirkenes i nord, og jeg kan bekrefte at behovet for ny infrastruktur er helt enormt. For bedrifter som eksporterer fersk norsk fisk til Europa, betyr faktisk hver eneste time med forsinkelse masse penger. Derfor er det viktig å få på plass et infrastrukturfond. Fremskrittspartiet har nå lagt fram et forslag om å opprette et infrastrukturfond på 500 mrd. kr. Jeg håper vi får tilslutning fra flere partier når man ser hvilke gode resultater det har gitt, bl.a. i Sveits.

Til sist: I går på Facebook-siden min var det en som skrev: Noen kjører piggfritt. Jeg vil kjøre bomfritt. Jeg synes faktisk vi i dette landet har råd til å bygge skikkelig infrastruktur, uten bruk av bompenger.

Presidenten: Presidenten legger merke til at representanten Hoksrud har lagt igjen en rapport her. Den kan sikkert andre ha nytte av å lese i.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [20:54:22]: Høyre vil trygge velferden, arbeidsplassene og økonomien i utrygge tider. Derfor ønsker vi å benytte muligheten trontalen gir oss til å diskutere hvilke løsninger som vil bidra til å sikre vår fremtidige velferd. Høyre vil ha trygghet gjennom kunnskap og konkurransekraft. Vi trygger velferden gjennom å skape mer, ikke skatte mer.

Denne debatten har ikke handlet mye om fremtiden, bortsett fra at Arbeiderpartiet har vært opptatt av hvem som skal overta styringen av landet etter dem i 2013. Arbeiderpartiet har brukt mye av taletiden sin på å tegne skremmebilder av hvordan det vil bli med en ny regjering.

Arbeiderpartiet sier at de vil samarbeide med private. Når vi sier det samme, kaller de det privatisering.

Når Arbeiderpartiet sier at de ikke er avvisende til å endre arbeidsmiljøloven hvis det er nødvendig, kaller Ar-

beiderpartiet det brutalisering av arbeidslivet når Høyre sier det samme.

Arbeiderpartiet sier at skattekutt er velferdskutt, men kaller det velferdsloft når Arbeiderpartiet kutter skattene for LOs medlemmer.

Arbeiderpartiet sier at det er galt å kutte formuesskatten, men skryter nå av at færre betaler formuesskatt.

Høyre er opptatt av å trygge velferden gjennom å skape mer, ikke skatte mer. Men verktøykassen vår for varig velferd består av mer enn det.

For det første må vi prioritere en sunn og stabil økonomi. Det er en viktig forutsetning for at alle har en jobb å gå til, også i fremtiden.

For det andre må vi prioritere kunnskap i skolen, forskning, utvikling og innovasjon. Det er en forutsetning at hver enkelt har de nødvendige forutsetningene for å komme seg i arbeid og evne til å stå på egne ben, som igjen gjør Norge konkurransedyktig.

For det tredje må vi satse på kvalitet i omsorgen. Det er en forutsetning for at vi skal møte velferdsutfordringene på en god måte. Vi må ha gode offentlige tjenester som sikrer den enkelte valgfrihet og verdighet. For å sikre et bærekraftig velferdssamfunn må vi finne den beste organiseringen for gode og robuste velferdstjenester for innbyggerne våre.

Sammen med effektivisering av offentlig sektor, investeringer i infrastruktur og vekstfremmende skattelettelser legger vi grunnlaget for å trygge velferden gjennom å skape mer, ikke skatte mer.

Det er særlig i dårlige tider en regjering viser hva den er god for. Derfor lar jeg meg ikke imponere av Arbeiderpartiets selvskrut i denne debatten om vekst i antall arbeidsplasser, i en tid da veksten i resten av verden også har vært bra, og andre land også har skapt mange arbeidsplasser. Det skulle jo bare mangle at Norge ikke var i stand til det samme.

Det vi vet etter seks år med rød-grønn politikk, er at konkurranseevnen er svekket. Regjeringen har lagt økt byrde til norske bedrifter som skal ut og konkurrere. Det kan passere i gode tider. Men når vi i dag ser at eiere må ta ut penger fra bedriften, penger som kunne ha vært med på å trygge arbeidsplassene i vanskelige tider, for å betale en særnorsk formuesskatt som har doblet seg de siste seks årene, blir det helt feil.

Høyre er overbevist om at vi skaper mer bl.a. gjennom moderate og målrettede skattelettelser som sikrer at det lønner seg å jobbe og skape nye arbeidsplasser.

Vi skaper mer gjennom kunnskap, forskning, utvikling og innovasjon. Derfor har Høyre sagt i debatten her i dag – og i kveld – at vi vil skape trygghet for velferden gjennom kunnskap og konkurransekraft, gjennom å skape mer, ikke skatte mer.

Regjeringens alternativ er uklart. De snakker om hva de har gjort, ikke hva de skal gjøre. De snakker om Høyres politikk, ikke om egen politikk.

Jeg håper å få høre noe om hvordan regjeringen vil skape mer. Jeg håper å få høre noe om hvordan regjeringen skal sørge for mer kunnskap, mer forskning og mer innovasjon. Kort sagt: Jeg håper å få høre noe mer visjo-

nært enn de nye angrepene på Høyre og skryt av hva man har gjort, fremfor hva man skal gjøre.

Statsråd Ola Borten Moe [20:59:32]: Jeg tenkte jeg skulle få si noen ord om status på norsk sokkel. Det er mye positivt som skjer. Det er en kombinasjon av nye, svært verdifulle og store funn. Det er en bedre utnyttning av allerede eksisterende og kartlagte ressurser. Det skjer et kontinuerlig arbeid for å utvikle ny teknologi, bl.a. for å øke utvinningsgraden, og regjeringen legger til rette for en varsom åpning av nye og interessante områder. På det viset går det an å si at regjeringen og departementet allerede er godt i gang med oppfølgingen av den stortingsmeldingen som ligger til behandling i denne salen.

En interessant ting å merke seg er at også modne deler, de områdene som vi trodde vi kjente best på norsk sokkel, leverer spennende funn. I tillegg gjør man store eller svært prospektive oppdagelser i Barentshavet. Det lover godt for framtiden i Norge. I det hele tatt tror jeg det er rettferdig å si at det er stor optimisme. Det tror jeg også peker videre framover. Jeg tror vi kan få en situasjon med større oppmerksomhet, der flere vil melde seg på for å utnytte de mulighetene og være med på å skape de verdiene som nå synliggjøres i Norge.

I tillegg lykkes norsk teknologi, norsk olje- og gassrelatert næringsliv internasjonalt. Ved siden av olje og gass og ved siden av fisk er dette i ferd med å bli en av våre aller største eksportnæringer. Det er positivt.

Norge er ikke alene om å ha rik tilgang på naturressurser. Nøkkelen til vår suksess ligger i måten vi har forvaltet denne rikdommen på. Som med vannet har man klart å forvalte dette på en måte som har kommet fellesskapet til gode. Man har brukt muligheten til å løfte hele samfunnet opp og fram. Nå er det vår tur til å bringe denne arven videre inn i nye tider, for dette vil kunne gi rike muligheter for utvikling av arbeidsplasser, for næringsutvikling og sysselsetting og for teknologiutvikling over hele landet.

En av hovedutfordringene er å trekke sysselsetting og verdiskaping nordover, i takt med at nye ressurser oppdages. Det er av stor betydning for meg og for regjeringen.

Selv om verden trenger mer energi, trenger Norge mer grønn energi. Norge trenger omstilling til et mer bærekraftig energisystem, til et mer klimavennlig samfunn – rett og slett et grønnere samfunn. Det betyr at det også satses betydelige midler, betydelige ressurser, innenfor den fornybare energiklyngen. Det største tiltaket er selvsagt etableringen av det norsk-svenske elsertifikatmarkedet, som skal være på plass fra 1. januar 2012. Det vil representere et paradigmeskifte i utbyggingstakten på fornybar energi. I løpet av de ni neste årene skal det bygges ut 26,4 TWh. Det tilsvarer omtrent en femtedel av det Norge så langt har brukt 130 år på å bygge ut.

I tillegg til det kommer store investeringer i sentralnettet og underliggende nett. Det krever infrastruktur å transportere strøm fra produsent til forbruker, det krever infrastruktur å rette opp i skjevheter mellom de ulike landsdelene. Kort sagt bygger vi nå framtiden for dem som kommer etter oss.

Jeg tror også det er rimelig å si at vi nå vil gå fra en fo-

kusering på rammevilkår innenfor grønn energiproduksjon til en diskusjon rundt konsesjonspolitikken.

Norge er inne i en høykonjunktur, egentlig i motfase til store deler av den vestlige verden, til mange av våre viktige handelspartnere. Det skal god rygg til å bære gode tider. Det bør minne oss alle sammen om at edruelighet i finanspolitikken vil være viktig, spesielt i tider som dette. Det er nå vi er nødt til å presse oss selv videre, levere god konkurransekraft, bevare konkurransekraften i annen industri og i eksportrettede næringer og legge grunnlaget for fortsatt utvikling og vekst, også innenfor næringer som ikke handler om offentlig sektor, og som ikke handler om energirelaterte næringslivsnett.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Tord Lien (FrP) [21:04:53]: Dagens trontaledebatt har handlet en del om oljepengebruk, ofte med referanse til mitt parti. Den har også handlet om velferdsnivået nå og i framtiden. Da har jeg lyst til å minne om at framtidens velferdsnivå ikke først og fremst handler om hvordan vi forvalter finanskapitalen i petroleumsfondet. Det handler først og fremst om hvordan vi forvalter humankapitalen i befolkningen. Flertallet av arbeidsplassene som skal sikre framtidens velferd, er ikke skapt ennå, og jeg minner om – som regjeringen har en tendens til å glemme når det er budsjettforhandlinger, men som de ellers er flittige til å minne om – at humankapitalen er verdt mer enn fem ganger så mye som finans- og oljekapitalen vår til sammen.

Skal norsk velferd i framtiden finansieres av petroleumsfondet, blir det rett og slett «knagre» tider. Jeg tilhører ikke et parti som tror at framtidens næringsliv blir skapt gjennom vedtak i Stortinget. Men det er helt sikkert at opprettholdelsen av dagens velferdsnivå i framtiden krever handling til fordel for humankapitalen i dag.

Da har jeg lyst til å være så frekk – hadde jeg nær sagt – at jeg leser opp en liten passus fra loven om Statens pensjonsfond, som nemlig skal «underbygge langsiktige hensyn ved anvendelse av statens petroleumsinntekter».

Hva kunne være mer langsiktig enn å bruke noe mer av petroleumsinntektene på styrking av nettopp humankapitalen – gjennom etablering av ny forskningsinfrastruktur, gjennom styrking av høyere utdanning og ikke minst gjennom satsing på skolen?

La meg begynne med å si noen ord om skolen. Både norsk og internasjonal skoleforskning viser at lærernes kompetanse er det som gir størst bidrag til elevenes læring, og at satsing på økt lærerkompetanse er det mest effektive tiltaket en stat eller en annen skoleeier kan gjøre for å øke læringsutbyttet. Derfor ble jeg skuffet i fjor høst, da regjeringen i budsjettet bare satte av midler til 2 500 lærere i etter- og videreutdanningsprogrammet.

Men så er jeg ikke skuffet bare over nasjonalforsamlingen, men også over kommunene, som bare fant plass til 1 500 lærere. Med dette tempoet tar det 40 år før alle lærere i teorien får tilbud om etter- og videreutdanning. Og man kan jo tenke seg at noen av lærerne har sluttet i løpet av de nærmeste 40 årene. Mitt håp er at årets forhandlin-

ger vil medføre et sterkere nasjonalt engasjement for økt satsing på etter- og videreutdanning av lærere.

Så håper jeg også at dagens debatt og senere debatter vil bidra til å øke fokuset på dette med hvor bra det er med femårig lærer- og videreutdanning, i stedet for den fireårige lærerutdanningen vi har i dag. Poenget mitt er at økte investeringer i lærernes kompetanse er gode investeringer i framtidig velferd og verdiskaping.

Statsråd Borten Moe har vært innom funnet av Aldous og Avaldsnes i Nordsjøen. Noen har tidligere i dag sagt at det er flaks. Nei, det handler ikke om flaks, det handler om et resultat av humankapital, teknologi og norsk kompetanse. Men utbyggingen medfører også noen problemer, som jeg skal komme tilbake til.

Vi har også hørt i de siste månedene at fiskeriministeren vil øke produksjonen av oppdrettslaks og ha økt videreforedling av laksen vi allerede produserer. Helse- og omsorgsministeren vil bygge nye sykehus. Samferdselsministeren vil bygge, riktignok ikke så mye, men like fullt bygge nye veier, bruer og jernbaner.

Alle disse ambisjonene til de forskjellige statsråder har det til felles at de krever teknologisk kompetanse. Allerede i dag mangler dette landet 4 000 teknologer. Aldous–Avaldsnes-utbyggingen vil alene kreve 400–700 teknologer i utbyggingsfasen. Derfor er det mitt håp at vi gjør nettopp det statsråd Borten Moe sier, legger til rette for framtidig verdiskaping, også i oljesektoren og i annen industri i Norge, gjennom å få til en satsing på og et løft for teknologiutdanningen i Norge. Det er et helt grunnleggende behov til stede.

Jeg tenker at kl. 21, eller hva det er, på kvelden er det lov å være litt lokal også i debatten. Og da har jeg lyst til å minne tilstedeværende statsråder og stortingsrepresentanter om at en av de tingene vi trenger for å utdanne flere teknologer, er infrastruktur, særlig nytt teknologibygge på Høgskolen i Sør-Trøndelag, som jeg håper vi får sjansen til å diskutere når budsjettet blir lagt fram.

Jeg har også lyst til å si med det samme at i løpet av dette året kommer det til å bli lagt fram to store utbygginger – en ved Universitetet i Oslo, Life Science Centre, og en ved NTNU, Ocean Space Centre, som begge to kan være med på å legge grunnlaget for framtidig vekst og verdiskaping hvis vi klarer å få gjennomført disse sentrale infrastrukturene.

Arne Sortevik (FrP) [21:10:14]: Den egentlige trontalen holdt statsminister Stoltenberg til Arbeiderpartiets landsstyremøte 27. september. Der varslet han ifølge Aftenposten:

«Det vil komme protester mot statsbudsjettet i høst, og det vil komme høylytte krav om å bruke mer penger.»

Derfor spiller regjeringen, og i særdeleshet sjefen – statsministeren fra Arbeiderpartiet – «Trygghetskortet». Han sier, fortsatt ifølge Aftenposten:

«Vi er nødt til å holde igjen på pengebruken av hensyn til jobbene, renten og boliglånene. Det er viktigst.»

Men det blir neppe krise i norsk økonomi om kvalite-

ten i eldreomsorgen blir bedre. Men livet vil bli bedre for svært mange pleietrengende eldre.

Det blir nok ingen krise i norsk økonomi om norske sykehus blir litt bedre. Dersom flere kommer raskere tilbake i arbeidslivet, styrker det faktisk konkurransekraften.

Det blir ingen krise i norsk økonomi om politiet blir bedre i stand til å utføre grunnleggende politioppgaver, men det blir bedre trygghet. Det er faktisk god økonomi om nyutdannede politifolk kan få jobb i politiet, og dersom politifolk som jobber i politiet, fortsetter å jobbe i politiet.

Det blir heller ingen krise i norsk økonomi dersom innvandringspresset reduseres, dersom Norge praktiserer et strengere regime for mottak, et strengere regime for avklaring, et strengere regime for retur og et strengere regime for eventuelt opphold i Norge.

Og ærlig talt, det blir ingen krise i norsk økonomi dersom det lokale folkestyret styrkes, dersom lokale politikere får mer makt, dersom fylkesmenn, statlige etater og departementer får mindre makt, og dersom folk i kommunene får avgjøre mer selv gjennom aktiv bruk av bindende folkeavstemning, slik Fremskrittspartiet ønsker.

Ikke minst: Det blir verken krise eller uorden i norsk økonomi dersom vi i Norge investerer mer i egen samferdselssektor, spesielt i veier som fortsatt bærer den store transportmengden i Norge.

Om vi for å sikre fremtidige generasjoner investerer mer fra en oljeformue som nå ser ut til å kunne bli enda større, mer fra en oljeformue i håndfaste og sikre realverdier i eget land fremfor i usikre finansverdier i utlandet, vil det fortsatt være orden i økonomien – ikke bare orden, men det vil faktisk være forsterket konkurransekraft.

Gode veier er et godt verktøy – viktig for vekstevne og for verdiskaping i årene fremover. Gode transportløsninger i et langstrakt og glissent befolket land i Europas utkant er viktig – viktig for at avstand og transportbehov ikke skal bli en ekstra ulempe for norsk næringsliv og for norsk økonomi.

Mye er bra i norsk økonomi, men vi har også svakheter. Vi har et høyt kostnadsnivå. Norge har de dårligste stamveiene i Europa. Målt i fart på vei mellom noen av de største byene i en rekke europeiske land har Norge nå en suveren sisteplass, klart slått av Europas fattige fetter, Albania. Norge har også et storbyproblem med kø i veitrafikken. Det gir norsk næringsliv køkostnader på 10 mrd. kr hvert år.

Derfor trenger Norge nå et investeringsløft for veinettet, og det er et løft Norge kan og bør gjøre uten å bruke bompenger. En stor av det som blir bygget av nye veier, blir jo dessverre finansiert med ekstra transportskatt. Fra 2005 frem til i dag er den på hele 98 mrd. kr – ekstraskatt fra en regjering som sier at skattene ikke har økt.

Økonomien blir bedre med mer veibygging. Konkurranseskraften bedres. Det blir ingen krise i økonomien om vi bygger bedre veier uten bompenger, og det blir heller ikke uorden i økonomien.

Argumenter om krise og uorden brukes av dem som med god grunn er redde for å miste makten. Derfor fremstår «Trygghetskortet» som et politisk juksekort.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Laila Gustavsen (A) [21:15:35]: Terroren som rammet Norge 22. juli, er blitt en del av vår nære historie. Hverdagen er her for de fleste. For mange er likevel ikke livet som før. For dem som mistet et barn, en kollega, en av sine kjære, eller for oss som er pårørende til noen som ble alvorlig skadd, eller for foreldrene til ungdommene som nå sliter med psykiske ettervirkninger og kanskje enda ikke har kommet seg ut av foreldrenes seng, for de ungdommene som nå slutter på skolen – for oss berørte er terroren ikke historie, men preger fortsatt en stor del av vårt daglige liv.

Jeg er stortingsrepresentant og samtidig pårørende til en som ble alvorlig skadd på Utøya. Jeg har et samfunnsmandat å forvalte. Jeg har tenkt en del på hva jeg ønsker å bruke erfaringene til og hva vi bør bruke dem til.

La meg begynne med det grunnleggende: verdier. Positive verdier er kun verdt noe fordi vi slutter opp om dem. De verdiene som preger et samfunn, formes hver eneste dag. Åpenhet, toleranse, kjærlighet, solidaritet er noe vi velger. Det betyr selvfølgelig ikke at det ikke er lov å føle sinne og hat. Tvert imot, det er menneskelig, men hatet kan ikke ta overhånd. Overført til politikk: Vi må bli enda tydeligere i verdispørsmål, bli enda mer åpne og inkluderende i våre gjøringer. Verdier og holdninger bør i større grad bli samtaletema på jobben og rundt middagsbordet. Der har vi alle et ansvar.

Konstruktiv kritikk bringer oss framover. Barn og unge må lære kildekritikk og kritisk tenkning. Bare gjennom konfrontasjon og argumenter kan ekstreme holdninger bekjempes. Kun gjennom evnen til selvkritikk kan offentlige etater forbedre seg. Vi må ha plass til systemkritikken etter 22. juli, men vi må også ivareta de ansatte som risikerte livet og som gjorde en jobb med de ressursene og det utstyret de hadde. Terrorangrepet viste at det var svakheter i koordineringen og i den samlede beredskapen i Norge. Det er et politisk ansvar, også mitt eget. Samtidig er jeg ikke overbevist om at svaret alltid er mer penger til etatene. Vi må være smartere enn som så.

Norge er et flerkulturelt samfunn. Jeg må si at jeg er skuffet, men ikke overrasket over at Siv Jensen her i dag som leder i denne salens største opposisjonsparti heller ikke benytter sjansen til å ta avstand fra klar feilinformasjon om innvandring og uttalelsene til enkelte av sine kollegaer. Men debatten er enda ikke ferdig. Siv Jensen har fortsatt en sjanse.

Terrorhandlingen som rammet Norge 22. juli, krever politisk selvransakelse. Selv om vi skal vente på kommisjonens rapport, er det åpenbart at vi har stilt for dårlige krav til operasjonell beredskap. Personlig mener jeg også at Forsvarets ressurser må kunne brukes bedre i en krise. Svaret er heller ikke generelt mer overvåking og kontroll. De aller fleste i Norge er ikke potensielle terrorister, og skal heller ikke behandles deretter. Vi må ha ressurser og kompetanse i PST slik at de kan få gjort en god forebyggende jobb.

Min konklusjon er at den viktigste politiske arven fra

22. juli er å fremme kunnskapsrike, nysgjerrige og tolerante mennesker som i fellesskap og på selvstendig grunnlag tar ansvar for å forme det Norge vi alle er glad i.

Lars Myraune (H) [21:19:01]: Det er mange som har sagt – og det var mye fokus på det på begynnelsen av denne debatten også – at etter 22. juli og ugjerningene som skjedde da, er Norge blitt varig endret, og at vi som personer er blitt varig endret. Vi snakker mindre stygt om hverandre, og vi beskylder hverandre for mye mindre enn det vi gjorde før.

Jeg må nok si at det ikke er brukt mange stygge ord i debatten i dag, men det har kommet fram mange stygge beskyldninger, etter min mening. En av dem går da på noen av de tingene jeg er litt uenig i. Det er mye vi er enige om, og vi har mye bra her i Norge, og en av de tingene Stoltenberg fokuserte på i dag, er at arbeidsplasser er viktig. Ja, jeg er veldig enig i det. Nå er det slik at det er få arbeidsplasser som vedtas, de skapes av kreative mennesker rundt omkring i hele Norge. Når de er skapt, er det slik at Arbeiderpartiet gjerne vil at de skal beskattes mest mulig. Det har vært mye fokus på formuesskatten i dag. For meg er det helt uforståelig at statsministeren sier at vi kan ikke endre på det. Det vil si at vi hele tiden skal prioritere utenlandsk eierskap. Det er en så klar forskjell, og det er for meg altså helt ufattelig.

Derimot skapes det arbeidsplasser gjennom vedtak i byråkratiet. Det er en annen side som vi er ganske uenige i, for det har blitt såpass mye overstyring fra sentralt hold i Norge at lokaldemokratiet begynner å skranke. Det er veldig mange nå rundt omkring i Norge som sier at det er uinteressant å være med i lokalpolitikken fordi du blir overstyrt uansett. Det er klart at for demokratiet er det et tankekors når du vet at det er der demokratiet egentlig skapes. Hvis du ikke har et lokaldemokrati, har du vanskeligheter med å få et demokrati på landsbasis også.

Høyre er beskyldt for å skulle ha privatisering over hele linjen. Det er aldeles ikke sant. Det er en stygg beskyldning. Høyre er veldig fornøyd med den offentlige skole, med masse offentlige arbeidsplasser, men vi mener at det skal være et alternativ som skal være en korreks, og at de skal kunne lære av hverandre og derved tjene på det. Det betyr ikke at vi skal privatisere i hele den offentlige etaten.

En annen ting som byråkratiet fører med seg, er at det blir tungt å være ute i distriktene. Det er vanskelig å få ungdommen til å flytte tilbake til distriktene når det er slik at det er sentralstyring av det aller meste. Hvis vi ikke greier å gjøre noe med det, blir det flere og flere som flytter fra landsbygda. Da blir det enda flere som følger med på løpet her, og da har vi et problem.

Freddy de Ruiter (A) [21:22:20]: Politikk handler om hva slags samfunn vi ønsker oss for framtiden. Da er det viktig at vi fokuserer på egen politikk, men også på forskjellene mellom partiene, og ikke prøver å tåkelegge dem.

Høyre framstår i så måte som politikkenes tåkefyrste. Det ser ut som strategien er å sitte musestille og ikke snakke om konsekvensene av store deler av politikken sin og

av partiprogrammet sitt. Det er forståelig at Høyre ikke ønsker å snakke om sine usosiale skattekutt som vil medføre velferdskutt. Det er forståelig at Høyre ikke vil snakke om hvilke konsekvenser det får å privatisere velferdssamfunnet steg for steg. Det er forståelig at Høyre ikke vil snakke om hvordan de har tenkt å svekke vanlige folks rettigheter i arbeidslivet.

Den politiske debatten i tiden framover bør i langt større grad handle om politiske forskjeller. Da må alle partier tåle at det stilles ubehagelige spørsmål om deres politikk og konsekvensene av den. Jeg føler meg trygg på at Arbeiderpartiets politikk i så måte står seg bra – en politikk som viser seg å skape vekst og nye arbeidsplasser, en politikk for rettferdig fordeling, en politikk for velferd for alle.

Forskjellene på høyresiden og venstresiden i norsk politikk er klare, men de er kanskje blitt litt vanskeligere å få øye på for mange ettersom Høyre har endret retorikken. Men Høyre har ikke endret politikken. Vi har et felles ansvar for å klargjøre forskjellene for velgerne.

Helt til slutt har jeg lyst til å fokusere litt på landsdelen jeg kommer fra, nemlig Sørlandet. Vi opplever voldsom vekst, men samtidig ser vi hvor sårbare vi er overfor internasjonal økonomisk uro ettersom mye av næringslivet er eksportrettet. Da er det viktig med en regjering som holder orden på økonomien. Mye positivt har skjedd hos oss på Sørlandet de siste tiårene. Vi er en landsdel i positiv utvikling. Dessverre har vi også våre utfordringer, særlig knyttet til levekår. Jeg er derfor tilfreds med at vi har en regjering som er oppdatert på Sørlandet, og som bl.a. sørger for at det nå skal ses ekstra nøye på hvordan man skal komme et steg videre. Det nyoppnevnte Sørlandsutvalget blir et viktig verktøy i så måte.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [21:24:49]: Debatten i dag, og for så vidt foregående innlegg, viser litt at det er en nyanse, eller i alle fall en definisjon av debatten, der det dreier seg om høyresiden mot venstresiden – sosial versus usosial. Jeg ønsker å kommentere noen av de punktene, for jeg vil påstå at bildet ikke er så svart-hvitt som det nevnes. Da kan det jo nevnes at noen av oss er opptatt av den tredje vei og sentrum som et alternativ, og at det nettopp der finnes mange av de gode løsningene.

I en sånn debatt som vi har i dag – trontaledebatten – er det jo visjonene som løftes. Jeg må jo si at mye av det som har kommet fram fra begge sider, har vært bra. Visjonene for Norge, og ikke minst temaet «arbeid for alle» har vært gjennomgangstemaet fra de fleste av regjeringspartienes medlemmer. Og all ære for det, for her trengs det et løft. Her er kanskje også min hovedinnvending mot at den er så sosial, all den politikken som føres. Et stikkord er at «fattigdom» ikke ble nevnt i trontalen. Fattigdom er en av våre største utfordringer i et samfunn som går så bra. Det er over 70 000 fattige barn, og det blir enda flere. Det at du vokser opp i et land som det går så godt med, og at du som barn må oppleve å være fattig, er noe av det tøffeste du kan bli utsatt for. En av de viktigste veiene ut av fattigdom er arbeid. I dag er vi heldige og har et næringsliv som fungerer godt, med et arbeidsmarked som fungerer godt,

og med Europas laveste arbeidsledighet. Det er 65 000 arbeidsledige i Norge. Samtidig er det 220 000 mennesker som er i kategorien «nedsatt arbeidsevne», som går på arbeidsavklaringspenger. Og det er en gruppe som jeg mener at Stortinget og regjeringen må være mye mer opptatt av, for i denne gruppen er det en stor andel mennesker som kommer til å havne på trygd fordi velferdssamfunnet ikke fungerer godt nok.

Nav må fungere. I dag har vi kun arbeidsmarkedstiltak, plasser som kan hjelpe disse menneskene ut i arbeid igjen, til ca. 50 000–60 000 av 220 000. Definisjonen av «nedsatt arbeidsevne» – eller at du får en arbeidsavklaring, en arbeidsevnevurdering av Nav – er jo nettopp at du trenger hjelp for å komme tilbake i arbeid, og vi gir dem ikke den hjelpen. I sommer var ledelsen i Nav selv ute og advarte mot at hvis det ikke kommer en økning i 2012-budsjettet, vil enda flere mennesker havne på trygd.

Når vi diskuterer om samfunnet går i en sosial eller usosial retning, må vi se på hvordan det går i dag. Jeg mener at det som blir fremstilt som veldig sosialt, ikke er det, for vi hjelper ikke de menneskene som kan komme tilbake i arbeid, nettopp fordi vi ikke gir dem de tiltaksplassene som trengs.

Jenny Klinge (Sp) [21:28:14]: Det er mykje som har hendt dette siste året, som har synleggjort kor grunnleggjande viktig det er at politietaten fungerer godt. Det er på den eine sida alt frå dei mest ekstreme terrorhandlingane, valdtektsbølger, grov vald og ufattelege overgrep mot barn og kvinnfolk til på den andre sida mobil vinningskriminalitet som gjer folk utrygge der dei skulle vere tryggast, nemleg i sin eigen heim. Og vi har økonomisk kriminalitet som svekkjer grunnlaget for velferdsstaten.

Det er eit stort spenn i det arbeidet som politiet må gjere. Og dei skal gjere ein god jobb i heile landet. Politiet kan ikkje vere overalt til kvar tid, men er dei godt bemanna og godt organiserte i alle ledd, kan dei vere fleire plassar oftare. Målet må vere at politiet skal kunne forebygging, oppdage og avdekke kriminalitet for å gjere heile samfunnet tryggare.

Mange månader før terrorhandlingane i juli i år varsla regjeringa at det kjem ei stortingsmelding om ei resultatreform i politiet i vårsesjonen i 2012. Vi må finne måtar å få best mogleg resultat på for dei ressursane som til kvar tid er tilgjengelege i politietaten. Dette er eit arbeid og ein debatt vi i Senterpartiet vil delta aktivt i.

Ein god beredskap i sentrale strøk må ikkje setjast opp mot behovet i distrikta, etter mi meining, fordi alt heng saman med alt. Vi må sjå på kva som kan og bør endrast, og kva som fungerer godt allereie. Vi veit at det er eit skrikande behov for at politiet får investere i IKT, og det skal vi følgje opp.

Når det gjeld strukturen, vil eg åtvare mot å tru at det å leggje ned mange lensmannskontor vil gjere politietaten betre rusta for framtida. Samtidig skal vi ikkje oppretthalde kontor for kvar pris. Tilbodet til innbyggjarane er det viktige, og enkelte stader kan ein få meir att om ein endrar strukturen. Gode lokale prosessar er det som må leggjast til grunn for eventuelle endringar, ikkje blind tru på

sentralisering, som dessverre i mange tilfelle i ulike etatar viser seg å vere kostbart og gjer kvaliteten på tenestene dårlegare.

I tida etter terroråta i juli i år har debatten gått om behovet for meir overvaking og kontroll. Det er ikkje rart om mange roper på strenge tiltak, men det er opplyftande at så mange nordmenn faktisk seier at dei ikkje ønskjer dette. Eit fritt samfunn er neppe fritt om menneska som bur der, ikkje er frie. Utan personvern er vi ikkje det.

Det er vanskelege avvegingar som må gjerast i kampen mot terror og mot grov kriminalitet, men eg trur i det store og heile at det norske samfunnet har vore – og er – på eit rett spor.

Når det er sagt: Ettertankens time har kome etter at så mange mista livet i regjeringskvartalet og på Utøya. Fungerer alt godt nok? Kunne meir ha vore gjort, i så fall kva? Dette skal gjennom ein grundig gjennomgang, og debatten er allereie i full gang. Vi skal ta lærdom av det som gjekk bra, og det som gjekk galt, og gjere nødvendige endringar snarast råd. Men midt oppe i dette må vi ikkje gløyme at eit hatefullt menneske med ønske og vilje om å ta mange liv, kan få til dette omtrent uansett kva slags tiltak vi måtte gjennomføre. Det seier seg sjølv, men det er verdt å seie det, lell.

Stortinget skal arbeide med den nemnde resultatreform i 2012. Det blir eit arbeid som vi alle må ta på alvor.

Hadia Tajik (A) [21:31:47]: Frivillig innsats er også verdiskaping. Det handler først og fremst om nære, menneskelige verdier.

Statistisk sentralbyrå har regnet ut hva verdiskapingen som de ideelle og frivillige organisasjonene står for, betyr i kroner og øre. I 2008 var det 92 mrd. kr. Det tilsvarer verdien av 21 Bjørvika-operaer i året.

Fellesskap og frivillighet kan ikke bli vedtatt av politikere. Det må skapes av folket og det sivile samfunn. Men politikere kan gi gode rammer, slik at frivillig arbeid blir mulig. Frivillig initiativ og ideelle organisasjoner må ha gode støtteordninger og trygge rammevilkår.

Vårt velferdssamfunn er bygd på tradisjoner for dugnad og deltakelse. Mye av den velferden som i dag blir finansiert i fellesskap, som rusomsorg og hjelp til de fattige, ble før drevet utelukkende av frivillige ildsjeler. I dag er frivillig sektor og private ideelle tilbud et viktig supplement til det offentlige velferdstilbudet. Derfor har vår regjering utvidet ordningen med momskompensasjon for frivillige organisasjoner. Vi skal trappe opp bevilgningene med 1 mrd. kr innen 2014. Vi prioriterer dessuten ideelle organisasjoner når oppdrag innen barnevernstjenesten blir utlyst. Det samme gjør vi i rusomsorgen, og vi vil arbeide for å sikre dem mer forutsigbare rammevilkår generelt.

De private ideelle tilbudene er viktige. De befinner seg mellom det velferdsstaten leverer av velferd, og det markedet kan levere av varer og tjenester. I mellomrommet mellom det offentlige og det markedsstyrte finnes det mye kreativitet og gode spirer til sosialt entreprenørskap. Det er spirer, ideer og fornyelser som samfunnet vårt vil ha enda mer behov for i en tid da velferdssamfunnet er under

press på grunn av demografiske endringer, samtidig som teknologiske fremskritt gir skyhøye forventninger til hva som skal leveres.

Det er to store trusler mot frivilligheten og de private ideelle aktørene. Hvis ansvaret blir for stort, kan belastningen på den enkelte også bli for stor. Da gir man opp. Den andre trusselen er å bli utkonkurrert av markedsmekanismer som gir fordeler til kommersielle og profitt-drevne aktører. Det vil vi forhindre. Derfor vil vi ikke blindt slippe til profitt-drevne aktører som velferdstilbydere. Derfor vil vi prioritere de private ideelle aktørene. De er drevet av engasjement, ikke av ønsket om profitt. De konkurrerer om kvalitet, ikke om pris. De bringer nytenkning, ikke markedstenkning inn i velferdstilbudene.

Ingebjørg Godskesen (FrP) [21:34:56]: Som mor er jeg opptatt av at alle skal kunne ferdes trygt i trafikken, og at man ikke skal kunne trenge å bekymre seg for hva som kan skje på norske veier. Mange foreldre lever daglig i frykt for hva som kan skje med deres barn på skoleveien. Enkelte steder kan veiene være så farlige at det kan føles som terror å sende barna til skolen.

E18 mellom Tvedestrand og Arendal er en slik livsfarlig, smal vei uten midtrekkverk, hvor det ofte skjer ulykker, deriblant livsfarlige frontkollisjoner. På toppen av det hele må skolebarn krysse den trafikkerte E18 for å komme til skolen. Det er tragisk når man vet at det er fullt mulig å bygge veier med null møteulykker, f.eks. med underganger for myke trafikanter.

I Sverige hadde de for lengst bygd ordentlig vei på en slik strekning som Tvedestrand–Arendal, men i oljelandet Norge prioriteres ikke trafiksikkerhet for store og små like høyt. Nå skrøt riktignok statsministeren tidligere i dag av at det var mye å skryte av i det kommende budsjettet, så det er jo lov til å håpe på en bedring.

Jeg er selvfølgelig glad for at iallfall planlegging av ny E18 mellom Tvedestrand og Arendal har kommet i gang, men jeg frykter at det vil ta veldig mange år før veien er på plass. Det er uholdbart hvis man må vente helt til 2019 før vi får en trygg vei, for her burde man allerede ha vært godt i gang for mange år siden. Det samme gjelder andre trafikkfarlige strekninger på europaveinettet, f.eks. E6 i Gudbrandsdalen.

Trygghet på veien handler også om trygge biler. Nye biler som selges i dag, har en helt annen sikkerhet enn gamle biler. Gamle biler kan være i så dårlig forfatning at de er direkte trafikkfarlige. Dessverre har mange norske barnefamilier ikke råd til å kjøpe trygge biler til seg og sine. Fremskrittspartiet vil senke bilavgiftene, men blir møtt med en kald skulder hver gang vi tar opp dette. Regjeringen har varslet omlegging av bilavgiftene i statsbudsjettet for 2012, men jeg har dessverre liten tro på at tryggere biler blir billigere enn før.

Torp flyplass utenfor Sandefjord har vært en kjempe-suksess, og mange i mitt eget fylke velger å fly derfra istedenfor fra Kjevik. En av grunnene til at Sandefjord Lufthavn Torp har lyktes, er at flyplassen ikke er eid av staten, og at de har funnet sin egen lavprismet. Jeg tror det er et marked for flere slike flyplasser i Norge. I Aust-Agder har

vi planene klare for Arendal Lufthavn Gullknapp. Rullebanen er allerede på plass med sikkerhetssoner og gode utvidelsesmuligheter på egen tomt. En utvidet reguleringsplan ble også vedtatt av Froland kommune forrige torsdag, og i 2012 er vi nok i gang.

Næringsdrivende på Sørlandet har tro på Gullknapp, og de satser sine penger der. Dette vil bli en nyttig flyplass – som er privat drevet – for Sørlandet. Vi ber ikke om statlige penger til Arendal Lufthavn Gullknapp, men håper at regjeringen etter hvert kan bidra med riksveitilknytning.

Lene Vågslid (A) [21:38:03]: Arbeidarpartiet vil forsvare ei trygg og god økonomistyring av landet, òg sjølv om ein får kritikk for ikkje å satse meir på alle gode formål. For oss i Arbeidarpartiet er arbeid til alle heilt grunnleggjande, og me risikerer ikkje arbeidsplassane for populistisk budsjettering eller lovnader om 100 mrd. kr i skattekutt. For det er ikkje rett som representanten Siv Jensen sa før i dag, at me er einige om ein ansvarleg økonomisk politikk. Arbeidarpartiet veit at om me ikkje utøver politikken vår på ein ansvarleg måte, vil det gå ut over dei som har minst i samfunnet. Det er ikkje arbeidarpartipolitikk.

Arbeidarpartiet er eit familieparti. Som representanten Syversen frå Kristeleg Folkeparti sa før i dag, er familiane viktige i eit velferdssamfunn. Me vil ha eit godt barnevern, me vil ha gode barnehagetilbod for alle, me vil ha ein god fellesskule som sikrar alle like moglegheiter, men der ein kan vere ulike, og me vil ha eit godt og inkluderande arbeidsliv. Det er viktig for velferdssamfunnet, og det er viktig for familiane.

Eit samfunn som er godt for ungar å vekse opp i, er godt å leve i for alle. Arbeidarpartiet har i regjering bidrege til ei styrking av barnevernet, men me er ikkje i mål. Me meiner at barnevernet i all hovudsak er ei offentleg oppgåve, der ideelle organisasjonar skal spele ei større rolle framover.

Me har mykje å vere stolte av, men me har òg utfordringar som me må ta på vegner av ungane. Eg vil vere ein av dei som er folkevald også for dei som ikkje har stemmerett – dei minste. Me må tenkje stort om dei små.

Det har utvilsamt kome fram i dagens debatt at arbeid til alle er Arbeidarparti hovudsak. Det er òg viktig familiepolitikk. For arbeid handlar ikkje berre om enkeltindivid eller om skatteinntekter, det handlar for svært mange om ein trygg og god familieøkonomi og eit godt familieliv. Å ha eit arbeid gjev folk moglegheit til å kjøpe seg ein bustad. Det gjev foreldre rett til foreldrepermisjon. Det gjev dei moglegheit til å kombinere arbeid og omsorg. Ein viktig føresetnad for at begge foreldre, eller einslege foreldre, kan vere i arbeid, er i dag barnehageplassar og gode permisjonsordningar, noko regjeringa har satsa sterkt på. Fedrekvoten og ein meir likestilt foreldrepermisjon er viktig for familiane og for kvinner i arbeidslivet, og er noko eg er veldig stolt av.

Eg har snakka mykje om Arbeidarpartiet sin politikk i dette innlegget. Det synest eg veldig mange arbeidarparti-representantar har gjort i dag, trass i at representantane frå Høgre synest å vere indignerte over at me ikkje har gjort det. Likevel merka eg meg at representanten Hofstad

Helleland nok nemnde Arbeidarpartiet oftare i sitt innlegg enn det eg gjorde.

Thor Lillehovde (A) [21:41:14]: Soria Moria-erklæringen understreker at regjeringens viktigste oppgave er å forebygge. Dersom hendelser og kriser oppstår, er målsettingen at de skal håndteres raskt og effektivt ved bruk av nasjonale ressurser. God beredskap skaper trygghet. Så blir spørsmålet om vi vil planlegge for å gjennomføre tiltak som gir oss hundre prosent vern mot enhver tenkelig og utenkelig katastrofe eller terrorhandling. Det vil i så tilfelle gi oss et overvåkingssamfunn som vil medføre store begrensninger i forhold til enkeltindivids frihet og rettigheter. Med erfaringer fra andre land kunne kanskje anslaget mot regjeringskvartalet vært et scenario i en risikovurdering, men raidet mot AUF-erne på Utøya var det ingen vettug mann som kunne forutse. Det var en terrorhandling uten sidestykke.

En lærdom må vi ta med oss i framtidig beredskapsplanlegging: Det er at terroristenes ondskap er endeløs. Dette er utfordringer norske kommuner, nasjonale myndigheter og næringsliv vil møte i sitt framtidige beredskapsarbeid. Med andre ord: Heretter må det tenkes og planlegges for det utenkelige hvis vi skal ha muligheter til å forhindre den type terrorangrep. Vi er gode på beredskap i Norge, men vi kan bli bedre.

Et viktig element i vårt redningsarbeid er de frivilliges innsats, ofte i samarbeid med kommunale og statlige innsatsgrupper. Slik var det også den 22. juli og i dagene som fulgte.

Den norske frivilligheten er et lim i ethvert lokalsamfunn. Frivillig deltakelse gir økt beredskap både for samfunnet og den enkelte borger. Å ta vare på frivilligheten er å gjøre samfunnet tryggere og fellesskapet bredere. Frivillige organisasjoner spiller gjennom sitt engasjement en viktig rolle i vår norske velferdsmodell. Fra politisk side har vi et ansvar for å legge til rette for at frivillige aktører kan spille sine roller som likeverdige redningsressurser når alvorlige hendelser rammer landet. Også i et stort flertall av landets kommuner er frivillighet avgjørende for folks trygghet. Om lag to tredjedeler av landets kommuner har deltidsbrannvesen som bemannes med frivillige. Disse er der når vi trenger dem, ikke bare når det brenner, men også når større ulykker inntreffer. Slik er det også med Sivilforsvaret. I det daglige ser vi dem ikke, men også de er der når vi har behov for dem. De er en viktig del av sikkerhetsnettet, de er vår trygghet og statens viktigste innsatsstyrke når kriser oppstår.

Åge Starheim (FrP) [21:44:34]: I trontalen vart det sagt at regjeringa skal syte for god velferd. Eg stiller spørsmålet: Skal det vere god velferd over heile landet, eller er det berre dei folkerikaste delane av landet som skal ha gode velferds- og helsetilbod?

I dei seks åra vi no har hatt eit raud-grønt styre i dette landet, har dei reist land og strand rundt og fortalt at ingen lokalsjukehusfunksjonar skal leggjast ned. Dette gjeld både raud-grøne stortingspolitikarar og regjeringsmedlemmer, heilt opp til statsministeren. Kva ser vi så

skjer rundt i landet? Jau, helseføretaka, både dei regionale og dei lokale, held fram med å ta bort funksjonar frå velfungerande lokalsjukehus, utan at helsestatsråden grip inn og stoppar nedbygginga og nedbemanninga ved mange lokalsjukehus.

Eg trekkjer den konklusjonen at den dobbeltkommunikasjonen som vi har sett i denne valkampen når det gjeld lokalsjukehus sine funksjonar, er gjort berre for å tekkjast veljarar. Vi har registrert at raud-grøne enkeltrepresentantar har kome med sterke lovnader om å rydde opp når det gjeld lokalsjukehuset på Nordfjordeid. Eg vil i denne samanhengen vise til stortingsrepresentantane Lundteigen og Toppe sine utsegner til lokalaviser i Nordfjord og på fleire valmøte i same distrikt.

No registrerer vi at dei nemnde lovnader ikkje har nokon verdi, fordi helseføretaket driv på same måten som det har gjort tidlegare, og tek bort viktige funksjonar og driv personforfølging av tilsette, tilsette som også slåst for at lokalsjukehuset skal bestå i den forma som vart bestemt i Nasjonal helseplan.

Eg viser til Framstegspartiet sitt forslag om å stoppe den nedbygginga av lokalsjukehusa som vi er vitne til, og eg forventar at dei stortingspolitikarane som reiste land og strand rundt og gav sterke lovnader om å oppretthalde fullverdige lokalsjukehus, støttar vårt forslag, slik at vi kan stoppe nedbygginga. Om ikkje set eg store spørsmålsteikn ved moralen til desse representantane.

Tove-Lise Torve (A) [21:47:11]: I går hadde jeg besøk av to unge damer som gjester til åpningen av Stortinget. De var spente og gledet seg. Etter seremonien var de oppglødde og glade for å ha fått være med på en så stor og viktig begivenhet. Begge var godt fornøyd med trontalen og planene regjeringen har for 2012.

Så sa den ene av dem:

«Lurer på hva kongen hadde sagt dersom Frp satt i regjering? Kanskje noe sånt som at Regjeringen har fjernet skatter og avgifter på alkohol – og antallet alkoholrelaterte ulykker, skader og helseproblemer hos folk flest stiger i været. Eller: Regjeringen har opphevet fartsgrensene på motorveiene våre – noe som har ført til en dramatisk økning av trafikkulykker.»

Dette var selvsagt karikerte utsagn fra denne unge damen, men det forteller likevel at dersom Fremskrittspartiet kommer i regjering, vil samfunnet endre seg. For eksempel vet vi at en mer liberal alkoholpolitikk vil gi store problemer både for enkeltmennesker og for samfunnet.

Jeg er opptatt av rusmiddelpolitikk og er bekymret over utviklingen og konsekvensene av økt alkoholkonsum og bruk av narkotiske stoffer. Jeg er derfor glad for at regjeringen vil legge fram en egen stortingsmelding om nettopp rusmiddelpolitikken. For det er ikke til å stikke under stol at både det forebyggende arbeidet og behandlings- og rehabiliteringstilbudet kan bli bedre. Jeg er spesielt opptatt av tiltakskjeden fra motivasjon til avrusning og videre til behandling og rehabilitering. I dag opplever flere at denne behandlingsskjeden er for stykkevis og delt. Og det er hjerteskjærende å høre om mennesker som enten sprekker og begynner å ruse seg igjen, eller i verste fall dør av

overdoser fordi de må vente for lenge til de får det neste tilbudet i tiltakskjeden.

Selv om regjeringen har fått gjennomført en god del tiltak innen rusomsorgen, er det etter manges mening ikke nok. Både rusmisbrukere og pårørende, helsepersonell og organisasjoner forteller om triste og vonde menneskeskjebner på grunn av rusmisbruk og et behandlingstilbud som ikke strekker til. Dette må vi gjøre noe med.

Stoltenberg-utvalget la i 2010 fram sin rapport om narkotika. Utvalget peker på mange viktige områder som må forbedres og fornyes, som vil bli gjenstand for stor oppmerksomhet i den varslede stortingsmeldingen. Jeg ser fram til at meldingen kommer til Stortinget til behandling, og jeg både håper, tror og forventer at dette viktige politiske arbeidet vil medføre en mer bevisst rusmiddelpolitikk og et bedre behandlingstilbud til rusmisbrukerne.

Torfinn Opheim (A) [21:50:17]: Vår måte å skape og dele og leve på har skapt det samfunnet vi har i dag, med høy sysselsetting, gode velferdsordninger og god omfordeling. Jeg tror dette er en av grunnene til at vi kom igjen om katastrofen den 22. juli og dagene etterpå på en god måte. Men det er ikke naturgitt at det skal fortsette sånn. Det er et resultat av samfunnsbyggingen, av politiske valg.

Det er dramatiske tider i europeisk økonomi. Finanskrisen og håndteringen av den førte til at mange av de europeiske landene som fra før hadde store budsjettunderskudd, har fått enda større underskudd og ytterligere problemer. Mange land er blitt svært sårbare. Mange land vil ha lite å stille opp med om verdensøkonomien får enda større problemer. Da kan vi stå overfor nye kriser og nye opptøyer. – Alt sammen på grunn av politiske valg.

I Norge er det lett å tenke at dette ikke kan skje hos oss, at vi ikke vil bli berørt. Det er ikke sant. Den norske økonomien er sterk, men samtidig åpen og sårbar for konjunktursvingninger. Et styringsdyktig EU og et velfungerende indre marked betyr dermed også mye for norske arbeidsplasser og vår velferd. Vi er avhengig av at Europa lykkes, fordi landene i Europa er våre viktigste handelspartnere. Norske myndigheter kan nemlig ikke skjerme industri og næringsliv mot det som skjer internasjonalt. Derfor angår også Europas svar på finanskrisens utfordringer oss direkte. Derfor må man også finne langsiktige løsninger som sikrer oss en bærekraftig økonomi internasjonalt.

Høy deltakelse i arbeidslivet og lavt sykefravær gir oss inntekter til å gjøre skolen enda bedre og å lage et verdig omsorgstilbud for eldre. Det finnes ingen andre virkemidler i politikken som er sterkere enn dette: å holde folk i jobb. Da får vi skatteinntekter, og da holder vi trygdeutgiftene nede. Slik får vi råd til å gjennomføre de tingene vi er opptatt av, fra satsing på skole og eldre til rusomsorg og barnevern, veier og kultur.

Når vi lykkes med det viktigste, lykkes vi også med resten. Når vi får folk i jobb, lykkes vi med andre mål som likestilling, integrering og sosial utjevning. Når vi får seniorene til å ønske å stå lenger i jobb, får vi et pensjonssystem som er bærekraftig. Og når det skapes verdier, får vi inntekter til fellesskapet gjennom skatt. Alt dette skjer fordi vi setter inn all vår kraft og styrke på å holde folk i

jobb. Alt er politiske valg som gir konsekvenser. Lav arbeidsledighet er viktig for økonomien, men det er også viktig for den enkelte. Vårt mål er at så mange som mulig skal oppleve å våkne opp om morgenen og glede seg til å gå på jobb, til å tjene sine egne penger, til å være en del av et sosialt fellesskap og bidra til verdiskapingen i landet vårt. Å fortsette byggverket gjennom styrking av fellesskapet i den norske modellen har vist seg å være en god forebygging mot utrygghet og uro. Det er et bevisst politisk valg.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [21:53:38]: Næringspolitikken blir ikke fremtidsrettet dersom en ikke skaper kompetente arbeidsplasser. Skal vi møte utfordringene fremover, er høy kunnskapsbasert verdiskaping det beste virkemidlet både for å bevare og styrke velferdssamfunnet vårt.

Den maritime klyngen er et godt eksempel på hvor viktig det er å se sammenhengen mellom generelle rammebetingelser, kompetanseutvikling og godt samarbeid mellom leverandører og kunder. Denne klyngen er bare ett eksempel på hvor viktig det er med kvalifisert arbeidskraft.

Når jeg har reist rundt i valgkampen og snakket med bedriftsledere og ansatte i bedrifter, er behovet for kompetanse og kvalifisert arbeidskraft noe som trekkes fram av de aller fleste. Dette er en av de virkelig store utfordringene. Norge mangler kvalifisert arbeidskraft. Det gjelder enten bedriftene er store eller små.

I Norge har ni av ti bedrifter færre enn 20 ansatte, ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå. Mangel på kvalifisert arbeidskraft er det største hinderet for videre vekst i småbedrifter også – det er ikke bare store bedrifter som mangler arbeidskraft.

I NHOs småbedriftsbarometer 2011 fremgår det bl.a. at hver tredje bedrift opplever mangel på arbeidskraft som det største hinderet for videre vekst. Ved den samme undersøkelsen fremgår det at seks av ti bedrifter vurderer satsing på utdanning som en meget viktig rammebetingelse. Det er bare redusert skatt og redusert skjemavelde som rager høyere på bedriftenes prioriteringsliste.

Skal næringslivets behov for kompetanse dekkles, er en avhengig av et utdanningssystem som møter arbeidslivets behov for kvalifisert arbeidskraft. Jeg kan bruke fagskolene som eksempel på et viktig bindeledd mellom arbeidslivets behov for kompetanse og samfunnets svar på dette behovet. Derfor er fagskolene så viktige.

Fagskolene er ulike, og det kreves ulike finansieringsmodeller. Enkelte fagskoler krever dyrere utstyr enn andre. Eksempel på det er innenfor den maritime opplæringen. Her kreves både mer og dyrere utstyr for å gi god opplæring innenfor maskinteknikk, nautikk og skips-teknisk drift enn hva som er tilfellet i andre yrkesfaglige retninger.

Vi må i mye sterkere grad satse på og videreutvikle fagskolene, som er et viktig tilbud for ungdom som velger praktiske fag. Dette er en vinn-vinn-sak. Ungdommene får utdanning i det som de interesserer seg for, og arbeidslivet får en kompetanse som arbeidslivet trenger.

Tone Merete Sønsterud (A) [21:56:47]: I altfor lang tid ble det brukt altfor lite penger til samferdsel. I 2005 ble trenden snudd. Ingen regjering har satset mer på samferdsel enn den rød-grønne, og Norge bevilger nå mer penger til vei enn alle andre land i Norden.

Gode transportmuligheter er viktig for å ta hele Norge i bruk. Å ruste opp infrastrukturen gjør hverdagen enklere for folk, det bedrer miljøet, samfunnet blir mer inkluderende, og det styrker næringslivets konkurransekraft.

Det er stor byggeaktivitet på norske veier for tiden. I siste stortingssesjon ble det gitt grønt lys for å starte 15 store riksveiprosjekter. I tillegg er det mange store veiprosjekter på gang. Mellom 2006 og 2010 ble 46 store veiprosjekter åpnet, og veksten i etterslepet på vedlikehold er stanset etter kraftig økning i vedlikeholdsbudsjettet.

På tross av et beskjedent folketal har Norge en utpreget spredt bosetning. Fjell, fjorder og daler stiller store krav til investeringer og vedlikehold i samferdselssektoren. Til sammenligning har Sverige en dobbelt så stor befolkning, som til gjengjeld er langt mer konsentrert til de deler av landet der naturen gir rom for relativt lave utbyggingskostnader. Derfor blir det feil å sammenligne norsk og svensk veistandard. Vår målestokk er Norge, og vår regjering har ambisjoner om å videreføre en ambisiøs distriktpolitikk, også på samferdselsområdet.

Når det gjelder jernbane, skjer det også mye. To ferske eksempler er vedlikeholdet på Oslo S og åpningen av det nye dobbeltsporet fra Lysaker til Sandvika.

Det satses på trafiksikkerhet, noe som har gitt resultater. Tallet på drepte og hardt skadde i trafikken går nedover. Vi må helt tilbake til 1954 for å finne tilsvarende lave tall, til tross for en mangedobling i trafikken.

Innen sjøtransport er det nå inngått en ny avtale med Hurtigruten, og innen luftfart bygger man nå ut Terminal 2 på Gardermoen. Vi har fokus på miljø og klima, og kollektivtransporten er et satsingsområde.

Dette er bare noen få smakebiter innen samferdsel, så de som påstår at det ikke satses på samferdsel i dette landet, kan umulig følge med i timen, jf. Fremskrittspartiet. Men vi har noen utfordringer i forhold til kostnadsutviklingen og planleggingsverktøyet spesielt på vei. Dette må vi ha sterkt søkelys på. Vi må ha kortere planleggingstid, holdbare kalkyler og bedre kostnadskontroll. Vi har bak oss en periode der funksjonskontraktene noen steder økte med over 100 pst., og ga dårligere vedlikehold. Så det må være lov å spørre om konkurranseutsetting av drift og vedlikehold er den beste måten å organisere dette arbeidet på, og om det gir oss bedre kostnadskontroll.

La meg si til Sortevik, som sier at bygging av vei er en sikrere investering enn aksjer og obligasjoner: Dette er feil, og nok et godt eksempel på hvorfor vi skal være glad for at Fremskrittspartiet ikke styrer Norge.

Så til Hoksrud, som er litt oppgitt over at Norge er «annerledeslandet». Når vi ser på hva som skjer i store deler av resten av verden, skal vi nok være glad for at vi er akkurat det.

Peter Skovholt Gitmark (H) [21:59:55]: Fortreffelighetens smil ligger tykt over enkelte rød-grønne repre-

sentanter, og det er troen på egen fortreffelighet. Mye er godt i Norge, og det er lov å slå seg på brystet for det, men samtidig er det et paradoks at norsk konkurransekraft faller.

Det er i de gode tidene som vi har vært igjennom, man burde legge grunnlaget for de dårligere vi vet kommer. Det er i tillegg paradoksalt når fremtredende rød-grønne representanter nærmest hober over at Den europeiske union og valutaunionen går dårlig. Det er god grunn til å minne om at over 80 pst. av norsk eksport går nettopp til EU. Når EU nå opplever økonomiske vanskeligheter, vil vi også oppleve økonomiske vanskeligheter. Vi vil få svake vekst på grunn av dårligere europeisk vekst. Vi vil oppleve lavere etterspørsel enn vi ellers hadde hatt, fordi veksten i Europa er dårligere, og dermed også etterspørselen etter våre varer.

Men det er i etterkant av krisen vi virkelig kan måle regjeringens politikk. Når vi ser at norsk konkurranseevne har falt hvert eneste år siden 2005, er det god grunn til å spørre seg selv: Hva vil det ha å si for norske arbeidsplasser? Mest sannsynlig en hel del. Vi kommer til å oppleve at norsk konkurransedrevet industri kommer til å få det enda vanskeligere med å eksportere sine varer, fordi den norske lønnsveksten har vært høyere enn ellers i Europa, fordi effektivitetsveksten i Norge ikke står i stil med lønnsveksten, fordi vi opplever en norsk kronekurs som igjen begynner å bli uhåndterlig, og fordi det norske skattenivået er høyere enn i svært mange andre land vi sammenligner oss med.

Vi har mulighet til gjennom den politikken vi nå er med på å legge til grunn, å gjøre noe fundamentalt med norsk konkurranseevne og konkurransekraft. Men da er det først og fremst bruken av kunnskap, forskning, utvikling og innovasjon som vil legge grunnlaget for om vi kommer til å være en konkurransedyktig nasjon også i tiden fremover.

Det handler om at vi må ha de beste hodene, og dermed også de beste løsningene på morgendagens problemer. Men vi må samtidig se i øynene at uten en infrastruktur som gjør at vi raskt og effektivt klarer å få varer til markedet, ja så stiller norske bedrifter med den samme konkurranseulmpen som de har i dag.

Det gjelder også å bruke de mulighetene skattesystemet gir oss, til å bidra med vekstfremmende skattelettelser. Og det er der statsministeren tar fundamentalt feil når han sier at skattelettelser er uansvarlig. Nei, vi trenger trygghet gjennom kunnskap og gjennom økt konkurransekraft.

Karin Yrvin (A) [22:03:22]: Noen ganger snakkes det om samfunnets kultur, og om hvilke holdninger som vi alle sammen har. Jeg synes at 22. juli viste oss som nasjon at vi har minst to sterke trekk, og det er at vi er trassige, og vi er solidariske. I en rekke land står ikke trassighet og egennyttig solidaritet så sterkt som samfunnets verdi og som rettesnor for praktisk politikk som det gjør i Norge. I disse landene er de fundamentale elementer som skal til for at alle har rimelig god mulighet i livet og en solid plattform for å utøve sin frihet, nemlig barnehager, skole, sykehus, eldreomsorg og et sikkerhetsnett når man mister arbeidet eller blir syk, privilegier som er forbeholdt de få.

Den trassige solidariteten som materialiserte seg 22. juli, er gode egenskaper når vi står overfor en ny finansiell uro.

Vi ser at mange land er i et stort uføre. De har høy arbeidsledighet, høye faste utgifter til statskassen og høy gjeld. Og når de nå skal bruke Keynes som lærebok og veiviser, og pøse penger inn i økonomien for å få hjulene i gang, har de ingen penger å bruke. Penger er ikke spart, og skattekutt er gitt.

Så finanskrisen viser hvor prisgitt vi er utviklingen internasjonalt, men det er også en veiviser for hvor mye vi kan gjøre selv ved å holde orden i eget hus, og ved at vi engasjerer oss for våre verdier internasjonalt.

Når Jens Stoltenberg nå varsler et stramt budsjett, bør det lyttes, og det bør støttes. Ingen må innbille seg at vi ikke står overfor enorme utfordringer framover som følge av utviklingen i internasjonal økonomi. Ikke minst må vi være i forkant for å sikre at norsk eksportindustri utenfor oljesektoren opprettholder sin konkurransedyktighet.

Vi har vist at et samfunn som har høy velferd og høyt skattenivå, er levedyktig, også i tider med økonomisk uro. Faktisk er det skattenivået og våre offentlige fellesgoder som gjør oss rustet til å møte det vi nå ser konturene av i den internasjonale økonomien. Vi søker forbedringer på helt feil grunnlag dersom vi ikke ser at det norske sosialdemokratiet har klart seg særdeles godt i møte med den krisen verden nå står overfor, og står ualminnelig godt rustet til å gjøre det samme også i tiden framover.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Gorm Kjernli (A) [22:06:03]: Mange ord er blitt brukt de siste to månedene om de grufulle og uforklarlige hendelsene i Oslo og på Utøya 22. juli – et målrettet angrep som likevel rammet tilfeldig, et utpekt mål, men som likevel berørte og angikk oss alle.

Mye er også blitt sagt om det gode samholdet som ble vist i tida etter 22. juli. Et av mine sterkeste øyeblikk var i begravelsen til Bano Rashid på Nesodden, en kristen seremoni i Nesodden kirke med en muslimsk seremoni ved gravplassen utenfor. Da vi fulgte Bano til graven, gikk presten og imamen sammen ut av kirken, side ved side.

Norge blir ikke det samme etter 22. juli, sier vi. La oss virkelig håpe og tro at det samholdet vi har sett de siste månedene, er en varig endring i hvordan vi som innbyggere i Norge behandler hverandre, og oppfører oss mot hverandre.

Debatten i dag om 22. juli har nesten utelukkende dreid seg om beredskap og håndtering. Den debatten er det helt avgjørende at vi tar. Jeg er stolt av å være med i et parti med en statsminister og en justisminister som står fram på den måten de gjør, og som også tar ansvar.

Debatten om beredskap må vi ta, men det er også andre debatter vi må ta i kjølvannet av 22. juli.

Forebygging er viktig, og forebygging handler ikke bare om mer ressurser til politiet og til PST, men også om hvilke politiske holdninger som kommer til uttrykk i det offentlige ordsiftet. Vi har de samme utfordringene nå som før 22. juli, sier Siv Jensen. Jeg har de samme an-

kepunktene mot Fremskrittspartiet nå som jeg hadde før 22. juli. Fremskrittspartiet er et parti som bevisst har spilt på fremmedfrykt, og som bygger opp et bilde av «vi» og «dem» – en retorikk som skaper avstand framfor å knytte sammen. Debatten etter 22. juli må også handle om hvilke holdninger vi ønsker skal prege det norske samfunnet, og at toleranse, samhold og mer demokrati blir mer enn ord rett etter de grufulle hendelsene.

Kari Henriksen (A) [22:08:35]: Denne debatten er den første i Stortinget etter 22. juli. Statsministeren og regjeringen, statsapparatet og politiske ledere har fått velfortjent takk. «Byråkrat» bør heretter være en hedersbetegnelse. Takk! Men ikke minst vil jeg takke ungdommen.

Barnebarnet mitt på 2 ½ år sier: Kom an! når han vil at jeg skal komme på gulvet og leke. Kom an var det en tydige svaret fra ungdommen. Kom an, møt terror med dialog, samtale, demokrati og åpenhet. Kom an!

Regjeringspartienes mål om den laveste arbeidsledigheten i Europa er vi så langt alene om. Arbeiderpartiets virkemidler handler om hverdagen til folk: rettferdig beskatning, forenkling av regelverk, samhandlings-, pensjons- og uførefor reform er bærekraftige virkemidler for at Norge skal kunne møte framtida. Arild Theimann fra Sandefjord Arbeiderparti sa: For offentlige virksomheter er tjenestene målet og pengene virkemidlet. For private virksomheter er pengene målet og tjenestene virkemidlet. Jeg vil at pengene skal gå til tjenester, ikke til aksjeutbytte til private eiere.

Dette er den norske modellen.

De borgerliges vakling mot en eventuell borgerlig regjering følges med interesse. Først på spørsmål kommenterte Høyres statsministerkandidat finanskrisen.

Høyre nærmer seg Fremskrittspartiet. Vi ser det i skjenkdebatten: Mer politi er nå også Høyres svar på sammensatte og komplekse problemer. Retorikken rundt skattepolitikken er nei til formuesskatt – punktum – uten resonnement rundt konsekvenser eller inndekninger. Høyre argumenterer med at de rike vil jobbe mer dersom de blir rikere, i motsetning til vanlige folk, som vil jobbe mer, stå opp tidligere hvis de får mindre. Etter seks år i opposisjon var formuesskatten det de skulle «ta» posisjonen på – etter seks år!

Den årlige skattevirkningen i budsjettene fra Fremskrittspartiet og Høyre for 2011 er beregnet å gi dem med inntekter under 400 000 kr inntil 2 000 kr i skatteutt. 600 er formuesskatteskroner. De med over 3 mill. kr i inntekt får inntil 113 000 kr, nesten 59 000 er formuesskatteskroner. FINN.no hadde 15. juni for salg en Honda Jazz 2006-modell til 113 000 kr. De med inntekt over 3 mill. kr kan kjøpe bilen etter ett år. De med inntekter under 400 000 kr må spare i 56,5 år før de kan kjøpe den samme bilen.

På en dag med meldinger om Hellas' mulige konkurs, børsfall, oljekursfall og stor sosial uro i Europa skal vi fristes av politikk som gjør oss i stand til å kjøpe en bruktbil etter 56,5 år.

Jeg gleder meg til en valgkamp for en ny rød-grønn regjering i 2013!

Presidenten: Presidenten vil – så sent på kvelden – bemerke at det kanskje kan bli en dårlig valgkampbil ...

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [22:12:08]: Et oljesmurt Norge og stor politisk enighet om fornuftig pengebruk uansett regjering de siste årene er årsaken til at Norge som nasjon ikke rammes like hardt av den økonomiske krisen som Europa og resten av verden sliter med. Likevel er vi svært sårbare, spesielt eksporttett næringsliv og reiselivsnæringen.

Det har allerede blitt langt tøffere for norsk næringsliv, med høyt kostnadsnivå og sterk krone, og vi opplever nå at næringslivet justerer ned sine forventninger. Vi ser også at reiselivsbedrifter i distriktene rammes særlig hardt.

Senest i går kunne en lese i Sunnmørsposten at distriktshotellene er fanget i en ond sirkel, at de langt på vei er taperne i kampen om gjestene året rundt.

En krevende økonomisk situasjon i verden og en rekordsterk norsk valuta har bidratt til en svekket eksport av norske varer. Det er blitt dyrere for utenlandske turister å komme hit. Og det har blitt enda billigere for nordmenn å feriere utenfor landet.

I trontalen sier regjeringen at den vil føre en aktiv næringspolitikk over hele landet, og de gjentar løftet om å utarbeide nye strategier for reiselivsnæringen.

Når norsk reiseliv skal videreføre utviklingen av norske reiselivsprodukter for at norske aktører skal hevde seg i en stadig tøffere internasjonal konkurranse, vil hotellnæringen være en svært viktig aktør. Jeg snakker da ikke om by- og flyplasshoteller, som ofte drives av store internasjonale kjeder. Nei, jeg sikter spesielt til generasjonsdrevne distriktshoteller – historiske perler som ofte er fredet eller vernet og plassert innerst i våre mange naturskjønne fjorder langs hele kysten.

Den særnorske formuesskatten og arveavgiften er i dag disse bedriftenes største fiender med tanke på investeringer til fornyelse og videreutvikling for å møte dagens utfordringer i markedet, både nasjonalt og internasjonalt. LO-leder Roar Flåthen tok i dag igjen til orde for å fjerne den særnorske formuesskatten på arbeidende kapital.

Jeg forventer ingenting av SV, men jeg håper og ber om at Arbeiderpartiet og Senterpartiet tar ansvar, at de ser verdien av å lette det ødeleggende skattetrykket som er lagt på norskeide bedrifter, deriblant de historiske generasjonsbedriftene innenfor reiselivet vårt.

Tor-Arne Strøm (A) [22:15:11]: Trontalen bekrefter det vi vet: Norge er et godt land å bo og leve i. Utsiktene og mulighetene framover er gode hvis vi forvalter dem med klokskap. Og det har vi og denne regjeringen gjort til nå.

Ideen om et sterkt fellesskap og solidaritet har stått seg godt i en tid med økende globalisering, økonomisk vanskelige tider rundt oss, ikke minst da vårt demokrati på den mest grusomme måten ble rammet av terror i regjeringsskvartalet og på Utøya den 22. juli.

Høyresiden og deler av sentrum ivrer stadig etter salg, konkurranseutsetting og privatisering av offentlige tjenester. Denne debatten kom for alvor på dagsordenen og for-

sterket seg under Adecco-skandalen og da det ble kjent at NHO Service sendte høyresidens kandidater på kurs i salg og konkurranseutsetting.

For Arbeiderpartiet er det viktig å sikre gode offentlige tjenester, et godt tilbud til brukerne og en god og seriøs arbeidsplass for de ansatte. Adecco-saken illustrerte et poeng Arbeiderpartiet og våre samarbeidspartnere har framholdt lenge, nemlig at innenfor omsorgstjenestene er eneste kuttmulighet de ansattes vilkår. Det er der mulighetene for profitt ligger sammenliknet med offentlig sektor. En omfattende privatisering av offentlige tjenester vil føre til press på arbeidsvilkår for de ansatte og en dårligere hverdag for disse.

En annen sak under samme overskrift er salg av kommunale kraftverk, som høyresiden har vært opptatt av i flere kommuner. Jeg er spent på hva som nå skjer i de høyredominerte kommunene med et borgerlig flertall. Jeg regner med at de skal innfri sine valgløfter. Da tror jeg også man får se en annen hverdag.

Et velfungerende transportsystem på sjø og land er viktig for økt verdiskapning og livskvalitet og for å ta hele landet i bruk. Gjennom oppfølging i NTP vil regjeringen og vi rød-grønne på Stortinget arbeide for å nå målene om et sikkert og miljøvennlig transportsystem som er tilgjengelig for alle. Regjeringen vil føre en aktiv næringspolitikk over hele landet og satse på områder der vi har særlige forutsetninger for å skape disse verdiene.

Ingen regjering har satset mer på samferdsel enn den rød-grønne. Dette gjelder i landet generelt. Den rød-grønne regjeringen vet at god infrastruktur er avgjørende for at folk kan leve og virke over hele landet.

Jeg skal ta et eksempel. Hurtigruta er viktig i denne infrastrukturen. Derfor er jeg veldig glad for at denne regjeringen har fått på plass en avtale som sikrer daglige avganger hele året fra 34 havner.

Investeringsene i vei og bane led i mange år av manglende vedlikehold og underfinansiering. I 2005 snudde den rød-grønne regjeringen trenden. Siden 2005 har bevilgningene til vei og bane økt med 51 pst. Norge bevilger mest penger til vei av alle landene i Norden, uavhengig av størrelsen på veinettet.

Marianne Marthinsen (A) [22:18:25]: Det har vært vanskelig å finne noen rød tråd eller et samlet budskap fra høyrepartiene så langt i denne debatten. Det er for tidlig å oppsummere, selvfølgelig, men det ville overraske meg stort om det viser seg at de borgerlige partiene kommer nærmere hverandre etter hvert som natten faller på.

Det bekymrer jo ikke meg i noen særlig grad. Jeg skal ikke stå her og påstå noen som helst slags omsorg for hvordan det står til med den borgerlige blokken i norsk politikk. Men for velgernes del begynner det faktisk å bli på sin plass at det kommer en avklaring ikke bare på hva slags alternativ regjeringskonstellasjon den borgerlige siden skal gå til valg på, men også hva slags alternativt prosjekt de vil velges på.

Det nærmeste man kommer i denne debatten er en felles borgerlig bekymring for norsk konkurranseevne og vilkår for norske bedrifter. Det er gode ting å være opptatt

av, men beskrivelsene fra høyresiden blir nesten absurde når vi ser Norge utenfra i en europeisk kontekst. Det er nesten så man kan mistenke dem for ikke å forstå alvoret i den krisen som herjer rundt oss, og årsakene til at den har oppstått.

For noen uker siden kom bestselgeren «The Spirit Level» ut på norsk under navnet «Ulikhetens pris». Det er en bok som på veldig slående måte viser hvordan de landene som har minst forskjeller, også er de landene som økonomisk presterer aller best. Etter at man har nådd et visst utviklingsnivå, viser statistikken helt tydelig at det ikke er veksttaket i seg selv som er viktigst, men hvordan veksten fordeles.

Høyresiden har møtt den boken og den debatten, ikke med en ideologisk debatt om samfunnsmodell, men med en teknisk debatt om statistisk metode.

Den boken er på ingen måte noen bibel. Og jeg skal være den første til å innrømme at de økonomiske sammenhengene noen ganger kan være hakket mer kompliserte enn det forfatterne gir inntrykk av. Men hovedfunnene går det ikke an å fornekte.

Det er jo bare å se seg rundt i verden. Hvem er det som har klart seg bra? Hvem har ikke det? De landene som klarer å gi innbyggerne sine sosial sikkerhet, og der hvor ulikhetene er små, er også de landene hvor innbyggerne er produktive, hvor tilliten er høyest og økonomien i sterke vekst. Det er en veldig intuitiv sammenheng.

Så kan man alltid diskutere hvordan man skal innrette skattene på best mulig måte. Veldig mye har handlet om formuesskatt her i dag. De endringene som allerede har blitt gjort i formuesskatten, mener jeg udelt er av det gode. Men Høyres og Fremskrittspartiets forslag handler ikke om arbeidende kapital. De vil rett og slett fjerne hele formuesskatten, uten noen annen inndekning. Det er et forslag som vil redusere inntektene til den byen som jeg representerer, Oslo, med nesten 2 mrd. kr. Man skal altså bedre norske bedrifters konkurranseevne gjennom å øke inntektsforskjellene og kutte i velferd.

Derfor er det rimelig at vi nå etter hvert får et svar fra borgerlig side på hva slags alternative prosjekt de har planer om å gå til valg på. Det gamle uttrykket «Look to Norway» har fått ny relevans gjennom finanskrisen.

Olemic Thommessen (H) [22:22:07]: Svært mange av Arbeiderpartiets talere har brukt Hellas som inngang til sin beskrivelse av den økonomiske politikken. Det er forståelig, i den forstand at Hellas jo illustrerer hvordan det kan gå hvis man kjører som de har gjort. Men særlig lenger strekker vel ikke dette eksemplet seg, annet enn som en slik illustrasjon. Å bruke det som et utgangspunkt for å beskrive hva som er Norges utgangspunkt, og hva som skulle være god økonomisk politikk for Norge, vil fort komme feil av sted.

Vi har i løpet av denne dagen og denne debatten hørt en masse fine målsettinger beskrevet av Arbeiderpartiets representanter. Målsettingene er det i og for seg enkelt å slutte seg til. Det det har vært mindre av, er hvordan man skal nå disse målsettingene – hvilken ny politikk som skal til fremover i en verden som er endret, for å sikre velferden

og sysselsettingen fremover. Høyres resept på dette er jo å styrke den verdiskapingen som ligger i bunnen i samfunnet. Den bygger på de private aktørenes initiativ og vekstevne. Vi ønsker at en større del av kapitalen blir liggende i bedriftene, at vi får en mer treffsikker investering på den måten. Vi ønsker styrket forskning og innovasjon, og vi ønsker en effektiv offentlig sektor som gir gode arbeidsplasser og som gir en effektiv bruk av midlene som skal til for å få det som i virkeligheten er et varmt samfunn.

Arbeiderpartiet har hatt full sysselsetting som en viktig gjennomgangsmelodi i denne debatten. Jeg savner en problematisering rundt spørsmålet om riktig rekruttering, for det er nemlig slik at hvis man i privat sektor får svekket sysselsetting, er det ikke gitt at den arbeidsledigheten er mulig å ta opp i offentlig sektor. Det er altså ikke noen nødvendig kommunikasjon mellom det. Vi kan fort komme i en situasjon der vi har arbeidsledighet på visse områder og mangel på arbeidskraft på andre. Det er ikke mange årene siden vi hadde det som en veldig aktuell problemstilling. Dette er en viktig problemstilling fremover, både med hensyn til press i økonomien og for å få løst sentrale oppgaver. Jeg savner i debatten en problematisering rundt dette og en anvisning om en politikk som viser fremover når det gjelder det.

Truls Wickholm (A) [22:25:22]: Forrige taler stilte viktige spørsmål. Derfor betyr det noe hvem som styrer skole- og utdanningspolitikken. Denne regjeringen har mye å være stolt av, for mens mange i opposisjonen har vært mest opptatt av å sette en stopper for fruktig hjerneføde, har regjeringen levert på en rekke områder.

Vi har stanset en massiv privatisering av skolen. PISA-testene viser at nedgangen i faglige resultater er snudd til oppgang. Det store forstyrrende konfliktnivået i skoledebatten er historie. Ikke minst har vi levert full barnehagedekning, som gjør at flere får best mulig utgangspunkt for å lykkes i skolen.

Regjeringen har også en kraftig innsats mot frafall i videregående opplæring gjennom Ny GIV og gjennom en ny ungdomsskolemelding. Der sørger man bl.a. for å løfte de svakeste på 10. trinn, så de er bedre rustet for videregående.

Vi skal yrkesrette mer på yrkesfag. Engelskeksamen skal ikke lenger være sentralt, noe som gjør at hvert fylke i hvert fag kan finne den beste måten å lære opp elevene på. Vi skal vurdere om noen av yrkesløpene har blitt for brede og for smakebitsorienterte.

Nå skal vi også sammen med partene i gang med å få til en samfunnskontrakt som kan sikre at de som ønsker det, kan slutføre utdannelsen sin med fagbrev i hånden.

Erfaringer fra deltakelse i internasjonale yrkeskonkurranser viser også at norske fagarbeidere er på et meget høyt nivå. Ytterligere satsing på konkurranser som World Skills og Yrkes-NM skal gi mer motivasjon til å heve kvaliteten og yrkesgledden.

Det samfunnet der bare de som velger et akademisk utgangspunkt, kommer helt til topps, er i ferd med å forsvinne. Arbeidslivet etterspør allerede i dag arbeidstakere med praktisk bakgrunn og teoretiske kunnskaper.

Framtidens arbeidsliv er ikke statisk. Vår vilje til å samarbeide med partene er viktig for å kunne legge til rette for denne utviklingen. Vi må diskutere hvordan vi skal kunne bryte ned skillene mellom de ulike utdanningssystemene våre og mellom utdanning og annen kunnskap og kompetanse. Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket signaliserer at dette er fremtiden. Det må også gjenspeiles i vårt eget nasjonale kvalifikasjonsrammeverk.

I dag foregår en stor del av kompetansebyggingen og opplæringen ute på norske arbeidsplasser. Derfor trenger vi også et system for å kategorisere og kvantifisere dette, slik at vi kan likestille denne kunnskapen med annen kunnskap, gjerne med kunnskap fra høyere utdanningsinstitusjoner. I tillegg trenger vi et skikkelig system for etter- og videreutdanning. Lykkes vi med dette, lykkes vi med å skape et sterkt fundament for norsk arbeidsliv, slik at vi kan fortsette å være et av de mest produktive landene i verden, og slik at vi også i fremtiden skal kunne ha en av de mest kompetente og omstillingsdyktige arbeidsstokkene i verden med de mest omstillingsdyktige arbeiderne.

Jette F. Christensen (A) [22:28:32]: Det blei ikkje re-kordhøg valdeltaking likevel i år. Oppslutninga om å delta i fellesskapet gjennom frivillige lag og organisasjonar, idrett og offentlig debatt i media er større i Noreg enn valdeltakinga. Det viser at det norske folk bryr seg om kvarandre og ønskjer å utvikle eit samfunn som er godt å være i for flest mogleg rundt seg. Dessverre framstår ikkje valkanalen som eit tilstrekkeleg verkemiddel til å oppnå det.

For folk gløymer ikkje å stemme. Det er riktig nok enkelte som ikkje rekk fram til vallokalet, ikkje får fri eller ikkje veit at dei har stemmerett, med det gjeld dei aller færreste. Det som blir lyfta fram som den viktigaste årsaka til å melde seg inn i sofapartiet, er at ein føler at eiga stemme ikkje tel, eller at politikk ikkje framstår som viktig nok, særleg i lokalval. Det er eit demokratisk, strukturelt problem som det er vårt ansvar som politikarar å rydde opp i – og det sporenstreks.

Kjensla av å telje og å bety noko og det at ein meiner noko, er viktig for korleis samfunnet skal sjå ut, og me må mobilisere hos kvar einaste person med stemmerett i Noreg.

At demokratiet ikkje blir brukt i større utstrekning i ei tid da me treng det som sårast, er farleg. Då treng me at alle kommunestyre og Stortinget diskuterer kva me kan gjere for å leggje til rette for å endre det.

Det er nettopp derfor eg ynskjer meg ein nasjonal dugnad med politikarar og pressa for å gjere politikken meir tydeleg, skiljelinene klarare, budsjetta meir føreseielege og vårt virke nærmare dei me representerer, slik at alle får ta del i demokratiet på like premisser.

Eit av dei viktigaste grepa me kan ta, er å slutte med politisk kvakksalveri. Valkampane må vere diskusjonar om kva kvart enkelt parti vil gjere etter valet. Me må få fram skiljelinene. Me i Arbeidarpartiet må snakke om kvifor me meiner at våre fellesskapsløysingar er viktigare enn Høgres enkeltmannsløysingar, og omvendt. Me må snakke om kvarandres prosjekt, og me må snakke om våre egne. Men me kan ikkje ha fleire enkeltaksdebattar med lovn-

der om konkrete handlingar som ikkje blir gjennomførde. Det finst dessverre ikkje eit einaste parti som kan kaste stein i dette glashuset.

Eit av dei grovaste brota på demokratiske spelereglar i valkamp og politisk virke i moderne tid finn me i min eigen by, Bergen. Der køyrde Høgre og Framstegspartiet ein knallhard valkamp med lovnad om å fjerne eigedomsskatten. Dei ville ikkje eingong diskutere korleis dagens Høgre-system slår urettferdig ut. Det var ikkje nødvendig, fordi Høgre skulle fjerne eigedomsskatten uansett. Å vere ueinig om bruk av eigedomsskatt som verkemiddel for å løyse velferdsoppgåver er ei heilt ærleg sak. Men det er ikkje ei ærleg sak av Høgre og Framstegspartiet veka etter valet å leggje fram eit budsjett som er stappfullt av eigedomsskatt. Det er uærleg, og det er farleg for det demokratiet me eig saman. Veljarane skal føle at dei får det dei stemmer på, og politikarar skal fremje politisk deltaking, ikkje skade ho.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [22:31:52]: Som distriktrepresentant ser jeg behovet for å omtale politikraften vi har rundt om i landet. Min oppfatning er at det de senere år har vært en betydelig avstand mellom Høyre i opposisjon og den sittende regjering om virkeligheten ute i politidistriktene.

La meg kort få vise til flere spørsmål jeg har stilt justisminister Knut Storberget: I Dokument nr. 15:487 for 2007–2008 og i Dokument nr. 15:504 for 2009–2010 spurte jeg statsråden om han ville bidra til at politi- og lensmannsetaten i Møre og Romsdal skulle få rammebetingelser til å ansette kvalifiserte fagfolk i vakante stillinger, og samtidig sørge for nødvendige investeringsressurser til å ruste opp bilparken og nedslitt utstyr.

I Dokument nr. 15:1449 for 2008–2009 spurte jeg om statsråden ville se på tall fra Politidirektoratet som i klar tale viser at politidistriktene på Sunnmøre og i Nordmøre og Romsdal får mindre av den totale rammen enn landsgjennomsnittet. Bakgrunnen for spørsmålet var at fylket hadde 1,12 politimann per 1 000 innbyggere, mot landsnittet, som lå på 1,8, og mot Stortingets mål, som er på 2 per 1 000 innbyggere.

I løpet av disse årene har det blitt bevilget mer penger til politiet. Til tross for det har Høyre fått flere bekymringsmeldinger om at utfordringene for politiet består, og til dels vokser, i vårt fylke. Svarene jeg fikk på mine spørsmål, bar ikke preg av at Stoltenberg-regjeringa har sett grunn til bekymring.

Jeg er klar over at tragedien 22. juli kanskje vil bli et paradigmeskifte. Jeg ber innstendig om at det ikke blir en økning kun til PST og Oslo-distriktet. For i et leserinnlegg i Sunnmørsposten den 16. juli skriver lokallagslederen i Politiets Fellesforbund for Sunnmøre, Jan Magnar Sandvik, bl.a.:

«Sunnmøre politidistrikt har fortsatt samme politibemanning i 2010 som i 2006.»

Han uttaler videre:

«Viser ikke Jens og Knut handlekraft, vil 2012-budsjettet bli en kopi av 2011-budsjettet. Sunnmøre vil oppleve ennå et budsjettår der vi ikke får kompensert

for lønns- og prisstigning, med de konsekvenser dette vil få.»

Ser justisministeren og regjeringa at det er større grunn til bekymring for norsk politikraft enn det regjeringa tidligere har gitt uttrykk for? Og tar Jens og Knut oppfordringen fra politiets tillitsvalgte på Sunnmøre om å vise nødvendig handlekraft også der?

Eirik Sivertsen (A) [22:34:57]: Jeg skal starte med å dele representanten Jette Christensens bekymring for valgdeltakelsen i årets kommune- og fylkestingsvalg. Etter de politisk motiverte terrorangrepene mot regjeringskvartallet og mot AUF på Utøya var vi mange som håpet på, og som innstendig oppfordret til at valgdeltakelse og det å gå og stemme skulle være svaret. Det håpet fikk vi ikke innfridd. Valgdeltakelsen gikk bare marginalt opp. Valgoppslutningen i år gjør at det fortsatt er grunnlag for å se etter nødvendige endringer for å øke deltagelsen i framtidige valg. Det er avgjørende for legitimiteten til folkestyret at valgdeltakelsen er høy nok.

En annen viktig forutsetning for det lokale selvstyret er rammevilkårene. Det må oppleves som interessant, med reelle muligheter for å gjøre politiske valg for de som stiller til valg i kommunestyre og fylkesting rundt om i landet, og det må oppleves som reelle valg for innbyggerne i kommunene. Det å ha orden i egen økonomi er en forutsetning for å kunne prioritere, gjøre valg. Og på samme måte som regjeringen styrer landet, må kommunene føre en ansvarlig budsjettpolitikk.

Regjeringens bidrag til å bedre rammevilkårene er først og fremst å styrke kommunenes inntekter betydelig i perioden. Kommunenes årlige frie inntekter er økt med ca. 48 mrd. kr siden 2005. Dette gir kommunene muligheter for å styrke barnevernet, prioritere skolen eller ruste opp eldreomsorgen, i tråd med de lokale prioriteringene og behov som de folkevalgte ser.

Høyrepartienes svar er mindre handlefrihet og dårligere rammevilkår for kommunene. Da de selv satt med regjeringsmakt, var det skatteuttak som ble prioritert, framfor mer penger til kommunene for å bedre skole og helse- og omsorgstjenestene. Nå hører vi høyrepartiene hevde at det blir mer penger til kommunene hvis de får styre, og derfor legger de hvert år til noen ekstra milliarder i bevilgninger på statsbudsjettet. Men det er bare én del av regnestykket, for de vil samtidig ta bort eiendomsskatten, som sikrer norske kommuner 7 mrd. kr i inntekter i 2011. Kutt i formuesskatt, har vi hørt i dag, er fortsatt den viktigste saken i den økonomiske politikken, men vi har ikke hørt noen av dem som har tatt til orde for å fjerne formuesskatten, si noe om hvordan de 9 mrd. kr kommunene får, skal dekkes inn. Høyre og Fremskrittspartiet vil også ha en annen fordeling av skatten mellom kommunene, som sikrer en økning i budsjettet for 77 kommuner. Men det er ingen som sier noe om baksiden av medaljen, som er de 353 kommunene som taper på en slik omlegging.

At lokale folkevalgte har en avgjørende innflytelse på barnehage, grunnskole, helsetjeneste og pleie og omsorg, er en verdi i seg selv for Arbeiderpartiet. Hvis man skulle være tabloid, kunne det være fristende å si at med høyre-

partienes økonomiske politikk for kommunene blir de folkevalgte rolle først og fremst å bestemme hvilke tilbud som skal utvikles.

Per Roar Bredvold (FrP) [22:38:13]: Det er mange temaer man kan prate om i en trontaledebatt, og det gjenspeiler også denne dagens debatt. Det er både store og små saker som berører oss, enten enkeltvis eller som nasjon.

Som både fremskrittspartipolitiker fra distriktet og medlem av næringskomiteen er næringspolitikk og samferdselspolitikk noe som opptar meg sterkt. For at vi skal kunne ha levedyktige distrikter, må vi ha et allsidig næringsliv, hvor frihet for den enkelte må være til stede – frihet til å etablere ny næringsvirksomhet og muligheter til både å lykkes og eventuelt å mislykkes. Mislykkes gjør man hvis markedet ikke etterspør den vare eller tjeneste man tilbyr. Det som kan være positivt, er at man har prøvd. Kanskje noen andre kan overta og lykkes senere, eller kanskje har man fått nye ideer som kan prøves ut, og dermed kanskje lykkes da. Lykkes man, er man med på å kunne betale for fellesskapets tjenester, dog må den enkeltes belastninger i form av skatter og avgifter stå i forhold til hva den enkelte bedrift kan, uten at bedriften føler dette for belastende. Men formuesskatt og arveavgift må være noe som bør fjernes raskest mulig.

For at næringslivet skal kunne være ute i distriktene, må vi ha et samferdselsnett som ivaretar næringslivets behov. På mine utallige bedriftsbesøk rundt omkring i landet har så å si hver gang dårlige veier vært et tema som går igjen – enten er veien for smal, har for dårlig akseltrykk, det er mangel på vedlikehold, etc. Varer og tjenester skal både ut i og inn fra distriktene, og avstandene er ofte store. Derfor er det for bedriftene av stor viktighet at veinettet blir vedlikeholdt og ikke minst bygget ut.

Det samme gjelder for bosetting ute i distriktene. De som bor i distriktene, må ha et godt samferdselstilbud for at deres hverdag – utfordringer med bl.a. jobbreise og transport av barn – skal fungere.

Det handler også om trafikksikkerhet for den enkelte. Apropos trafikksikkerhet: Mange bilopphoggere har hatt travle dager denne uken, da det blir utbetalt 1 000 kr ekstra for innlevering av gamle biler. Dette burde gjenspeiles i statsbudsjettet ved at vrakpanten blir økt. Vi har en svært gammel bilpark, som både forurenser mer og er farligere enn det nye biler er.

Avslutningsvis vil jeg prate om ny rv. 3/25 gjennom Elverum og Løten. Med en bompengandel på 93 pst. sier det seg selv at dette vil være en for stor belastning både på næringslivet og på privatbilismen. Nye veier trenger vi, men bompenger er feil måte å finansiere dette på. Til det har staten økonomiske midler nok.

Bjørn Lødemel (H) [22:41:34]: Vi har bak oss eit lokalval med herleg oppslutning om Høgre sin politikk. Rundt om i heile landet har Høgre hatt ein fantastisk framgang, og det har blitt mange Høgre-ordførarar som no er klare til å setje sin blå farge på kvardagen i Kommune-Noreg. Det er eit godt bakteppe for denne trontaledebatten.

Innbyggjarane ønskjer betre skulepolitikk, betre om-

sorg og ei optimistisk satsing på næringsutvikling og samferdsle. Det er tydeleg at det no er ei kraftig høgrebølge på gang, og det ser vi også her i dag, med ei raud-grøn regjering som brukar masse krefter på å prøve å demme opp for dette.

Høgre ser fram til eit arbeidsår på Stortinget der vi skal bruke kreftene på å vise forskjellen på raud-grøn politikk og Høgre sine klare alternativ. Som i valkampen skal vi snakke om vår eigen politikk, og ikkje bruke tid og krefter på å kritisere håplaus raud-grøn politikk.

Høgre har ført ein valkamp med verdigheit og har vore raus overfor politiske motstandarar. Vi har teke på alvor ønsket om eit folkestyre som er bygt på respekt og toleranse. Derfor er det trist når dei raud-grøne regjeringspartia brukar denne trontaledebatten til å spreie usanning og rakke ned på Høgre sin politikk. Det er direkte pinleg å høyre representanten Terje Aasland sin påstand om at høgrepolitikk vil rive i sund den norske modellen. Det er beklageleg at statsministeren og andre stadig gjentek sine feilaktige påstandar om det dei kallar høgresida sin uansvarlege skattepolitikk med titals milliardar i skatte-kutt – noko som dei påstår vil øydeleggje moglegheitene for å skape velferd.

Historia viser at dersom ein set ned skattane til næringslivet og folk flest, blir det større vekst. Næringslivet får større moglegheit til å skape overskot og fortjeneste. Det gjev igjen fleire arbeidsplassar og auka skatteinntekter til staten.

Høgre ønskjer å føre ein politikk som skapar meir, ikkje skattar meir. Høgre vil føre ein politikk som legg til rette for eit sterkt næringsliv, som skapar verdiar og tryggjer velferda. Kunnskap og konkurransekraft er nøkkelen til det.

Høgre vil føre ein politikk som gjev kunnskap i skulen, der elevane får det aller beste grunnlaget for å klare seg resten av livet, og der læraren er den viktigaste innsatsfaktoren for å få det til.

Høgre vil føre ein politikk som gjev kvalitet i omsorga, der styrking av kompetansen hos dei enkelte tilsette er nøkkelen for å oppnå det. Høgre ønskjer å sleppe alle gode krefter til for å styrkje velferda.

Det er ufatteleg at Senterpartiet, Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikkje ser at ideelle og private institusjonar og frivillige organisasjonar skapar mykje velferd for innbyggjarane i landet vårt. Eg vil utfordre desse partia til å svare på kvifor dei så aktivt motarbeider dei som på denne måten ønskjer å vere med på å vidareutvikle velferda i landet vårt.

Lillian Hansen (A) [22:44:45]: Alle vi mennesker er unike, uerstattelige og like mye verd. Hver og en av oss skal ha mulighet til å virkeliggjøre sin drøm om et godt liv. Vi mener at sosialdemokratiet best virkeliggjør dette målet. Vi vil ha et samfunn som skal ta vare på dem som ikke klarer seg helt på egen hånd, og sørge for at de kan leve et godt liv. Solidaritet mellom mennesker er en forutsetning for å kunne skape et slikt samfunn.

Den viktigste ressursen vi har i dette landet, er vi som bor her. Uten folk som arbeider, skapes det ingen ver-

dier. Og uten verdiskaping blir det heller ingen goder å fordele.

Jeg var svært glad for at innholdet i trontalen hadde fokus på hvilke områder denne regjeringen ønsker å satse på. Jeg kommer fra Nordland. Der har vi store naturressurser i form av fisk, mineraler, olje, gass, vannkraft og flott natur. Videreutvikling av disse ressursene i mitt fylke og i landet for øvrig er viktig. Derfor er jeg svært fornøyd med at regjeringen legger opp til en aktiv næringspolitikk for hele landet og vil satse på områder hvor vi har særlige forutsetninger for å skape verdier. Nordområdene er et slikt område. Dette området vil forbli regjeringens viktigste strategiske satsingsområde og vil bli ytterligere styrket, i tråd med meldingen som skal legges fram for Stortinget til høsten.

I tillegg satses det på strategier for reiseliv og mineraler. Regjeringen vil også bidra til å videreutvikle sjømatnæringsens rolle som verdiskaper langs kysten vår.

Leteaktiviteten etter olje og gass skal opprettholdes. Det skal legges til rette for at oljeindustrien får tilgang til interessante letearealer.

I sitt innlegg framstilte Høyres Elisabeth Aspaker det som om denne regjeringen ikke har satsset på kunnskap og forskning. Jeg er enig i at dette området er avgjørende for å lykkes i framtiden. Derfor har vi store ambisjoner på dette området. Under den rød-grønne regjeringen har bevilgningene til dette formålet hatt en realvekst på 27 pst. Aspaker ga også inntrykk av at basisnæringene sliter. Jeg regner med at sjømatnæringen er med i det bildet. Da kan Aspaker ikke ha fått med seg at eksport av norsk sjømat setter den ene rekorden etter den andre, og er den nest største eksportnæringen etter olje. Ikke nok med det, for kort tid siden kunne vi lese på NRK at fiskere langs hele kysten har hatt et godt år og fisket for 5,3 mrd. kr. Dette er godt nytt. Det er store verdier som kommer det lokale næringslivet til gode.

Og som han sa, administrerende leder i Nordland Fylkes Fiskarlag:

«Når det går godt i fiskeriene, så går det også veldig godt ute i de lokale samfunnene.»

Peter N. Myhre (FrP) [22:48:03]: Debatten i dag har vist at det er stor uenighet mellom regjeringen og opposisjonen når det gjelder formuesskatten. Dette blir et av de viktige temaene frem mot valget i 2013. Regjeringen vil beskatte arbeidende kapital, som varer, maskiner og utstyr, mens vi i Fremskrittspartiet vil fjerne formuesskatten.

Privat sektor er avhengig av investeringer. Skal investeringene kunne skje, må det være noen her i landet som har penger, og som er villig til å satse dem på utvikling av bedrifter og det å skape arbeidsplasser.

Staten er helt og holdent avhengig av privat sektor, at investeringer blir gjort, og at norske bedrifter har kapital, varer, utstyr og maskiner til sin virksomhet. Staten kan nemlig ikke leve ene og alene av å kreve inn skatter og avgifter fra sine egne ansatte. Derfor er privat sektor så viktig.

Å avskaffe formuesskatten er derfor et viktig tiltak for å sikre norske arbeidsplasser, sikre produksjon, vekst, utvik-

ling og velstand i Norge. Det virker derfor lite seriøst når statsministeren tidligere i dag falt for fristelsen til å kalle dette for å gi skattelettelse til det han kalte den rikeste prosenten av innbyggerne. Ærlig talt, jeg trodde dette var en retorikk som ikke ble brukt utenfor ideologiseminarene til Sosialistisk Venstreparti.

Dette er en ordbruk som minner om gammeldags klassekampstenkning, den gangen det å bekjempe de rike kapitalistene var gangbar politikk. I dag vet vi at investorer, bedriftseiere og bedriftsledere er helt avgjørende for at den verdiskapende, private, selvfinansierende sektor i samfunnet skal kunne fungere som den skal, ikke bare for egen del, men for at det skal være mulig for Arbeiderpartiet og regjeringen å finansiere alle typer offentlige velferdstiltak. Derfor er det å fjerne formuesskatten ikke å gi subsidier til de 1 pst. rikeste – det er klokt, og det gir flere og sikrere arbeidsplasser til helt alminnelige lønnstakere.

Representanten Inga Marte Thorkildsen fra Sosialistisk Venstreparti ble spurt i Dagsrevyen i dag om hun var i stand til å se at formuesskatten kan føre til tap av arbeidsplasser. Hun svarte at ja da, det kan nok skje, men det er viktigere med et rettferdig skattesystem. Så vet vi det – i Sosialistisk Venstreparti mener man at det er helt greit at folk mister jobben, bare det skjer på en rettferdig måte.

Fra spøk til alvor: At representanter fra Sosialistisk Venstreparti hater å se at noen bruker sparepengene sine til å investere i bedrifter, produksjon og samfunnsbygging, er vi vant med. At statsministeren lar seg lokke inn i samme typen retorikk, er derimot skuffende.

Ingrid Heggø (A) [22:51:18]: Å verta fødd i Noreg er som å ha vunne i Lotto i utgangspunktet. Trontalen bar òg preg av mange varsla tiltak og av både strategiar og stortingsmeldingar. Dette er i sterk kontrast til liknande diskusjonar i Europa elles, der det berre er snakk om nedskjeringar.

Representanten Solberg sa i innlegget sitt tidlegare i dag at Noreg fell på alle barometer som måler konkurransekraft og innovasjonsevne. Høgre sitt bakgrunnsmateriale er ei undersøking gjennomført av den sveitsiske handelshøgskulen, IMD, der Noreg fell frå 9. til 13. plass på rangeringa over land med best konkurransekraft i verda, og hovudårsaka er at Noreg har høg lønsvekst. Vidare har vi eit komplisert skattesystem, høge skattar og ein lite fleksibel arbeidsmarknad. På desse områda har Høgre og Arbeidarpartiet heilt forskjellig politikk. Det finst sikkert òg andre rangeringar som Høgre vil ta til inntekt for svartmalinga av situasjonen for bedriftene her i landet. For det finst faktisk ei rekkje indikatorar i dei forskjellige rangeringane.

For Arbeidarpartiet er og vert det viktigare å slå ring om velferdsstaten og arbeidstakarane sine rettar og å ha eit rettferdig skattesystem enn å vere rangert øvst på slike statistikkar.

Eg vil trekkje fram to indeksar som viser at Noreg er heilt i fremste rekkje når det gjeld konkurransekraft og innovasjon. I Verdsbanken sin «Doing Business»-rapport for 2011 er Noreg rangert som nummer 8 av 183 land. På World Economic Forum sin globale konkurransekraftindeks er Noreg også i år nummer 14 av 134 land.

Noreg er kåra til verdas beste land å bu i år etter år, samtidig som Noreg er kåra til eit av dei beste landa i verda å drive næringsverksemd i. Denne kombinasjonen er heilt unik, du finn han ikkje i andre land, men dette vert ikkje kommentert av Høgre med eit ord – ikkje eitt ord.

Noreg har ein vesentleg sterkare vekst i privat sektor, i private bedrifter, no enn under den Høgre-styrte regjeringa. Dette er den beste indikatoren på at det går godt for Noreg.

Høgrepartia vil endre den norske modellen til å ha ein liten offentlig sektor med private tilbydarar også innanfor skule og helsetenester – men betalt av staten. Dei norske skattekrone skal altså kunne gå til profitt til private. Og så skal vi ha amerikansk skattenivå.

Både i vårt land og i resten av Europa har høgrepartia sin politiske praksis og retorikk vore prega av ein illusjon om at lågare skattar og ein mindre offentlig sektor er ein føresetnad for økonomisk vekst. Men relativt høge skattar bidreg til omfordeling frå dei som har mykje, til dei som har mindre, og det sikrar staten inntekter.

Frank Bakke-Jensen (H) [22:54:35]: Det har i dagens debatt vært gjort forskjellige forsøk på å avtegne og konkretisere de politiske forskjellene mellom Høyre og Arbeiderpartiet. Noen presise og noen mer upresise forsøk har vært gjort. Representanten Kolbergs forsøk inneholdt så mange faktiske feil og var så til de grader løserevet fra virkeligheten at det kvalifiserte til et eget innlegg fra vår side.

Arbeiderpartiets definisjoner av enkelte næringsøkonomiske begreper skriker for det første etter korrigeringer. For det andre er de, om de får festet seg, en fare for den velferden vi skal utvikle. Når Kolberg beskylder Høyre for å være redd for en sterk stat, blir vårt automatiske oppfølgingsspørsmål om det for Kolberg finnes en grense for hvor stor og sterk en stat bør være. Kan det tenkes, tenker vi, at en for sterk stat kan bli en fare for verdiskapingen og dermed true velferden? Ja, helt klart, mener de langt fleste som interesserer seg for spørsmålet – men ikke Kolberg. Vi tror det er viktig å lete etter balansen mellom statskraften og den kraften et konkurransedyktig næringsliv gir oss i arbeidet med å sikre velferdsordningene.

Så til debatten om konkurransekraft og hva begrepet kan inneholde. Både statsministeren og Martin Kolberg lever i den villfarelsen at konkurransekraft er ensbetydende med høy sysselsetting. Det er feil – fundamentalt feil. Høy sysselsetting er et resultat av mange ting. Det kan også være et resultat av god og høy konkurransekraft. Hvis høy sysselsetting var ensbetydende med norsk næringslivs evne til å konkurrere internasjonalt, ville vi i disse dager ikke diskutert problemene i bedriften REC. Hvis høy sysselsetting var ensbetydende med høy konkurransekraft, ville vi ikke ha sett en eneste norsk arbeidsplass bli flyttet ut av landet. Virkeligheten er dessverre ikke slik.

Konkurransekraft er heller ikke en statsminister som er omreisende i dørfabrikker, eller en statsminister som promoterer svenske fotskamler under valgkampen i Tromsø.

Konkurransekraft måles bl.a. i hva det koster å produsere et produkt, en idé eller et prosjekt i den kvalite-

ten som kunden vil ha, sammenlignet med kostnadene til konkurrentene i andre land.

Konkurransekraft måles i norsk næringslivs evne til innovasjon, slik at man kan kompensere for et høyere lønns-, skatte- og avgiftsnivå.

Konkurransekraft kan man måle i innovasjon, slik at norsk næringsliv har omstillingsevne sterk nok til å gjøre nødvendige endringer etter hvert som konkurransen ute i verden endrer seg.

Det er denne konkurransekraften som har svekket seg. Det er det vi fra Høyre har sagt og prøvd å rope varsko om. Det er dette scenarioet som gjør at Høyre er opptatt av norsk næringslivs rammebetingelser, inkludert skatetrykk. Et fryktet bilde av høy sysselsetting som har vært, kan fort forklares med politikere i dvale, som ikke la forholdene til rette for et konkurransedyktig næringsliv, og derved forvitret grunnlaget for velferden vår.

Trygghet for velferden fordrer et næringsliv som har høy konkurransekraft. Den tryggheten skapes gjennom Høyres politikk.

Anders B. Werp (H) [22:57:43]: Vi går inn i en tid med økende økonomisk usikkerhet. La meg si det er tankevekkende at så mange av representantene fra regjeringspartiene bruker så mye tid og er så opptatt av eventuelle nye mulige regjeringskonstellasjoner i det som i dag er opposisjonen. Det kan nesten virke som om man har startet sorgprosessen i forkant av et mulig valgnederlag i 2013!

Det hadde vært grunn til å håpe på at man i større grad fra flertallet i Stortinget hadde gitt sine svar på hvordan man kan øke sikkerheten og redusere usikkerheten i den tiden vi går inn i. Ta f.eks. Nord-Trøndelag. Der hører vi fra skogbruksnæringen at man frykter nedleggelser av sagbruk i skogfylket Nord-Trøndelag, et av landets største skogfylker. Hvorfor frykter man nedleggelser der? Det er ikke på grunn av økonomisk usikkerhet. Det er ikke på grunn av økte kostnader. Nei, det er fordi man ikke får nok tømmer – i skogfylket Nord-Trøndelag! I det fylket står 65 pst. av virkesressursene i de såkalte inngrepsfrie naturområdene. Da skognæringen i Nord-Trøndelag fortalte det til ansvarlig statsråd, miljøvernminister Erik Solheim, hvilket svar gir han på vegne av regjeringen? Jo, skognæringen overdriver! Det skaper ikke sikkerhet og trygghet for verken arbeidsplasser eller næringsutvikling.

Høyre vil legge til rette for at vi kan få en verdiskaping også basert på fastlandets naturressurser. Da må vi bygge den verdiskapingen, få tillit til grunneiere, til småbedrifter og familiebedrifter i hele landet, som gjør at man kan ta i bruk de naturressursene og fjerne mange av de hindringer man i dag opplever skaper usikkerhet, med referanse til eksempelet fra Nord-Trøndelag. Vi må sørge for at kommunene får større selvstyre og fjerne statlige overstyringer, som også begrenser kommunenes mulighet til å være en medspiller i næringsutviklingen. Hadde vi fått til det, hadde vi skapt næringsutvikling og sikkerhet i større grad enn det vi opplever med regjeringens politikk i dag.

Jorodd Asphjell (A) [23:00:57]: Hva er det som kjennetegner vårt lille land? Jo, vi er et stolt og fredfylt folk

som setter stor pris på verdier som samhold, kjærlighet og fellesskap. Dette opplevde en hel nasjon etter den 22. juli. Vi er et folk som forstår viktigheten av at man må skape for å kunne fordele. Den norske velferdsmodellen er bygget opp på dette – at vi som enkeltmennesker gjennom arbeid kan bidra tilbake til velferdssamfunnet gjennom en solidarisk skatte- og avgiftspolitik, en skatte- og avgiftspolitik hvor de som tjener mest, skal bidra mest. Dette er

- inntekter som gjør at småbarnsforeldre kan være hjemme sammen med sine nyfødte i over ett år
- inntekter som gjør at vi har full barnehagedekning, slik at foreldre kan kombinere familie og arbeidsliv, og at våre barn har et trygt sted å være i et godt og lærerikt fellesskap
- inntekter som gjør at våre barn og unge har en fellesskole, hvor toleranse, inkludering og integrering skal være viktige bærebjelker i tillegg til god faglig utdanning
- inntekter som sikrer enkeltmennesker inntekt ved sykdom, arbeidsledighet eller uførhet
- inntekter som fortsatt skal sikre nye og bedre helsetjenester over hele landet, helsetjenester av høy kvalitet og nærhet til den enkelte.
- inntekter som skal gå til en god og verdig eldreomsorg, hvor eldre har frihet til å velge om de ønsker å bo hjemme eller om de ønsker en plass i omsorgsbolig eller på sykehjem, hvis det skulle være nødvendig
- inntekter som skal sikre dagens og framtidens pensjonister en pensjon som de kan leve av

For at vårt lille land fortsatt skal være en trygg og god havn, er jeg overbevist om at det å ha god orden i egen økonomi er helt avgjørende. Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Arbeiderpartiet har gjennom seks år med flertall bak seg her i Stortinget og en rød-grønn regjering styrt landet gjennom ulike kriser med stor kløkt og har skapt stor ro og trygghet i samfunnet. Derfor er det viktig, som man påpeker her, å få vite hvilket annet regjeringalternativ som skal stables på beina. Hvilken politikk skal det andre regjeringalternativet føre? Er de i stand til å føre dette landet med den tryggheten og den solidariteten som har vært vist gjennom disse årene?

Bente Thorsen (FrP) [23:03:53]: I ulike aviser og medier har vi i den senere tid, og senest i dag, lest om at kirkeministeren rasler med sablene og truer med brudd på kirkeforliket, noe som innebærer at kirken skal få stå fritt når det gjelder å ansette sine egne ledere. Grunnen til disse uttalelsene skal visstnok være lav valgdeltakelse ved kirkevalget, selv om valgdeltakelsen økte. Kirkens valg har blitt gjennomført som preferansevalg, noe som gir velgerne veldig stor mulighet til å påvirke valgresultatet, så demokratiet var veldig godt ivaretatt i så henseende. Det er bare det at valgformen tydeligvis er lite kjent blant velgerne, noe som medførte at mange stemmer ble forkastet.

Både sentrale og lokale kirkeledere har for flere dager siden gått ut og tatt til orde for å endre valgordningen i samråd med storting og regjering. Når man da likevel ser, dag etter dag, innlegg der kirkeministeren sår tvil om kir-

keforliket, som forresten ikke har som et av sine kriterier at en viss prosent av medlemmene skal delta i valget, hadde jeg virkelig forventet at ministeren tok dette opp i sitt innlegg i denne viktige debatten. Det ble altså ikke gjort.

Ministerens uttalelser i media kan tyde på og oppfattes som at hun ikke er noen tilhenger av at Kirken skal få bestemme i eget bo. Dette er en viktig sak som opptar veldig mange. Mange har lagt ned masse arbeid for å få kandidater til å stille på lister, i tillegg til at de har brukt mye av sin tid i forbindelse med kirkevalget. Da kan det synes som både trist og noe respektløst å så tvil om forliket, spesielt når Kirken selv er opptatt av å få forhåpentligvis gode råd av storting og regjering til å avvikle valget på en bedre måte.

Det hadde vært veldig greit å få en avklaring på om dette er noe hele regjeringen står samlet om, eller om det er et soloutspill fra kirkeministeren. Spørsmålet blir da: Vil ministeren benytte denne muligheten til å komme med en oppklaring i saken?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [23:06:19]: «Arbeidshender», «tenke sjøl», «ta ansvar», «praktiske yrker», «myndige mennesker» er gode honnørord. Som gårdbruker er jeg privilegert fordi jeg har måttet forholde meg til ulike situasjoner og krav, ta beslutninger og bære konsekvensene av egne valg. Slik er yrket så viktig, for det krever at en er allsidig. Du tvinges til å ta beslutninger som gjelder svært ulike forhold.

I dagens samfunn er det for mye detaljstyring og kontroll fra overordnet nivå. Arbeidsglede og motivasjon kommer av at folk får bruke seg sjøl og ta ansvar, bli møtt med tillit og ikke med detaljssystemer. Myndige mennesker har den største kontrollen i seg sjøl, ikke i form av kontroll fra overordnet. Våre helsefagarbeidere vil ha fokus på møtet mellom pasient og behandler, ikke på kurs i DRG-koding. Våre lærere vil ha fokus på samtalen i klasserommet og læringsmiljøet, ikke på innrapportering av kartleggingsprøver. Det er et menneske med bedre helse og større kunnskap om livets realiteter som er hele poenget.

Jeg undrer meg over dagens samfunn, som i for liten grad har som forbilde det sjølstendige, myndige mennesket med respekt for andres innsikt på alle plan i samfunnet. Bare da, når vi forstår at andre har innsikt i sin situasjon og gode grunner for sine beslutninger og valg, er det naturlig å vise respekt for andre. Det er på dette menneskelige grunnlag jevnbyrdighet i samfunnet skapes, en jevnbyrdighet som så må følges kontinuerlig opp med en rød-grønn politikk, som skaper mer likeverdige økonomiske forhold blant folk.

Det er et stort fokus i Norge i dag på uspesifisert kulturmangfold og menneskelige rettigheter, og det skal forsvares. Men det jeg snakker om, står for lavt i kurs. Vi må i større grad oppmuntre til dannelse av myndige mennesker og øve de unge opp i det. Den store tragedien på Utøya og ved sentraladministrasjonen i Oslo har nok en gang minnet meg om behovet for et samfunn med mange slike mennesker som i krevende situasjoner tar ansvar.

Det er mange av oss som har mye å lære av dyktige fag-

folk i de praktiske yrker. Alt arbeid er et fag. Som politiske ledere håper jeg flere av oss kan vise arbeidshendene økt respekt i oppdragelse, utdanning og i det betalte og ubetalte arbeidsliv. Det finnes mange slike gode forbilder for ungdom. La oss ta dem fram i vårt språk. Nye offentlige systemer kan aldri erstatte ansvarsfulle og handlekraftige mennesker.

Gina Knutson Barstad (SV) [23:09:28]: I dag er det mange som har sagt mye fint om 22. juli, og om samholdet og sorgen i Norge etterpå. For meg er det også umulig å begynne noen annen plass enn der. Jeg synes den tyske journalisten Anna Reimann skrev det fineste jeg har lest om det, i *Der Spiegel*. Hun skriver bl.a.: Selv i sin dypeste sorg blir ikke nordmennene hysteriske. De motsetter seg hatet. Det er fantastisk å se hvordan politikere og hele landet reagerer. De er triste til den dypeste tråden av sin sjel. De gråter med verdighet. Men ingen sverger på å ta hevn. I stedet vil de ha enda mer menneskelighet og demokrati. Det er en av de mest bemerkelsesverdige styrkene til dette lille landet.

Jeg tror at en av årsakene til at det i det hele tatt var mulig for oss å reagere på denne måten som nasjon, var at vi er et samfunn med små forskjeller. Små forskjeller betyr et samfunn som er bygd på fellesskap, likhet, frihet, brorskap og søsterskap.

Det vi så etter 22. juli, viste akkurat hvor sterkt det fellesskapet kan være – både fellesskapet mellom mennesker, og den styrken som lå i den innsatsen som en rekke offentlige ansatte innenfor politiet, ambulansetjenesten, sykehusene og brannvesenet viste oss. Det er mange som har takket statsministeren i dag. Det vil jeg også gjøre, men jeg vil også takke den armeen av innsatsvillige som gjorde den vanskelige jobben det var å være politikvinne, ambulansesjåfør og brannmann den dagen.

Mange fra opposisjonen har i dag etterlyst en bedre, kraftigere og sterkere kriseberedskap i offentlig sektor. Det er i utgangspunktet prisverdig. Men jeg må påpeke at det er nøyaktig de samme høyrepartiene som resten av året står i kø for å bygge ned den offentlige velferden og for å gi skattelette til dem som har mest fra før.

I årevis har høyresiden fortalt oss at velferdsstaten er til hinder for utviklingen mot et bedre samfunn, at det ikke spiller noen rolle hvor store forskjellene i samfunnet er, så lenge vi løfter de fattigste i bunn. Men jeg mener at 22. juli-erfaringene viser at de tar feil. Det viser det motsatte.

Det er mange som har nevnt «The Spirit Level» i dag – både representanten Marthinsen og representanten Thorkildsen – en bok som oppsummerer 30 års forskning, og der resultatet er entydig: Store forskjeller er gift for samfunnet. Samfunn med små forskjeller har høyere levealder, mindre barnedødelighet, bedre mental helse, ja innbyggerne oppgir til og med at de er lykkeligere. Og ikke minst viktig i denne sammenhengen: Vi som lever i samfunn med små forskjeller, har større tillit til hverandre.

Vi kjenner oppskriften på likhetssamfunnet i denne sal. Det er at alle bidrar til fellesskapet gjennom skatt – alle, også gjennom formuesskatt. Det er fagforeninger, og det er gode, universelle velferdsløsninger for alle.

Roald Aga Haug (A) [23:12:52]: Europa er ramma av store økonomiske utfordringar. Utfordringane er mange stader av ein slik art at ein må kunna kalla det gjennomgripande nasjonale kriser. Arbeidsløysa og sviktande framtidsutsikter særleg for unge er tydelege i mange land. Dette får alvorlege konsekvensar for familiar og samfunn.

Her heime har vi danna omgrepet «den norske modellen». Dette er ikkje berre fyndord, men ei målretta politisk retning – ei politisk retning der arbeid til alle er eit overordna mål fordi vår største ressurs faktisk er framtidig arbeid.

Arbeidarpartiet ønskjer ein aktiv næringspolitikk. Vi skal bruka naturlege fortrinn og vår kompetanse til å gi næringslivet gode vilkår for utvikling. Noreg skal vera eit stabilt og godt land å driva butikk i. Då må vi sikra føreseielegheit og gode rammevilkår både for bedrifter og for arbeidstakarar. Ved i tillegg å sikra relativt små forskjellar samanlikna med andre land skaper vi fellesskap som kan vera viktig å byggja vidare på når global uro også når Noreg.

Vi skal ikkje bruka over evne. Vi skal ikkje sløsa bort oljemilliardane. Generasjonskontrakten sikrar at også komande generasjonar skal nytta godt av ressursane vi i dag forvaltar i Nordsjøen.

Noreg har så langt klart å ikkje falla for freistinga til overforbruk, som i sin tur kan skapa overoppheting i økonomien og svekkja konkurranseevna. Vi er annleislandet, har det blitt sagt tidlegare i kveld. Ja, faktisk kan vi seia at vi er annleis i positiv forstand. Klok styring har gitt oss Europas lågaste arbeidsløysa. Vi har gode, sterke offentlege tenester, og vi har eit velfungerande trepartsamarbeid i arbeidslivet, der partane gjennom sine ulike roller viser ansvar for utviklinga av samfunnet. Vidare har vi gjennom målretta bruk av offentlege ressursar styrkt likestillinga og kan i dag skryta av stor yrkesdeltaking frå begge kjønn. Dette er ikkje tilfeldig. Det er ei målretta bygging av «den norske modellen», eller kall det gjerne annleislandet, om ein vil. For når det gjeld politisk retning, er det få ting som er så viktig som å sikra høg yrkesdeltaking og låg arbeidsløysa. Det sikrar velferd og gode framtidsutsikter for innbyggjarane.

Alf Egil Holmelid (SV) [23:15:54]: Det har vore mykje snakk om skatt og næringspolitikk her i dag. Men eg trur opposisjonen gjer næringslivet ei bjørneteneste viss dei reduserer og minskar næringspolitikken til eit spørsmål om skatt. Å redusere skattenivået i næringspolitikken er ein strategi som passar lågkostland, og ikkje land som Noreg, som må satse på konkurranse innanfor kvalitet og kompetanse.

For ei tid sidan blei det gjort ei stor undersøking blant bedriftene i dei største byane i Noreg. Bedriftene blei spurde om kva dei meinte var viktig for deira bedrift på lang sikt. Utan samanlikning med andre ting kom kompetanse på topp. Det viste seg at når bedrifter blei spurde om kva som var viktig, svarta dei ikkje skatt – dei svarta kompetanse.

Når eg er ute og reiser og besøker bedrifter, store og små bedrifter, er det gjennomgåande at det dei er mest be-

kymra for, er tilgang på kvalifisert arbeidskraft og å klare å halde på kvalifisert arbeidskraft. Difor er det viktig å satse på kompetanse på alle nivå i bedrifta.

Den beste konkurransekrafta Noreg har, er nettopp at vi har kvalifisert arbeidskraft på alle nivå, frå operatør til forskar. Difor har denne regjeringa satsa på kompetanse på alle nivå. Vi satsar på vidaregåande skule for å unngå fråfall. Vi satsar på fagutdanning, og fagutdanning er faktisk veldig viktig for mange bedrifter i Noreg. Det er veldig få som har snakka om dette før i dag. Dessutan er det viktig å satse på forskning. Nokre prøver her i dag å lage ein myte om kva som skjer med satsinga på forskning i Noreg. Ein burde kanskje lære seg å lese ein tidsserie, for det er ganske enkelt sånn at denne regjeringa har satsa 27 pst. meir på forskning enn det den tidlegare regjeringa, som opposisjonen tilhørte, gjorde. Det er ikkje, slik som enkelte, spesielt frå Venstre, prøver å snakke om, eit kvileskjer.

Så er det også sånn at det ikkje er nok å få forskning og kompetanse i utdannings- og forskingsinstitusjonane. Det må vi ha ut til næringslivet. Difor er det utruleg viktig å bygge nettverk mellom universitet, høgskular, vidaregåande skular og store og små bedrifter. Det har vi ein del program i Noreg som gjer, innanfor det som blir kalla NCE, National Centre of Expertise og Arena-programmet. Det er jo program som opposisjonen, i alle fall i det førre statsbudsjettet, ville kutte i. Så eg er veldig spent på å sjå om dei også vil gjere det denne gongen. Det er jo nettopp den typen program som gjer at kompetansen kjem ut til dei som verkeleg treng det i næringslivet.

Eg vil slutte med å seie at det er veldig mange som har snakka om indeksar for innovasjon og kreativitet her i dag. Det er frykteleg mange måtar å lese indeksar på, men faktum er at Noreg ligg blant dei ti beste på veldig mange av dei viktige indeksane.

Henning Warloe (H) [23:19:27]: Jeg skal på mange måter fortsette der forrige taler slapp, men det er muligens tilfeldig.

Det er mulig i et fremtidsperspektiv at statsråd Tora Aasland har regjeringens viktigste jobb. Det er hun som er forskningsminister, og som skal se til at vi i Norge utvikler den kunnskapen som gir næringslivet vårt innovasjonsevne, samfunnet vårt innovasjonsevne og konkurransekraft i fremtiden, og det er næringslivets konkurransekraft som skal trygge velferden i fremtiden. Norge kommer aldri i den situasjonen at vi kan konkurrere på pris, og det tror jeg også forrige taler var inne på.

Statsråd Tora Aasland var påmeldt til dagens debatt, men hun forsvant fra talerlisten, uvisst av hvilken grunn, og kanskje er det litt symptomatisk for det som er regjeringens forskningssatsing for tiden. I motsetning til forrige taler mener jeg at det ikke er en myte at denne regjeringen ikke satser nok på forskning. Hva skulle Tora Aasland ha sagt i denne debatten? Skulle hun snakket om regjeringens kraftfulle satsing på fremtiden? Vi husker tidligere hvileskjær. Årets budsjett for 2011 inneholdt altså en realnedgang i forskningsbudsjettet – en realnedgang – og det er heller ingen myte.

Da er det interessant å kikke på andre land. Rundt oss både i Europa og i verden satses det massivt på forskning, og det skjer i en tid hvor de fleste land, bortsett fra Norge, nærmest er svimeslått rent økonomisk, og i Norge utnytter vi altså ikke denne muligheten vi har til å satse ambisiøst og massivt. I Storbritannia har de kuttet i de offentlige budsjettene. Jeg tror snittet ligger på ca. 20 pst., og det skaper masse rabalder og masse smerte. Ett budsjett ble det ikke kuttet i for i år, og det var forskningsbudsjettet. Det var den britiske finansministeren som ga begrunnelsen for hvorfor man ikke kuttet. Han sa: Våre utgifter til vitenskap og forskning er nøkkelen til vår fremtidige økonomiske suksess – nøkkelen til vår fremtidige økonomiske suksess. Sammenliknet med dette blir altså den norske regjeringens, Stoltenberg-regjeringens, satsing på forskning på fremtiden, på fremtidens kunnskap, merkelig taffatt. Sånn sett er det ikke sikkert at forskningsministeren kunne ha tilført denne debatten så veldig mye.

Vigdis Giltun (FrP) [23:22:36]: Den rød-grønne regjeringen startet friskt for seks år siden med et løfte om at den skulle avskaffe fattigdommen. Fire år senere hadde den moderert seg noe; den skulle redusere og forebygge fattigdom. I dag er ikke fattigdomsbekjempelse nevnt med ett ord – ikke på grunn av at den ikke eksisterer, men kanskje på grunn av at regjeringen ikke har lyktes.

Stadig flere barn vokser opp i fattige familier. Vi ser også at stadig flere unge lever av trygdeytelser. Senest i dag kunne vi høre at stadig flere innvandrere som er ferdige med introduksjonsprogrammet, står uten jobb. Regjeringen melder nå at det skal komme en melding om bedre integrering. Den meldingen vil ikke hjelpe noen ting hvis det ikke settes inn mye bedre tiltak for å integrere alle de fra andre kulturer som har kommet til landet, og som nå lever på ulike trygdeytelser. Veldig mange av de fattige barna lever nettopp i disse familiene. Den måten som regjeringen nå møter de fattige familiene på, er ved å øke matmomsen. Familier som er avhengige av bil, noe de fleste er, blir møtt med stadig mer bompengeutgifter, og stadig flere kommuner innfører eiendomsskatt, som rammer alle. Også de som leier, får økte boutgifter.

Arbeid til alle er hovedmålet, sier regjeringen – alle skal med. Men det er en stor gruppe som står utenfor. Den lille lekkasjen som er kommet, er at regjeringen nå vil satse på unge som står utenfor arbeidslivet. Veldig mange av dem er unge med lettere psykiske lidelser. Det vil med andre ord si at en stor gruppe med andre typer funksjonshemninger ikke vil få den samme satsingen.

Jeg ser fram til torsdag og håper at jeg tar feil, for det er veldig mange som trenger mye bedre tiltak enn det regjeringen har kommet med til nå. HVPU-reformen er heller ikke fulgt opp, og det mangler minst 10 000 varig tilrettelagte arbeidsplasser for utviklingshemmede.

Samhandlingsreformen står for døren, og kommune-ene er i liten grad forberedt på det som kommer. Jeg kan ikke forstå hvordan statsministeren skal kunne oppfylle sitt valglofte fra valgkampen om sykehjemsplass til alle, så lenge det ikke kommer en storsatsing med øremerkede

opptrappingsmidler til kommunene. Det er ikke varslet så langt, og det er skuffende.

Det hjelper lite å stå og love noe i en valgkamp på vegne av staten, hvis ikke staten følger opp med de nødvendige pengene, for det mangler mye allerede i dag. Samhandlingsreformen kan få ganske tragiske følger hvis den ikke følges opp på en helt annen måte enn det regjeringen har tenkt å gjøre.

Jeg håper at det kommer mer på torsdag.

Magnus Skretting (H) [23:25:57]: Norge har en sterk økonomi, som gir oss handlefrihet, og Norge har en lav arbeidsledighet, som gir oss trygghet – i motsetning til mange europeiske land, som sliter med høy statsgjeld og høy arbeidsledighet.

La oss ikke glemme at en slik drømmeposisjon som Norge har, lett kan misbrukes. Vi kan lett misledes til å tro at alt vokser inn i himmelen. Ingenting kan vokse inn i himmelen. Uten oljepengene hadde Norge vært i en helt annen situasjon.

Vi skal ikke slutte å tenke i nuet – det er viktig å handle her og nå – men uten en klar strategi for hvor vi skal, bærer det fort galt av sted. For Norge handler det om å bruke vår økonomiske handlefrihet til å skape langsiktig bærekraft og trygghet for både jobb og familie. Dette oppnår vi gjennom investeringer i infrastruktur, med mange beine veier, gjennom kunnskap i skolen, med de beste lærerne, og gjennom forutsigbare og gode rammebetingelser for bedriftene i Norge.

En strategi for bærekraftig vekst vil trygge velferden. Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet framstår uten en klar samlet strategi, og en passende beskrivelse på dem er Seneca den eldres utsagn: «Ignoranti quem portum petat nullus suus ventus est!» – «For den som ikke vet hvilken havn han søker, er ingen vind gunstig!» Vi ser til stadighet at det er mange kapteiner i regjeringen. Vi ser gang på gang statsråder som ikke er enige seg imellom, og vi må bare slå fast at regjeringens manglende havnesøken viser seg til stadighet ved ulike uttalelser fra statsråder – om f.eks. klimapolitikk, sykehuspolitikk og oljeutvinning i nord. Slik er det når en ikke vet hvor en skal hen. Seneca den eldres utsagn «for den som ikke vet hvilken havn han søker, er ingen vind gunstig», er som skreddersydd for denne regjeringen.

I Høyre vet vi hvor vi skal hen: Vi skal ruste Norge for framtiden ved å skape mer.

En sunn og stabil økonomi er den viktigste forutsetningen for at alle har en jobb å gå til også i framtiden. Vi sikrer varig velferd gjennom å skape mer, ikke skatte mer. Vi sikrer varig velferd ved å belønne dem som skaper arbeidsplasser, ikke straffe dem.

Kunnskap i skolen, forskning, utvikling og innovasjon er en forutsetning for at hver enkelt av oss har de nødvendige forutsetningene for å komme oss i arbeid og evne til å stå på egne ben. Dette gir igjen Norge konkurransekraft.

Høyres investeringer i infrastruktur, kunnskap i skolen og gode betingelser for innovasjon sikrer varig velferd, og la det være klinkende klart at vi i Høyre bruker den gunstigste vinden for å bringe Norge dit!

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

John Thune (KrF) [23:29:14]: Regjeringen uttaler i trontalen at omsorgstjenestene skal utbygges, og at avtalen mellom Kristelig Folkeparti og Venstre skal følges opp. Og fra 1. januar starter Samhandlingsreformen. Den har som mål å gi pasientene eller innbyggerne et bedre tilbud der de bor. Det er bra. Jeg tror også at kommunene greier denne utfordringen godt under visse forutsetninger.

Det skrytes nå av at kommunene har fått så uendelig mange millioner mer å rutte med. Det er riktig. Men det er ingen i regjeringen som sier hvor mye de har igjen til nye tiltak når lønns- og prisvekst har tatt sitt og nye lovpålagte krav er fulgt opp, slik som f.eks. full barnehagedekning og flere skoletimer i grunnskolen. Da har ikke kommunene mye igjen til andre tiltak. De har ikke midler til mange nye stillinger, slik Samhandlingsreformen vil kreve. Det er nå tre måneder igjen til Samhandlingsreformen begynner, og mange kommuner er i gang med planlegging og utbygging. 1. januar 2012 skal det være på plass. Da skal vi kunne ta imot en tidlig utskrevet pasient. Det skal være fagfolk som tar imot, og dette koster.

Vi kommer helt sikkert til å få det som er lovet, i torsdagens statsbudsjett. Men er det nok? Neppe. Statsministeren har alt lovet oss mange nei. Jeg vet at mange kommuner nå sterkt vurderer å innføre eiendomsskatt, eller øke den, for å greie å gjennomføre reformen. Det er også kommet mange klare signaler fra fylkesmenn om at tildeling av skjønnsmidler er avhengig av at kommunene har tatt i bruk hele sitt potensial når det gjelder inntekter.

Eiendomsskatten er en skatt uten sosial profil. Det er synd at ikke kommunene er gitt muligheter til å ta noe hensyn til betalers betalingsevne. Det er ikke lett å innføre en skatt i kommunen som en vet rammer dem med minst betalingsevne hardt. Når lokale politikere er gitt anledning til å skrive ut eiendomsskatt, og å foreta en avveining av hvor stor den skal være, burde de også ha mulighet til å vurdere om noen burde slippe litt billigere.

For eksempel bør muligheten til å kunne frita minstepensjonister, og andre med tilsvarende lav inntekt og uten annen formue enn egen bolig, forbedres. Nå når statsministeren lover oss strammere økonomi, og mange kommuner mener de må innføre eller øke eiendomsskatten, burde vi ha en lov som tar hensyn til dem med minst betalingsevne. En mer rettferdig skatt ville lette kommunene når det gjelder å innføre ordningen. Det vil også oppfattes som mer rettferdig av kommunenes innbyggere.

Derfor ønsker Kristelig Folkeparti – og det håper jeg også at regjeringen gjør – å vurdere å endre eiendomsskatteoven § 28, slik at kommunene får muligheter til å innføre regler for lemping av eiendomsskatten ut fra særlige sosiale hensyn.

Kjersti Toppe (Sp) [23:32:18]: I dag blir hundre tusen årsverk i omsorgssektoren utført av pårørende og frivillige organisasjoner. Familiebasert omsorg er i dag ein like stor sektor som spesialisthelsetenesta og ein like stor sek-

tor som den kommunale omsorgstenesta, målt i talet på utførte årsverk.

Familiebasert omsorg får lite merksemd og er lite respektert. Familieomsorg blir knapt registrert i saksbehandling, statistikkar og offentlege utgreiingar. Familieomsorg er nærmast fråverande som tema i det politiske ordskiftet. Helsetilsynet fann i si landsomfattande undersøking i 2010 at norske kommunar gjennomgåande «ikke kartla og vurderte pårørendes omsorgsbyrde, situasjon og behov for avlastning», og at saksbehandlinga ved søknader om avlastning var mangelfull. Familieomsorg er blitt kalla den usynlege omsorga. Men ho skjer i stort omfang meir på tross av systemet enn på grunn av systemet.

Rapporten Innovasjon i omsorg blei overlevert regjeringa i juni. Den skildrar eit godt samfunn som eit samfunn prega av solidaritet mellom generasjonar, ikkje berre av pengeoverføringar gjennom skattar og avgifter – solidaritet ved at yngre stiller opp for dei eldre med si tid og sin arbeidsinnsats. Rapporten manar til eit oppgjør med dei seinare års tendensar til å gjera helse- og omsorgstenester til noko folk berre skal halda seg til som forbrukarar og konsumentar.

Einsidig forbrukar- og konsumentfokus kan bidra til å stimulera misnøye og vil kunna undergrava tilliten til fellesskapet sine ordningar. Vi risikerer òg å mista vår eigen handlingskompetanse i forhold til det å kunna ta vare på oss sjølve og andre, når ein overlet omsorg meir og meir til profesjonelle.

Senterpartiet vil vera ein pådrivar for å utvikla ein meir tydeleg nasjonal politikk for dei mange pårørande med tunge omsorgsoppgåver. I dag får mange ikkje nok avlastning. Studiar av pårørande til menneske med demens viser at opptil 50 pst. sjølv utviklar helseproblem. Mange får det òg vanskeleg økonomisk. Vi bør vurdere å utvida retten til permisjon for pleie og omsorg for nære pårørande og å styrkja omsorgsløna til nivå med hjelpepleiarløn. Det må gjerast lettare å kombinera arbeid og omsorg, og vi må sikra meir omfattande og fleksible avlastningsordningar.

I ei tid då vi står framfor eit stort og aukande personellbehov i helsesektoren, burde denne forsamlinga vera minst like oppteken av ordningar som sikrar rekrutteringa til den frivillige og familiebaserte omsorga, som ordningar som sikrar rekruttering til den meir synlege og ordinære offentlege helse- og omsorgssektoren.

Arne L. Haugen (A) [23:35:23]: Det var replikkordskiftet etter statsministerens tale som gjorde at jeg tegnet meg til denne debatten. Replikkordskiftet fokuserte på mulighetene for å skape de arbeidsplassene som vi skal leve av i framtiden, og her har også jeg noen refleksjoner. Dette handler om mye mer enn formuesskatt.

Representanten Svein Flåtten hadde for øvrig i sitt innlegg en nærmest endeløs elendighetsbeskrivelse av norsk næringslivs rammebetingelser, så jeg tillater meg å supplere Flåtten opprømsing med å vise til at Verdensbanken rangerer Norge som ett av verdens beste land å drive næringsvirksomhet i. Jeg synes ikke det er så dårlig. Da blir bildet litt mer nyansert. Det er etter mitt syn ingen grunn til å henge så til de grader med hodet.

Jeg er stolt over den handlekraft denne regjeringen har hatt for å imøtekomme næringslivets behov for forenkling og avbyråkratisering: fritak for revisjonsplikt for småbedrifter og reduserte krav til aksjekapital ved oppstart av bedrift, for å nevne to viktige tiltak.

Trontalen framhever, blant mye annet, to politikkområder som jeg vil knytte noen kommentarer til. Det skal legges fram en ny strategi, eller skal vi si en revidert strategi, for reiselivsnæringa. Det tror jeg er bra. Det brukes mye ressurser til markedsføring av Norge. Jeg tror det er grunn til å gå gjennom denne ressursbruken og se til at de midlene det offentlige bidrar med, har en tilfredsstillende effekt og fremmer en positiv utvikling i næringa.

Så er det meget gledelig at trontalen er klar på at regjeringen vil utarbeide en nasjonal strategi for mineralnæringa. Stortinget vedtok ny minerallov våren 2009. Det er litt rart å tenke på at bergverksnæringa, som var grunnlaget for og motor i den industrielle utviklingen i Norge fra midten av 1800-tallet, aldri har blitt tilgodesett med et nasjonalt politikkdokument. Nå kommer det. Nødvendigheten av mineralnæringa og nødvendigheten av en nasjonal politikk er åpenbar. Kina og EU ser nå mot Skandinavia for å sikre seg ettertraktete mineralske ressurser.

Det er viktig å utvikle en politikk på dette området som gjør at ressursene blir kartlagt og utviklet på en bærekraftig måte. Hele landet bør få en bedre kartleggingsstatus. Vi er i gang nå i Nord-Norge. Etter mitt syn bør vi lære av olje- og gasspolitikken. Koblingen mellom incentiver for å stimulere til leting og prospektering og beskatning for å sikre at en forsvarlig andel av verdiskapingen kommer landet til gode, vil, etter mitt syn, være et nøkkelpunkt i en nasjonal strategi for denne næringa.

Bente Stein Mathisen (H) [23:38:48]: I Norge kan vi vise til høy sysselsetting og lav arbeidsledighet, men ser vi nærmere på tallene, er bildet ikke så rosenrødt som ved første øyekast. 800 000 mennesker i yrkesaktiv alder står helt eller delvis utenfor arbeidslivet. 600 000 av disse er på helserelaterte trygdeordninger. Sysselsettingen er vesentlig lavere blant mennesker med en nedsatt funksjonsevne enn den er for alle andre. Mange av dem dette gjelder, har full arbeidsevne dersom arbeidsplass eller arbeidsoppgaver kan tilrettelegges for dem. Et godt eksempel er det vi har sett hos Telenor, ved Open Mind-prosjektet.

Til tross for at inkludering av mennesker med nedsatt funksjonsevne har vært ett av tre hovedmål i IA-avtalen – en avtale vi nå har hatt i åtte år – har fremdeles lite skjedd for å få flere arbeidsføre og arbeidslystne mennesker ut i jobb.

Høyres mål er et samfunn med muligheter for alle, hvor alle skal gis anledning til å være mest mulig selvhjulpne, kunne delta i arbeidslivet og ta del i velstandsutviklingen. Derfor har Høyre utarbeidet en sysselsettingsstrategi for mennesker med nedsatt funksjonsevne, hvor vi viser til flere gode tiltak som kan bidra til at de med nedsatt funksjonsevne kan fungere i arbeidslivet.

Vi må bare innrømme at vi i vårt velferdssamfunn ikke har gjort nok for å sysselsette de som trenger litt ekstra tilrettelegging i en arbeidssituasjon. Den siste tiden har jeg

møtt flere som forteller om sine opplevelser med hjelpeapparatet. De forteller at de sliter i møte med Nav, og de forteller om tidkrevende søkeprosesser når det gjelder ulike tilretteleggingsordninger, som ofte i tillegg er lite kjent hos fastleger og hos arbeidsgivere. Noen ganger er de faktisk også lite kjent i Nav.

Jeg må si det er rett og slett trist å høre historier om unge mennesker med nedsatt funksjonsevne som får tilbud om uføretrygd i 18-årspresang fra Nav. Det burde jo heller være slik at når en ung person med nedsatt funksjonsevne tar kontakt med Nav for bistand og hjelp i forhold til arbeidslivet, så bør bistanden fra Nav være kreativ, målrettet, treffsikker, rask og effektiv.

Jeg opplever at regjeringspartiene stadig vekk påpeker hvor fornøyd de er med den høye sysselsettingen her i landet og den tilsynelatende lave arbeidsledigheten. Men når vi vet at nesten 80 000 mennesker med nedsatt funksjonsevne venter på bistand og tilrettelegging for å komme ut i jobb, kan vi ikke være fornøyd med tingenes tilstand. Vi må ta i bruk alle gode krefter. Norge har rett og slett ikke råd til å la så mange mennesker stå frivillig utenfor arbeidslivet.

Høyre etterlyser en mer offensiv politikk fra regjeringens side når det gjelder å tilrettelegge for flere med nedsatt funksjonsevne inn i ordinært arbeidsliv. Vi forventer at den varslede handlingsplanen for funksjonshemmede i arbeidslivet tar tak i denne problemstilling på en ordentlig måte, og at den følges opp med tilstrekkelige ressurser. Vi er nok litt bekymret for dette med det varslede stramme budsjettet som skal fremlegges på torsdag. Det å få folk ut i arbeid er en viktig investering i fremtiden.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [23:41:58]: I trontalen ble det varslet at regjeringen, med basis i kirkeforliket, ville bidra til at Den norske kirke fortsatt skal være en levende og åpen folkekirke. Dette var målet da det i 2008 ble inngått et bredt forlik på Stortinget.

For Senterpartiet var det en tydelig forutsetning for stat–kirke–forliket at oppslutningen i kirkevalget måtte bli betydelig større, og at vi skulle få det man kan kalle en demokratisk kirke, før en eventuell endring i forholdet mellom stat og kirke skulle skje.

Valgresultatet fra 2009 og 2011 viser at dette ikke har skjedd. Oppslutningen ved bispedømmerårsvalget i 2011 var på 10,59 pst. Oppslutningen totalt, hvis vi regner både menighetsrådsvalget og bispedømmerårsvalget, var på 13,47 pst. av de stemmeberettigede. Selv om vi legger den høyeste deltagelsen til grunn, kan jeg vanskelig se at noen vil kalle dette en stor valgdeltagelse, og at man har lyktes med en tilfredsstillende demokratireform i Kirken.

Jeg er i hvert fall veldig glad for at kirkeminister Rigmor Aasrud har gitt tydelig signal om at man skal ta det lave valgresultatet på alvor. For hvis man skal ta kirkeforliket på alvor, kan man ikke skille spørsmålet om en lav valgdeltagelse og den videre prosessen. Valgdeltagelsen og demokratiet i Kirken er jo nettopp forutsetningen for en eventuell endring i dagens forhold mellom stat og kirke.

Utnevning av biskoper i kirkelig statsråd berører selve

kjernen i statskirkeordningen, og jeg mener at den ordningen er avgjørende for å sikre et mangfold i bispekollegiet, som videre avspeiler den mangfoldige folkekirken. For å sikre en åpen og levende folkekirke er det viktig at regjeringen ser alvoret i den lave valgdeltagelsen, og at dette vil få konsekvenser for den videre prosessen.

Et annet bredt forlik i Stortinget er rovdyrforliket. Det er skapt mange forventninger, og mange ser fram til å se resultatet av de endringene som ble foreslått. Dette er et område som over mange år har skapt stor frustrasjon, og det har vært et godt bilde på hvordan konfliktene øker når avstanden mellom de som styrer, og de som blir styrt, blir altfor stor. Nå er det viktig at disse endringene blir fulgt opp i tråd med det som er kommunisert fra Stortinget. De som lever med dette på kroppen, må slippe å ta opp kampen med byråkratiet om hvordan Stortingets forlik skal forstås.

Tagge Pettersen (H) [23:44:56]: I trontalen var i realiteten kunnskapspolitikken fraværende. Samtidig sitter det nå mange nyvalgte politikere landet over som er klar til å ta tak i sine lokale utfordringer. For mange av Høyres representanter handler dette nettopp om skolen.

Flere rød-grønne representanter har gjennom debatten i dag etterlyst Høyres løsninger for fremtidens utfordringer. Svarene har vi gitt mange ganger, men det er kanskje slik at ikke alle vil høre etter.

Mer kunnskap i skolen er ett av de svarene våre representanter har gitt for å møte de utfordringene landet vil møte i årene som kommer. Vi har ikke bare gitt det svaret i debatten i dag, men gjennom svært mange år. Skal Norge lykkes som nasjon, skal næringslivet øke sin konkurransekraft, eller skal den enkelte som vokser opp, få lov til å realisere seg selv og sine planer, er det ingen vei utenom å satse mer på skolen.

En god skolepolitikk kan ikke meisles ut i sin helhet sentralt. En god skole skapes der elevene bor, og da må den i stor grad skapes av våre lokale folkevalgte – hvis stortingsflertallet gir dem den muligheten. Det gjør de ikke i dag.

Kommunalministeren var tidligere i dag innom det lokale selvstyret, og hun var overraskende fornøyd med tilstanden. Det Senterpartiet jeg kjenner, snakker om lokaldemokratiet, men den regjeringen statsråden er medlem av, leverer det motsatte på område etter område.

Kunnskapsdepartementet planlegger å sende ut på høring et forslag om en statlig bemanningsnorm for lærerne. Det er det stikk motsatte av lokalt selvstyre.

I dag mangler vi lærere, og det er svært tvilsomt om en slik norm vil gi flere lærere, men det vil garantert føre til flere byråkrater som skal skrive og innvilge søknader om dispensasjoner. Men den viktigste grunnen til å være skeptisk til dette forslaget er at mange kommuner har behov for helt andre prioriteringer for å gi sine elever en bedre opplæring enn i dag. Det blir på en måte som den statlige skolefruktordningen, men nå med lærere istedenfor epler i kurven.

Mye er bra i norsk skole i dag, men vi har også mange utfordringer. Den største utfordringen i veldig mange kom-

muner er lærerkompetanse. Derfor må kommunene få lov til å prioritere dette. I andre kommuner sliter de med å finansiere tidsriktige læremidler eller moderne IKT-utstyr, og da må de få lov til å prioritere dette. Noen steder mangler de lærere, men de kommer altså ikke servert på et fat, selv om det kommer en bemanningsnorm fra staten.

Dersom regjeringen mener alvor når den snakker om lokaldemokrati, og at de satser på skolen, må de også vise dette i praksis og gi de lokale folkevalgte muligheten til å bedrive en skolepolitikk til det beste for elevene uten at regjeringen skal ha en fot på bremsen og begge hendene på rattet.

Torbjørn Dybsand (SV) [23:48:15]: Dagens trontaledebatt har vist en rørende enighet fra høyresiden om hvor viktig det er å lytte til LO-leder Roar Flåthen. Som fagorganisert i Fellesforbundet, og dermed i LO, er dette selvsagt svært gledelig å høre.

Erna Solberg spurte til og med:

«Hvorfor vil ikke statsministeren lytte til LO-lederen?»

Denne gangen var det Flåthens utspill om at han ønsker en gjennomgang av formuesskatten, som tydelig hadde begeistret høyresidens representanter. Så vidt jeg har registrert, mener Roar Flåthen fortsatt at skatt er en viktig del av finansieringen av vår felles velferd. Han var også klar på at han ikke ønsker endringer som svekker statens inntekter. En slik gjennomgang skal heller ikke føre til at de rikeste i samfunnet får en mindre skattebyrde. Flåthen uttaler at det som kjennetegner land som ikke har formuesskatt, er at de ofte i stedet har langt høyere eiendomsskatt. Kan man dermed anta at Høyre og Fremskrittspartiet vil at statsministeren skal lytte til disse delene av Flåthens utspill også?

SV-leder Kristin Halvorsen forsøkte for noen uker siden å reise en skattedebatt. Dette utspillet fikk raskt mye motbør. Hvorfor det, mon tro? Skattepolitikk er også fordelingspolitikk. I store deler av Europa og ellers i verden er det finanskrise. Folk flest opplever svært tøffe innskrenkninger i sin velferd. I USA har president Obama varslet at han vil skjerpe skattene for de rikeste, for på den måten å bedre velferden.

I Norge er det så langt opplest og vedtatt at skattene skal holdes på 2004-nivå. Det å kalle formuesskatten særnorsk er en sannhet med visse modifikasjoner. I så fall er det også særnorsk at eiendomsskatten i Norge ligger langt under gjennomsnittet i Europa, og lavere enn i våre naboland.

Høyre har i flere innlegg i dag sagt at de vil fjerne det de kaller den særnorske formuesskatten. Da blir spørsmålet: Vil Høyre i så fall gå inn for å øke den særnorske lave eiendomsskatten også? I dagens møte fremmet Fremskrittspartiet et forslag som Siv Jensen uttalte var identisk med det som Flåthen foreslår. Da tillater jeg meg å spørre om det dermed er slik at Fremskrittspartiet støtter alle elementene i Flåthens utspill. Det ville være av stor interesse om Høyre og Fremskrittspartiet kunne avklare dette overfor Stortinget.

Det er mange i Norge som blir veldig rike ved å drive næringsvirksomhet, så det kan ikke være så aller verst. Det

er en kjensgjerning at den formuesskatten vi har i dag, gir en god sosial utjevnings- og fordelingsprofil. Det at ca. 2,5 pst. av landets aller rikeste betaler mer enn halvparten av denne, tyder på at den treffer ganske bra.

SV har ingenting imot en diskusjon om skatt, men da må Høyre og Fremskrittspartiet slutte å plukke ut bare de bitene som passer inn i deres eget ideologiske puslespill. Alle vil ha velferd, men velferden skal betales også.

Aksel Hagen (SV) [23:51:31]: September er måned for komitéreiser. Kirke-, undervisnings- og forskningskomiteen har vært i Skottland, i Edinburgh, og vi har fått et innblikk i det skotske opplæringssystemet slik det fungerer både i teori og praksis. Vi var særlig på leting etter poenger til arbeidet med stortingsmeldinga som vi holder på med når det gjelder ungdomsskolen. Det er også en stortingsmelding som vi skal debattere og etter hvert vedta på etterjulsvinteren her i denne salen.

Gleden over å få bekreftet egne tanker og ideer er vanskelig å overvurdere. Og ja, jeg var veldig glad under hele oppholdet i Edinburgh. Det skyldtes mer enn at jeg fikk en mulighet til å fly meg en tur i byparken i stuttbukse i 25 varmegrader.

Det første jeg vil trekke fram, er at i møte med både praktikere og folk fra administrasjonen var de så klart stolte og verdibaserte når det gjaldt alt det de drev på med innenfor opplæring.

Stikkord, eller skal vi heller kalle det fyndord, som gikk igjen, var klokskap, rettferdighet, empati, engasjement, integritet. Skole skulle være noe langt mer enn – skal vi si – det smale, det instrumentelle. De hadde kunnskapsbegrep som gikk langt videre enn som så. Kunnskap og grunnleggende lese- og skriveferdigheter er sjølsagt viktig, men en skole må være noe langt mer i et moderne samfunn. Det understreket alle vi møtte.

Det neste som slo meg, og som blir en konsekvens at dette helhetlige verdigrunnlaget som de la til grunn, var at de var veldig opptatt av at elevene skulle lære sammen, og de skulle lære å leve sammen mens de gikk på skolen. Samtidig var det veldig viktig både å se og stille positive forventninger til enkelteleven i et samarbeid med foreldrene. Det var mye prat om at skolen skulle være et samfunn. Det skulle være et fellesskap. Og det som jeg som SV-er synes var særlig interessant, var at de stadig vekk understreket hvor grunnleggende viktig det var at det var glede, humor og varme i dette skolesamfunnet. Det var avgjørende for læring.

Her hjemme har «koseskole» nærmest vært brukt som et latterliggjørende begrep fra høyrepolitikere. I Edinburgh var kos faktisk et nødvendig element i en moderne skole.

Et siste poeng som særlig imponerte meg, var at de hadde obligatorisk innslag av samfunnsarbeid, at elevene altså skulle ut og delta i frivillig arbeid. Det kunne være blant ungdom. Det kunne være blant eldre, og det kunne være i forbindelse med rusforebyggende arbeid, osv.

Så er det vel unødvendig å si at det sjølsagt var matservering på en slik skole.

Terje Halleland (FrP) [23:54:40]: Vi kan i disse dager glede oss over nye funn av olje i Nordsjøen. Man kan forsiktig slå fast at Norge som nasjon har gjort seg rimelig avhengig av denne viktige næringen. Nå blir det igjen sporet optimisme i bransjen. Operatører, underleverandører, ansatte og ikke minst staten kan glede seg over nye milliardinntekter.

Det har blitt sådd tvil om hvorvidt dette er en framtidsrettet bransje. Regjeringen har brukt unødvendig mange år på å komme med en petroleumsmelding. Nye leteområder har sittet – og sitter – langt inne, og det har vært konfliktfylt. Måten klimaspørsmålet har blitt diskutert på, har vært med på å skade bransjens omdømme. En har gjerne sittet igjen med et inntrykk av at dette er en bransje som går inn i solnedgangen.

Det siste funn viser at Norge i mange år framover kommer til å være en betydelig oljenasjon, med alle de fordelene det vil gi oss. Hva er det som har gjort dette mulig? Er det dagens tilrettelegging for petroleumsnæringen som har vært årsaken? Nei. Det er forskningsprogrammer, utviklet på 1990-tallet, som ga oss ny leteteknologi, og som resulterte i nye funn. Det viser hvor viktig en tilrettelegging og ikke minst en kontinuitet i kompetansebyggingen er. Da må det satses på petroleumrelatert forskning.

Siden 2006 har midler til denne forskningen blir redusert med 30 pst. Når vi ser hvilke utfordringer denne bransjen står overfor, er det ufattelig. Vi ønsker å bore på større dybder. Vi ønsker en større utnyttelse av eksisterende funn. Vi vil gjøre mindre funn drivverdige, og vi vil ikke minst gjøre risikoen for ulykker og miljøutfordringer minst mulig. Da er det naturligvis uakseptabelt at en ikke er med på å prioritere midler til forskningen, en forskning som kan sikre at vi også i 2030 kan glede oss over nye funn.

Det er veldig viktig at Norge står fram som en nasjon som prioriterer denne viktige bransjen. Da må regjeringen være med på å bygge opp bransjens omdømme som gjør at våre ungdommer velger å ta utdanning innenfor petroleumindustrien.

Universitetet i Stavanger har i dag en betydelig overvekt av utenlandske studenter på petroleumrelaterte studier. At utlendinger prioriterer en utdanning i Norge, bekymrer meg ikke. Men det er fraværet av norske studenter på disse studiene som bekymrer meg. Jeg håper derfor at vi vil se et statsbudsjett der regjeringen satser på denne bransjen, satser på studier og satser på petroleumrelatert forskning.

Johannes Rindal (Sp) [23:57:55]: Vi har nettopp lagt bak oss en annerledes lokalvalgkamp. Det har i større grad enn før vært fokus på lokale saker og kandidater, og det har vært et ungdomsvalg.

Ungdom besvarte terror med engasjement. Det interessante spørsmålet er om det gledelig økte ungdomsengasjementet vi har sett i de siste ukene, vil vare. Senterpartiet mener vi kan få til det om vi faktisk gir ungdom makt og muligheter. Vi må utvikle og utvide ungdomsdemokratiet.

Det måtte en statsråd fra Senterpartiet til før prøveprosjektet med stemmerett for 16-åringer og 17-åringer ble gjennomført. Resultatene viser at de er omtrent like flinke

til å gå og stemme som resten av befolkningen. Det skal bli spennende å følge evalueringen av prosjektet, og debatten om å senke stemmerettsalderen vil komme for fullt. Jeg er tilbøyelig til å være for, men samtidig er det viktig at debatten om ungdomsengasjement handler om mer enn to årskull og en dag annethvert år. Senterpartiet vil gi ungdom makt og muligheter hver dag.

Norge er etter valget fullt av unge, lokale folkevalgte som sikrer et mer representativt lokaldemokrati. Jeg prater av erfaring. Kommune-Norge har godt av flere utålmodige unge med visjoner for sine lokalsamfunn.

Mange kommuner smykker seg med et ungdomsråd. Samtidig vet vi at langt fra alle fungerer godt. Jeg er derfor glad for at kommunalministeren har utfordret kommunene så tydelig til å gi ungdomsrådene mer makt.

Et varig ungdomsengasjement forutsetter en fortsatt satsing på frivilligheten. Vi er fortsatt ikke i mål når det gjelder forenkling og det å gi frivilligheten rom til å være en medspiller på viktige samfunnsområder. For å si det slik: Regjeringa har fortsatt igjen å sette stoler på rekke og rad, slik at frivilligheten ikke faller imellom.

Neste milepæl for det frivillige Norge blir ungdoms-OL i 2016 – en sak som ble overlevert Stortinget tidligere i dag. I tillegg til idrett står kultur og utdanning sentralt i arrangementet, og vi har alle muligheter til å involvere bredt. Ungdoms-OL må bli til i samspill mellom offentlige, private og frivillige aktører på lokalt, regionalt, nasjonalt og ikke minst internasjonalt nivå. Vi skal ha høye ambisjoner, og vi skal innfri og vise verden «the best Youth Olympic Games ever».

Laila Marie Reiertsen (FrP) [00:01:06]: Hendinga den 22. juli har sett spor hos oss alle, vi føler med alle dei involverte. Eg vil nytta dette høvet til å senda ein stor takk til statsministeren for eit verdig og kraftfullt nærvær i ei tung tid. Eg håpar alle dei involverte blir varetekne på ein god måte i møte med livet – for det er der dei store utfordringane vil koma.

Rett etter denne hendinga blei eg kontakta av ein far som mista sin kjære den 22. juli. Sonen døde plutsleg i ei ulykke, men ikkje på Utøya eller i regjeringskvartalet. Med dette ønskjer eg å setja fokus på at mange mister nokon ein er glad i under andre omstende. Desse har òg krav på hjelp i ei tung tid. Han sat der i einsemd og visste ikkje heilt kva han skulle gjera – alt var berre kaos. Då sa han: Kan henda det hadde vore betre om sonen min også hadde omkome ute på Utøya, for då hadde hjelpeinstansane automatisk blitt kopla inn, mens eg no må leita for å finna ut av hjelpa sjølv. Dette var tøffe ord å høyra, men det var også ord til ettertanke, at vi aldri må gløyma at alle har dei same rettane til hjelp og støtte, og at vi aldri må gå tomme for medmenneskelegdom i tunge stunder.

Arbeid til alle – seier statsministeren – er viktig. Noko av det viktigaste er at ungdommen vår må få den beste starten til å koma gjennom utdanning og vidare inn i arbeidslivet. Slik er det ikkje for alle, nokon fell frå undervegs. Fråfallet i vidaregåande er ei stor utfordring. Vi veit at mange prosjekt når det gjeld dette, er inne på gode spor og kan visa til gode resultat. Men vi må heile tida ha

fokus på dette viktige området. Dette fortener ungdommen vår.

Det at vi også får fleire unge uføre, er også skremmande. Ein treng all den arbeidskrafta ein kan få, og ein kan ikkje akseptera at unge blir uføre utan at dei har fått prøva seg på ulike område – og kanskje unngått å bli ufør. Det er dette det gjeld. Vi gløymer at det skal mykje til for ikkje i det heile å finna noka restarbeidsevne hos eit menneske, om ein strevar med det fysiske eller det psykiske, eller kanskje begge delar.

Korleis går ein eigentleg fram for å finna ut av dette? Er det kanskje lettast å erklæra deg ufør fordi det er enklare for systemet? Slik kan det ikkje vera. Ein eg snakka med i valkampen, sa det slik: Det var ingen på Nav som brydde seg om kva eg kunne, ønskte eller ville. Det at eg har ein psykisk diagnose, var tydelegvis ikkje noko som stod på dagsordenen for å finna ei eventuell arbeidsevne.

Det er dessverre sånn at det er blitt fleire unge uføre, og slik skal det ikkje vera. Det er øydsling med ressursar, noko arbeidsministeren òg har sagt.

Det er kanskje på tide å få ei eiga avdeling i Nav som berre skal arbeida med yngre menneske. Det kan kanskje vera løysinga for å få dei unge med i eit framtidig arbeidsliv. Vi har ikkje lov til å lata det vera.

Tor Bremer (A) [00:04:24]: På veg opp til talarstolen fekk eg plutselig ei snikande kjensle av at presidenten lurte sterkt på kva denne representanten skulle seia, han som kjem frå fylket med dei beste skuleresultata, med den minste arbeidsløysa, med dei mest fruktbare kvinnene og med minst sosiale utfordringar i landet. Kort sagt toppar me dei gode statistikkane, og me er på botn når det gjeld dei dårlege statistikkane. Vel, eg skal ikkje gjera krav på å vera tankelesar, men eg kan bekrefte alle dei gode statistikkane.

Med bakgrunn i nemnde statistikkar kan eg òg bekrefte at folk i Sogn og Fjordane har sterke forventningar til styringa av landet. Når eg møter folk som er engasjerte i reiseliv, i kraftforedlande industri, i fiskematproduksjon, i verkstadindustrien, kort sagt mykje av arbeidslivet vårt, får eg klare signal – eg får til og med ein peikefinger opp i ansiktet: Hald orden i økonomien.

På grunn av den internasjonale gjeldskrisa er kjøpekrafta i verda rundt oss under sterkt press. Difor må me for alt i verda unngå ein for sterk kronekurs og ei høg rente. Det er ein hårfin balansegang mellom ein ukontrollert bruk av oljeinntektene våre og konsekvensane for talause arbeidsplassar. Norsk næringsliv står godt rusta til å møte ein internasjonal konkurranse. Det er ikkje slik som høgresida seier, at dagens skattenivå er den største trusselen mot våre arbeidsplassar, men ein velmeinande og ukontrollert bruk av oljeinntektene er trusselen når det er viktig å vera nøktern.

Norsk økonomi er inne i ein konkurranseoppgang med nedgang i arbeidsløysa. Då er det dårleg politikk å gi økonomisk gass. Under finanskrisa for nokre år sidan var situasjonen ein helt annan. Då dempa ein ekspansiv finanspolitikk det økonomiske tilbakeslaget, men førde samtidig bruken av oljeinntektene opp på eit høgt nivå, over

den vedtekne politikken om 4 pst. av avkastninga. Det var rett politikk den gongen. No er situasjonen stikk motsett. Difor er det å vera økonomisk nøktern ein viktig og riktig politikk for verdiskapinga, for kostnadsnivået vårt og for arbeidsplassane våre. Arbeidarpartiet sin finanspolitikk er altså tilpassa utfordringane.

Mi beskjedne bønn, heilt til slutt, er eit lite ønske om at heile høgresida kunna tilpassa oljebruken til utfordringane. Det er ikkje slik at meir bruk av oljepengar er svaret på alle spørsmål, både i motgang og i medgang, som er Framstegspartiet sin medisin.

Statsråd Rigmor Aasrud [00:07:41]: Representanten Bente Thorsen utfordret meg i sitt innlegg til å oppklare hva jeg faktisk mente om kirkeforliket. La meg bare minne om noen tall: Ved menighetsrådsvalget stemte 416 000 personer. Ved bispedømmerådsvalget stemte 310 000 personer. 7 000 av disse var stemmeberettigede mellom 15 og 18 år.

Ja, jeg har sagt at jeg var litt skuffet over frammøtet ved kirkevalget, selv om det var en svak framgang fra forrige valg. Med den massive oppslutningen vi så om Den norske kirke etter de tragiske hendelsene i regjeringskvartalet og på Utøya, hadde jeg faktisk trodd at flere ville ta del i kirkedemokratiet, selv om jeg også er klar over at de tallene vi nå opererer med, er 300 pst. høyere enn da vi gjennomførte valgene på gamlemåten, og at vi fortsatt har valgtall i Norge som ligger over det den svenske modellen har, selv om kirken der har egen beskatningsrett.

Men det jeg er mest skuffet over når det gjelder kirkevalget, er faktisk at 30 000 stemmer ble forkastet. Det var altså 30 000 personer som brukte stemmeretten sin, men den stemmen telte ikke med.

Når vi da vet at avtalen i Stortinget forutsetter at vi skal gjennomføre en evaluering av kirkevalget, og at valgordningen er en sentral del av det, synes jeg det er rart at noen allerede nå er skråsikre på at alt er i orden. Jeg vil iallfall vente til evalueringsrapporten foreligger, sånn at vi kan få vurdert den før vi trekker den endelige konklusjonen.

Alf Egil Holmelid (SV) [00:09:45]: Det er synd å måtte bruke taletid til å rette ein feil så seint på natta, men det er opptil fleire talarar her i dag som har påstått at løyvingane til forskning og utvikling gjekk ned frå 2010 til 2011. Det er ikkje riktig. NIFU har gjort ein budsjettanalyse, og dei konkluderer med at forskingsløyvingane i 2011 er på same nivå som i 2010. Og vel å merke har vi begge dei toppåra lege 27 pst. i realverdi over det som den borgarlege regjeringa nokon gong klarte å få til i sin regjeringssperiode.

Det er greitt nok med morosam retorikk, men fakta må ligge i botnen.

Henning Warloe (H) [00:10:42]: Jeg skal gjerne oppklare noen fakta, i forlengelsen av forrige talers innlegg. Det er klart at når man ser utviklingen i budsjetter over mange år, vil alle budsjetter øke nominelt. Det er ingen budsjetter som går ned over tid. Forskningsbudsjettet har også økt over mange år, men det gikk altså reelt sett ned

i inneværende år. Det er et lite tall i minus, men det er altså minuset som på en måte – dessverre – sier noe om en manglende ambisjon og en manglende satsing fra denne regjeringen.

Det er slik at investering i forskning – hvis noen skulle være i tvil om det – er en investering i fremtidig verdiskaping og innovasjon, og de to tingene henger sammen. Det er næringslivets konkurransekraft i fremtiden som skal trygge velferden i fremtiden. Så dette er faktisk ganske viktig. Derfor blir det veldig trist å se at Norges konkurransekraft og innovasjonsevne har vært jevnt synkende på de internasjonale målingene og indikatorene gjennom hele Stoltenberg-regjeringens regjeringstid.

Men jeg kan selvfølgelig si noe positivt om forskning i dag. Det står faktisk én setning i trontalen om forskning. Jeg må si, dessverre, at min egen partileder, Erna Solberg, som sa at det ikke sto noen setning om kunnskap, tok litt feil, for det står altså én setning om forskning, og den lyder som følger:

«Regjeringen vil ha fokus på kvalitet og fortsette å rette oppmerksomhet mot resultatene av forskningsinnsatsen.»

Det er sannsynligvis ikke den mest ambisiøse setningen i årets trontale. Men det er jo en fremgang fra i fjor, for da sto det absolutt ingenting. I forfjor sto det heller absolutt ingenting. Og for øvrig har disse trontalene vært kjemisk fri for viktige ord og begreper som innovasjon, forskning og utvikling, nyskaping osv., osv. Dessverre tror jeg det sier noe om hva som har prioritet hos den nåværende regjeringen.

Hvis det er noe i ryktet som verserer i dag, og som visstnok NRK skal bekrefte i morgen tidlig, om at regjeringen i statsbudsjettet som kommer på torsdag, foreslår å avvikle hele Forskningsfondet, er det dessverre et nytt eksempel på en manglende satsing. Det er et uheldig signal å sende til en utrolig viktig sektor for fremtidens Norge. Det er det motsatte av det som skjer rundt omkring oss i verden, i EU og i mange andre land. Det er en utrolig dårlig måte å varsle på at man fjerner forutsigbarheten som forskningsbudsjettet og forskningssektoren har hatt gjennom disse årene hvor Forskningsfondet har blitt bygget opp, et arbeid som startet under Bondevik II-regjeringen.

Erna Solberg (H) [00:14:08]: Det har vært en lang dag med mange interessante innlegg. En trontale er jo litt hummer og kanari, og det er mye interessant som har kommet frem i løpet av diskusjonen.

Noen ganger kan man trekke noen refleksjoner over sammenhengen i angrepene som møter et parti. Jeg er i dag blitt angrepet for at jeg snakker for lite om skatt, og jeg er blitt angrepet fordi jeg snakker om skatt, om formuesskatt. Det er litt sånn «damned if you don't, and damned if you do». Det er det samme uansett, det er visst ikke passende hva man enn skulle mene.

Jeg har lyst til å komme med en liten anbefaling. Innledningsvis sa jeg noen ord om hva som var viktig etter 22. juli når det gjaldt å ta vare på enigheten. Jeg tror det er viktig å gjøre politikk relevant, å gjøre politikk viktig nok for folk, men det grunnleggende er faktisk ikke å misten-

ke andres motiver – til enhver tid forsøke å finne ut at det man snakker om, ikke er det man mener, når man mener noe helt annet. Det gagnar ikke den politiske aktiviteten, det gagnar ikke respekten for oss som politikere, det er heller ikke politiske skillelinjer, som noen har vært opp-tatt av å si. Nei, det er forsøk på å gjøre politikken mindre enn det den er. Politikk er faktisk ganske viktig, demokrati er viktig, og det trodde jeg vi slo fast etter 22. juli at vi også skulle stå for.

Jeg skal ikke kommentere alle de innleggene der det er sagt mye rart om Høyres politikk. Dem kommer vi sikkert til å få diskutert veldig mange ganger senere. Men jeg vil gi en stemmeforklaring. Høyre har det prinsipielle synspunkt at det er bedre at forslag saksbehandles i Stortinget – slik at partienes premisser for hvorfor man stemmer for forslag, og hvorfor man stemmer mot, legges til grunn – enn at vi stemmer over mange saker i forbindelse med trontaledebattene. Derfor har vi alltid vært tilbakeholdne med å gå inn på forslag direkte i salen. Derfor vil vi også være tilbakeholdne i denne debatten med å gå inn på en del av de forslagene – noen fordi vi ikke er enige i dem. Noen av forslagene er vi enig i, men på våre premisser, og vi synes derfor ikke at det er riktig å stemme for dem uavhengig av premissene. Vi skulle heller ønske at man hadde vært litt flinkere med hensyn til å ta dem opp til full saksbehandling.

Så til forslag nr. 5: Det er en stund til vi får oljeinntektene fra Avaldsnes, og jeg er helt sikker på at de politikerne som sitter i Stortinget på 2020-tallet, skal få gleden av å vurdere hvordan inntektene best kan brukes til infrastruktur da også. Så mye tillit har jeg til et Høyre-ledet storting i 2020 at det går fint!

Vi har tenkt å stemme for forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet, og for forslagene nr. 9 og 11, fra Kristelig Folkeparti. Når vi ikke stemmer for forslag nr. 10, er det ikke fordi vi er imot en handlingsplan mot fattigdom, men vi synes det er en type sak som burde vært foreslått i Stortinget på en måte hvor det kunne legges premisser knyttet til dette. Det samme gjelder også forslag nr. 2, fra Venstre, om at regjeringen snarest mulig skal komme tilbake til Stortinget med sak om innføring av femårig grunnskolelærerutdanning. Vi er for det, men vi synes at det er en sak som kunne behandles på en bedre måte enn ved bare å ta det over bordet her.

Så med denne stemmeforklaringen vil jeg bare si at dette er de forslagene vi stemmer for. – Jeg kan enten nå tegne meg en gang til, eller så kan jeg også gi en stemmeforklaring til det forslaget som går på 22. juli. Jeg har brukt opp taletiden.

Presidenten: Presidenten tror da at representanten skal få ordet en gang til, for det kan være ting i innleggene som fremdeles gjenstår, som kan være verdt å kommentere.

Presidenten oppfattet det da slik at Høyre sa fra at de ville støtte forslagene nr. 7, 9 og 11. Er det riktig oppfattet? – Det er det.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [00:18:22]: Det har vært en dag der vi har hatt mange gode debatter. Det er

gøy å være i gang igjen og teste hverandre litt, og jeg synes det har vært spesielt gledelig for regjeringspartiene. Det var ved starten i dag nesten en litt underlig opplevelse at regjeringspartiene trengte å bruke fire replikker på Stortingets opposisjonsleder for å få henne til å klargjøre hva som nå er strategien i forhold til regjeringssamarbeidet, og for å få Fremskrittspartiet til å klargjøre hvem som er deres statsministerkandidat. At vi måtte bruke fire stykker, fire runder, for å få det svaret, viser oss at vi har et parti som delvis er ute av balanse, og det gleder oss i regjeringspartiene.

Jeg synes jo det var en litt underlig opplevelse også i forhold til de andre sterke kvinnene på opposisjonssiden at vi måtte bruke flere replikker for å få klargjort Høyres EU-standpunkt og eurostandpunkt. Men det sier også litt om Høyre om dagen, for alle standpunkt som er litt kontroversielle, vil de ikke snakke så høyt om, for de kan støte noen. Nå skal en bare være i flytmodus, sørge for at en ikke sier noen ting som støter noen, for da skal en vinne valget om to år. Jeg tror den strategien kommer til å mislykkes, for politikk handler om å ta standpunkt, handler om å stille og tørre å stå opp for de standpunktene man tar.

Men det tredje som gleder meg stort, er det fellesskap man har sett mellom SV, Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti i mange viktige saker. Av saker som er debattert i dag, er det alkoholpolitikk, bistandspolitikk, vi ser det i distriktspolitikken, vi ser det i fordelingspolitikken. Det er et klart verdifellesskap som går midt gjennom Stortinget, men det går også tvers gjennom hos opposisjonspartiene.

Så for oss i de tre regjeringspartiene har det vært en god dag. Det har vært en god start på et nytt arbeidsår, og det gjør meg til optimist før valget i 2013 når man må bruke så mange replikker for å få klarlagt de mest elementære ting hos de største opposisjonspartiene.

Siv Jensen (FrP) [00:21:18]: Jeg er også veldig glad for at Stortinget har kommet i gang igjen, for jeg har savnet representanten Slagsvold Vedum mye, og endelig kan vi ha ordskifte fra denne talerstol igjen. Men jeg tror representanten gleder seg litt for tidlig, og det denne debatten først og fremst har vist, er en fantastisk evne til selvskryt fra de rød-grønne partienes side – veldig liten evne til selvransakelse, veldig liten evne til å ta inn over seg at kanskje ikke alt er som det bør være, veldig liten evne til å lytte til signaler som kommer både fra opposisjonen og for så vidt fra folk som lever der ute i den virkelige verden. Men selvskryt skal man lytte til, det kommer fra hjertet, og så tror jeg jeg skal la kommentarene om denne debatten bli med det.

Jeg skal gi en stemmeforklaring. Fremskrittspartiet vil støtte forslag nr. 2, fra Trine Skei Grande og Venstre. Vi kommer til å støtte alle forslagene til Kristelig Folkeparti, altså forslagene nr. 9, 10 og 11. Når det gjelder forslag nr. 11, støtter vi det først og fremst fordi det er et utredningsforslag. Fremskrittspartiet mener at hele formuesskatten skal bort, men vi ser ingen grunn til å stemme mot

et utredningsforslag, og derfor gir vi vår tilslutning til de forslagene.

Helga Pedersen (A) [00:22:55]: Jeg vil takke for en lang og engasjert debatt.

Så har jeg bare en liten kommentar til representanten Solberg. Jeg er selvfølgelig enig med henne i at vi ikke skal mistenke hverandres motiver, men jeg håper hun ikke mente at vi skal dekke over de ideologiske forskjellene. Disse mener jeg det er veldig viktig å få fram i salen. Det har i hvert fall vi fra Arbeiderpartiets side forsøkt å få fram i dag. Det vil vi fortsatt legge vekt på. Hvis vi skal ta et felles ansvar for å øke valgdeltakelsen, er det et poeng at vi viser velgerne hva de har å velge mellom når de skal gå til stemmeurnene neste gang.

Så skal også jeg gi en stemmeforklaring. Det gjelder forslag nr. 9, fra Kristelig Folkeparti, som handler om de ideelle aktørene, som vi har diskutert mange ganger i salen her før, og sikkert vil komme tilbake til. Vi kommer til å stemme imot forslaget fra Kristelig Folkeparti, men vi er for intensjonen i forslaget. Årsaken til at vi stemmer nei, er at vi hadde ønsket å ta litt mer forbehold i forhold til alle aktører som yter helse- og sosialtjenester.

Som statsråd Aasrud har redegjort for tidligere i kveld, tar altså regjeringen sikte på å lage en samarbeidsavtale med HSH og Frivillighet Norge i 2012 om hvordan samarbeidet mellom offentlig sektor og de ideelle tjenesteyterne skal være. Man vil oppfordre kommunene til å gjøre det samme på de områdene som kommunene har ansvaret for.

Som kjent er det nå inngått løpende avtaler på rusområdet i Helse Sør-Øst, og man vil fortløpende vurdere den type avtaler når nye avtaler skal inngås også på andre områder.

Så er det også mange andre ting man vil gjøre og vurdere underveis. Det får vi komme tilbake til. Men jeg ville bare være veldig tydelig på at vi deler Kristelig Folkepartis intensjon.

Hans Olav Syversen (KrF) [00:25:28]: Også jeg vil takke for en lang og tidvis god debatt. Så takker jeg også for betydelig støtte til de forslagene vi har fremmet i denne sal, selv om representanten Helga Pedersen nå måtte forklare hvorfor man stemmer imot noe man egentlig er for. Nå var jeg ikke så veldig overrasket, all den tid statsministeren jo har annonsert at det skal bli en dyd å si nei fra regjeringens side. Dermed lå det vel i kortene at det ble et nei også til et forslag man, som Helga Pedersen sa, i realiteten var for.

Så var det Trygve Slagsvold Vedum, som var glad for verdifellesskapet mellom de rød-grønne og Kristelig Folkeparti. Jeg skal kvittere på følgende måte: Vi har med interesse merket oss den store interesse det har vært for Kristelig Folkeparti i denne lange debatten. At så mange partier, både til høyre og til venstre, føler et verdifellesskap med Kristelig Folkeparti, synes vi er veldig positivt, og det lover godt for å få et gult stempel på politikken.

Til slutt en stemmeforklaring: Vi stemmer for forslag nr. 1, fra Venstre, og forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet.

Bård Vegar Solhjell (SV) [00:27:28]: Eg vil òg takke for debatten som eg ikkje har noko gale å seie om. Det har vore tidvis interessant. Det er min andre trontaledebatt, og det har slått meg både under den første og den andre at det hadde vore interessant å diskutere formatet på denne debatten – på eit seinare tidspunkt. Eg skal opp tidleg med ungar i morgon, så eg lét det vere med det no!

Så ei kort stemmeforklaring. Både forslag nr. 9 og forslag nr. 10, frå Kristeleg Folkeparti, har mykje fornuftig ved seg. Vi kjem likevel til å stemme imot å leggje fram ein eigen plan for kampen mot fattigdom i Noreg no, for det første fordi eg trur at det nok er ei heilt anna breidd og ein kompleksitet i tiltaka for å motarbeide fattigdom enn berre å leggje fram ein plan.

Det same gjeld forslag nr. 9. Forslaget har mykje fornuftig ved seg, men eg trur òg der at dei verkemidla som skal til, er fleire og langt meir forskjellige enn berre «snaarest å sikre at». Det er òg aktuelt for mange fleire områdde enn helse- og sosialtenester. Men dette er begge tema vi gjerne ønskjer å jobbe vidare med, med Kristeleg Folkeparti og alle andre som vil bidra, og som regjeringa òg kjem til å ha merksemd om vidare. Det same gjeld for så vidt òg forslag nr. 1, frå Venstre, som er eit veldig viktig tema som vi kjem til å måtte kome tilbake til. Men vi kjem altså til å stemme imot alle forslaga frå opposisjonspartia.

Erna Solberg (H) [00:29:24]: Til refleksjon, siden vi har brukt en del av debatten i dag til å diskutere Hellas, og hvor nære Hellas' og Norges løsninger er: Av og til bør man lytte litt til de politikerne som selv har vært med på å ta et ansvar i Hellas. En av dem, nemlig den tidligere sosialistiske finansministeren fra begynnelsen av siste tiår, har nylig selv reflektert over dette og sagt at ett av problemene Hellas sto oppe i, var at han i for liten grad gjennomførte privatisering i sin periode for å bidra til bedre balanse mellom det offentlige og private. Han sitter kanskje nærmere det. Jeg tror ikke det nødvendigvis er så aktuelt med det som et bidrag til Norge, men litt respekt og litt ydmykhet for hva som er debatter i andre land – at det ikke er så lett å overføre det.

Jeg har tidligere i dag tatt opp spørsmålet og diskusjonen rundt en uavhengig gjennomgang av situasjonen i PST. Situasjonen i PST har vært et tema som vi har hatt oppe til diskusjon og drøftinger flere ganger i løpet av det siste året, uavhengig av 22. juli. Men det er et faktum at Stortinget ikke har kunnskap om den reelle kapasiteten og derfor etter min mening heller ikke kan utøve sin kontrollmyndighet godt nok eller fatte budsjettvedtak på et godt nok grunnlag. Det har i dag også vært en diskusjon i den utvidede utenriks- og forsvarskomiteen på bakgrunn av et initiativ fra Høyre. Vårt ønske om et uavhengig utvalg som gjennomgår denne situasjonen og informerer Stortinget om det, står fast. Men jeg mener det skal skje uavhengig av 22. juli-kommisjonens arbeid og den faktiske situasjonen rundt terroranslaget mot Norge på det tidspunktet. Vi skrev i anledning av at vi tok opp denne saken også et brev som justisministeren i dag har lovet å gi et formelt svar på tilbake til Høyre og til Stortinget, om et sånt utvalg og gjennomgangen av det, og fordi vi er i en positiv

dialog rundt det, føler jeg ikke behov for å stemme for forslag nr. 4, ei heller oppfordre til at vi gjør endringer i teksten sånn at det stemmer mer overens med det Høyre har ment. Vi mener altså at det er behov for et uavhengig utvalg, men det skal ikke gå den samme veien som 22. juli-kommisjonen gjør, for den skal ha fullt innsyn i de beslutninger rundt 22. juli som også PST har gjort. Derfor forutsetter jeg at det jeg opplevde at har vært justisministerens nærmere imøtekommelse av opposisjonens ønsker i denne saken, også er det som er ledende for regjeringspartiene holdning til dette. Derfor vil vi ikke stemme for det, men vil altså påpeke at dette forslaget kan komme opp igjen hvis vi ikke kommer til enighet i fellesskap i Stortinget.

Trine Skei Grande (V) [00:32:43]: Nå er det såpass sent på natt at jeg som peppermø gjerne skulle vært i situasjonen til Hans Olav Syversen: å knipse unna friere litt sent på kvelden. (Munterhet i salen.) Men jeg har ikke hørt noen, så da får det bare gå. Det betyr sikkert at resultatet av lokalvalget ikke har seget godt nok inn over forsamlinga, så dere må bare vente to år.

Men jeg vil benytte anledningen til å komme med en stemmeforklaring. Venstre ønsker å stemme for forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet. Vi stemmer ikke for forslag nr. 4, og vi stiller oss bak Solbergs forklaring på hvorfor Høyre heller ikke gjør det, som grunnlag for at vi ikke stemmer for det. Så stemmer vi for forslagene nr. 9, 10 og 11, fra Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da mener presidenten å ha registrert at vi er klare til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 11 forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Trine Skei Grande på vegne av Venstre
- forslagene nr. 3–8, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 9–11, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti.

Før vi starter å votere, vil presidenten gjøre oppmerksom på én ting: Det nye avstemningsanlegget vårt gjør det mulig å legge voteringene i Stortinget ut på nettet. Nå i høstsesjonen er vi inne i en prøveperiode, og fra nyttår skal det være tilgjengelig for alle som måtte ønske, å kontrollere hvordan hver enkelt representant har stemt.

De voteringene vi gjennomfører i høst, vil inngå i det som blir offentlig tilgjengelig informasjon fra neste år.

Det kan derfor være grunn til å være ekstra skjerpet når vi trykker på knappen, sånn at vi i framtiden slipper å forklare misfornøyde velgere at jo, jeg stemte sånn, men egentlig trykte jeg bare på feil knapp.

Det votes over forslag nr. 1, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak om endring av utlendingslovgivningen slik at barns rettigheter i utvisningssaker blir ivaretatt i tråd med vedtak i Den europeiske menneskerettsdomstolen.»

Kristelig Folkeparti har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 97 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.41.52)

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 2, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om snarest mulig å komme tilbake til Stortinget med sak om innfasing av femårig grunnskolelærerutdanning.»

Fremskrittspartiet har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 79 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.42.14)

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 3–6 og forslag nr. 8, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et infrastrukturfond på 500 mrd. kroner. Den årlige avkastning brukes til å finansiere infrastrukturinvesteringer.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap nedsette et uavhengig utvalg for å undersøke og vurdere Politiets sikkerhetstjenestes innsats før, under og etter angrepet mot Norge 22.7.2011.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med det store oljefunnet Avaldsnes legge frem en sak om hvordan ekstrainntektene til staten blant annet kan benyttes til å bedre norsk infrastruktur og å raskere utbedre vedlikeholdsetterslepet i samfunnet.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avslutte alle nedleggelser av funksjoner ved norske sykehus som medfører redusert kapasitet, frem til man har oppnådd en kraftig reduksjon i ventetidene og pasientkøene.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag for å gjøre Norge til et ledende land på energiforskning og -markedskompetanse. Saken skal omhandle næringsrettet forskning og teknologiutprøving, stimulere aka-

demisk arbeid for å gjøre norske universitetsmiljø attraktive for norske og utenlandske studenter og forskere, utvikle fagmiljøer for analyse og næringsmessige vurderinger av dagens og fremtidens energibehov og -tilgang m.m.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.42.36)

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utrede de negative konsekvensene formuesskatten har for norsk eierskap, norsk industri og norske arbeidsplasser, og legge frem sak for Stortinget i forbindelse med revidert budsjett 2012.»

Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 55 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.43.01)

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 9 og 11, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest å sikre at ideelle aktører som yter helse- og sosialtjenester får langsiktige og gode rammevilkår.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utrede ulike modeller for å fjerne formuesskatten på arbeidende kapital.»

Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 55 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.43.27)

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 10, fra Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å fremme en plan for bekjempelse av fattigdom i Norge.»

Fremskrittspartiet og Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 73 mot 30 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.43.50)

Presidenten: Presidenten vil foreslå at Hans Majestet Kongens tale til det 156. storting ved dets åpning og melding om Noregs rikes tilstand og styring vedlegges protokollen.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [00:44:13]

Referat

1. (1) Statsgaranti og tilsagn om statlig tilskudd for å arrangere olympiske vinterleker for ungdom i 2016 (Prop. 153 S (2010–2011))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.
2. (2) Tilleggsbevilgninger i statsbudsjettet 2011 i forbindelse med angrepene mot regjeringskvartalet og på Utøya. (Prop. 154 S (2010–2011))
3. (3) Fordelingsmeldingen (Meld. St. 30 (2010–2011))
Enst.: Nr. 2 og 3 sendes finanskomiteen.

Møtet hevet kl. 00.45.
